

فرهنگ

اصطلاحات نوین

مؤلف : نورالله تالقانی

Car

# فرهنگ اصطلاحات نوین

شامل اصطلاحات اجتماعی، اقتصادی  
سیاسی، فلسفی، هنری، ادبی، حقوقی  
تاریخی، زمین شناسی و نظامی.



AFGHANISTAN CENTRE AT KABUL UNIVERSITY



3 ACKU 00006179 5

## فرهنگ اصطلاحات لوین

تالیف : نور الله تالقانی

تیراژ: چهارمزار نسخه

چاپ : اول، میزان ۱۳۵۹

چاپ : مطبعة دفاع ملی ریاست نشرات

ریاست عمومی امور سیاسی قوای مسلح ج. د. ا.

ناشر : وزارت دفاع ملی ج. د. ا.

شماره اجازه نشر : ۱۳۳۲-۱۴/۵/۱۳۵۹ ریاست تبلیغ و ترویج و آموزش

کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان

حق هرگونه چاپ و انتشار برای وزارت دفاع ملی ج. د. ا.

محفوظ است

کشور افغانی را فریب ما، فرهنگ پویا، درخور اعتنا داشته و همنام دارند بزرگانی که نامش را پایت درازی کرده اند  
که نامش نه می تواند برای همیشه در تاریخ بنامد و بر ماست که این چراغ را که برکت نیاکام بزرگان ما  
افزودست شده بچشم فروغناک و تابنده نگاه داریم و نگذاریم که این آتش مقدس خاموش شود  
در دوره فی سیه دد ما سنجی و روزگار حکم رود ای حفیظ الله امین. و باند تباکار دو، گوشه نشینان  
به انجام میرسد که بنیاد صحرای فرهنگ ما دیرانم گردد. چنانکه بسیاری از چراغ دارانم زنده نشید  
فرهنگ را محکوم به مرگ کردند.

اما پس از مرحله بی نویم تکالیف انقلاب ثور، خرمین دولت بیشتر نیم توجه را به بی نظمی  
دارد چنانکه جبهه اشکو همنام روشنفکرانم شهر کابل، کنکوه ای معانه، کنکوه های موبس سر اتحاد، یاد  
ژورنالستانم، هنرستانم، نویسنده گانم و شعرافشانم های اینم توجه داشت، وزارت  
دفاع طی جمهوری دموکراتیک افغانستان به پیروی از راههای ریحی حزب دموکراتیک  
خلق افغانستان در کنار اینکو وظیفه اصلی خود را که دفاع از استقلال ملی و تمامیت ارضی  
افغانستان است انجام میدهد. در سنگره فرهنگ و قلم هم فعالیت میکند، پس از  
قیام ظفر نمونم شش جلدی، کتاب تاریخ و آموزش انقلابی، یادداشت ها و  
نوشته های فلسفی، در مطبعه دفاع طی چاپ شده است و اینک وزارت دفاع طی  
خود را بختیاری می داند که فرهنگ را در صلاحت نویم تالیف و گردآورد نورالند تا لغات  
که به مواردین فرهنگ و تاریخ میسر، خویش علاقه ای مفرط دارد و حاصلده سال کار  
اینم محقق است به دسترس علاقمندانم میگذارد.

وزارت دفاع طی امیدوار است که در آئیند نیز تحت راهنمایی حزب دموکراتیک  
خلق افغانستان به چاپ و انتشار آثار مترقی و دلازنده توفیق یابد و به اینم وسیله خدمت فرهنگی  
به هوطنم عزیز انجام دهد.

ذیر دفاع طی

برید جنرال محمد رفیع

## باد آوری

در جوامع طبقاتی که همه‌ی بنیادها ، مناسبات ، رابطه‌ها و ضابطه‌های آن به سود انسان زحمت کش نیست .

در کنار اینکه رنجبران را در اسارت مادی نگاه می‌دارند . تحقیر می‌کنند ، فقر و بدبختی و بیماری بیداد می‌نماید ، بر معنویت انسان نیز تجاوز می‌شود و این حریم مقدس را آلوده می‌سازند .

بیدادگران ، آنهاییکه که وسائل تولید را در اختیار دارند ، فرمان روایان اند . تصمیم‌های چون زده و فردی می‌گیرند . تا می‌توانند بکه تازی و بلند پروازی می‌نمایند . و گروهی دیگر به اصطلاح دانشمندان و شبه روشنفکران قلم‌ها را به دست می‌گیرند ، ستایشنامه می‌نویسند .

مدافع دولت‌های دروغین خودکامگان می‌گردند . در باب فضایل نابکاران داد سخن می‌دهند . اعمال بیدادگرانه و ضد انسانی غاصبان را توجیه می‌نمایند . مقولات صادر می‌کنند و احکام جعل می‌نمایند ، در نظام‌های ارتجاعی و بیدادگر مسأله‌ای به نام فرهنگ که بس بسیار جدی است آنچنان که باید مطرح نیست ، نظام‌های غارتگر ، برفرنک از دیدگاهی دود زده و سنگواره‌ای می‌نگرند . با آن بر خوردی شتاب زده غیر دقیق و سوداگرانه دارند . شبه دانشمندان که خود را پاسداران فرهنگ معرفی می‌کنند . این واژه‌ی مقدس را دمسوخ ، منسوخ ، و مسخره می‌نمایند . و این به سود اربابان است ، به سود آنها بی‌که کار نمی‌کنند در سازندگی و برآزندگی اجتماعی نقشی ندارند . فقط مصرف کنندگان و نشخوارگران اند حاصل دست دیگران را به تاراج می‌برند ، شکم از گند و مردار می‌آلایند تاراجگران از هر سبیده‌ی راستینی در هر اس‌و‌نشویش

## ب

اند هر درخششی آنها را به تکاپو، وحشت و هیاهوی اندازد. نعره های مذبحخانه می کشند. نمایندگان پیداد در درازنای تاریخ تا آنجایی که مقدور بوده و محدودی امکان توده ها را در ناآگاهی و نادانی فرو گذاشته اند، دانش را در انحصارات خویش در آورده اند، در شرق-در غرب و خارج چنین بوده دانش-آگاهی انحصاری و طبقاتی و حساب شده بود، اشراف و اعیان که همه ی امکانات و وسایل مادی را در اختیار داشته اند. دانش را نیز در چهار دیوار های منحوس در بارها زندانی کرده بودند و دانشمندان را نیز. آنکه در بیرون از محدوده ی دربار می اندیشید به برداشت درباریان نه دانشمند بود، نه فیلسوف و نه شاعر، در سختی، گرسنگی و گمنامی جان می سپرد.

اگر با هزار دشواری و ناهمواری اندک سواد پیدا می کرد، فرسنگ ها را در می نور دید. تا کلمه ای بیاموزد، اندوخته ای فراهم کند. باز هم باید درباری رامی جست. شاهزاده و امیری را پیدا می کرد تا دانش خود را بر او عرضه کند.

اگر چنین نمی کرد به شهرت نمی رسید. لقب دانشمندی، و حکیمی و ملک الشعرا بی نمی یافت. اگرگاهی از حقیقت دم می زد، برضد احکام جاری و مقررات و قراردادها می شورید. سرنوشت غم انگیزی داشت به سیاه چاهش می انداختند خون او چوبه ی دار را رنگین می کرد و بد پیمان است که در گذشته در شرق و غرب که کشورها به شیوه ی غیر عادلانه و طراز استبدادی اداره می گشته اند. دانش در اسارت انحصارات بوده، طبقاتی بوده به دور آن دیواره های بلندی از سنگ و آهن ساخته بودند. اگر این سیاست ضد مردمی و ضد فرهنگی نبود انسان امروز در موقعیتی که قرار دارد ازین هم فرا تر رفته بود. بر همه ی ناهمواری ها و ناهنجاری ها پیروز شده بود، دنیایی برین ساخته بود که، در آن «آزاده

به کام دل رسیدی آسان» و همه‌ی انسان‌های سراسر جهان یک سرود را می‌خواندند. ضرورت این نمی‌بود که به گرد خانه‌های خود دیوار بسازند.

باری سیاست‌های پوشالی و ضد انسانی اربابان قدرت در درازنای تاریخ بوده است که تا هنوز بسیاری از کاستی‌ها جوامع انسانی را تهدید می‌کند در سر زمین ما نیز، این حالت بیدادگرانه برقرار بوده، اگر سلاطین مستبد، امیران ستم‌پیشه و پادشاهان خودکامه، دانش را در یاری و انحصاری نمی‌کردند، به دیگران، به توده‌ها موقع آموختن و اندوختن می‌دادند. ما اکنون افتخاراتی راستین در قلمرو فرهنگ داشتیم، به تصریح اینکه، اگر: «دانش در ستاره‌ی پروین بودی، گروهی از آریا نژادگان بدان دست یافتی» اگر برای نام‌مجال رویتگی می‌دادند، ما اکنون درختان ستواری داشتیم، دانشی مردانی مانند بوعلی سیناها، ابوالریحان‌ها، ابونصر فارابی‌ها، مولانا جلال و یا ناصر خسروها. ققنوس‌هایی اند که سر از دانش تجربه‌های خود بیرون کرده‌اند.

در باریان این زمینه را میسر نمی‌کردند که فرزندان فقیر بتوانند، آگاهی و بیداری بیابند، هرگز چنین نبوده در باریان وقتی آوازه‌ی دانشمندی رامی‌شوندند دام‌هایی گسترده‌اند، فتنه‌ها می‌انگیختند. تا آن دانشمند و مرد بیدار را به سوی دربارها بکشاند و ذهن او را آلوده و مسموم نمایند و بدینسان است که در تاریخ فرهنگی ما قاجعه آفریده‌اند، دانشمندان ما را خریده‌اند، بی‌اراده و خلع سلاحشان نموده‌اند. سیاهکاران از همان روزهای نخستین سیطره جویی و بیدادگری و غارت دریافته بودند که آگاهی و بیداری توده‌ها به سودشان نیست اگر مردم بیدار گردند، سیاهکاران نمی‌توانند به خود سری‌ها و لکام

گسیختگی های خود ادامه دهند، دانستن پشتوانه‌ی توانستن است، آگاهان-  
اند که می‌اندیشند و عمل می‌نمایند، هستی و زندگی انسان به-  
اندیشیدن او بستگی دارد- می‌اندیشم پس هستم- لذا آگاهی و نادانی  
زبونی و سرخوردگی بار می‌آورد. جسارت مقدس انسان را از او  
می‌گیرد. اگر انسان به این پایگاه بلند به این ارجمندی‌ها رسیده  
است، شکوهمندترین فرهنگ‌ها و تمدن‌ها را پسندید آورده  
است. از نیروی دانش سودجسته، بی‌خردان نمی‌توانند بیافرینند  
و برگنجینه‌ی انسانی و سرمایه‌های مادی و معنوی بشریت یاری برسانند،  
باری غارتگران که همیشه از فضا‌های تاریک زده و ظلمت بار به سود  
خویش بهره‌برداری کرده‌اند. نخواستند اند که در قلمروها و کشور  
های در زیر تسلطشان نسیمی از آزادی‌خواهی بوزد، گل‌های دانش  
شگوفان گردد. در آن صورت نمی‌توانستند به خود کامگی‌ها، خودنگری‌ها  
و بی‌بند و باری‌های خود ادامه دهند. پاسداران بنیاد، باطل پرستان  
و خرد ستیزان که همیشه ضد علمی، سنگواره‌ای و دگما تپس‌های اندیشیده‌اند  
در بنداری آب آلوده و ماعون زده به سر می‌بردند. انسان جنگل است  
اگر قطعش کنی دو بساره می‌روید سرسبز تر، سر بلند تر و مقاوم تر.  
انسان در یاست توقف نمی‌کند از سنگ و صخره می‌گذرد به سوی روشنایی  
های راستین و سپیده‌دمان صادق می‌راند. این جنگل و این کاروان و این  
دریا، همیشه، تا جاودان تا بیکران سر بلند و سبز و جاری است. حماسه‌ی  
انسان در هر دوره‌ای از تاریخ خوانده می‌شود، تکرار می‌گردد. باری نظام‌های  
طاغوتی و طراز سرمایه‌داری همیشه بر ضد جریان تاریخ در حرکت‌اند.  
دست و پای مذبح‌خانه و بی‌حاصل می‌زنند. تاریخ سمت حرکت مشخص دارد  
و سر انجام حقیقت بر باطل پیروز می‌گردد و بی‌بنیادان و مستکبران در  
دادگاه تاریخ حلق‌آویز می‌گردند. نظام‌های پیدادگر با آن مناسبات ظالمانه،



سیاست‌های ارتجاعی در پیش دارند. آن‌گونه که بسیاری از مناهیم را تحریف می‌نمایند. و مقولات را مسخ می‌کنند. دریافت‌های شان از مسایل و بنای جامعه هم نادرست است، نظام‌های غارتگر، ادبیات، فلسفه، دانش، سیاست را همیشه در معانی و مفاهیم غیر دقیق آن به کار گرفته‌اند این واژه‌های عمیق را بدنام کرده‌اند و از جنبه‌ی سازندگی و کارآیی آن‌ها بیرون شان کرده‌اند. در فرهنگ استعماری و امپریالیستی ادبیات و هنر باید در خدمت خود استهای آزمندان و آنهایی باشد که تاج سرشان از خون بی‌گناهان رنگین است. در محدوده فرهنگ ارتجاعی همه‌ی پرسش‌های انسان را بی‌پاسخ می‌گذارند دانش انحصاری است و سیاست امپریالیستی و قرون وسطائیان یعنی تسجاوز، غارت، یسیداد، و زورگویی رنگ‌ها و نیرنگها انگیزخن. دولت‌های طراز استبدادی، سیاست‌های تجاوزگرانه دارند، همیشه در پی آن‌اند که از موضع و پایگاه خویشان که کذابی است دفاع نمایند به دنبال تحقق آرمان‌های ضد انسانی خود برآیند، اگر درین راه انسان‌های بیشماری نابود گردید برای آنها فرق ندارد.

خود پرستان‌اند و آزمندان و سیطره جویان و باید انسان زمان بر ضد این نهادهای پوسیده و دیدگاه‌های غارتگرانه بشورد. بازی در فرهنگ‌های سوداگرانه مفاهیم واژه‌ها تحریف شده است. ادبیات سیاست، فلسفه، حکمت و دانش باید در خدمت انسان باشد و گامی در جهت سعادت او و آرزوهای او بردارد. دیگر در سطح جهانی مردم کشورهایی که در ظلمت و اسارت نگاهداشته شده بودند. بیدار گشته‌اند، می‌توانند مسایل را به گونه‌ای دقیق و علمی آن - نقد و کاوش و بررسی کنند دیگر سیاست‌های جنگ افروزانه و توسعه طلبانه کوییده می‌شود دیگر بر عکس کوشش‌ها و تلاش‌های جهان‌نخواران توده‌ها بایاری دانش و اندوخته‌های علمی می‌توانند بر ضد سیاست‌های جنگ افروز، انسان شکن و پیدادگر قیام نمایند. چنانکه دوران ما دوران زایش انقلاب‌های رهائی بخش است. اکنون در سراسر جهان شبی از آزادیخواهی، در گردش است توده‌های در اسارت و عسرت نگه‌داشته شده به پا برخاسته‌اند بایاری دانایی می‌توانند سیاست‌های پویشانی و ضد مردمی را بشناسند، و همه‌ی نقشه‌ها، طرحها و دسیسه‌های استعمار و امپریالیزم جهان‌نخوار را

خشی نمایند با این مقدمات میهن آزاده‌ی ما تاریخی درخشان دارد. و فرهنگی بارور و شکوفان، و این افتخار نامهی ماست، و ثبته‌ی موجودیت وهستی ما، اگر در زمینه‌ی تکنولوژی در اثر اعمال و ناشایستگی و تاراج - پادشاهان خود کامه، امیران مستبد و سلاطین سیطره جو، نفاق افکن و غارتگر قرون وسطایی پیشرفتی نگرده ایم باری نظام های ستمگر با همه‌ی کوشش و تلاش، طرح و توطئه و خیانت نتوانسته اند فریاد های ما را خفه کنند و آواز های ما را زندانی نمایند. سیاست های استبدادی اگر دانشی مردان ما را حلق آویز کرده است. چراغ معرفت را نتوانسته است بکشد با وجود تلاش های بی شرمانه و جنون آمیز، در باریان نتوانسته اند گروهی از آزاد اندیشان ما را به زور و ادار به مداحی نمایند و یا با پول بخرند.

اگر غرب دم از پیش آهنگی در زمینه تکنولوژی می زند. شرق به فرهنگ و معنویت خود می تواند پیابد. این نظری است خاینا نه که شرقیان توانایی و استعداد و پشتکاری کمتر از غربی ها دارند. این تبلیغ است. لجن پراگنی است که در کارخانه های لعنی غربی ساخته و پرداخته اند نظام های غارتگر و خود کامه با معنویات انسان با فرهنگ و اعتقادات او برخوردی غیر مسوولانه دارند از آگاهی و بیداری توده ها هر اسناک و وحشت زده اند، تاملی توانند بی فرهنگی، خواب آلودگی و نادانی را اشاعه می دهند. زیرا دانایی انسان توانایی اوست یا آگاهی است که می تواند عمل خلاقانه انجام دهد. همه‌ی بیدار ها، را بطه ها و ضابطه های کهن و زمان زده را ویران نماید و این به سود اربابان زرو - ستم بارگان که تن به کار و زحمت نمی دهند نیست. بیداری، تسوده ها سرنگونی، سستگیران است. وقتی مردم بیدار شدند، آگاهی یافتند حق خود را میخواهند، زورگوئی، بیداد و وحشی گری های ستم کاران را بی پاسخ نمی گذارند. یک مشت متحد و خارا بین میشوند برفرق نابکاران مفتخوار و ظالم فرود می آیند، باری نظم مهابی غارتگر و دولت های پشوالی نخواسته اند که ما قامت افزایشیم. به چکادهای آندیشه و تفکر که استعداد آن را داشتیم. برسیم اما با وجود کارشکنی اربابان خودسر و در باریان بی خرد که با دانش و اندیشه به دشمنی برخاسته بودند. اگر از دانشمندی

متفکری، شاعری حمایت می نمودند از سر ربا و تظاهر بود و یا برای آنکه اعمال پیدادگرانه شان را موجه جلوه دهند و وظیفه ی بلندگویان و دلقک های بی اراده را داشته باشند. بازهم در زمینه ی فرهنگ توقف نکرده ایم. از تاریکی ها راهی بسوی سپیده دم های راستین و روشنائی ها کشوده ایم. رهروی سخت کوش و خستگی ناپذیر بوده ایم.

شاهنامه استاد طوس ابوالقاسم فردوسی با شاهکارهای حماسی جهان مانند ایللیا و ادیسه می تواند مقایسه شود. مثنوی فرزندی بزرگوار و بلند بلخ مولانا جلال الدین محمد با کتاب کمیدی الهی دانسته و این میتواند برای ما افتخار آفرین و غرور آمیز باشد. پرخاش های ناصر خسرو شاعر آگاه و دردمند قبادیان می تواند اعتراض منطقی باشد بر ضد نابرابری های جامعه و خود سری های سلاطین مستبد زمان. آن گونه که گروهی از به اصطلاح خاور شناسان که مسایل را از دیدگاهی تاریک و غرض آلود می نگرند فرهنگ شرق فرهنگ خواب آلودگی و تنبلی نیست. فرهنگ عصیان پرخاش و بیداری است. اما دشمنان این واقعیت را نمی پذیرند و میخواهند در همه ی زمینه ها، سیادت بی بنیاد و احقانه ی خود را حفظ نمایند و لاف برتری و والایی بزنند. آن گونه که تصریح گردیده به اشاره ی جهان نخواستاران دست نشاندگان و مزدوران شان بنیاد های درخشان فرهنگی ما را ویران کرده اند. کوشیده اند که رابطه ی ما را از گذشته قطع نمایند و بیسی ریشه شان سرازیرند، اما ایسن کوشش ها بی نتیجه مانده. ما به پیش تاخه ایم. بسیاری از گنجینه های فرهنگی به دست نیاکان ما فراهم آمده است که ستایش فراوان را سزاوار است. نیاکان ما در کنار اینکه در خشان ترین متن های شعری و نثری را پدید آورده اند، در قلمرو لغت نامه نویسی، نیز کوشش هایی کرده اند. با در نظر داشت اینکه زبان دری در گذشته قلمرو، گسترده داشته و بسیاری از دانشمندان در سر زمین های که امروز به محدوده جغرافیای کشور های دیگری تعلق دارند. لغت فرس اسدی طوسی، برهان قاطع، برهان جامع، فرهنگ انجمن آرا، سروری، رشیدی، قاموس صراح، صحاح، منتهی الارب و مجمع البحرین، غیاث اللغات، بهار عجم، آندراج نشانه ی این کوشش های ارزمند است.

اما هر دوره‌ای خواسته‌ای دارد و نیازی، برای انسان معاصر پرسش‌های دیگری مطرح است. هر روز به واژه‌های، اصطلاحی، اختراعی تازه برمی‌خورد دوران ما- دوران اوجگیری اندیشه‌های پیشرو است. انسان معاصر زود باور نیست به مقولات خشک، سنگواره‌ای و به اثبات نرسیده اعتقادی ندارد از تجربه و دانش مددی جوید، با مسایل برخوردی علمی و آگاهانه دارد. فرهنگ‌هایی که در گذشته در کشور ما گردآوری و تالیف شده فقط به جنبه واژه‌ومعنی اتکاء کرده‌است زمینه‌ی تحقیقی و علمی کمتری داشته و ازین رو برای نسل معاصر پاسخگوی هم‌ی پرسش‌ها نیستند. فرهنگی که اینک به دسترس علاقمندان قرار می‌گیرد عصاره‌ی سال‌ها کوشش پیوسته و مداوم مؤلف است. از تذکر این مطلب ناگزیرم که فرهنگ‌نویسی به این متود و اسلوب که درین مجموعه رعایت شده در افغانستان پیشینه ندارد و این نخستین گام درین راه است. خطاها، لغزش‌ها و اشتباهاتی که صورت پذیرفته باشد انتقاد خواننده را آرزو دارم. این مجموعه به جنبه‌ی بسیار محدود فرهنگ‌نویسی اتکا ندارد. شامل اصطلاحات روز است، اصطلاحات سیاسی، فلسفی، تاریخی، علمی ادبی، هنری، نظامی و پاره‌ای اصطلاحات دیگر که نشر روشنفکر و آگاه جامعه را درین زمینه بی‌نیاز خواهد ساخت. چون اولین گام همیشه با مخاطرات و لغزش‌ها همراه است. مؤلف بدون تضل فروشی باصراحت، صداقت و فروتنی، نه بلند پروازی و تعارف و تعارف به نواقص این کار دارد. تجربه، کار، مشق دامنه دار و پیگیر است که کار را می‌تواند به سوی تکامل براند. و با این ملاحظه مؤلف خوشنود و بختیار خواهد بود که نشر پیشرو جامعه، روشنفکران، چراغداران فرهنگ، استادان، شاعران، نویسندگان و هنرمندان کشور او را در زمینه یاری نمایند. و با ارسال نظریات انتقادی و اصلاحی خود یار و منت گذارند.

کابل - جوزای ۱۳۵۹

نورالله تالقانی



### آئرو دینامیک

شعبه‌ای از علم مکانیک که در باره خواص و آثار مکانیکی هوا و سایر گازهای در حال حرکت بحث میکند.

### آبائی

پیدایش یکی از صفات ارثی اجداد دور در اخلاف است. ظهور یک یا چند صفت اجدادی در فرزندان پس از گذشتن چند نسل.

### آبستن

زن یا حیوان ماده که بچه در شکم داشته باشد مدت طبیعی آن در

انسان (از هفتاد تا هشتاد و پنج روز) تا موقع زاییدن (۲۸۰ روز) است.

### آبلو مغشوشچینا

از نام آبلومف مالک گرفته شده، مترادف کهنه پرستی، برهنگی و خمودگی است.

### آبهای ساحلی

(بین المللی عمومی) قسمتی از دریا که بفاصله شش میل بحری از سواحل فاصله داشته باشد.

### آبیوژن

(نازیست‌مندی): تکامل پدیده‌های مادی به حد عالی شعور انسانی

در یونان و روم قدیم، و نیز به معنی  
منظره آخر تیاتر .

### آپولو تیسیم

روش لاقیدانه نسبت به امور سیاسی  
و خود داری از شرکت در جر -  
بان سیاسی و نفی کردن آن .

### آپولوژی

از ریشه یونانی به معنی دفاع  
از شخص یا عقیده ای در مقابل  
حمله ای است که بدان عقیده یا  
شخص صورت میگیرد .

### آپولون

رب النوع موسیقی ، هنر  
و شبنانی ، از خدایان مشهور رومی  
که یونانیان اورا آپوس یعنی در  
خشان می نامیدند .

### آشاه

ماور سفا رتخانه که دارای  
ماوریت مخصوص باشد .

### آشاه هیلتر

وابسته نظامی ، که ما موریت  
مخصوص در رشته نظامی داشته باشد .

### آساک

حمله ، هجوم ، یورش .

### آتاویسمی

بازگشت به سنن نیاکان .

راه چندین ملیون ساله راطی کرده  
است . در این راه طولای ماده از  
جهان غیر ارگانیک (غیر آلی) وارد  
جهان ارگانیک (آلی) شده است  
این انتقال خود یک جهش کیفی  
عظیمی بود . سپس در درون جهان  
ارگانیک از جهان آبیوژن (نازیستمند  
یا غیر زیروچ) وارد جهان بیوژن  
(زیستمند یا زیروچ) گردیده است .

### آپارتاید

از زبان انگلیسی بمعنای مجزا و  
جدا نگهداشتن افراد متعلق به  
نژادهای غیر سفید ، مجبور کردن آنها  
به اقامت در محلات خاص ، محروم  
کردن آنها از کلیه حقوق  
سیاسی و امکانات تحصیل و پیشرفت  
و در حقیقت یکی از اشکال وحشیانه -  
ای تبعیض نژادی بوده عنوان  
سیاست موجود دولت افریقای جنوبی  
را نشان میدهد .

### آپاسیوناتا

قطعات گرم و با احساس موسیقی  
را گویند .

### آپراکسی

اختلال در رفتار .

### آپوتوز

پرستش پادشاهان و پهلوانان

### آته نیستی

انکار از مذهب

### آثار تاریخی

اشیاء و ابنیه ای که بعات گذشت  
زمان طولانی بر آنها یک قوم به  
آنها علاقه تاریخی پیدا کرده باشند.

### آثار ملی

کلیه آثار صنعتی و ابنیه و  
اماکن تا اختتام دوره های مختلف  
تاریخی جزء آثار ملی محسوب  
می شود.

### آدرس

نشانی ، عنوان ، محل بود  
و باش

### آرابسک

تزیینات و ریزه کار بها نیکه  
در ساختن آهنگ به کار می رود

### آراکچیف

طرفدار بیرحم تزار های  
روسی، پل اول و الکساندر اول.  
دوره ای از استبداد سیاسی، افزایش  
تسلط نظامی مربوط به فعالیت های  
اوست.

### آرانژمان

در موسیقی چنانچه آهنگی را  
برای ارکستر مشخصی نوشته باشند

### آتر یاد

بکدسته سر باز .

### آتریوت

حرکت یا جنبش صفت اساسی  
ماده است یعنی ماده بدون حرکت  
قابل تصور نیست و همین صفت اساسی  
ماده ( حرکت ) را آتریوت  
می نامند .

### آتلانتیک

به اتلانت اطلس هم میگویند و  
به همین سبب هم اقیانوس اتلانتیک  
را « اقیانوس اطلس » هم  
میگویند .

### آتمسفر

طبقه هوایی که گرداگرد زمین  
را فرا گرفته .

### آتما

از خدا یان یونانی و الاله  
عقل و خرد .

### آته و رسم

آبائی یعنی باز گشت به سا  
ختمان اجداد .

### آته و رسم علمی

شامل تحلیل علمی ماهیت مذاهب،  
کیفیت پیدا پیش آنها .

**آر آیمیس :**

از خدایان یونانی و الاهی شکار .

**آر آیسنت**

هنرمند ، هنر پیشه .

**آر آیکل**

موضوع ، فصل ، ماده .

**آرخونات**

در اواسط قرن هشتم هجرت عالی  
ماجرائی که در یونان حکومت  
میکردند بنام آرخونات یاد میگردد  
و مدت حکومت آنها ده سال بود .

**آرژانیت**

سولفور نقره ای طبیعی است که  
از نظر استخراج نقره شایان توجه  
است .

**آرس**

که او را ، مارس « مریخ »  
نیز میگویند از خدایان یونانی  
و خدای جنگ و ستیز بود .

**آرشه**

چوب باریکی که در کنار آن  
چند رشته موی اسب کشیده شده  
و برای نواختن ویولون بکار میرود .

**آرشی تکت**

مهندس ساختمان .

و بصورت دیگر تنظیم شده باشد ،  
آنرا آر انژمان گویند . مثلاً کسی  
قطعه ای را برای ویلون نوشته ،  
ولی شخص دیگر آنرا برای  
پیانو تنظیم کند .

**آرت**

هنر ، فن ، علم و صنعت .

**آرت پلاستیک**

در جامعه او لیه میانی  
ابتدائی هنر نقاشی و مجسمه سازی  
را بنام آرت پلاستیک میکنند .

**آرترو**

پیشوندی است دارای ریشه  
یونانی به معنی بند ، مفصل .

**آرتزین**

چاه جبهنده ، چاهی که آب  
از دهانه آن فوران کند .

**آرتل**

گروهی از افراد که داوطلبانه  
برای کار مشترک گرد آمده اند  
و حق شرکت در درآمد دارند .

**آرتل کشاورزی**

شکل اقتصاد جمعی که در آن  
وسایل عمده تولید و کار دهقانان  
اجتماعی شده و توزیع درآمدها  
بر حسب کار انجام میگردد .



آنان از اعتبار بزرگی برخوردار بودند ولی نفوذشان بر سیاست ناچیز بود. بهنگام صلح قدرت آنها محدود به حل اختلافات مربوط به ارث، شرکت در شورای ریش سفیدان و اعمال وظایف کاهنان زئوس میگردد. در زمان جنگ، زنها به اردو قومانده میدادند و در خارج از مرزهای کشور از قدرتی نامحدود برخوردار بودند.

### آرکوس

بزرگان لاتینی «کمان» معنی میدهد که با کمک بتون طاق های قوسی فوق العاده محکمی جهت اعمار پل ها می ساختند.

### آرکی

دارای ریشه یونانی بوده به معنی نخستین، باستانی، ابتدائی، اولیه.

آرکوپین: دیرینه.

### آرکین

یکی از عناصر شیمیائی، گازی است بی رنگ که یک صدم هوار تشکیل میدهد و شبیه به ازت میباشد.

### آرشیدوک

لقب شاهزادگان اتریش در خاندانهای سابق امپراتوری.

### آرشین

واحد مقیاس طول در روسیه، معادل ۷۱ سانتی متر.

### آرشيو

مجموعه ی اوراق و اسنادی که آنها را در جای مخصوص نگاهدارند.

### آرشیویست

کسی که مأمور نگهداری آرشیو است.

### آرک

باستانی، اولیه

### آرکشو

ابتدائی، نخستین

### آرکشو لوژی

بمعنی علم باستان شناسی.

### آرکادیا

هر ناحیه زیبا و آرامی را یونانی ها «آرکادیا» می نامند.

### آرکاری

شهری است در دل «یونان» قدیم، که خیمه گاه شبانان بود. آرامشی که این شهر داشت سمبل صلح نام گرفت.

### آرکاژت

در یونان قدیم دولت را دوشاه موروثی بنام آرکاژت (فرمانروا) اداره میکردند.

## آرم

علامت مخصوص بیک دولت  
و علامت مشخص کننده بیک حزب  
و یا اداره و مؤسسه که روی کاغذ  
یا چیز دیگر نقش کنند.

## آرمادو

—وای! بحری اسپا نیائی که  
به نا وگان شکست —ناپذیر  
موسوم شده بود. در نبرد دریائی  
با کشتیهای انگلیس در سال ۱۵۸۸  
منهدم شد.

## آره نا

یعنی —صحنه، اطراف  
صحنه، پله هائی که برای نشستن  
تماشایگران ساخته شده بود و در  
آنجا طبقه حاکمه یونان بردگان  
جنگجو «گلا دیا تورها» را به  
جنگ تن به تن و امیداشتند و کشته  
شدن گلا دیا تورهای مغلوب  
و ضعیف را تماشا میکردند.

## آریستوکرات

عضو طبقه اشراف هوا خواه  
اعیان و اشراف، طرفدار حکومت  
آریستوکراسی.

## آریستوکراسی

آریستوکراسی بر اساس  
قدرت تعول و —قدرت نظامی

است. در این نوع حکومت تنها  
عده معدودی از صاحبان قدرت،  
یعنی اشراف بر جامعه حکومت  
میکنند و آنها با لاف زدن به اصالت  
و نجابت خانوادگی و خونی  
فخر فروشی می کنند.

## آریستوکراسی کارگری

قشر نسبتاً کوچک هستند و مزد  
هنگفت اخذ میدارند و برای تابع  
ساختن کارگران به سرمایه داری  
از آن استفاده میکنند.

## آریوپاگوس

شورای ریش سفیدانیکه قدرت  
دولتی را در روم باستانی بدست داشتند.

## آرین

مبهترین شعبه نژاد سفید، سفید-  
پوستان آسیا و اروپا که نژاد هند  
و اروپائی نیزگفته اند.

## آزادی انتقاد

باید خاطر نشان ساخت که آزادی  
بحث و —مناظره و انتقاد در حزب  
حدودی دارد. آزادی بحث و انتقاد  
به معنای آن نیست که حزب بیک  
مخزن بحث و مناظره محض و تبارز  
خودخواها نه مبدل گردد.

آزادی انتقاد در حدودی قابل  
قبول است که وحدت عمل سیاسی

۳- نظریه آزادی انتقاد توأم با انضباط آهنین و آگاهانه: قبلاً لازم است تأکید کرد که این نظریه سوم حد اوسط حسابی ساده بین دو نظریه نادرست فوق نیست بلکه اگر نظر اول را بتوان (تز) و نظریه دوم را (انتی تز) قبول کنیم این نظریه سومی (سنتز) آنهاست یعنی درعین حالیکه ترکیبی از دو حالت پیش گفته شده است با هر دو از لحاظ ماهیت فرق دارد و یگانه نظریه صحیح است.

طبق این نظریه هر فرد حق دارد که نظرات خود را بشکل یک قضاوت منطقی و عینی در مورد هر مسأله و مطلب آزادانه بیان کند و مسلماً در پهلوی آن باید مقررات حزبی را که خود در ایجاد آن سهیم است رعایت کند، یعنی یک فرد با انضباط و منظم باشد. هنگامیکه حزب برای اعضای خود حقوق و سببی را قایل میگردد درعین زمان طبعاً از ایشان میخواهد که به مرام نامہ اهداف و ارگان‌های والای حزب و اساسنامه آن وفادار باشند، حزب دفاع از نظرات ضدحزبی را بهیچ وجه تحمل کرده نمیتواند و آنرا منافعی باعضویت در حزب میدانند.

حزب را طمه نزنند. انتقاد حزبی باید در مبارزه بخاطر نیل بههدف های آن کمک کند نه اینکه در برابر آن موانع ایجاد کند. در زمینه فوق (آزادی انتقاد) دو نظریه کاملاً مقابل هم ولی نادرست از یکسو و نظریه درست ازسوی دیگر وجود دارد:

۱- نظریه دکشاتوری: طبق این نظریه هرگونه آزادی، انتقاد بضرر انضباط و وسیله‌ین حزبی تلقی میشود و بنا بر آن باید جلوگیری کرد و انتقادکنندگان را مجازات نمود. اجرای این نظر بدون شک و تردید حزب طبقه کارگر را به حزب غیر انقلابی و به یک سازمان نظامی مبدل خواهد کرد.

۲- نظریه انارشستی: بموجب این نظریه هرکس حق دارد در هر زمان و هر مکان درباره هر چه و هر کس که مایل است طبق دلخواه خود چیزهایی به عنوان انتقاد بگوید و بنویسد (بدون در نظر داشت مصالح حزبی و شرایط یک انتقاد سالم و اصولی). اجرای این نظریه به ایجاد هرج و مرج در حزب و بالاخره انحلال آن منجر خواهد شد.

**آزونیك**

نام دورانی است در زمین شناسی (ژئولوژی) .

**آژان**

نماینده، پاسبان .

**آژانس**

نمایندگی، خبرگزاری، موسسه خبرگزاری که نماینده‌گی خبرگزاری کار هائی انجام بدهد .

**آژانس یهود**

سازمانی که دولت اسرائیل را با یهودیان سایر نقاط جهان مربوط می کند .

**آژی‌تاسیون**

وسيله تأثیر سیاسی در توده‌ها از طریق گفتگو، کنفرانس سخنرانی نطق و میتینگ، جراید، کتب، رسالات، اوراق، راد یو، سینما وغیره است .

**آژی دهاک**

بنا بر روایت اوستا که کتاب زردشت موجود شیر و تپیکار و اهریمنی ود یوسیرت بوده . نام پادشاهی ظالم هم بوده، و بمعنی مار عجیب که سه سر و هزار پا داشته نیز گفته اند، کلمه ژدهان نیز از این کلمه مشتق شده . نام ضحاک

و داستان او نیز از نام و داستان آن موجود عجیب گرفته شده .

**آژیوتائز**

خرید و فروش اسناد تجارتي و اوراق بهادار .

**آس**

در قرن سوم پیش از میلاد ارزش واحد پول در رم بود .

**آسانسور**

دستگاهی که در عمارات چند طبقه ای نصب میکنند و بقوه برق حرکت میکند و یوسيله آن از روی زمین طبقات مختلفه عمارت بالا میروند یا از طبقات بالا فرود می آیند .

**آسترو - آسترو**

کلماتی هستند دارای ریشه یونانی به معنی ستاره .

**آستروگرافی**

ستاره نگاری .

**آسترو لوژی**

علم احکام نجوم .

**آسترومتری**

ستاره سنجی .

**آسترو نوئیک**

فضا نوردی .

## آسترو نومی

نجوم .

## آستون

مایمی است بصرنگک و مضرو دارای بوی مخصوص از تقطیر اسلاج سید استیک بدست می آید .

## آستم

ورم و پندیدگی که در زخم و جراحت پیدا شود .

## آستیکها تیسیم

اختلال بینائی ، یکی از امراض چشم که بیمار لکه های سیاه پیش چشم خود میبیند .

## آستیلین

گازی است بدبو قابل احتراق و دارای شعله سفید بسیار روشن .

## آس لیبرالوس

یک مقیاس جدید مبادله به شکل مس با وزن های معین (آس لیبرالوس) چاشین چهار پایان گردید . در نتیجه طایفه پدر سالاری آشکارا اهمیت خود را بسود اقتصاد خانواده از دست میدهد .

## آسم

تسنگ نفسی ، نفس تنگی شدید .

## آسیستان

معاون ، یاور .

## آسیمون ها

حکومت روم باستان قانونش اجازه نمیداد آسیمون ها یعنی زمامدارانی را که همه ساله ملت انتخاب میکردند حتی پس از خاتمه ماموریت مورد مواخذه و بازپرسی قرار گیرند و ملت نمیی توانست درباره مظالمی که باو شده زمامداران مستبد را مؤخذه نموده و حساب پس بگیرد .

## آسیخیا

یک نوع پول کاغذیست که پشتوانه آن املاک ملی باشد کلمه «اسکاس» از آن اشتقاق شده

## آشوال

نوعی از قمار .

## آفرینش

عبسارت از تبدیل نیروی کار به کار است . نیروی کار بنویه ی خود قبل از هر چه عبارت از مواد طبیعی است که مبدل به ارگانسیم انسان شده است .

## آقچه

پول نقره در حدود یک چهار درهم .

**آکادمی**

نام باغ و سبزه زاری بوده در آتن که افلاطون در آنجا به تدریس می پرداخت.

**آکادمیست**

اداره کننده دانشگاه شاگرد دانشگاه

**آکادمیسین**

بسته به آکادمی

**آکتر**

بازیگر تماشاخانه، مردی که در تماشاخانه بازی میکند.

**آکتریس**

زنی که در تماشاخانه نقش بازی میکند.

**آکتو آلیسم**

نظریه ای که بر طبق آن زمین بطور تدریجی فرسایش و تخریب غیر محسوس در آن صورت میگیرد.

**اکتیو**

فعال، پرکار، مؤثر.

**آکتوایی**

تلاشی های هسته ای انجام شده در واحد زمان در يك ماده رادیو آکتیو است.

**آکتیوشن**

ایجاد رادیو آکتیوایی در يك جسم است که آن را میتوان با بمباران عناصر سازنده جسم وسیله نوترونو آنها یا ذره های

دیگر انجام داد.

**آکتیویته**

فعالیت، پرکاری

**آکرو بات**

بند یاز، ورزش کاری که کارهای دشوار از قبیل بند بازی، ژیمناستیک، وزنه برداری و امثال آنها را انجام میدهد.

**آکر و باسی**

بند بازی

**آکسیولوژی**

ارزش شناسی

**آکسیولوگ ها**

ارزش شناسان آکسیولوژی تسوئی تسوئی غیر عملی در زمینه بررسی « ارزش ها » و پدیده های اجتماعی است که در فلسفه ایده آلیستی و جامعه شناسی بورژوازی رواج و وسیع یافته است این تسوئی پدیده های اجتماعی و فرهنگی جامعه را بعنوان پروسه قانونمندانه قابل شناخت عملی و عینی تلقی نمیکند بلکه آنرا « ارزش هایی » میشناسد که عامل تعیین کننده آنها مملک ها و آرمانهای ذهنی یا ایده آلیستی است.

**آکوموراسیون**

تطابق

قدیم از طریق غلبه به دست می‌آوردند بنا م اگر ویو بلیکوس (زمین عمومی) یاد می‌کردند بعداً طبقه حاکمه با هم تقسیم می‌نمودند.

### آفرمان

رضایت، موافقت کردن و رضایت دادن از طرف يك مقام رسمی

### آفوتو زو آیک

نامی است که به دوران پیش از دوران اول زمین شناسی داده‌اند

### آفوستی

اختلال در شناختن

### آفوستسیم

نظریه ایده آلیستی حاکی از آنکه جهان عینی و قوانین عینی آن ناشناختنی است و عقل انسان قدر قید محسوسات محدود است و در وراء آن نمی‌تواند چیزی را بشناسد.

### آگورا

(محل تشکیل مجمع مردم در آتن) که در آنجا قانون راری سنگی نقش نموده در معرض دید همگان قرار میدادند، همین امر موجب می‌شد که نظارت عامه تا حدی بر قضاوت برقرار گردد.

### آلبوم

دفتری که عکسها یا تکت‌های

### آکومولا تر

توده کهنه، جمع‌کننده، مخزن قوه برق.

### آگاهی

آگاه شدن، هشاری و ادراک صحیح و علمی از جهان خارج.

### آگاهی انقلابی

اطلاع به اندازه‌ی کافی و ضرور برای مبارزه از تئوری عمومی انقلابی (جهان بینی علمی مارکسیستی - لنینیستی) و تئوری انطباقی انقلابی (انطباق آن بر شرایط خاص مشخص یک جامعه، یک جنبش، یک حزب و تعیین استراتژی و تاکتیک حزب در مرحله معین انقلاب) میباشد.

آگرافی: اختلال در نوشتن.

### آگراند یسمان

بزرگ کردن و وسعت دادن، بزرگ کردن عکس در عکاسی.

### آگرا نوم‌ها

سر بسازان صنف سواری را در یونان قدیم که با زاروا تفتیش می‌نمودند اگر انوم یاد میکردند.

### آگر پو بلیکوس

زمین مازاد دولت را در یونان

آلترناتیف ها (راه ثانوی) و راه حل های مختلفی با اثربخشی مختلف وجود دارد که انتخاب این یا آن آلترناتیف به مبارزات طبقات مربوط است، و نتیجه ی این مبارزه به تشکیل توده ها و نقش رهبران آنها و استعداد سازماندهی و فرماندهی آنها بستگی دارد.

### آلترناتیو

متناوب، جریان متناوب برقی.

### آلزاس ولورن

ناحیه ی است در سرحد آلمان و فرانسه که مدت های دراز موجب اختلاف میان این دو کشور و بهانه برای کینه و نفرت متقابل و بالاخره هم یکی از انگیزه های جنگ عمومی گشته است.

### آلکالوئیدها

مواد ازت داری است که در اندامهای بعضی از گیاهان ذخیره یا ترشح می شود و اثر دارویی و در مانی در انسان دارد.

### آلگوئکین

دومین دوره پیش از دوران زمین شناسی اول است، طبقات این دوره محسوس آثار ناقص از

پستی گوناگون را در روی اوراق آن می چسباند.

### آلبومن

سفیده تخم مرغ، و در اصطلاح گیاه شناسی، ماده ای است در هسته پادانه بعضی گیاه ها است

### آلبیجنسی

فرقه مذهبی که در قرون وسطی در جنوب فرانسه پدید آمد. آنها، اعتقادی به مسیحیت نداشتند و از مکتب ثنویته مانی که در قرون اول مسیحی در حوزه مدیترانه رواج داشت، پیروی می کردند. در سال ۱۲۰۸ پاپ به آنان اعلان جهاد داد، و آلبیجنس ها پس از دادن تلفات بسیارنا پدید شدند.

### آلتانتروپ

در ۱۹۵۴، باستان شناسان در نزدیکی الجزایر بقایای نمونه دیگری از انسان ما قبل تاریخ بدست آوردند که آلتانتروپ نام گرفت.

### آلترناتیف

برای تحقق یک سیر واحد تاریخی در تاریخ



انعکاس یک شی یا پدیده در شی یا پدیده دیگر به حد عالی شعور انسانی برسد. راه چندین ملیون ساله ای طی شده است. در این راه طولانی ماده از جهان غیر ارگانیکی (غیر آلی) وارد جهان ارگانیکی (آلی) شده است.

### آلیاژ

ترکیب دو یا چند فلز از طریق ذوب کردن.

### آلیاژ

وسیله ای است که برای اندازه گیری فواصل و ارتفاعات به کار میرود.

### آلیزارین

ماده سرخ رنگی است که برای رنگ کردن پشم و کاغذ و چیزهای دیگر بکار میرود.

### آلیناسیون

در جوامع مبتنی بر طبقات متناقض پروسه ای شکل گیری ماهیت انسان نمیتواند کامل و همه جانبه باشد، بلکه یک جانبه و مسخ شده است. و گاه این مسخ تا آن حد میرسد که برخی از اجزاء ماهیت اجتماعی انسان از وی جدا شده و بصورت نیروئی

جانداران است. نام این دوره از نام یکی از اقوام قدیمی و بومی امریکای شمالی گرفته شده است.

### آلمان تجزیه ناپذیر

در جمهوری فدراتیو آلمان سازمانی بنام «آلمان تجزیه ناپذیر» وجود دارد که در ایجاد و ترویج نظریات تلافی جویانه در آلمان غربی نقش اساسی دارد و بطور فعال و بیرحمانه علیه جمهوری دموکراتیک آلمان اقدام مینماید.

### آلو تروپی

چند شکلی

### آلومینوترمی

اساس استخراج برخی از فلزات از اکسیدشان به کمک آلومینیم است و از عملیه کمیاب در ساختن بمب های آتشر نیز استفاده می کنند.

### آلومینیوم

فلزی است سفید رنگ و قابل تورق و سبک وزن برای ساختن بعضی آلات و ادوات و ظروف بکار میرود.

### آله

عامل پولیس.

### آلی

برای آنکه ماده ترین شکل

نظریه احتمالات نتیجه می شود .  
در آمار، هدف جمع آوری و بررسی  
سلسله‌ی حقایق یا اطلاعات ارقام  
است .

### آمیولانس

شفاخانه سیار، تیز رفتار بزرگ  
مخصوص حمل مریضان و مجروحین .

### آمیویولوژی

(جنین شناسی) از پیدا یس و نموی  
موجودات زنده کوچک جنینی گفتگو  
میکنند .

### آمپر

واحد شدت جریان برق که  
تقریباً برابر با جریان  $10 \times 10^{-6}$   
الکترون در ثانیه است .

### آمپر متر

اسبابی است که برای اندازه  
گرفتن شدت جریان برق به کار  
می رود که آنرا (متر) نیز  
میگویند .

### آمپر بسم

آمپر بسمها (تجربه حسبی را  
تنها منبع معرفت میدانند. میتوانند  
هم ایدالیست باشند مانند (هیوم  
ماخ و غیره) و هم ماطر یالیست  
مانند (بیکن، هایس و غیره) بر  
حسب آنکه طبیعت مادی را پایه  
تجربه می شمارند یا نه . و در

مرموز و غریبه بیگانگی (آلیناسیون)  
بروی مسلط می شود . و این بیگانگی  
(الیناسیون) یک جریان موقت در  
تاریخ است و مربوط به زمانی  
است که پیوند های اجتماعی شکل  
خود بخودی دارد و از نظارت و  
کنترول انسان خارج است .

هنوع از فعالیت (اعم از کار  
تولیدی، علم، هنر، اداره امور)  
در این شرایط به انحصار گروه  
در بسته ای از افراد درمی آید و  
لذا برای کلیه اعضاء دیگر جامعه  
به چیز غریبه و بیگانه (آلیناسیون)  
مبدل میگردد .

### آما تیل

مخلوط قابل انفجاری است که  
از هشتاد فیصد نیترات آمونیوم  
و بیست فیصد نتری نیترو تولوئن  
(ت. ان. ت) تشکیل شده است .

### آما تور

با ذوق، کسی که کاری  
را از نظر شوق و رغبتی که به آن  
کار دارد انجام بدهد نه از نظر  
مزد گرفتن و پول پیدا کردن .

### آمار شناسی

رشته ای از ریاضیات عملی  
است که اصول و قوانین آن از

### آمونیت

گروه بزرگی از نرم تنان بوده‌اند که نسل آنها انقراض پیدا کرده است. سنگواره مشخص دوران دوم زمین شناسی است.

### آمیب

جاندار ذره بینی يك سلولی که در آب‌های شیرین و جاهای مرطوب و نوعی از آن در روده انسان تولید میگردد و باعث اسهال خونی می‌شود.

### آمیرال

مأخوذ از کلمه امیر البحر، در پادشاهان، فرماندهان کشتی‌ها و نیروهای دریائی، بزبان انگلیسی آد میرال میگویند.

### آمیلازها

دسته‌ای از آنزیم‌ها هستند که گلیکوژن و نشایسته را تبدیل به قند‌های ساده می‌کنند. در اندام‌های مختلف گیاهان و حیوانات وجود دارند.

### آنا با پتیدها

در قرن شانزدهم به دست متوسیمونس در سوئیس بنیانگذاری شد و اعضای آن برای رهائی از شکنجه به هلند، روسیه و امریکا

حقیقت آمپرست‌ها عقیده دارند که مفاهیم نمره تخیلات انسانی است آنها از تصمیم‌های علمی و صحیح وحشت دارند و میخوانند از حل مسائل عمیق اجتماع طفره بزنند و در چهار چوب عوامل کم اهمیت و مشاهدات سطحی باقی بمانند. آمپرسم در فلسفه و جامعه‌شناسی بورژوائی رواج کلی دارد.

### آمپول

شیشه کوچک سر بسته که در آن داروی مخصوص تزریق را جادهند.

### آمفی‌تیا تر

جای نشستن تماشا کنندگان در تماشاخانه که ردیف‌های آن نیم دایره و بیشکل پلکان ساخته شود.

### آمورز

یکی از امراض چشم که در اثر ضعف عصب باصره یا بواسطه مرض سیفلیس تولید میگردد و باعث تیرگی یا کوری چشم می‌شود.

### آمورفی

بی‌شکل

### آمونال

مخلوطی است از نیترات آمونیم و آلومینیم این جسم به عنوان ماده منفجره شدید، مورد استعمال دارد.

بین برد، از میان برداشته شود، جامعه جدید را از هیچ بوجود بیارد.

### آنا رشیسم

ایده لوژی خرده بورژوائی و لومین پرولتاریائی که لغو هر گونه حاکمیت سیاسی را اعم از آنکه چه شرایط تاریخی حکمروا است می طلبد. این ایدئولوژی در سالهای ۴۰ تا ۶۰ قرن نوزدهم در اروپا پدید شد. و در حقیقت آنارشیسم بین مفاهیم انقلاب «بورژوائی» و «بورژوا-دموکراتیک» و «سوسیالیستی» هیچ تمایزی قایل نیست. بی هیچ اشکالی مسایل مشخصی را حل میکند که هر یک از آنها را باید همراه با مناسبات بفرنج بین مراحل متوالی مبارزه انقلابی حل کرد.

### آنا کوسمند یکالیسم

روی دموکراسی با اصطلاح مستقیم تکیه میکند و دعوی دارد که اعتصاب توده ای یگانه سلاح طبقه کارگر است که بکمک آن گویا میتوان تمام تضاد های اجتماعی را حل کرد با حزب سیاسی مخالف است.

کوچ کردند و جوامع روستائی تشکیل دادند

### آنا بولیسم

کیفیت ترکیب قسمتی از مواد در بدن.

### آنا پ تیسم یا کمونیزم

#### مسیحی

یک فرقه مذهبی در زمان لوتر در قرن (۱۶) در آلمان بوجود آمد، طرفدار بعضی از اصلاحات اجتماعی و اقتصادی بودند.

### آنا تومی

علم تشریح، کالبد شناسی.

### آنا تری

اختلال در حرف زدن.

### آنا رشی

اغتشاش، هرج و مرج، بی نظمی، وضع مملکتی که حکومت قانونی نداشته باشد.

### آنا رشیست

هرج و مرج خواه و کسانی که مفهوم انقلاب را تا حد شورش خود بخودی، که میبایست به «انحلال اجتماعی» مبدل شود، تنزل میدهند. به عقیده آنها باید دولت منحل شود، فرهنگ کهنه ریشه کن گردد، هر چه را که میتوان از

بوجود آمد. ایتالیا نیز در سال ۱۹۱۵ به آفات ملحق شد.

### آنتراسن

جسمی است جامد، کریستالهای آن بی رنگ، از صغ ذغال سنگ بدست می آید، در اثر حل می شود.

### آنتراسیت

نوعی از ذغال سنگ سیاه و براق و سبک و وزن که ۹۳ تا ۹۵ درصد آن کاربن و بهترین ماده قابل احتراق در کوره و بخاری است.

### آنتراکت

فاصله بین دو پرده در صحنه که تماشاچیان استراحت کنند، فاصله بین دو قطعه موسیقی برای استراحت و رفع خستگی.

### آنتروپوزومیک

آدم زیوی، یا آدم وحشی ابتدائی که در جنگل ها حیات بسر می برد.

### آنتروپوژنز

این اصطلاح در جامعه شناسی مترقی اهمیت بسزائی دارد و در حقیقت تکوین انسانی را تمثیل میدهد. و سیر تکوین انسان کنونی از شکل ابتدائی (آنتروپوژنید) که

### آنالیز

تجزیه و تحلیل.

### آنالیزاسیون

تجزیه و تحلیل کردن، پژوهیدن.

### آناناس

درخت کوچکی است که در امریکا و بعضی کشورهای اروپایی میروید. میوه اش درشت و لذیذ است از آن مربا و ترشی هم درست میکنند.

### آنتاگونیستی

تضاد آشتی ناپذیر میباشد که بین آن طبقات و قشر هائی است که منافع اجتماعی آنها از ریشه با یکدیگر متباین است و سرانجام باید آن نیروها نیکه درست تکامل تاریخ گام بر میدارند بر نیرو های دیگری که این تکامل را متوقف میکنند غلبه کنند (مانند تضاد بین بهره دهان و بهره کشان)

### آنتاگونیسم

تضاد آشتی ناپذیر.

### آنتانت یا اتفاق سه گانه

اتحاد نظامی انگلیس، فرانسه و روسیه بود که در سالهای قبل از شروع نخستین جنگ جهانی

**آنتریسم**

از واژه فرانسوی بمعنای وارد شدن. آنتریسم یعنی جا کردن خود بدرون حزب و سازمانهای مردمی از طریق پذیرش هدفها، تاکتیکها و انضباط آنها در گذنار.

**آنتگراسیون**

حالت جامعه‌ترویر نچنتری از حالت طی شده یک پدیده را میگویند.

**آنتمولوژی**

حشره شناسی.

**آنتوسیا زمینها**

موادی هستند که برنگهای قرمز، بنفش و آبی در جوانه‌ها در بهار و برگها در خزان در گلهای و میوه‌ها دیده می‌شود.

**آنته کامبرین**

از نگاه زمین شناسی دوران پیش از دوران اول زمین شناسی را می‌گویند که در حدود یک میلیارد سال بطول انجامیده است.

**آنتی**

به معنی ضد، مخالف.

**آنتی بیوتیک**

دسته‌ای از دارو‌ها که برای معالجه بعضی از امراض

دارای بینی نازک بودند و وطن اینهارا آسیا و شمال افریقا تشخیص داده در چارچوب همین اصطلاح مورد بررسی قرار میدهد.

**آنتروپولوژی**

مردم شناسی، تاریخ طبیعی انسان که جامعه‌شناسان بورژوازی کماکان در چهارچوب «آنتروپولوژیسم» و «پسیکولوژیسم کلیه پدیده‌های اجتماعی را بدرون انسان ارتباط میدهد مثلاً می‌گویند جنگ برای آن می‌شود که انسان دارای غریزه تجاوز است یا هنر و فلسفه اشکال تصنیف یافته و اوج گرفته غریزه جنسی سرکوفته شده است.

**آنتروپومتری**

اندازه گیری قسمت‌های مختلف بدن انسان.

**آنتروپونومی**

در روانشناسی به معنی «آدم شناسی» است و روانشناسان بیولوژیست‌ها (زیست‌شناسان) در مقابل واژه پسیکولوژی (روانشناسی) این واژه را استعمال می‌کنند.

**آنتروپونید**

نوعی از انسان‌های ابتدایی را آنتروپونید می‌گویند.

نخستین و نیرومندترین کشور  
سوسیالیستی و نیروی اصلی درسیستم  
جهانی سوسیالیستی و تکیه گاه عمده  
نیروهای ضد امپریالیستی و انقلابی  
در سراسر امر جهان است .  
مخالفت و مبارزه با آن ، بهر بهانه  
و تحت هر عنوانی که باشد ، بمعنی  
کمک به نیروهای امپریالیستی  
و ارتجاعی است . در دوران ما  
آنتی کمونیسم را تشکیل میدهد .

### آنتیک - آنتیک

دیرینه ، کهن هرچیز تاریخی  
و قدیمی از ظرف و کتاب و فرش  
و امثال آنها .

### آنتی کمونیسم

( ضد کمونیسم ) شکلی از  
ایدئولوژی ارتجاعی  
امپریالیسم بورژوازی انحصارگر  
معاصر است . هدف آن مبارزه علیه  
اندیشه های کمونیستی و جلوگیری  
از اشاعه این اندیشه ها ، مبارزه  
علیه سوسیالیسم و کمونیسم و بطور  
کلی علیه تئوری و پراتیک کمونیسم  
و به ویژه علیه وحدت عمل نیروهای  
ملی و دموکراتیک با احزاب  
کارگری است .

که توسط باکتری ها عارض می شود  
بکار می رود . معروفترین آنتی  
بیوتیک ها پنی سیلین استرپتو ماسین ،  
تتراسکلین ، کلرو مفنیکول است .

### آنتی تز

مخالف نظریه .

### آنتی پیرین

گردی است سفید و تلخ مزه که  
در طب برای دفع تب و آوردن عرق و  
تسکین درد بکار می رود .

### آنتی توکسین

ضد سم ، ماده ای که  
گلبولهای سفید در مقابل میکروب  
ها تیکه داخل خون می شوند تولید  
میکنند .

### آنتی ژیل

ضد بیخ .

### آنتی سوسیالیسم

روش خصوصیت آمیز نسبت به یهودیان  
که بصورت محدودیت حقوقی و نفی  
بلاجمعی و استهزا - جمعی یهودیان  
در می آید و فاشیست های آلمان آنرا  
بشدیدترین و وسیعترین وجهی اشاعه  
میداده اند .

### آنتی سوسیالیسم :

فعالیت و مبارزه منظم و آگاهانه  
با مشی اتحاد شوروی در عرصه ساختن  
سوسیالیسم و در صحنه سیاست  
بین المللی . از آنجا که اتحاد شوروی

«علم» خاص. هدف این ایدئولوژی رد کمونیسم بکمک «تیوریسن‌های» آنست که با فعالیت‌های عملی و سیاسی محافل امپریالیستی و ارتجاعی پیوند محکم دارند و در خدمت آنها هستند.

۳- آنتی کمونیسم مبتنی بر پایه مالکیت خصوصی و خرافات اجتماعی و مذهبی که محافل امپریالیستی و ارتجاع داخلی در میان قشر‌های وسیع اشاعه می‌دهند.

بطور کلی تمام نیروها و عناصری که در مبارزات اجتماعی، سیاسی از نظر موضع‌گیری سیاسی و ایدئولوژیک مبارزه با کمونیسم و با سیستم جهانی سوسیالیسم، تکیه‌گاه مبارزه ضد امپریالیسم- و در درجه اول مبارزه با اتحاد شوروی مشی اساسی و پیگیر آنها را تشکیل می‌دهد عا ملین آنتی کمونیسم هستند.

### آند

قطب مثبت باطری الکتریک  
قطب مثبت جریان برق .

### آندانتینو

در موسیقی قطعاتی را گویند که تندتر باشد.

آنتی کمونیسم بمشابه واکنشی در قبال اندیشه‌های کمونیسم از همان آغاز جنبش کمونیستی پدید آمد. مارکس و انگلس در همان آغاز «مانیفست حزب کمونیست» اعلام می‌دارند: «همه نیروهای اروپای کهن: پاپ و تزار، مترنیخ و گیزو، رادیکال‌های فرانسه و پلیس آلمان» برای تعقیب کمونیسم متحد شده‌اند.

آنتی کمونیسم در دوران پیش از جنگ جهانی دوم سلاح عمده محور تجا و زکارانه برلین، روم، توکیو بود که جهان را بگرداب خونین جنگ جهانی کشاند و دهها میلیون نفر را بهلاکت رساند. در دوران کنونی سه شکل اساسی آنتی کمونیسم را می‌توان برجسته کرد:

۱- آنتی کمونیسم بصورت فعالیت عملی معنی که غالب شکل دولتی بخود می‌گیرد (در آمریکا آلمان غربی و کشور های دیگر). سازمانهای گوناگونی که با کمک بورژوازی امپریالیستی برپا میشود در این زمره‌اند.

۲- آنتی کمونیسم بمشابه شکلی از ایدئولوژی بورژوائی و یکنوع



باز جوئی در مسأله‌ی مطروحه در دادگاه را دارد. معمولاً در احزاب به اورا قی که در آن مشخصات یک فرد را و طلب ورود به حزب ثبت میشود آنکت میگویند.

### آنکلو فوپ

مخالف انگلیس ، دشمن انگلیس .

### آنمی

مرض کم خونی .

### آنود

قطب مثبت.

### آنوفل

پشهٔ مالاریا ، پشه‌ای که میکروب مالاریا را از مبتلایان مرض مالاریا بدیگران انتقال میدهد .

### آنیدرید

مرکب از دو کلمهٔ یونانی آن بمعنی «بی» وئیدرید بمعنی «آب» هر جسی که هنگام ترکیب شدن با آب تولید اسید کند .

### آنی میسم

جان پنداری ، تصور جان در اشیا یعنی اعتقاد به ارواح زنده پنداری که خود بانیا پرستی ارتباط نزدیکه دارد.

### آندو کارد

برده‌ای که دیوار می قلب را از داخل می پوشاند ورم غشاء داخلی قلب .

### آنژین

ورم گلو ، درد گلو که بیشتر در زمستان در اثر سرما خوردگی عارض میشود و باز کام و سردرد و تب و درد استخوان و کوفتگی بدن همراه است .

### آنسیکلو پدی

دایرة المعارف ، فرهنگنامه ، کتابی که تمام لغات و اصطلاحات علمی و ادبی یک زبان بترتیب حروف هجا در آن درج شده باشد .

### آنکارت

در قطعه بازی بمعنی آنست که هر دو طرف باهم برآبر باشند و هیچکدام از دیگری نبرد .

### آنکت

در لغت به معنی باز جوئی و باز پرسى و تحقیق است . همچنین معنی جمع کردن شهود برای تحقیق در امری که مورد شک و تردید است از آن گرفته میشود « آنکت ژود پیر » معنی خاص تحقیق

## آنیلین

مایعی است به شکل روغن و بی رنگ، در ۱۸۰ درجه حرارت بجوش میآید. در الکل و بنزین حل میشود.

## آوانتور

ماجرای جو، حادثه آفرین.

## آوانتورین

دلربا.

## آوانسی

مساعده، پیش پرداخت کمک.

## آوشوآیس

اردوگاه مرگ در دوره آلمان هتلی.

## آهنگ رشد

اصطلاحی است آماری که رشد کمی پروسه های اجتماعی و اقتصادی را در زمان معین نشان میدهد. آهنگ رشد رتومی است نسبی و به درصد نشان داده می شود.

## آیین دادرسی

اسم مجموعه ای است از مقررات که بمنظور رسیدگی

به مراعات یا شکایات (قضائی و اداری) یا درخواست های قضائی وضع و بکار میرود.

## آیین نامه

مقرراتی که مقامات صلاحیتدار مانند وزیر یا بناروال و غیره وضع و در معرض اجرا میگذارند. بدون اینکه در این مورد قانون وضع شده باشد.

## آیین های هفت گانه

آیین های هفت گانه کلیسای کاتولیک رومی عبارتند از: عشای ربانی، تعمید، تأیید، زناشویی، انتصاب کشیشان، توبه و تدهین که از آن میان پروتستانها تنها آیینهای عشای ربانی و تعمید را قبول دارند.

## آینه مغناطیسی

دستگاهی که در آن بر اثر میدان مغناطیسی ذرات باردار منعکس می شوند و در نقطه ای به نام کانون آینه مغناطیسی جمع می شوند.



### ابتدائی ترین شکل دولت

اتحادیہ های قبیلہ بی قدیمی ترین و ابتدائی ترین شکل دولت ها هستند بیشتر امپراتوری های برده دار از این مرحله تاریخی عبور کرده اند هسته مرکزی این اتحادیه ها فدراسیون ها را نیرومندترین و پرجمعیت ترین قبیلہ تشکیل میداد در بزرگترین طاغفہ این قبیلہ فرمانروائی انتخاب میشد که غالباً وظایف سرکرده سپاه را نیز بعهده داشت . قدرت فرمانروا رفته رفته موروثی میشد تشکیل اتحادیہ های قبیلہ ای ، هم از طریق پیوستگی داوطلبانہ قبایل و هم با اعمال زور بر قبایل ضعیفتر تحقق مییافت .

### ا بجد

ترتیب و ترکیب قدیم

حروف الفبای عربی که عبارت است از: ا ب ج د ه و ز ح ط ی ک ل م ن س ع ف ص ر ق ر ش ت ، ث خ ذ ض ظ غ . از این حرف هشت کلمه ی مصنوعی ، ساخته اند که اینطور تلفظ میشود : ا ب ج د ، هوز ، حطی ، کلن ، سعفس ، قرشت ، ثخذ ، ضظع ، برای هر یک از این حروف ، عددی معین کرده اند بنام حساب ابجد یا حساب جمل ، با این ترتیب : همزه - ا ب - ۲ - ج - ۳ - د - ۴ - ه - ۵ - و - ۶ - ز - ۷ - ح - ۸ - ط - ۹ - ی - ۱۰ - ک - ۲۰ - ل - ۳۰ - م - ۴۰ - ن - ۵۰ - س - ۶۰ - ع - ۷۰ - ف - ۸۰ - ص - ۹۰ - ق - ۱۰۰ - ر - ۲۰۰ - ش - ۳۰۰ - ت - ۴۰۰ - ث - ۵۰۰ - خ - ۶۰۰ - ذ - ۷۰۰ - ض - ۸۰۰ - ظ - ۹۰۰ - غ - ۱۰۰۰ . حساب ابجد در اشعار دری برای ساختن ماده تاریخ بکار میرود و قاعده اش آنست که حروف کلمه یا مصراع را که ماده تاریخ در آن

## ابو الهول

مجسمه بسیار بزرگ و عجب که  
مصریان قدیم از سنگ به شکل  
سر انسان و تنه شیر در نزدیکی  
اهرام مصر ساخته اند با ارتفاع  
۸ متر .

### ۱. ایتشور

که اصولاً مبتنی بر عقاید دموکریت  
( ذیحقرطیس ) است چون تحولات  
عالم را نتیجه حرکات اتفاقی اتمها  
میداند برای ایده آلیسم و وظیفه بی  
درجهان قایل نیست و معتقد است که  
آنها چون در فواصل دنیاها هستند  
( بین العوالم ) نمیتوانند در امور  
جهان تأثیر داشته باشند .

### ۱. اپتومتر

دید منبج ، میزان الروید .

### ۱. اپتیکال

متودی است در اتصال صحنه  
ها ، اپتیکال را هنگام چاپ فلم در  
دستگاه چاپ فلم بصورت نوری بین  
صحنه ها ایجاد مینماید .

### ۱. اپتی میسم

خوش بینی

### ۱. اپرا

نمایش با ساز و آواز ، تأثیری

کنجانیده شده تجزیه میکنند و  
اعدادی را که مخصوص آن حروف  
است زیر هم مینویسند و جمع مینمایند  
از حاصل جمع آنها تاریخی که منظور  
شاعر بوده بدست می آید .

## ابرو قرمزها

دو قرن اول پیش از میلاد در اثر قحطی  
و گرسنگی قیام ابرو قرمزها که در  
راس آن «فان چون» چینی فرد شجاعی  
بود آغاز گردید . قیام کنندگان  
ابروهای خود را به رنگ قرمز  
آراستند تا از سپاهیان پادشاه  
قابل تشخیص باشند . در نتیجه پادشاه  
از بین رفت و ابرو قرمزها پیروز  
گردیدند .

## ابزار - افزار

و مابقی که توسط آن کار انجام میگردد

## ۱. بسترو کسیون

خود داری عده بی از نمایندگان  
مجلس از حاضر شدن در جلسه بمنظور  
تعطیل جلسه و جلوگیری از تصویب  
لایحه بی که در مجلس مطرح شده .

## ۱. بسور پسیون

جذب .

## ابن الوقت

کسی که بمقتضای وقت و زمان  
کار کند و وقت را غنیمت [شمارد] .

«فرصت» فرصت طلبی، ابن الوقی،  
تغییر جهت دادن بر حسب تغییر اوضاع  
به خاطر منافع شخصی.

اپور تونیست های راست  
عموماً نقش حزب را از طریق نفی  
اشکال انقلابی مبارزه طبقاتی به صفر  
میرسانند. و اپور تونیست های چپ  
اغلب فقط اشکال افراطی مسلحانه  
را برسمیت می شناسند و بر آنند که  
واحد های پارتیزانی و دسته های  
قیام را میتوان جایگزین حزب ساخت.

### اپوزیسیون

مخالف نام کلمه اجزای  
وگروهها یکه علیه حزب یا گروه  
مسلط و سیاست وی اقدام می کنند.

### اپولوژیسم

فرقه سیاسی در انگلستان که به  
حمایت از فریضه حقوق الهی سلطنت  
برخاسته و فعالیت مینمودند.

### اپیدمی

شیوع مرض، بیماری عام که  
عده زیادی از مردم را مبتلا کند.

### اپیس

گاو مقدس که مصریان  
قدیم آن را میپرستیدند. این  
گاو پیشانی سفید بوده و هرگاه  
سنش از ۲۵ سال در میگذشت در

که در آن هنر پیشگان فقط شعرو  
آواز بخوانند. اپرا چند دسته تقسیم  
میشود.

### اپرابوفا

یکنوع اپرای تفریحی است که  
از آهنگهای سبک تشکیل میشود.

### اپراتیو

مجموعه چندین عملیات تاکتیکی  
کوچک و بزرگی است که قوای  
مسلح بمنظور میل به هدف استر-  
اتیژیک معین و طبق نقشه جدید  
واحد، در جهات و زمانهای معین  
انجام میدهد. چونکی مقیاس عملیات  
اپراتیو یا اپراتیف بستگی به مقدار  
نیروئی دارد که طرفین بکار  
می اندازد.

### اپراسریا

از روی افسانه های باستانی و  
تراژدی های تاریخی تصنیف میشود  
و کلیه قسمت های آن آوازی است.

### اپراکمیک

یکنوع اپرای تفریحی است.

### اپرت

شعرو آواز، اوپرای کوچک  
خنده دار.

### اپورتونیسیم

در زبان فرانسه، به معنای

رود نیل غرقش کرده و بعد از  
سومیایی کردن در مقبره مخصوص  
نگاهداریش می نمودند .

### اپیک

شعر حماسی

### اپیکوریا نیسیم

طرفداران این مکتب معتقد  
بودند که مردم جهان  
همه اعضای یک جامعه هستند  
و نسبت به این جامعه مسؤول می باشند.  
قوانین این جامعه واحد جهانی  
مبتنی بر قوانین طبیعی بوده و بایستی  
اطاعت شود و این حکومت جهانی  
حاکم بر فرد است و در ضمن مواد از  
لذت و تمتع از زندگی بوده اند .

### اتحادیه سوسیال -

### دموکرات های روس

این اتحادیه در سال ۱۸۹۴  
به ابتکار گروه ( آزادی  
کار ) در شهر ژنو تشکیل  
شده بود . ابتدا گروه آزادی کار  
بر اتحادیه رهبری میکرد و  
انتشارات آن تحت نظر وی بود .  
ولی بعداً عناصر اپورتونیست  
( جوانان یا اکونومیست ها ) در  
اتحادیه فزونی یافتند گسیختگی  
قطعی و خروج گروه آزادی کار

از ۱۹۰۱ اتحادیه در آورین سال ۰۰  
در کنفرانس دوم اتحادیه بعمل آمد  
که در آن گروه آزادی کار و هم  
فکرانش کنگره را ترک گفتند و از  
خود سازمان مستقلی بنام سازمان  
سوسیال دموکرات تأسیس کردند .

### اتحاد گمرکی

قرار دادی میان دو یا  
چند کشور برای ایجاد تعرفه  
گمرکی واحد و داشتن مرزهای  
گمرکی میان خود و گذاردن  
مرزهای مشترک گمرکی برای  
سایر کشورهای بلژیک ، هلند ،  
و لوکزامبورگ اتحاد گمرکی  
بنلوکس را بوجود آورده اند .

### اتحاد مقدس

اتحاد مقدس پس از سقوطناپلئون توسط  
امپراطوران و سلاطین آنوقت اروپا  
بوجود آمده و از آن تاریخ با نظر  
بخاطر سرکوب نهضت های انقلابی  
و آزادی طلبانه در اروپا و سایر  
کشورهای دیگر فعالیت نموده  
است و در حقیقت کلمه ای مقدس  
دارای آن مفهوم مقدس و پاک  
نیست بلکه برعکس ناپاکی زد و بند  
و ارتجاعی بودن هسته پندی را  
میرساند .

## اتحادیه مبارزه در راه آزادی طبقه کارگر

این اتحادیه در سال ۱۸۹۵ بنا شد. «اتحادیه» قریب بیست محفل کارگری مارکسیستی پتربورگ را در برداشت تمام فعالیت «اتحادیه مبارزه» بر بنیاد اصول مرکزیت و انضباط اکید استوار بود. در دسامبر سال ۱۸۹۵ دولت تزاری ضربت جدی بر «اتحادیه مبارزه» وارد ساخت بدین معنی که شب ۹ دسامبر ۱۸۹۵ بخش بزرگی از رهبران اتحادیه و از آنجمله لنین را دستگیر کرد.

## اتحادیه گیرش - دو نکر

در آلمان در سال ۱۸۶۸ از طرف دو تن از لیبرال بورژواها موسوم به گیرش و دو نکر تاسیس شده بود. گیرش و دو نکر «هم آهنگی منافع طبقاتی» را عطف میکردند کارگران را از مبارزه انقلابی و طبقاتی منصرف می ساختند و وظایف این اتحادیه را به ایراد در چهار دوار صندوقهای تعاون متقابل و سازمانهای فرهنگی و مدنی محدود می نمودند.

## اتم

به یونانی لاینجزا، تجزیه

## اتحادیه بین المللی کارگران

کنگره انترناسیونال در ژنو از ۳ تا ۸ سپتامبر ۱۸۶۶ انعقاد یافت در این کنگره ۶۰ نفر نمایندگان از طرف شورای مرکزی، شعب مختلف انترناسیونال و جمعیت کارگری انگلستان، فرانسه، آلمان و سوئیس شرکت داشتند، در قطعنامه این کنگره با اتحادیه بین المللی کارگران (وحدت عمل نیروهای بین المللی، برقرار ساختن قانونی روز هشت ساعت کار، کار کودکان و زنان کار کوپراتیو، تردیونیون و ارتش کنگره ژنیو، اساسنامه و مقررات اتحادیه بین المللی کارگران به تصویب رسانید.

## اتحادیه سند یكاهای آزاد

رهبری این اتحادیه در دست سندیکا های آمریکائی است در همه جا بعنوان یکی از وسایل توسعه نفوذ دولت امپریالیسم آمریکا مورد استفاده قرار میگیرد چنانچه قتل لومبای فقید در کانگو با دو تن از وزیرانش در اثر توطئه این اتحادیه با حمایت هاهمرشو یلدسبر منشی ملل متحد وقت صورت گرفته بود.

هم در ظاهر و هم در باطن کاملاً  
تحت شعاع انوریته و قدرت دولت  
طراز نوین قرار گیرد.

### اتو کراسی

روشی در حکومت که کلیه قدرتها  
عملادر دست زمدار قرار داشته  
باشد.

### اتوما تیک

خود کار.

### اتنایسم

نفی ایدالیسم و خرافات بر اساس  
علم.

### اتیک

علم اخلاق، توجه به آداب  
و رسوم اخلاقی.

### اتیکت

نرخ نعل، نشان و علامت تعیین  
نرخ رسم و آیین و تشریفات و یا تکه  
کاغذ چاپ شده که روی شیشه  
و یا چیز دیگر می چسباند.

### اتیولوژی

علت شناسی، سبب شناسی.

### احکام یا قوانین

هر حکم یا قانون علمی دارای اثبات  
و استقلال است که صحت و واقعیت  
آن حکم را مبرهن میسازد و احکام

نشدنی، کسو چکترین ذره  
یک عنصر ولی با انکشاف دانش  
نویین ثابت شد که اتم از ذرات  
متعددی ساخته شده که هر کدام از  
این ذرات خواص جداگانه را دارا  
میباشد و در آینده ذراتیکه تا هنوز  
شناخته نشده باز هم شناخته خواهد  
شد.

### اتمام حجت

(اولتیماتوم) مطالبه اجرایی عمل طبق  
شرایط بیان شده بشکل قاطع و برگشت  
ناپذیر و تهدید به اعمال فشار  
در صورت عدم اجرای آن.

### اتنوگرافی

تژاد شناسی.

### اتوبوس

سرویس مسافربری و مخصوص  
حمل مسافری.

### اتوبیوگرافی

تاریخچه ای که کسی از زندگی  
خود بنویسد.

### اتور تیماریا نیسم

این فلسفه در مقابل اندیویدوآلیسم قرار  
دارد و عبارت از فلسفه و سیستم حکومتی  
است که در آن آزادی فردی هم  
از حیث تیوری و هم از حیث عملی



اروپا کرد. چون در سال ۱۵۹۲ در  
موراوی تولد یافته بود جمعیتی را  
وجود آورد که در رأس آنها خودش  
قرار گرفت. رفته رفته بنام جمعیت اخوان  
موراوی مسمی گردید به عقیده آنها  
حکمتی بدون ترس از خدا وجود  
ندارد. مردم را به فروتنی،  
گذشت و اخلاق نیکوی مذهبی دعوت  
مینمود.

### ادیخا

نام یکی از شهرهای قدیم فلسطین  
واقع - در ۲۳ کیلو متری اورشلیم  
( بیت المقدس ) در یکی از مصب  
های رود اردن نخستین شهری  
که قوم بنی اسرائیل هنگام ورود  
به ارض موعود ( کنعان ) بان  
رسید.

### آر

واحد متری سطح است برابر  
با یک دکامتر مربع، صد متر مربع  
و ۶۰ / ۱۱۹ یارد مربع است.

### اراستیا نیسم

اولین و اصعب این عقیده ماریسل دوپادوتو  
لوژیست ایتالیائی قرن ۱۳ است که  
طرفدار حفظ امنیت عامه بود در  
مورد قدرت میگفت همان است که

ضد آن - را رد میکند. برای آنکه  
دانش انقلابی را بمثابه - دانش  
فرا گیریم باید مقولات آن - را با  
تعاریف دقیق و صحیح آن مقولات  
احکام و قوانین آنرا با استدلال  
درست به منظور اثبات صحت آن  
احکام بیاموزیم اگر چنین نکنیم  
تیوری انقلابی را در واقع فرا  
نگرفته ایم. فقط اصطلاحات و احکامی  
را بشکل مبهم و غیر دقیق آموخته ایم  
و معلومات ما در این زمینه -  
روشن و مبهم بسته و گریخته است.

### اخوان المسلمین

نهضت ارتجاعی بخاطر سرکوب  
جنبشهای رهایی بخش ملی کشورهای  
اسلامی از طرف امپریالیسم و صهیو -  
نیسم در سال ۱۹۲۹ بوسیله حسین البنا  
در مصر پدید آمد ظاهر اهداف آنها آیین  
پازگشت در اصول سیاسی و اجتماعی  
به حکومت اسلامی در قرن های  
اوايه میباشد ولی در واقعیت امر  
نمایندگان امپریالیسم میباشند که  
جلوهر نوع تکامل را در کشورهای  
اسلامی بگیرند.

### اخوان موراوی

جان کومنیوس بی سال عمر خود را  
صرف اصلاح روشهای آموزشی مذهبی

دفاع از نظام فرسوده و محکوم  
به نابودی، یعنی مخالفت با ترفنی  
و پیشرفت.

### ارتو

اصطلاح یونانی به معنی  
راست، مستقیم، مجاز، حقیقی.

### ارتودوکس

شاخه‌ای از مذهب عیسوی  
بوده معسی که «درست عقیده»  
میباشد.

### ارد

ترتیب، دستور، قاعده، فرمان  
اردو:

لشکر، سیاه، گروه، گروهی  
از سیاهان یا تمام لوازم که  
بجانبی فرستاده شوند.

### اردوگاه کار اجباری

این عنوان بیشتر برای  
ارده گاههایی که کار می‌رود  
که نازیهای آلمان عثمانی در دوره  
حکومت فاشیستی خود تا سپس  
کردند و میلیون‌ها نفر را در آنها به  
کار اجباری گماردند و یا نابود  
ساختند.

### اردو نانس

دشمن، فرمان و نیز افسرو یا  
سربازیکه در خدمت افسران شد

قانون داده و حقوق و قانون آلمان  
که محکمه قادر به اجرای آنست  
روحانیون کاری میتوانند بکنند که  
اتوریته عرفی تعیین کرده است.

### ارانگوتان

اوران اوتان، «آدم جنگلی»  
میبونی است که از نوع آدم  
نعمایان، قدش نزدیک یک متر و نیم،  
دستهايش به اندازه‌ای دراز  
است که تا زیر زانو می‌رسد، دم  
ندارد همیشه روی درختان پسر  
می‌برد، در جوانی بسیار باغوش  
و آرام است، زود اهلی می‌شود.  
در برمو و سوما ترا زندگی میکند.

### ارپتولوژی

خزنده شناسی.

### ارتپدی

شعبه‌ای از علم طب در معالجه  
و اصلاح اعضا ناقص بدن.

### ارتجاع

در لغت به معنای «بازگشت»  
است و بر کسان، گروهها، حزبها،  
با طبقه‌هایی اطلاق می‌شود که به  
سیر جبری تبار یخ و مبارزه‌ی  
توده‌های جوامع بشری که بسوی  
رشد و ترقی می‌رود سخت مخالفت  
نشان میدهند. بنا بران ارتجاع یعنی

کنند و در اقواء بیفتند مثل این شعر :  
 هر چه داری شب نوروز به می ساز گرو  
 غم روزی چه خوری روزی نو  
 و روزی نو

### ارسطیک

مرگک موش

### ارقام رومی

علامتهائی است که در شمار  
 رومی برای نوشتن اعداد به  
 کار می رفت.

امروز هم برای شمار ترتیبی  
 مورد استفاده دارد. ارقامی به  
 صورت زیر هستند.

$$M = 1000 \quad D = 500 \quad C = 100 \\
 L = 50 \quad X = 10 \quad V = 5 \quad I = 1$$

در این شمارش ارقام مساوی  
 متوالی با هم جمع می شوند مانند

$$2 = 11 \text{ و } 30 = XXX :$$

هر علامت که سمت راست علامت  
 بزرگتری باشد، با آن جمع می شود  
 مانند :

$$CL = 150 \text{ و } VI = 6 \text{ و هر}$$

علامت که بین دو علامت بزرگتر  
 باشد از آنکه در طرف راست است  
 کم می شود و باقیمانده به علامت  
 طرف چپ اضافه می شود و مانند  
 $XIIA = 14$  و  $MCD = 1400$  .  
 گاهی هزار را با قرار دادن خطی

باشد برای انجام دادن  
 او امرا و

### ارزش

مقوله اقتصادی دوران تولید  
 کالائی. ارزش تجسم کار اجتماعی  
 در کالا است.

### ارزش اضافی

ارزشیکه کارگران مزد دور  
 بیش از ارزش نیروی کار آنها تولید  
 مینماید و سرمایه داران را بلاعوض  
 تصاحب میکند یا بعبارت دیگر ارزش  
 کار پرداخت نشده کارگر. تئوری  
 ارزش اضافی توسط مارکس بیان  
 گذاری شد.

### ارژنگ

نام کتاب مانی که دارای  
 اشکال و تصاویر گوناگون بوده،  
 و آنچه را که دارای نقش و نگار  
 و زیبا باشد به آن تشبیه میکنند.  
 ارژنگ و ارژنگک و ارژنگک هم  
 گفته شده. و نیز ارژنگک یا ارژنگک  
 در داستانهای شاهنامه نام بهلوان  
 و نام دیوی هم بوده.

### ارسال المثل

در اصطلاح علم بدیع آنست که شاعر  
 در شعر خود مثل مشهوری بیاورد،  
 یا شعری بگوید که حکم ضرب المثل پیدا

بالای رقم نمایش می دهند مانند

$$\bar{V} = 5.00$$

### ارکستر

در یونان قدیم نام محلی بوده در تئاتر در پیش روی صحنه که در اینجا چند نفر آواز خوان با هم بیگ آهنگ می خوانده اند ، اکنون مجموع سازهائی را میگویند که با آنها یک قطعه موسیقی نواخته شود .

### ارگ

از سازهای بادی کلا وید است ، که از یک عده لوله های کوتاه و بلند که هوا در آن دمیده می شود ، تشکیل می یابد . این دستگاه که ساز رسمی کلیسا است ، غالباً از سطح زمین تا سقف کلیسا ارتفاع دارد و از نمازهای پر صدا و باشکوه بادی است ، امروز دستگا ههای بادی ارگ بادی معمولاً بوسیله برق کار میکنند .

### ارگ

عمارت حکومتی ، قصر یا قلعه کوچک که در میان قلعه بزرگ ساخته شده و محل سکونت پادشاه یا حاکم باشد .

### ارگ

واحد مقیاس کار مطابق کاری که یک دین وقتی که یک سانتی متر تغییر مکان یا بد انجام میدهد .

### ارگان

کسازمند ، عضو ، عامل و دستاویز برای رسیدن بمقصود معینی ، عضو یا طرفدار یک حزب سیاسی .

### ارگانیزه

تشکیل یافته ، سازمان داده شده ، مجهز و مرتب .

### ارگانیزم

مجموع اجزاء یا اعضا که جسم یک موجود را تشکیل بدهند ، اندام ، پیکر ، کالبد .

### اروپ - سانترالیزم

تصورات بورژوائی مرکزیت اروپا میباشد که ناشی از اندیشه های پوچ عظمت طلبان و تنسوق جوانان جهان سرمایه داری اروپائی نسبت به سایر قاره ها میباشد .

### اروس

در اساطیر یونانی خدای عشق .

### اریدینه

وراثت .

## اژدر انداز

آلتی است شبیه به میل توپ  
های بزرگ که در کشتی های  
اژدر افکن از آن برای انداختن  
اژدر بطرف کشتی های دشمن  
استفاده می کنند .

## اژه

آهک .

## اژیپ

مصر .

## اژیپ تولوژی

مصر شناسی .

## اساسنامه

هر حزب مترقی دارای اساسنامه  
است که در آن موازین مقررات  
زندگی حزبی و ساختمان حزب توضیح  
می شود .

## اساطیر

افسانه ها ، سخنهای بیپوده ،  
قصه های دروغ ، جمع اسطوره .

## اسانوگرافی

اقیانوس شناسی .

## اسب بخار

واحد صنعتی توان  
است . هر اسب بخار ۷۵ کیلو

## ازت

گازی است بی رنگ و بی بو  
و بی طعم که جهاز پنجم هوا را  
تشکیل میدهد و در ترتیبات مواد  
مختلفه ، حیوانی و نباتی و معدنی  
بمقدار زیاد موجود است .

## ازن

گازی است دارای بوی تند  
وزننده که هنگام رعدوبرق تولید  
میشود ، در اطراف ماشین های  
برق هم تولید میگردد ، در طبقات  
فوقانی جو نیز وجود دارد .

## ارنتولوژی

پرنده شناسی .

## ازوسریت

مومیا .

## ازیریس

یکی از خدایان یارب النوع  
های مصری قدیم ، خدا : آفتاب و  
حامی اموات شوهر ایزیس و پدر  
هروس .

## اژدر

در افسانه های قدیم نام مار بسیار  
بزرگی بوده که از دها نش آتش  
بیرون می آمده ، و آنرا اژدها و اژدر  
ها نیز میگویند .

گرام متر بر ثانیه یا ۷۳۶ وات است  
علامت اختصاری آن *ch* است .

### ۱ اسپار تاکیست ها

اعضای سازمان « اسپار تا کوس »  
که در دوران نخستین جنگ جهانی  
تشکیل شده بود . در آغاز جنگ از  
سوسیال دموکراتهای چپ آلمان گروهی  
بنام « انتر ناسیونال » تحت رهبری  
لیپکیتخت، لوکز امبورک، ف . لرننگ  
ک . ستکین و دیگران تشکیل شد .  
نام این گروه همان سازمان  
« اسپار تا کوس » باقی ماند .  
اسپار تاکیست ها در بین توده ها  
بر ضد جنگ امپریالیستی به تبلیغات  
انقلابی می پرداختند و سیاست  
غارتگرانه امپریالیسم آلمان و  
خیانت رهبران سوسیال دموکرات  
را فاش می نمودند . ولی اسپار-  
تاکیست ها یا عناصر دست چپ آلمان  
در مهمترین مسایل تئوری و سیاسی  
از اشتباهات نیمه منشویکی مبری  
نبودند، آنها تئوری نیمه منشویکی  
امپریالیسم را بسط و توسعه  
میدادند، اصل حلق ملل در تعیین  
سرنوشت خویش بمفهوم مارکسیستی  
آنها (یعنی جدا شدن و تشکیل  
دولت مستقل) را رد می کردند  
امکان جنگهای ملی آزادبخش را

در عصر امپریالیسم نفی مینمودند؛  
به نقش حزب انقلابی کم بها  
و در برابر جنبش خود بخودی  
سرفروود می آوردند . ولادیمیر-  
ایلچ لنین در آثار خود موسوم به  
« در باره کاریکاتور مارکسیسم »  
و « اکونومیسم امپریالیستی » و  
غیره و استالین در نامه خود تحت  
عنوان « مسایل چند از تاریخ  
بلشویسم » و « مسایل لنینیسم »  
اشتباهات عناصر چپ آلمان را  
مورد انتقاد قرار داده اند . اسپار  
تاکیست ها در سال ۱۹۱۷ به حزب  
مستقل مرکز یون آلمان داخل شدند  
ولی، استقلال تشکیلاتی خود را  
حفظ نمودند . پس از انقلاب  
نوامبر سال ۱۹۱۸ آلمان اسپار  
تاکیست ها با « اعضای حزب مستقل »  
قطع رابطه کردند و درسامبر  
همین سال حزب کمونیست آلمان  
راتاسیس نمودند .

ولی موضوع اصلی اسپار  
تاکیست ها از قهرمان شورش  
بردگان در روم باستان یعنی  
اسپار تا کرس گرفته شده است .

### اسپرانتو

زبان بین المللی یکی از السنه  
مستوعی بین المللی که گرامر آن

**اسپهسالار**

مپهسالار ، قوماندان قول اردو .

**اسپیراتور**

ابراز برای اندازه گیری قوه تنفس ربه یا اندازه گرفتن گنجايش ششها

**استپ**

فرمان ایستاده دادن ، برای فاصله دادن میان کلمات .

**استاتیسٹیک**

آمار ، حساب ، احصائیه .

**استارتر**

آغازگر ، کسی که در اسب دوانی فرمان حرکت بسوار کاران میدهد .

**استاژر**

کارآموز .

**استاسیون**

ایستگاه

**استامپ**

سهری که روی کاغذ میزند .

**استاندارد**

نمونه ، قاعده ، مقیاس .

**استپ**

جگله وسیع علفزار .

**استشمار**

سیوه چیدن ، نتیجه و ثمر خوانستن ، کسی را بکار

بسیار ساده وآسان است و در سال ۱۸۸۷ توسط دکاتور زامتھوف روسی اختراع شده است .

**اسپر ماتوزئید**

نطفه ، یاخته بی که در نطفه یا تخم بعضی حیوانات وجود دارد . اسپر ماتوزئید انسان ب شکل خاصی است که دارای سرو گردن و دم میباشد .

**اسپریت**

روح ، روان .

**اسپریٹوآلیسم**

روان گرایی ، مکتب روحیون .

**اسپرئسی**

میدان اسب دوانی یا چوگان بازی .

**اسپرئسم**

علم احضار ارواح ، ادعای ارتباط با ارواح .

**اسپسیال**

خاص ، اختصاصی ، مخصوص .

**اسپیکٹرسکپ**

آئینی است که برای تجزیه مرکب بکار میرود .

**اسپکولاسیون**

زدو بند و حسا بگریهای مالی و اقتصادی از قبیل سفته بازی ، احتکار وغیره .

هنگام جنگ که راهم استراتژی میگویند.

### استراتیگرافی

علمی است که طبقات زیرین زمین و نسبت ارتباط طبقات پوسته جامد زمین را مطالعه می کند .

### استروویسم

ماخوذ از نام استرووه که نظر-یا تاش بنام « مار کسیم قانونا مجاز » مشهور شده بود ولی در حقیقت در عمل این نظریه بخاطر گمراه ساختن کارگران بکاربرد .

### استریل

بی ثمر ، بی بار ، عقیم ، نازا .

### استریلیزه

چیزی که میکروبهای آنرا کشته باشند ، عاری از میکروب ، و در اصطلاح ضد عفونی شده .

### استوسکپ

آلنی که دکتوران برای شنیدن صدای قلب و صدای ششها و تشخیص امراض ریوی بکار میبرند .

### استعمار

سیاست مبتنی بر اشغال و اسارت و غارت سایر کشورها بوسیله

و داشتن و از حاصل رنج و زحمت او سود و بهره بردن . و در مباحث اقتصادی و اجتماعی و علمی بدست آوردن مجانی محصول کار یک فرد از جانب فردی که صاحب خصوصی و سایر تولید است . استثمار ویژه می باشد یعنی جوامعی است که در آن طبقات متخاصم وجود دارد . افراد یک طبقه می حاکم ، که صاحب وسائل تولید هستند افراد طبقات دیگر را مورد بهره کشی قرار داده و از ثمره رنج آنها گنج برمیدارند . پس علت استثمار عبارتست از مالکیت خصوصی بوسائل تولید . ولی اشکال استثمار وابسته است به خصصات آن مناسبات تولیدی که در جامعه حاکم است .

### استدلال

چند جمله و حکم را با اسلوب منظم باهم ترکیب نموده از آنها نتیجه بگیریم و یا اینکه نتیجه را که قبلاً بدست آورده ایم نشان دهیم و ثابت کنیم ، این امر را استدلال مینامند .

### استراتژی

هدفهایی که طی یک مرحله انقلاب باید بدان رسید هدفهای استراتژیک نام دارد ولی لشکرکشی فن راهنمایی و اداره کردن مسلح



حرکت ماشینی مثلاً چرخیدن زمین را بدور خورشید را کاملاً ماشینی میدانند ولی به تغییراتی که ناشی از این حرکت پدید می آید عقیده ندارند.

### استنباط متافزیکلی فکر و خرد

به موجب عقیده پیروان این تئوری هر چند موجودات هم تغییر کرده باشند ولی قضاوت ما درست مانند انسان یک قرن پیش ثابت است. احساسات ما، همانند انسان زمان یونانی هاست مثلاً نیکی و عشق چیز است که همیشه وجود داشته است. سخن «عشق ازلی» هم از اینجا سرچشمه می گیرد ملاحظه میشود وقتی بگوئیم تعبیراتی که در جامعه و یا فکر و خرد مشاهده میشود فقط جنبه صوری دارد، و تکرار چیزهای واقع شده و یا ثابت میباشد.

### استنتاج

استنتاج یکی از اساسی ترین اشکال تفکر منطقی است. در جریان استنتاج ما از یک یا چند حکم که آنها را «مقدمات» می نامند، طبق قوانین معین تفکر منطقی، حکم دیگری را که «نتیجه» نام دارد بدست می آوریم و علم نو حاصل

کشورهای سرمایه داری. استعمار در دوران امپریالیسم شدت و گسترش تمام می یابد.

### استعمار نو

سیاست استعماری کشورهای امپریالیستی و اتحادهای انحصاری در شرایط تلاشی سیستم استعماری امپریالیسم، بمنظور حفظ و بسط تسلط خود در مستعمرات و نیمه مستعمرات سابق و بطور کلی در کشورهای در حال رشد به کمک شیوه های نوین ظرفیت و مستور تر و انعطاف پذیر تر «کمک» های اقتصادی و فنی (اعطای وامهای دولتی و خصوصی، ایجاد مؤسسات، حفظ و غیره) با تحمیل شرایط مساعد اقتصادی و سیاسی و نظامی، پشتیبانی از رژیم ها و احزاب و گروههای ارتجاعی خلاصه، و ایسته کردن اقتصادی و سیاسی از جمله این شیوه ها است.

### استنباط متافزیکلی طبیعت

پیرامون این تئوری دنیا را ساکن. و حرکت را حاصل اشتباه حواس میدانند و یا طبیعت را چون دسته ای موجودات بسیار خرد و منجمد میدانند یعنی گروه دوم حرکت را قبول دارند. تنها بشکل

**اسکارید یا اسکاریس**

نوعی از کرم معده و از مواد غذایی بدن تغذیه میکند.

**اسکاندال**

بدنامی و افتضاح.

**اسکر بوت**

نوعی بیماری که در اثر فقدان ویتامین عارض میشود.

**اسکریم**

شمشیر بازی.

**اسکلریت**

استخوان بندی انسان یا حیوان.

**اسکیتنگ**

یکی از اقسام ورزش که عبارت است از حس کردن بوسیله کفشهای مخصوص که زیر هر کدام اینها چهار ارابه کوچک فلزی قرار دارد. و بالای زمین حرکت میکند.

**اسکیزوئید**

یک شخصیت تجزیه یافته، یک شخصیت درونگر که هنوز در بوانه بشمار نمی آید.

**اسکلاتور**

پلهی متحرک که بوسیله دستگاه محرک که در آن تعبیه شده بالا و پائین میرود.

میکنیم. مثلاً کلیه‌ی انسانها قدرت سخن گفتن دارند. حسن انسان است. پس حسن دارای قدرت سخن گفتن است.

**استودیو**

اطاق کسار صنعتگران محلی که در آن منظره های سینمایی را عکس برداری میکنند.

**استوک**

خمیری است از گچ و محلول سریشم، گچ را در محلول داغ سریشم میریزند و مخلوط میکنند این خمیر از گچ معمولی دیرتر **سخت** میبندد اما استحکامش بیشتر است.

**استولژی**

قسمتی از تشریح که در باره استخوان بحث میکند. تشریح استخوان.

**اسکادر**

نوعی از قوای بحری شامل چند کشتی جنگی تحت فرماندهی یک نفر.

**اسکادران**

عده ای از صنف سواری بالای حیوان.

**اسکادریل**

نام قوای محدود بحری.

### اسلوب دیالکتیک

اشیا و پدیده‌های جهان را بهم مربوط میدانند و آنرا در حال تأثیر متقابل در یکدیگر و در حال تغییر و تکامل دائمی در نظر می‌گیرند.

### اسلوب متافزیک

جهان را مرکب از اشیا و پدیده‌هایی می‌شمارد که بهم مربوط نیستند، در یکدیگر تأثیر متقابل ندارد، در حال رکود اند یا تغییرات اینها تکرار مکرر و دور زدن‌های بکثرت است.

### اسلوب متافزیک

این اسلوب ماهیت واقعی مقولات را تعریف نمکند اینها عموماً مقولات را از یکدیگر منفک می‌سازند، نقش پاره‌ای از آنها را نادیده می‌گیرند. اهمیت برخی دیگر را بدرجه مطلق می‌رسانند این نیز به تعریف واقعیت و به نتیجه‌گیری‌های ارتجاعی می‌انجامد.

### اسمو کینگ

نوعی لباس نیمه رسمی که در مهمانی‌های شب نشینی می‌پوشند. از ماهوت سیاه که جلو آن باز است ساخته می‌شود.

### اسکله

بندر گاه.

### اسکورت

مشایعت، همراهی عده‌ای از سربازان محافظ.

### اسفیدگموگراف

نبض سنج، آلتی است برای سنجیدن و اندازه گرفتن سرعت و شدت ضربان نبض.

### اسلوب

اسلوب یعنی شیوه‌ی معرفت، تحقیق و پراتیک انسانی برای فراگرفتن یک موضوع معین در فلسفه. دو اسلوب وجود دارد: اسلوب دیالکتیک و اسلوب متافزیک.

### اسلوب حمایتی

اسلوب یا سیاست حمایتی به روش اطلاق میشود که بوسیله‌ی اقدامات گوناگون از قبیل محدود ساختن واردات بوسیله‌ی وضع حقوق گمرکی بر کالاهای خارجی یا از راه انزام بداشتن پروانه‌ی ورود، تشویق صادرات از راه تفویض جوایز صادراتی یا معافیت‌های گمرکی و غیره، میکوشد تا محصولات و مصنوعات کشور را از رقابت کالاهای بیگانه در امان نگاهدارد.

## اسید

ماخوذ از کلمه یونانی در اصل به معنی ترشی است .

## اشانتیون

نمونه کالاکه از جانی بجای دیگر فرستاده شود .

## اشراق

شاخه ای از فلسفه ی ایدآستی بوده موضوع و معرفت انسانی را تنها از راه تخیل ، عشق و جذب ممکن میداند نه از راه علم .

## اشکال مبارزه

با تکامل سرمایه داری پورتاریا نیز رشد میکند و اشکال مبارزه ای او علیه بورژوازی متنوع تر و حادث تر میگردد . مبارزه طبقاتی بویژه در سه شکل اقتصادی ، سیاسی و ایدئولوژیک تظاهر میکند .

## اشل

پایه و رتبه

## اصطبل اژیاس

اژیاس نام پادشاه سرزمین الید در یونان باستان بود . بموجب اساطیر یونانی اژیاس اصطبل های طویل و پهنآوری برای سه هزار گاو داشت که سی سال تمام پاک

نشده بود . هر اکلیس پهلوان یونانی ، با سر از زیر کسردن جریان آب رود آسفه آنرا پاک کرد . این عمل نهمین هنر نمائی های دوازده گانه هراکلیس بشمار رفته است .

## اطلس

ساخوذ از یونانی ، نقشه های جغرافیا ، و هر کنایی که دارای نقشه های گوناگون باشد .

## اعلامیه حقوق بشر

اعلامیه حقوق بشر مشتمل بر یک مقدمه و ۳۰ ماده است که در تاریخ ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسید . این اعلامیه اقزاد بشر را صرف از رنگ ، نژاد ، مذهب ، جنس و عقاید سیاسی در برابر قانون برابر می شمارد . ، حقوق سیاسی ، اجتماعی اقتصادی آنان را یاد آور می شود و از دولت هادر سراسر جهان می خواهد تا این حقوق را بر سمیت بشناسند و به آن احترام گذارند . این اعلامیه پس از تصویب در مجمع عمومی سازمان ملل متحد بامضای بسیاری از دولت های جهان رسید .

## ۱ اقمار

جمع قمر ، سیارات کوچکی که بغیر از حرکت بدور خود دو حرکت دیگر هم دارند ، یکی دور سیارات عمده یکی هم دور خورشید .

## ۱ اقیانوس

ماخوذ از یونانی . بحر ، محیط ، بحر بسیار بزرگ .

## ۱ اوقیانوس شناسی

علمی است که ترکیب آبهای اقیانوسها ، حرکات آب دریاها و بخصوص جریان های بزرگ دریائی را مورد مطالعه قرار میدهد .

## ۱ اکتربری

به عشر پیشه زن اطلاق میگردد .

## ۱ اکتوبریست ها

حزب اکتوبریست یکی از احزاب طرفدار سرمایه های بزرگ بازرگانی و صنعتی و حمایت مالکین عمده در روسیه بود . این حزب لفظاً بیانیه معروف ۱۷ اکتوبر را قبول داشت ولی در حقیقت از سیاست داخلی و خارجی تدارک پشتیبانی میکرد . بنا بر ارقام تاریخ حزب کمونیست اتحاد شوروی حزب اکتوبریست یا احزاب دست راست تفاوتی نداشت تنها این

## ۱ اعلامیه شانگهای

اطلاعیه رسمی در باره مذاکرات مائوتسه دون و چون لای بانیکسون رئیس جمهوری امریکا در فوریه سال ۱۹۷۲ که بموجب این اعلامیه آنها کوشیدند رژیم نکونین وان تیو را در ویتنام جنوبی حفظ کنند .

## ۱ افر

پیشنهاد ، عرضه ، تقدیم .

## ۱ افرودیت

از خدایان یونانی و الهه عشق و زیبایی که رومیان او را ونوس نامند ، زهره

## ۱ اقتصاد

میانه روی کردن ، میانه روی در هر کار ، تعادل دخل و خرج نگاه داشتن با اندازه خرج کردن .

## ۱ اقتصاد سیاسی

عبارتست از علم قوانین تولید و توزیع نعمات مادی در مراحل مختلفی تکامل جامعه انسانی میباشد .

## ۱ اقلیم شناسی

علمی است که آب و هوا و خصوصیات دیگر جوی را مورد مطالعه قرار میدهد .

حزب تقاضا هر به حفظ منافع کارگران  
میکرد در حالیکه چنین نبود .

### اکتور

به هر پیشه‌مرد اطلاق میگردد .

### اکزما

یک نوع مرض جلدی که عوارض  
آن عبارت است از تورم پوست  
بدن و سرخ شدن آن میباشد .

### اکسپرسیونیسم

عده‌ای از نقاشان جوان فرانسوی  
تحت رهبری یک نقاش جوان  
اسپانیایی به نام پابلو پیکاسو در  
سال ۱۹۰۰ نقاشی را طرح ریزی  
کردند بنام اکسپرسیونیسم که  
مردمان پاریس آنها را جانوران  
وحشی نامیدند . در چنین تابلوها  
اتحادیه از عناصر ضد در صدمخالف  
بوجود آورده بود .

### اکسپوزان

کسی که کالای خود را به  
نمایشگاهی آورده باشد . نمایشنده  
نشان‌دهنده ، ارائه دهنده .

### اکسپوزیسیون

عرضه ، نمایش ، نمایشگاه ،  
نمایشگاه مصنوعات و آثار  
هنری .

### اکسترا

سیاهی لشکر را گویند .

### اکسیبیونیسم

نوعی انحراف جنسی است  
که در آن شخصی منحرف قسمتی  
از بدن خود را در معرض دید  
قربانی اش قرار میدهد . این  
بیماری بیشتر در مردان دیده  
میشود و منحرفین در نقاطی نظیر باغ  
عمومی زمین‌های کنار ریل راه  
آهن و کوچه‌های خلوت خود را  
نشان میدهد .

### اکسید

هر جسم بسیط که با او کسین  
ترکیب شده باشد ، ترکیب او کسین  
یا یکی از فلزات

### اکسیداسیون

عمل اکسید کردن ، ترکیب  
جسمی با او کسین .

### اکسیژنوترایی

معالجه خفگی از گاز یادود  
ذغال بوسیله او کسین .

### اکسیون

بمعنای عمل ، ولی در اینجا به  
اتفاقاتی که پدیده آورنده حوادث  
است اطلاق می‌شود .

آنها معتقد بودند که مبارزه سیاسی را بورژوازی لیبرال باید رهبری کند. آنها نقش حزب طبقه کارگر و تئوری انقلابی آنرا انکار میکردند. آنها سیر خود بخودی را در نهضت کارگری موعظه میکردند. از آنجا که اکنون میسم نسخه ای از رپوزیون میسم بود بمشابه آلت نفوذ بورژوازی بر پرولناریا بکار میرفت. اشاعه اکونومیسم از پیدایش بک حزب متعزز پرولناریایی جلوگیری میکرد. روزنامه لنینی اسکرا (اخر) در افشای نادرستی اکونومیسم سهم بزرگی داشت و اثر لنین «چه باید کرد؟» (۱۹۰۲) آنرا از نظر ایدئولوژیک ریشه کن کرد.

### اکونومیست

با صرفه.

### اکیب

گروه، دسته.

### اکالیتیر

مشتق از کلمه فرانسوی اگالیتیه یعنی مساوات و مربوط به شعار انقلابی فرانسه یعنی آزادی، مساوات، برادری است کلمه جنبش های آزاد بخواهی در قرن ۱۹ را اروپا محسوب می شد.

### اکلزییا

یعنی مجموع خلق فعالیت شورای اینجصد نفری آتنی های یونان باستان را نظارت و رهبری میکرد. این مجمع در حقیقت فرمانروای دستجمعی آتن به شمار میرفت.

### اکلاکتیسم

دستچینی مکانیکی و دلخواه عقاید و نظریات ناممگون بدون پایداری روی اصول معین و مشخص.

### اکولوژی

بوم شناسی.

### اکونومی

اقتصاد.

### اکونومیست

اقتصاد دان.

### اکونومیسم

یک جریان اپورتسونیستی در سوئیسال دموکراسی روسیه در آخر قرن ۱۹ و آغاز قرن ۲۰ اکونومیست ها میکوشیدند وظایف نهضت طبقه کارگر را به مبارزه اقتصادی (بیمبود شرایط کار، پالا بردن دستزد ها و غیره) محدود کنند

## اگزوزگامی

(برون همسری) برون همسری تنها در هر حلقه معین تکامل جامعه میتواند بوجود آید. در دوره اشتراکی اولیه افراد نمیتوانستند فقط با اعضای گروه خویشاوند ازدواج کنند ولی بعداً دو گروه خویشاوند پاره و رسم ازدواج دو جانبه پیوند یافتند که بنام برون همسری مسمی گردید.

## اگزوستیسیسم

یعنی نمیدانم و پیروان این مکتب بر آنند که بوجود خود و علت اولی حقایق نخستین نتوان پی برد به هیچ چیز اعتماد ندارد و همه چیز در نزد پیروان این مکتب مجهول است.

## اگزوسیستانسیا لیزم

این مکتب تنها مبحث قابل طرح در فلسفه را «حالات روحی» انسان می شمرد و بدینسان یک مکتب ایدئالیستی ذهنی گرا است و ترس و دلهره پایه این فلسفه آنها را تشکیل میدهد.

## التهاب

واکنشی محلی بخشی از بدن جانوران مبره دار است که آسیب دیده است. در این محل رگهای

خونی فراخی می یابند.

## ال سید

ال سید لقبی بود که اعراب شمال غربی افریقا به «رود یگرو دیاز» داده بودند. این شخص مرد نیمه افسانه ای بود که حدود سال ۱۰۵۸ میلادی اسپانیا را در زمره کشورهای عیسوی آورده بود.

## الکتروال

انتخابی، انتخاباتی.

## الکتروامان

آهن ربای برقی.

## الکتروتراپی

معالجه الکتریکی، معالجه

مریضی ها بوسیله برق.

## الکتروود

میله ای که در ظرف الکترولیت یا پیل جا داده میشود. اتمهای سیم هائی که از باطریها کشیده میشود. نقطه ای که از آنجا جریان برق وارد جسمی شود.

## الکتروودینامیک

قسمتی از علم فزیک که در باره برق بحث میکند.



مپ گرما یونی، ترازیستور و . . .  
ومدار های مربوط که بر اساس  
حرکت الکترونها کار میکند،  
مورد مطالعه قرار میگیرد .

### الکتروزه

دارای نیروی برق .

### الکترویسین

متخصص برق .

### الکتریک

برق .

### الکتریکی

برقی .

### الکسیر

اکسیر، هر شربتی که آمیخته  
آمانس با شراب داشته باشد .

### الکل

مایعی است که از تقطیر برخی  
از میوه ها و دانه ها بدست میآید  
و برخی اوقات از تقطیر چوب نیز  
بدست میآید .

### الکلیم

معتاد به نوشابه های الکلی .

### الکلیمیک

الکل دار، معتاد به الکل .

### الکتروستاتیک

بحث مربوط به خواص بارهای  
برقی ساکن است .

### الکتروسکپ

برق آزما، دستگاهی که وجود  
نیروی برق را در جسم معلوم  
میکند .

### الکتروکاردیوگرافی

دستگاهی است که جریان برق  
وولتاژ مربوط به نوسانهای ناشی  
از انقباض ماهیچه قلب را اندازه  
میگیرد و تغییرات آنرا رسم میکند .

### الکترومتر

برق سنج، دستگاهی که برای  
سنجش و میزان نیروی برق بکار میرود .

### الکتروموتور

دستگاه تبدیل نیروی برق به  
نیروی مکانیکی .

### الکترون

ذراتی که اطراف هسته اتم  
حرکت میکند و دارای برق منفی  
میشود .

### الکترونیک

بحث از فزیک عملی است که  
مربوط به مدارها و دستگاههای  
الکترونی می شود در این بحث در

**الکومتر**

الکل سنج، آلتی مدرج که برای تعیین اندازه الکل در مشروبات بکار میرود .

**الگوریتم**

رشته از منطق ریاضی است که در آن ، در باره وجود یا عدم وجود راه های کلی صحبت می شود . الگوریتم از نام « الخوارزمی » گرفته شده است و این رشته از منطق ریاضی ، به نام ریاضیدان بزرگ خوارزم نامیده شده است .

**المپ**

رشته جهانی در یونان که یونانیان آنرا مکان خدایان میدانسته اند .

**المپیا**

در یونان باستان فاصله مابین بازیهای المپیک را که چهار سال طول میکشیده میگفته اند .

**المپیک**

انقسام ورزشها و مسابقه های یونانیان قدیم که هر چهار سال یک بار انجام میدادند .

**الیگارشی**

عبارتست از سیادت سیاسی و اقتصادی گروههای محدودی از

ثروتمندان ، استثمارگران و صاحبان نفوذ و بنابراین یکی از اشکال حکومتی در نظام های استثمارپرست . این واژه لغت یونانی اولیگارکیا مشتق است به معنای حکومت عده ای قلیل بوده است .

**الیگارشی مالی**

یعنی سیادت اقتصادی و سیاسی گروه معدودی از سرمایه داران بزرگ مالی که عملاً مالک انحصارات صنعتی و بانکی بوده و در دستهای خود نظارت بر شاخه های اساسی اقتصاد را متمرکز ساخته اند .

**الیگون**

دومین دوره دوران سوم زمین شناسی است . طول مدت این دوره را در حدود ۱۶ میلیون سال تخمین زده اند .

**الیگوتروفیک**

کم غذایی .

**امپریولوژی**

جنین شناسی ، علمی که تحولات جنین انسان و جانوران را در مراحل مختلف جنین مطالعه میکند .

**امپراتریس**

ملکه ، همسر امپراتور

## امپراتور

شاهنشاهی.

## امپریالیسم

ایدئولوژی ای که هدفش بسط امپراتوری، استثمار بیرحمانه و توسعه قلمرو و حکومت بردیگران است.

امپریالیسم که در راس آن ایالات متحده آمریکا قرار داود و مسئول محرومیت‌ها و مصایب‌ها میلیون انسان است، سبب اصلی پیدایش این وضع است که توده های عظیمی در کشورهای آسیا، آفریقا و امریکای لاتین مجبورند در شرایط فقر، مریضی، بیسوادی، مناسبات اجتماعی عهد عتیق زیسته کنند و خلقهای زیادی به مرگ تدریجی و نابودی محکوم شوند.

## امپولس

حرکت در درون خود اشیا و ناشی از تضاد های نهانی آن و قس صورت بگیرد امپولس میگویند.

## امتیاز

در نظام سرمایه داری امتیاز عبارتست از دادن حق به سرمایه داران یا انحصارات سرمایه داری

## امپراتور

در لاتین به معنای شاهنشاه، پادشاه مقتدر و توانا

## امیرال

اصل کلمه از عربی امیر است که در زبانهای اروپائی راه یافته قوماندهان کشتی‌ها قوماندهان بحری، دریابان معادل فرانسوی این کلمه در انگلیسی «آدمیرال» است.

## امپریسم

امپریسم در فلسفه و جامعه-شناسی بورژوائی معاصر رواج کامل دارد. به نقش تفکر انتزاعی در معرفت‌ارزشی قایل نشده و عقیده دارند که فقط معرفت حسی منظره حقیقی جهان را بدست میدهد.

## امپرسیونیسم

شیوه‌ای که برخی از نویسندگان میکوشیدند هر چیز را به احساس کاهش دهند و حتی صحت دستور زبان را فدای قدرت بیان سازند. در نقاشی نیز نقش برجسته دارد و گروهی از نقاشان قرن بیستم از این سبک پیروی میکردند، چنانچه هانسری روسو (نابغه نقاشی) در سال ۱۸۸۶ در سن ۴۰ سالگی توانست بدون هیچ تعلیم قبلی شروع به نقاشی نماید.

## انارشیسم

انارشیسم لغت یونانی است و معنی لغوی آن بی نظمی، خرابی و تخریب میباشد ولی از لحاظ مفهوم نوین سیاسی انارشیسم عبارت است از جریان اجتماعی خرده بورژوازی که دشمن سوسیالیسم علمی میباشد. فکر اساسی انارشیسم را تبلیغ آزادی نامحدود هر فرد را بصورت علیحده تشکیل میدهد.

انارشیسم در حالیکه هر نوع دولت را (از جمله دولتی که دیکتاتوری پرولتاریا را بوجود آورده است) بحیث علت اولی تمام بیعدالیهای جامعه مینگرد و با از بین بردن آن میخواهد جامعه نوینی بوجود بیاورد. بر علاوه انارشیست ها هر نوع قدرت دسلین اجتماعی و لزوم اطاعت اقلیت را تردید کرده علیه مبارزه سیاسی طبقه کارگر و متحدشدن کارگران در حزب سیاسی اقدام میکنند.

## انباشت اولیه

عبارتست از پروسه تاریخی جداشدن تولیدکننده (بطور عمده دهقان) از وسایل تولید این پروسه در

برای بهره برداری ضمن شرایط معینی از برخی موسسات، زمینها، ثروت های طبیعی معادن، دریاها و سایر امور اقتصادی که بوسیله ای امتیاز در اختیار سرمایه دار داخلی یا خارجی گذاشته می شود.

## امتیازات سنجوری

معنای تحت الفظی آن امتیازات آقایی است. منظور امتیازات سنجورها یعنی فیودالهای قرون وسطائی فرانسه است که در قلمرو خود اختیارات شاهی داشتند

## امنیت جمعی

همکاری و اقدام مشترک کشورها برای حفظ صلح و رفع خطری که آنها را تهدید میکند و در صورت لزوم مبارزه با اقدامات تجاوزگرانه. یک چنین همکاری میتواند در چارچوب سازمان ها و موافقت نامه های جهانی مانند سازمان ملل متحد یا منطقه ای انجام گیرد. مبنای امنیت جمعی اصل تقسیم ناپذیر بودن صلح است که طبق آن هر حمله ای به یک کشور در حکم نقض صلح عمومی و تجاوز به همه کشورهاست.

تولیدی و غیر تولیدی و نیز ایجاد ذخیره بکار میرود (سرما به گذاری می شود).

در اقتصاد بورژوائی بجای (انباشت) از اصطلاح (پس انداز) استفاده میشود پس انداز پردو نوع است

۱- پس انداز داخلی، بمعنای سرما به گذاری های است که در داخل کشور از منابع داخلی و خارجی تامین میشود،

۲- پس انداز ملی، بمعنای سرما به گذاریهای است که از منابع کشور چه در داخل و چه در خارج کشور انجام میگردد.

### انباشت سرما به

انباشت سرما به داری عبارتست از تبدیل ارزش اضافی به سرما به یا بزبان ساده تر استفاده از بخشی از سودی که در اثر استثمار کارگران عاید سرما به دار میگردد، برای سرما به گذاری مجدد و کسب سود بیشتر.

### انقرسان

جالب، شایان توجه، سودمند.

### انقرسه

ذینفع، بهره برنده.

آغاز پیدایش طبقه کارگر و طبقه سرما به دار انجام میگیرد و در واقع پروسه پیدایش این دو طبقه است.

پروسه انباشت اولیه از یکسو انباشت لازم برای تولید به شیوه سرما به داری را از راهی جز استثمار سرما به داری تامین میکند و از سوی دیگر تولید کنندگان کوچک را از وسایل تولید (بطور عمده زمین) جدا کرده و آنانرا به کارگران فاقد وسایل تولید تبدیل میکند.

پروسه انباشت اولیه در کشور های مختلف به اشکال و طرق گوناگون انجام گرفته و میگیرد. در اروپای غربی این پروسه از راه جدا کردن قهری روستائیان از زمین (نمونه کلاسیک آن انگلستان) تصاحب اراضی دولتی و زمین های متعلق به کلیسا، قروضی دولتی، غارت مستعمرات و غیره انجام گرفته است.

### انباشت پس انداز

انباشت در اصطلاح اقتصاد سیاسی بخشی از درآمد ملی است که در راه توسعه رشته های

## انتر ناسیونال اول

انتر ناسیونال اول ۲۸ سپتامبر ۱۸۶۴ در لندن تاسیس شد. اعلامیه تشکیل آنرا مارکس نوشته است. این نوشته به برنامه پروتاریائی انقلابی در قرن نوزدهم مبدل شد، و در آن وظیفه‌ی پروتاریائی سرنگون ساختن قدرت سرمایه و استقرار حکومت کارگران از طریق مبارزه سیاسی تعریف شده بود.

## انتر ناسیونال دوم

بمطابق جامعه‌ای بین‌المللی احزاب سوسیالیست در سال ۱۸۸۹ طی کنگره‌ای منعقد در پاریس تاسیس شد و در آن احزاب کارگری تقریباً همه‌ی کشورهای اروپائی و ایالات متحده آمریکا و آرژانتین شرکت جستند. مدت شش سال فعالیت این سازمان توسط فردریک انگلس رهبری می‌شد و برشالوده‌ای تعالیم مارکسیستی قرار داشت. در این مدت انتر ناسیونال دوم به بخش اندیشه‌های سوسیالیسم علمی و تحکیم احزاب کارگری کمک شایسته‌ای کرد و این احزاب بتدریج به نیروی سیاسی مهمی در اغلب کشورهای اروپائی مبدل شدند.

انتر ناسیونال کمونیستی  
یا انتر ناسیونال سوم

که به کمینترن نیز معروف است و از سال ۱۹۱۹ تا سال ۱۹۴۳ به فعالیت خود که نقطه تحول و چرخش در تاریخ جنبش کارگری ایجاد نمود، ادامه داد.

انتر ناسیونال کمونیستی سازمان انقلابی بین‌المللی و مرکز رهبری جنبش کارگری جهان بود نخستین کنگره آن در ماه مارس سال ۱۹۱۹ با شرکت احزاب و گروه‌های کمونیستی ۳۰ کشور جهان تشکیل شد و برای اولین بار در آن احزاب انقلابی کشورهای شرقی و آسیائی نیز شرکت جستند.

انتر ناسیونال ایسم  
پروتاری

ایدئولوژی و سیاست دوستی، برادری، همکاری و تعاون زحمت کشان ملت‌های مختلف است. انتر ناسیونال ایسم پروتاری بخشی از ایدئولوژی و سیاست حزب طراز نوین طبقه کارگری را تشکیل میدهد، از لحاظ علمی بر پایه اشتراک منافع طبقه کارگر همه کشورهای و همه ملت‌ها قرار گرفته

### انتره

مود، بهره، علاقه و توجه.

### انتریک

عاملی که در تماشاچی همچنان ایجاد میکند. عوامل مهم انتریک در یک فیلم عبارتند از: وکوپاژ، میز انسن و مونتاز.

### انتریمان

محرك، انگیزاننده، تحریک کننده.

### انتزاع

انتزاع (تجرید علمی، آسترکسیون) عبارت از جدا کردن و تعمیم دادن اساسی ترین مختصات گروهی از پدیده‌ها بکمک فکر، مانند جدا کردن مفهوم «ماده» و «حرکت» و امثال آن از یک سلسله پدیده‌های مادی.

### انتقاد

انتقاد اسلوب رفع نواقص است. بناءً یک انتقاد علاوه از بررسی اشتباهات و تعیین جنبه‌های مثبت و منفی متضمن پیشنهادی برای اصلاح اشتباه نیز میباشد.

### انتقاد و انتقاد از خود

انتقاد و انتقاد از خود عبارتست از اسلوب اساسی بی بردن به

است و در برابر صفحہ مسخد سرمايه - داری بین المللی یکی از شرایط ضروری کامیابی مبارزه طبقه کارگر در تحول انقلابی جامعه بشمار میرود.

انترناسیونالیسم با احساس میهن پرستی (پاتریوتیسم) که یک احساس کهن و پردوام است و محتوی آن عشق و علاقه به سنن مرفعی ملت خود و سرشت توده‌های میهن است پیوند دارد.

انترناسیونالیسم و پاتریوتیسم مقابل هم نیستند، مکمل یکدیگرند. انترناسیونالیسم پروتری معارض هرگونه ناسیونالیسم بورژوازی، احساسات تنگ نظرانه ملی، تفرعن عظمت طلبانه و احساس کین و تنفر نسبت به ملت دیگر است.

### انترپولوژی

انسان شناسی، علمی که به احوال نژادهای بشری و خصایص جسمانی و فکری انسان و عادات و رسوم و روابط اجتماعی و عقاید بشر باستانی می پردازد.

### انترورتنی

انسانی را گویند که همه خوشیها را در درون خود میپروراند.

را احراز میکند و بخش مهمی از درآمدی صرف مخارج نظامی و جنگ های بزرگ و کوچک، ایجاد پایگاه ها و نگهداشتن اردوی استعماری میگردد.

### انتمکتو ایسم

یا فلسفه اصالت هوش و قریحه یعنی اعتقاد به اینکه علم زاده عقل است و بس وعقل منبع دانش.

### انتوئیستو ایسم

یعنی مکتب الهائیون، هانری برکسون فلیسوف فرانسوی که معروفترین نماینده این مکتب است معتقد است که راه معرفت انسان به حقیقت الهامات درونی است که در ضمیر ناخود آگاه وی بروز میکند. این مکتب تفکر منطقی را بمثابه وسیله معرفت انسان به حقیقت خوار می شمارد.

### انتوئیو ایسم

مکتب اشراق، کشف و شهود، طرزی از شناسائی معنوی که ذهن بطور ناگهانی آنچه را میخواهد بجای آنکه بوسیله تجزیه و تحلیل بشناسد یکباره بوسیله الهام بشناسد.

### افتی تز

ما حاصل تکامل دیالکتیکی در

اشتباهات و کمبودها در فعالیت حزب و از بین بردن آنها و جلوگیری از تکرار آنها. هدف از آن تعمیق وحدت حزب و تصحیح مداوم مشی و سیاست آن است. بوسیله این روش (نشان دادن نقایص و معایب و ریشه آنها و راه برطرف کردن آنها) موانعیکه در راه پیشرفت حزب وجود دارد برداشته میشود. آنچه کهنه است و باید دور ریخته شود نمایان میگردد و آنچه نو و پابنده است و باید تقویت گردد تعیین میشود احترام به این اصل و اجرای دقیق آن دلیل زنده بودن و تحرك سازمانها و ثمره آن تقویت و تحکیم این سازمان هاست.

### انتگراسیون

در چارچوب قانون تکامل پدیده های جهان یک حرکت مارپیچی و در عین حال فزاینده (اعتلائی) است که دم بدم لحظات غنی تری را در درون خود توحید میکند و یک حالت جامع تر و یغرنجتر از حالت طی شده را بوجود می آورد بنام «انتگراسیون» یاد میکنند.

### انتگراسیون سرمایه داری

در این دوران نظامی کردن اقتصاد جای ویژه و بی سابقه ای



های هنگفت انحصاری را تأمین می‌کنند.

### اندسترئیا ریسم

در قرن نوزدهم در اروپا ناگهان یک انقلاب عظیم صنعتی پدید آمد که صنایع و کارخانه‌های کوچک و دستی (مانفاکتور-ریسم) به دستگاه‌های بزرگ و عظیم فابریک تبدیل گردید که این تحول و انقلاب قرن نوزدهم را اندسترئیا ریسم می‌نامند.

### اندکس

فهرست، دفتر مخصوصی که شماره‌نامه‌های ثبت شده در دفتر اندیکاتور را با شماره خود نامه‌ها در آن ثبت می‌کنند.

### اندوگامی

در این زمان افراد یک قبیله می‌توانستند تنها با اعضای گروه خویشاوند خویش ازدواج کنند و این دور را بنام اندوگامی یعنی درون همسری یاد می‌کردند.

### اندیشه

عالی‌ترین محصول ماده ارگانیک که به شیوه خاص و بفرنجی تشکیل یافته مغز نام دارد انعکاس و اقیعت عینی در مقررات و مفاهیم و احکام و قضاوت‌ها،

این سه کلمه یعنی اثبات (تیز) نفی (انتی‌تیز) و نفی در نفی (سنس‌تیز) گنجد شده است در حقیقت نفی دیاکتیکی (انتی‌تیز) نفی چیزی است که از بین می‌رود. چیزی است که منهدم می‌گردد. مثلاً سوسیالیسم نئی کما پینا لیزم است و یا چوچدی مرغ نفی تخم است.

### انتیکر ریسم یا انتی کوار

#### تیسم

یعنی کهنه پرستی و اعتقاد به اصالت آنچه که کهن و قدیمی است و مجاهده در راه حفظ آن و اتکا به عقاید سابقه. در برابر فلسفه مترقی و تجدیند طلبی قرار دارد و این در قرن ۱۹ به کهنه پرستان اطلاق گردید.

#### انتیم

مهربانی و صمیمی.

### انحصارهای سرمایداری

توافق و اتحاد سرمایدارانی که تولید و فروش بخش مهم و گاه کامل محصول یک رشته معین اقتصاد را در دست دارند انحصارها عبارتند از: کارتل، سندیکا، تراست. انحصارها محصول جبری سطح عالی تمرکز تولید و سرمایه هستند. انحصارها برای خود سود

اندیشه به فعالیت مغز ارتباط دارد.

### اندیکا تور

دقت را هنگامی که خصوصیات نامۀها را نشان دهد.

### اندیویدو

فرد.

### اندیویدوآیسم

اصلی است از ایدئولوژی اجتماعی، سیاسی بی که اساس آن شناسایی حقوق مطلق فرد، آزادی و استقلال فرد از جامعه و دولت است. نظریه پردا زان طبقات استعمارگر بر آنند که اندیویدوآیسم در «سرشت تغییر ناپذیر انسان» ذاتی است. در واقع امر، اندیویدوآیسم به عنوان اصلی که فرد را در برابر جمع قرار میدهد و منافع اجتماعی را تابع منافع فردی میکند، با ظهور مالکیت خصوصی و تقسیم جامعه به طبقات پدید شد. شالوده ای اجتماعی که سنت اندیویدوآیسم از درون آن سر برآورد استیلای چندین قرنی مالکیت خصوصی است.

و این لغت از اندیشه اندیویدو گرفته شده که در بسیاری از زبانها

به معنای شخصی است به همین جهت اندیویدوآیسم را مشی فردی یاد کرده اند.

### اندیویدوآلیسم وحوش

یعنی گله اولیه بوده باز دو - خورد های خرنینی، که از شرایط مبارزه برای بقا ناشی می شد تظاهر میکرد و در این دوره آدم خوری نیز وجود داشته است.

### انرژتیسیم

نظریه آیده آلیستی که در پایان قرن نوزدهم بروز کرد و بویژه اکتوادشسیت آلمانی آنرا بسط داد. مطابق این نظریه ماده به مثابه واقعیت عینی انکار می شود و همه چیز را به انرژی که آنها به مثابه چیز غیر مادی تبدیل می شود مبدل میگردد.

### انرژی

استعداد انجام کار است، انرژی صورتبهای مختلف دارد.

انرژی مکانیکی، انرژی تابشی، انرژی شیمیائی، انرژی برقی، گرما، نور انرژی هسته ای، انرژی ممکن است بر دو نوع باشد. انرژی پتانسیل که به وضع جسم بستگی دارد. هر صورتی از

و بدست آمده است .

### انسان سین آنتروپ

یعنی انسان چین که اسکلیت انسان سین آنتروپ از غار شکوتین چین بدست آمد و یک میلیون سال قدامت تاریخی دارد .

### انسانهای دیرین

قدیمی ترین انسان های روی زمین هستند که آنها را بزبان روسی انسان های باستانی تیر میگویند . که در ۶۰۰ - ۷۰۰ هزار سال پیش زندگی میکردند .

### انسانهای فسیل نئاندرتال

بقایای این انسان در سال ۱۸۵۶ در درای، بنام نئاندرتال در نزدیکی دوسلدورف آلمان بدست آمد و به همین نام شهرت یافت و استخوان کودکی نئاندرتال که یکصد هزار سال عمر قدامت تاریخی دارد از غار رتشمیک تاش جنوب ازبکستان کناره دریای آمودست آمد .

### انستشمکت

نوعی شعور ناخود آگاه ابتدائی و یکنواخت است ما نندغریزه حفظ نسل و حفظ نفس در جانوران .

انرژی ممکن است صورت دیگری از انرژی تبدیل شود . مثلاً انرژی برقی در اتوبه انرژی گرمایی تبدیل می شود بنابراین واحدهای انرژی در سلسله ارگ و در سلسله بی ژول است .

### انرژی هسته ای

کمترین مقدار انرژی است که یک فوترون می تواند در یک هسته ای معین شکاف هسته ای انجام دهد .

### انزوگرانی

سیاست پادفای از سیاستی که قطع رابطه بی نزدیک با ملت های دیگر را راه بهتری برای حفظ منافع ملی می شمارد . رسیدن به انزوای کامل سیاسی و اقتصادی اگرچه هدف سیاسی باشد ، در عمل بسیار دشوار است ، جاپان انگلستان و امریکا بخاطر سیاست امپریالیستی شان برای فریب کشور های عقب مانده زمسانی اعلام نموده بود .

### انژکیون

توزیق مایعی به وسیله ی سوزن .

### انسان سنگواره

بنا بر عقیده ای برخی از دانشمندان انسان سنگواره از میمون های تکامل یافته ای میباشد که توده های استخوان آنان در نقاط مختلف دنیای قدیم و مخصوصاً در قفقاز کشف

**انستیتو**

مؤسسه ، انجمن .

**انسکتیو**

حشره خواران .

**انضباط**

(دسیپلین) اجرای دقیق مقرارت و آییننامه ها و رهنمودهای مقامات مافوق و تصمیمات اکثریت .  
بر دو نوع است انضباط آگهانه و انضباط جبری .

**انعکاس**

خاصیت عمومی ماده است و عبارت است از استعداد اجسام یا سیستم های مادی که با تغییرات درونی خویش مستحضات اجسام یا سیستمهایی را که با آنها عمل متقابل دارند ، بشکل دیگری باز آفرینند .

**انفجار**

واکنش شیمیایی سریع و شدیدی است که معمولاً با صدا همراه است . بر اثر انفجار مقداری گاز و دود سیاه تولید می شود .

**انفرمری**

پرستارخانه .

**انفرمیه**

پرستار .

**انفصال**

مستقل شدن قطعه ای از خالک یک کشور یا سرزمین تحت حاکمیت آن ، انفصال عموماً درد نهال انقلاب واقع می شود .

**انفلا ما سیون**

التهاب .

**انفلوا نزه**

گریپ .

**انقباض**

۱ - مرحله ای از ضربان قلب است که در آن ما هیچه های قلب در حال فعالیت هستند در این مرحله ، خون از قلب وارد سرخرگها می شود .  
۲ - مرحله فشرده شدن حفره انقباض و خروج مواد دفعی از آن است .

**انقلاب**

انقلاب یک تحول کیفی و بنیادی ، یک چرخش عظیم و اساسی در حیات جامعه است .  
معنای انقلاب در علم جامعه - شناسی عبارتست از سرنگونی یک نظام اجتماعی کهنه و فرسوده و جایگزین کردن آن با نظام اجتماعی نو و مترقی میباشد .

## انقلاب بورژوازی

انقلابی که علیه فیودالیسم متوجه است و هدف آن هموار کردن راه رشد سرمایه داری است.

## انقلاب سوسیالیستی

سرنوشتی قهری استبداد سرمایه داران و استقرار دیکتاتوری پرولتاریا به منظور حفظ منافع اکثریت اجتماع و حکومت نوع سوسیالیستی تولید.

## انقلاب علمی-فنی

دگرگونیهای کیفی، بنیادی و سرشتی در زمینه علم و فن (تیموریهای علمی، منابع انرژی، مواد و مصالح صنعتی، اسلوب و تکنولوژی تولید). تبدیل علم به عامل اصلی و بلا واسطه در تولید اجتماعی و ایجاد پیوند ارگانیک بین علم و فن.

خصایف انقلاب علمی-فنی در دوران ما آنست که این انقلاب به عامل بسیار مهمی در تعیین شرایط مشخص اقتصادی، اجتماعی (که پروسه انقلاب جهانی برزمینه آن گسترش مییابد) بدل شده است.

## انقلاب اجتماعی

انقلاب اجتماعی از جهت ماهیت خود عبارتست از شیوهی قانونمند حل تناقضات اجتماعی و اجرای آنچه در چرخش در زندگی جامعه که انتقال از یک مرحله تاریخی به مرحله عالیتر یعنی از یک جامعه داری طبقاتی اناگونیسی به یک جامعه مترقی را میسر میسازد. پایه اقتصادی همه انقلابات اجتماعی تضادهائی است که در شیوهی تولید نعمات مادی وجود دارد

## انقلاب از بالا

منظور تشکیل دولت واحد آلمان از طریق متحد ساختن دولت های کوچک مناطق شمالی آن زمان آلمان است که زمامداران پروس پس از جنگ سال ۱۸۶۶ پروس علیه اتریش به نیروی نظامی «از بالا» بدان تحقق بخشیدند پس از جنگ سال ۱۸۷۰ پروس و فرانسه از مجموع دولت های پراکنده آلمانی امپراتوری آلمان تشکیل شد که پروس در رأس آن قرار داشت.

## انقلاب فرهنگی

بخشی از انقلاب سوسیالیستی که هدف آن ایجاد تحول عمیق در تکامل فرهنگی توده مردم و ایجاد فرهنگ نوین سوسیالیستی است.

## انقلاب کبیر سوسیالیستی

### اکتبر

انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتبر عبارت است از انقلاب پیروزمند پرولتری که تحول بنیادی در تاریخ جامعه‌ی انسانی بوجود آورده و طومار جهان کهن سرمایه‌داری را از بین برد و جهان نوین سوسیالیستی را بنیاد نهاد. انقلاب اکتبر برای اولین بار در تاریخ قدرت استعمارگران را سرنگون کرد و شالوده‌ی ایجاد جامعه‌ی نازع از استعمار وستم را پیریزی کرد. بر اثر تحقق انقلاب اجتماعی است که در مرحله‌ی معینی از تکامل جامعه یک دورانی کهنه و رو به زوال جای خود را بدوران نو و بالنده می‌دهد و شیوه‌ی جدید تولید، جانشین شیوه‌ی که آفتاب عمرش بلب بام رسیده میشود

تا قرن گذشته این انقلابات اگرچه نقش مترقی در رشد جامعه

داشتند و موانع تولیدی مترقی تری را نسبت به گذشته ایجاد میکردند ولی در هر حال یک دورانی اجتماعی متکی بر استعمار را جانشین دوران دیگر متکی بر استعمار مینمودند. فیودالیسم جای بردگی را میگرفت سرمایه‌داری جای فیودالیسم را. ولی در عین حال اساس استعمار بجای خود باقی می‌ماند و بهره‌کشی و ستم ریشه کن نمی‌شود. تنها گزار جامعه به سوسیالیسم بود که میتواند کاملترین شرایط را برای رشد و دوام نیروهای تولیدی فراهم سازد به آرماتهای دیرینه‌ی برابری آزادی و عدالت جامعه‌ی عمل ببوشانند، بهره‌کشی انسان از انسان را لغوه کنند و زمینه نامحدود شکوفایی شخصیت انسانی فرهنگ علم و هنر را ایجاد نماید. این مرحله مابیناً نو و کیفیتاً بی‌مانده در تاریخ بشریت است.

انقلاب کبیر — سوسیالیستی اتحاد شوروی سرآغاز این مرحله است.

## انقلاب اوخان

انقلاب ۱۹۱۱ چین نام این انقلاب از کلمه چینی «اوخان» اخذ

تغیر شکل میدهد. سیاست مائوتسه -  
 دو ننگ و دار و دسته او اکنون وارد  
 مرحله تازه و خطرناک انقلابیگری  
 خرده بورژوازی گردیده است این  
 سیاست به منافع سوسیالیسم طبقه  
 کارگر جهانی و نهضت آزادی بخش  
 لطمه میزند. دستاوردهای انقلاب  
 خلق چین را در معرض خطر قرار  
 میدهد و در عین حال به امپریالیزم  
 امریکای کمک میکند. اشکال منبب  
 ویرحمانه ای که حوادث چین بخود  
 گرفته. بی حرمتی ها، قانون شکنی ها  
 و تحریکاتی که در آن فاعد عبارت  
 پرداززی های انقلابی انجام میگیرد.  
 همچون پدیده ای بی سابقه در  
 تاریخ تلقی میشود. اما اگر چه یقیناً  
 این حوادث همانند هستند نمیتوان  
 نادیده گرفت که نهضت بین المللی  
 کمونیستی اکنون با پدیده ای  
 روبرو است که به عدم بیماری)ئی  
 که مارکس، انگلس و لنین و همه  
 کمونیست های حقیقی با آن به مبارزه  
 برخاستند شباهت قاطعی دارد.  
 بیماری که آنها آنرا انقلاب پیگری  
 خرده بورژوازی تشخیص دادند.  
 با بکارگرفتن متدولوژی رهبران  
 زحمتکشان جهان مارکس، انگلس  
 و لنین متوجه میشویم که انقلابیگری  
 خرده بورژوازی چین قهر تکامل

شده که مطابق تقویم سنتی چین نام  
 ویژه سال ۱۹۱۱ است. این انقلاب  
 باقیام قطعه عسکری شهر «گوتان»  
 در جنوب چین در اکتبر آن سال آغاز  
 شد. مردم و قوت های عسکری پاپین  
 قیام پیوستند و سلطنت مطلقه منفور  
 را برانداختند و جمهوری چین را  
 اعلام کردند و سن یات سون بعنوان  
 اولین رئیس جمهور چین انتخاب شد.  
 اما بعد عناصر ارتجاعی داخلی که  
 در صفوف انقلاب رخنه کرده بودند  
 با کمک امپریالیست ها انقلاب را با  
 دشواری های فراوانی روبرو  
 کرده، بسیاری از دستاوردهای  
 آنرا از بین بردند.

### انقلاب پیگری خرده - بورژوازی

انقلابیگری خرده بورژوازی.  
 که همواره «در اشکال تا حدی تازه»  
 به هیات و قالب نا آشنا و در محیطی  
 خاص و کم و بیش نامعمول بروز  
 میکند. به مبارزه برای از میان  
 برداشتن سرمایه داری بشدت  
 لطمه میزند و در حالیکه بصورت یک  
 تجربه تاریخی ظاهر میکند از  
 عبارت پرداززی های انقلابی و  
 حرکات میان خالی به یک نیروی ضد  
 انقلابی و سرانجام آشکارا ارتجاعی

ایدئولوژی یک و سیاسی او بود.

### انگل

جاننداری است که از نگاه تغذیه وابسته به جاندار دیگری است. برخی از آنها جزء گیاهان و برخی دیگر از جمله جانورانند.

### انگل شناسی

شعبه‌ای است از علم میکروب شناسی که به مطالعه جانداران انگلی اختصاص دارد.

### انولپتیک

از نگاه اصطلاحات باستان‌شناسی دوران‌های بین نوسنگی و سنگ‌وسن را شامل هم‌اواسط هزاره سوم قبل از میلاد را انولپتیک یاد کنند.

### انی میسم

تصورات دینی زنده پنداری را که ناشی از پرستش نیایگان انسان‌های قبلی می‌باشد بنام انی میسم یاد میکنند.

### اوانتورسم

تاکتیکهای ماجراجوئی مطلق یا بقول لنین بسی هیچ فعلیتی به انتظار روزهای بزرگ‌نشستن همراه با عدم توانایی در به کارگیری نیروها بکه نتایج حوادث بزرگ هستند.

تاریخی و اقتصادی آنکشور را بر خود دارد. لیکن با مقایسه‌ی مائوسیم با دیگر مظاهر انقلابیگری خرد بورژوازی به ویژه انارشسیم و تروتسکیسم در میاییم که آنها علرغم پاره‌ی اختلافات، همگی به نوع مشترکی تعلق دارد.

### انکونیساتس

ناخود آگاهی، شعور باطن، وجدان غیر مستشعر.

### انگیز تور

نام اعضای دادگاههای مذهبی انگیرسیون است که از اواخر قرن وسطی در ایتالیا و بعد هم در اسپانیا بوجود آمد و با اصطلاح برای جلوگیری از فساد و عقیده مذهبی واردتاد مردم اشخاص را از نظر عقیده مذهبی محاکمه و بیرحمانه از بین می‌بردند.

### انگزیسیون

در لغت بمعنای تفتیش دقیق معرضانه است. از لحاظ تاریخی دادگاههای ویژه‌ای کلیسای کاتولیک قرون وسطی و قرون جدید را گویند که به دستور پاپ اعظم ترتیب می‌یافت و هدفش سرکوب همه‌ای مخالفین پاپ و سیطره‌ای



### اوتاریکی

در زبان یونانی به معنی استقلال است یعنی سیاست استقلال ملی مبتنی بر بی نیازی کامل از خارج تولید کردن تمام مواد مورد نیاز در داخل و متکی نبودن بر واردات. در آلمان قبل از جنگ دوم جهانی بسیار میشد که آلمان به مرحله اوتاریکی اقتصادی برسد تا در برابر محاصره اقتصادی آسیب ناپذیر باشد.

### اوتویی

اوتویی از کلمه یونانی بمعنی جائیکه وجود ندارد (تخیلی) نام کتاب توماس مور سوسیالیست تخیلی معروف و به بطور اعم مباحثی در باره جامعه آرمانی آینده که دارای استقلال و مبنای عملی نباشد.

### اوتوکراتی

یونانی هادولت های دیکتاتوری را بنام اوتوکراتی یاد میکردند.

### اوتونومی

خود مختاری.

### اوج

نقطه ای از مسیر قمر در اطراف کره زمین است که در آن نقطه، قمر بیشترین فاصله را نسبت به زمین دارد.

### اوبسیون

وسواس، نوعی بیماری روانی

### اوپاتریدها

نجیب زادگان

### اوپراتور

به معنی فلم بردار صحنه های یک فلم که تحت نظر کارگردان و از روی مشخصات دقیق در باره هر یک از پلان های که به او داده شده است کار کند.

### اوپتیک

طریقه ایست برای دوبله فلم؛ در این نوع دوبله که نواز صدا جدا از نواز فلم است احتیاجی به نسخه نگاتیف نیست.

### اوپک

سازمان کشورهای صادرکننده نفت.

### اوپنشیدها

مبنای مذهبی هنداست که در آنها عقاید مذهبی «ودی» بیان شده است.

## اور - آسی‌ها

یعنی آسیانی‌های که از اروپائیان تقلید می‌کردند و خود را از دیگران ممتاز می‌شمردند.

## اوراتور یوها

نوعی اوپرای دینی یا تعزیه خوانی با آواز گروه خوانندگان و همراهی موسیقی که بدون صحنه سازی و بازی کردن اجرا میشود.

## اورا نیوم

فلزی است قیمتی بر سنگ خاکستری، دارای تشعشعات رادیو-اکتیو. بیشتر بصورت اکسید اورا-نیوم همراهی سنگ معدن سرب یافت میشود.

## اورت

باز، گشاده، فراخ.

## اورهزد

مخفف آهورامزدا، بمعنی خدای یگانه، به نام ستاره مشتری و نام فرشته ای و نام روز اول ازهر ماه خورشیدی.

## اورمون

موادی که غدد داخلی بدن در خون ترشح میکنند و با گردش خون در تمام بدن توزیع می‌شود و به اعضای مخصوص میرسد.

## اوران

اکسید اورانیوم.

## اورانوس

گرفته شده از یونانی بمعنای آسمان، خدای آسمان، در اصطلاح هیأت هفتمین سیاره بزرگ منظومه شمسی است.

## اورول

دم داران.

## اورینگناسی

بعد از عصر موستری قریب شصت هزار سال گذشته و عصر اورینگناسی قرار رسید. بشر به مرحله ابتدائی عهد کهن سنگی یا نپهاد و بصورت انسان معاصر با استفاده از تیغه های سنگ چخماقی و ابزارهای استخوانی، نیزه و گرزو زوبین و دام و تور ماهیگیری ساخت.

## اوریون

ورم غده بناگوش، مرضی که در دو غده بناگوشی که زیر مجرای شنوایی قرار دارد تولید و موجب آماس و التهاب آنها می‌شود.

## اوستا

کتاب مقدس زردشت که در بلخ در چهل هزار ورق پوست گاو نوشته شده بود.

### اوسکار

مجلسه پلائی کوچکی که بعنوان جایزه به هنرمندان سینما میدهند .

### اوکامیسم

فلسفه مذهبی و حقوقی منسوب به گیوم دو کام که معتقد بود به اینکه : «اعتقاد به پروردگار به اصل فنا پذیر بودن قابل تجسم و تصور نیست .»

### اولترامیکروسکپ

نوعی میکروسکپ که نور از اطراف بچشم مورد آزمایش مینتابد و بوسیله آن اجسام بسیار ریز را که با میکروسکپ های معمولی دیده نمی شود میتوان دید .

### اولتراندیویدوالیسم

به معنی عقیده به فردیت افراطی است یعنی حفظ حقوق افراد را به افراط می خواست .

### اولتیماتوم

اعلان جنگ یک یا چند دولت بیک یا چند دولت که مشروط بشرط یا شرایطی است که هر گاه طرف آن شرط یا شروط را بپذیرد حالت جنگ عملاً حکمفرما نخواهد بود و گرنه حالت جنگ بین طرفین تحقق خواهد یافت .

که شامل چند قسمت است :  
کاتاها ، قسمتی از یا سنا ، شامل سرودها ، یا سنا یا یاسنا ، مجموعه تکالیف مذهبی ، و نذیرداد ، قوانین ضد بدکاران ، خرداوستا ، دعا های مخصوص ، و برخی قسمت های دیگر اوستا ک وایستا و وستا و اویستا و استا عم گفته شده .

### اوستراسیسم

از کلمه یونانی اوستراکان بمعنی صدف گرفته شده است ( در یونان باستان صاحبان رای آرای خود را روی صدف می نوشتند ) .

### اوسترالوپتیک

میمون های بیکه در دشت های پر درخت میزیستند ، بر روی اندام پیشین راه میرفتند و حیوانات کوچک و بزرگ را شکار میکردند و برای حمله و دفاع ، چوبدستی یا استخوان بزرگی بکار می بردند . خوراک گوشنی ، وضع قایم و بکار انداختن اندامهای پیشین برای گرفتن اشیا ، همه اینها به بزرگ شدن حجم مغز منجر گردید .

و سپس دامپروری که قبایل  
چوپانی را بوجود آورد در حقیقت  
اولین تقسیم کار صورت گرفت .

### اوانا نیمه-سیم

مکتب ادبی بوسیله ژول رومن  
و ژرژ اشتویر در نیمه اول قرن  
بیستم بوجود آمد. اصول این مکتب  
اجتماع را منشأ تکامل و نبوغ  
نیروهای فردی می داند .

### اومانیم

انسان دوستی و علاقه به سعادت  
و نیک بختی بشر و احترام به شخصیت  
و مناعت انسانی است. از نظر تاریخی  
چنین سیستم تفکری در قرن ۱۶-۱۷  
میلادی بشا به یک نهضت اجتماعی  
و ادبی ظاهر شد که در عمل علیه  
ایدئولوژی فیودالی و قشریون مذهبی  
بود. این سیستم تفکر در آن زمان  
متعلق به گروه محدودی از روشنفکران  
بود که منعکس کننده این مبارزه ای  
هورژوازی رشد یافته بودند و  
می خواستند زنجیرهای اجتماعی و  
معنوی فیودالیسم را پاره کنند.  
روشنفکران و ماسونریالیست های  
فرانسه در قرن ۱۸ برجسته ترین  
نمونه های طرز تفکر اومانیتی را  
عرضه داشتند. اینها بودند که شعار

### اوتوماتیزاسیون

خود کار کردن ، بکار بردن  
سیستم ماشین های خود کار در  
صنعت. عالی ترین فرم میکائیزاسیون  
پروسه تولید است .

### اوتوماسیون

خود کار شدن عمومی .

### اولوسیون

از جمله سه کشف دوران ساز  
(اولی کشف قانون حفظ و بقا  
انرژی دومی کشف ساختمان سلول  
ارگانسیم نبات و حیوان ) یکی هم  
کشف تیوری تکامل انواع  
(اولوسیون) بوسیله چارلس داروین  
میباشد. و میتوانیم تحول تدریجی  
را نیز اولوسیون بنامیم .

### اولیگارشی

سلطه چند خانواده ممتاز.

### اولین تقسیم جامعه

#### به طبقات

با تقسیم کار در جامعه طبقات بوجود  
می آید. این مجتربین تقسیمی است  
که جامعه را به دو طبقه: صاحبان  
و غلامان ، استثمار کننده و استثمار  
شونده تقسیم میکند .

### اولین تقسیم عمده کار

در کلیه مراحل مقدماتی جامعه  
(کمونیزم ابتدائی) عمل تولید  
مشترک بوده است شکار، ماهی گیری

گران نمود لهذا به او ونیسیم مسمی گردید .

### اهرام

اجسام مخروطی شکل ، جمع هرم ، اهرام مصر: مقبره هایی که مصریان قدیم در نزدیکی قاهره برای پادشاهان خود ساخته اند ، بزرگترین آنها هرم خوفو یا خوفو- پس است به ارتفاع ۱۴۶ متر که ضد هزار کارگرمدت ۲۰ سال برای ساختن آن کار کرده اند، آنها را اهرام ثلاثه و اهرام جیزه هم میگویند .

### اهریم

شیطان ، راهنمای بدی ، مظهر شر ، فساد و تاریکی و ناخوشی و پلیدی

### آهم

واحد مقاومت یرقی است . آهم مطلق مقاومتی است که در آن در اثر عبور شدت جریان یک آمپر مطلق ، انرژی معادل یک وات مصرف شود .

### اهیمسا

اهیمسا کلمه سانسکرت هندی است که به معنی عدم خشونت می باشد و مہاتما گاندھی هم آن را شعار خود قرار داده بود .

آزادی ، برادری ، برابری را اعلام کردند ولی این شعار ها در عمل و همزمان با تحول سرمایه داری در چار چوب مناقع بورژوازی محدود شد تا جا بیکه به آزادی استثمار منحصر گردید و بالاخره فاشیسم و میلیتاریسم هیچگونه اثری از اینها باقی نه گذاشت . بعداً سوسیالیستهای تخیلی نظیر سن سیمون با دادن شعار اومانیتی به شناسایی قوانین عینی جامعه و نقش مبارزه طبقاتی توجیهی نداشتند . تا اینکه مارکسیسم عالیترین نوع اومانیسیم ، انسان دوستی واقعی مبارزه و فعال را عرضه داشت .

### اونس

واحد اندازه گیری حجم مایعات در کشورهای انگلوسا کسوز است . یک اونس برابر ۴۱ / ۲۸ سانتی متر مکعب است .

### اونیفورم

لباس رسمی و متحدالشکل .

### اونیورسیته

پوهنتون .

### اوانیسیم

رابرت اوان انگلیسی که صاحب نابریکه و مجاهدت زیاد در بهبود وضع زندگانی و احوال کار -

## اهورامزدا

در اصطلاح زردشتیان وجودی است که صورت ظاهری ندارد و حیات بخش و یکتا ولی معنا و بزرگ و دانای مطلق است، یعنی خدای یگانه، هور مزدو اورمزد و اورمز و مهر مزد و هر مز نیز گفته شده.

## ایام البیض

روز هائی که شبهای آنها ماهتابی و روشن است. شبهای ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ هر ماه قمری.

## ایریت

گازی است سمی شبیه به گاز خنک کن، اثر شدیدی بر روی پوست و مخاط بخصوص جهاز تنفس دارد.

## ایدر و کسید

ششقات آب را گویند که از جانشین شدن یک اتم ها بدروجن آب به وسیله فلز، یا عامل دیگر ایجاد می شوند.

## ایدر و ستا تیمک

علم مطالعه شرایط تعادل مایعات و مطالعه توزیع فشار های منتقل شده به وسیله مایعات است.

## ایدر و سکوپ

رطوبت نما.

## ایدر و کربورها

ترکیبات آلی مرکب از کربن

و هایدروجن هستند. ایدرو کربورها به ترکیبات زنجیری و حلقوی تقسیم میشوند.

ایدر - کربسور ها ممکن است سیر شده یا سیر نشده باشند.

## ایده

ایده (تصور) انعکاس واقعیت در شعور انسانی که مبین مناسبات انسانیها به جهان پیرامون آنهاست.

## ایده آل

کمال مطلوب، آرزوی عالی، اعلی درجه و کمال در قوه تصور، منتهای آرزو و آرمان.

## ایده آلوژی

ایده آلوژی از ریشه یونانی ایده به معنی اندیشه و لوگوس به معنی فهم و تشخیص گرفته شده است. عبارتست از سیستم نظریات و اندیشه های سیاسی، حقوقی، هنری مذهبی، فلسفی و نظریات در زمینه ای اخلاق توجه میشود که به طبقه یا حزب سیاسی خاصی متعلق است.

## ایده آلوژی حقوقی

ایدئولوژی حقوقی مجموعه عدی تصورات و نظریات در باره ای است که چگونه مقررات و قوانینی باید وضع شود که منافع طبقه ای مسلط به بهترین نحوی حفظ گردد. ایدئولوژی

### ایده آلیزم

مکتب یادکتر بن فلسفی است که معتقد است دنیای خارج از ذهن واقعیت ندارد. بهترین بیان گرایده- آلیزم در قرن هجدهم بر کلی بود

### ایده آلیزم اخلاقی

یعنی در راه عقیده و ارمانی فداکاری، کردن مثلاً در جرمان بین المللی جنبش کارگری بسی از انقلابیون و مارکسیست‌ها تا سرحد ایثار جان، در راه ارمان خود پیش رفتند و با وجود این آنها با ایده آلیزم فلسفی ضدیت و مخالفت داشتند.

### ایده آلیزم بر کلی

بر کلی اسقف انگلیسی را پندر ایده آلیزم میگویند و هدف سیستم فلسفی او بزعم خودش انسداد ماتریالیزم و اثبات اینست که جوهر مادی موجود نیست. یعنی ماده ای وجود ندارد و هر دعوی مخالفی در حکم تناقض گوئی است.

### ایده آلیزم فلسفی

آن نظریه ایست که مبتنی آن عبارات است از توضیح ماده بوسیله روح پیروان این نظریه عقیده دارند (روح اصلی ترین، مهم ترین و مقدم ترین عنصر است) و ایده آلیزم

حقوقی سخت به ایدئولوژی سیاسی در آمیخته است.

### ایده ئولوژی سیاسی

ایدئولوژی سیاسی سیستم نظریاتی است درباره‌ی آنکه جامعه چگونه باید سازمان یابد نظام دولتی چگونه باید باشد، چگونه سیاستی را باید اجرا کرد. این ایدئولوژی با ظهور دولت و طبقات پدید میشود.

### ایده آلیست

طرفدار مسلک و اسلوب ایده آلیسم

### ایده آلیست ذهنی

(ذهنی گرا)

مانند بر کلی اصلاً منکر وجود جهان عینی و مادی خارج از ذهن ما هستند. بر کلی میگفت وجود تنها مدرکات ماست.

### ایده آلیست عینی

(عینی گرا)

جهان واقعی خارج از ذهن انسان را قبول دارند، ولی آنرا مانند هگل نتیجه تکامل «عقل محض» میدانند که تنها در سیر نزولی خود به جهان ناسوتی بدل شده و بصورت ماده درآمده است.

شد در یک حزب واحد سوسیال کارگری آلمان متحد شدند، که در آن لاسالین ها جناح اپوزیونی را تشکیل میدادند.

### ایزو بار

اتم‌هایی هستند که دارای عدد اتمی مختلف ولی جرم اتمی برابرند.

### ایزو توپ

اتم‌هایی هستند که عدد اتمی یکسان دارند، اما جرم اتمی آنها با هم متفاوت است.

این گونه اتم‌ها در طبقه بندی جدول مندلیف، در یک خانه قرار می‌گیرند. ایزوتوپهای یک عنصر، دارای خواص شیمیایی یکسان هستند و خواص فیزیکی آنها نیز خیلی با هم نزدیک است ایزو توپهای یک عنصر فقط از نظر تعداد نوترون هسته، با هم فرق دارند.

### ایزو لاسیونیزم

انزوگرایی، سیاست یادفاع از سیاستی که قطع رابطه نزدیک با ملت‌های دیگر را راه بهتری برای حفظ منافع ملی می‌شمارد.

### ایکتیولوژی

ماهی شناسی.

### اینچ

اندازه قریب دوازدهم متری یا یک دوازدهم فوت.

در ضمن تأیید اولیت و اهمیت فکر تأیید میکند که فکر خالق هستی است و یا عبارت دیگر (روح است که ماده را بوجود می‌آورد).

### ایده اوگرام

قدیمی‌ترین کتیبه‌ها نسی که تا کنون بدست آمده الواح سنگی حک شده‌ای میباشد که در آن علائمی است که هر یک بمین یک کلمه یا یک فکر میباشد و این علامت به نام ایده اوگرام یاد میگردد.

### ایزیدوم

فلزی است سفید رنگ و سخت و شکننده، در ۲۳۶۰ درجه حرارت ذوب میشود.

### ایز ناخیست‌ها

طرفداران مارکسیسم و بیرو ایدئولوژی کارل مارکس و فردریک انگلس بودند اینها در سال ۱۸۶۹ در کنگره ایکه در شهر ایزناخ تشکیل گردید برهبری و لیکنخت و آ. بیل حزب کارگر سوسیال دموکرات آلمان را تأسیس نمودند. بین این دو حزب مبارزه شدیدی جریان داشت ولی در نتیجه غلبان جنبش کارگری و تشدید فشار حکومت این دو حزب در کنگره ایکه در سال ۱۸۷۵ در شهر گتا تشکیل



# ب



## با با نوئل

در نظر کودکان مسیحی، پسر مردی است که ریش انبوه سفید و جامه‌ی سرخ رنگ دارد و در شب عید میلاد مسیح انواع اسباب بازی و شیرینی برای کودکان ارمغان می‌آورد. پاپائول نیز میگویند.

## باب بی‌پاب

روشی در نوازندگی است که در حدود سال ۱۹۴۰ به وجود آمد. نوازندگی به این شیوه متضمن مهارت بسیار است و غالباً آثار این مکتب هنری عمیق و قابل تفکر است.

## با بو

نام دوستانه و احترام آمیزی است که برای گاندی به کار میرفت.

## با تالیون

قطعه‌ای که تشکیل آن به سویده‌ی فرقه باشد آن را با تالیون گویند.

## با تون

چوب دستی که بهره داران به کمر میبندند.

## با آیت

نوعی پارچه‌ی نخی.

## باد سه‌شج

آلتی است که برای سنجش فشار و سرعت باد به کار میرود.

## بار

میخانه و محلی که در آنجا نوشابه و خوراک بخورند.

## بارآور

هر درختی که میوه بدهد و در اصطلاح بانک، سرمایه ای که سود بدهد.

## باران خون

ریزش لیمون های سرخ رنگه ساوان های نواحی حاره به همراه باران است. وقتی لیمون های سرخ رنگ به وسیله باد انتقال یافتند و به ابرهای باران زار برخورد کردند این باران به وجود می آید.

## باران رادیو اکتیف

مواد رادیواکتیف است که از جو به سطح زمین میرسد. این مواد غالباً در اثر انفجارهای اتمی تولید میشود.

## بار باریسم

وحشی گری و توحش و حالت بدوی است. شیوهی زندگی بربرها را بار باریسم میگویند.

## بار بوم

فلزی است نقره ای رنگه.

## بار فیکس

میله ثابت، میلۀ افقی ایکه روی دو پایه یا دو ستون تقریباً به بلندی دو متر، برای ورزش نصب کنند.

## بارور سازی مصنوعی

القاح مصنوعی، این روش در اصلاح نژاد جانوران به کار میرود.

## بارور

مربوط به سبک هنری و معماری که در اروپا از حدود ۵۵۰ تا اواخر قرن هجدهم معمول بود در آن تزئینات فراوان و اشکال متحنی به کار میبردند.

## باروگرافی

دستگاهی که مقدار فشار هر نیرویی را ضبط میکند، فشارسنج.

## بارومتر

هواسنج.

## بارون

از لقب های اشرافی که خاص نجیب زادگان اروپا بوده است.

## بازار

عرصه ای گردش کالا و مجموعه ای اعمال مربوط به خرید و فروش، عرضه و تقاضا

## بازار جهانی

میستم مناسبات بازرگانی بین دولت ها که مبتنی بر تقسیم کار جهانی و تقسیم تعهدات خرید و فروش است. این بازار در قرن ۱۶ و ۱۷

## بازده کار

(بهره دهی) استعداد کارگر به تولید کمیت یعنی از محصولات معین در مدت معین مانند ساعات روز کار و غیره. این میگوید: «... بازدهی کار در آخرین تحلیل مهم ترین و عمده ترین عامل پیروزی نظام نو بر کهن است.»

## بازیل ها

اشرافیت ثروتمند و مقتدری که موقعیت ممتازی داشته دارای زمین های است که از ملک مشترک جامعه ی اشتراکی انتزاع شده است.

## بازی ایک

در امپراتوری روم قدیم خانه شاهی را می گفتند.

## باس

بم ترین صدای سرود.

## باسا نو

یکی از اصطلاحات موسیقی جاز بوده لغتی برازیلی به معنی «لذت نوین» «چرخش جدید» یا «شهرت تازه» میباشد. این لغت بیشتر برای بداهه سرای ها بی که غالباً سامبای آرام نیز می نوازند، بکار برده میشود.

میلادی پدید شد. اکنون بازار واحد جهانی سرمایه داری و بازار موزی سوسیالیستی و سرمایه داری تقسیم شده است.

## بازالت

مرمر سیاه، سنگ محک.

## باز پرس

مامورین ضبط قضایی و یا نفر مؤلف و مسؤولیکه شغل وی استنطاق از متهمین در مورد اتهام و تحقیق از مطلعین راجع به اتهام است.

## باز تو لید

وقتی روند تولید اجتماعی به طور پیوسته، لاینقطع و مستمر در نظر گرفته شود. باز تولید گفته میشود.

## بازرس

(مفتش) کسیکه از طرف وزارتخانه ها و یا مؤسسات به کارهای کارمندان و کارکنان رسیدگی و تنبیش نموده، درستی یا نادرستی کارهای آنها راه مقامات مربوط آگهی میدهد.

## بازرگانی

فعالیتی است پیشه ورانه که هدف آن جمع آوری نعمات مادی و محافظت آن و در اختیار گذاردن آنهاست.

## باستان

زمان قدیم - کهنه .

## باستانی

تاریخ - دیرینه .

## باستان شناسی

متخصص در باستان شناسی.

## باسکول

ترازوی بزرگ برای وزن کردن بارهای سنگین.

## باستیل

بنای بزرگ که دارای برج و بارو باشد و نام زندان سابق دولتی در پاریس که در انقلاب کبیر فرانسه در ۱۴ ژوئیه ۱۷۸۹ به دست مردم ویران گردید.

## باسی له یسس ها

در زمان حکومت الیکارشی اسپارت قاضی روحانی و سرکرده جنگی را باسی له یسس ها میگویند.

## باطری

دستگاهی که برای تولید قوه برق در تیز رفتار و بعضی موثر های دیگر به کار میرود. و دارای صفحات مثبت و منفی است که در محلول اسید سلفوریک قرار داده شده .

## بافت شناسی

شعبه ای از علم زیست شناسی که به مطالعه ی بافت ها اختصاص دارد .

## باکارا

نوعی بازی ورق .

## باکترئوژی

علمی است که در باره ی باکتری ها بحث میکند. میکروب شناسی .

## باکتری

میکروب، موجود ذره بینی.

## باکوس

از ارباب انواع اساطیر یونان در آغاز رب النوع نیروی خلاق انسان و سپس رب النوع شراب گردید .

## باکوئیت ها

پهروان میخائیل الکساندروویچ باکونین- انقلابی خورده بورژا او در سازمان دهی جنبش انارشستی نقش فعالی داشت و در انترناسیونال اول علیه مارکسیسم مبارزه میکرد و در نتیجه در سال ۱۸۷۲ از آن اخراج گردید. با- کونین دولت راستگر اصلی انسان و متکی بر افسانه ماوراء- طبیعه میدانست، از اینرو او بین بردن

آن پیوسته. رقصی که معنی و مفهومی را بدون - تکلم به وسیله ایکت ها و حرکات خود ادا کند .

### بالتیک

جزوی از اقیانوس اطلس.

### بالرین

زنی که رقص بالت میکند - رفاصه

### بالشویسم - بلشویزم

در زبان روسی به معنی اکثریت است. این اصطلاح از طرف لنین در پایان دومین کنگره حزب سوسیال دموکرات کارگران روسیه در (۱۹۰۳) به وجود آمد و عبارت است از انطباق مارکسیسم انقلابی با اوضاع خاص عصر و به اساس آن گروه اکثریت حزب مذکور تنها گرایش انقلابی مارکسیستی باید از درون جنبش بین المللی کارگران انتخاب گردند که گروه مذکور به نام حزب بلشویک در برابر منشویک (اقلیت) به وجود آمد .

### بالفور

اعلامیه ها و نامه بی که جمیز بالفور وزیر خارجه انگلیس به رئیس « فدراسیون صهیونیست

فوری دولت و محور هر گونه اقتدار از زندگی مردم را شرط اصلی نیل به آزادی میدانست. از به غریزه‌ی سوسیالیستی و روحیه‌ی انقلابی خود به خودی توده‌ها به ویژه دهقانان و لومین پرولتاریا اعتقاد داشت. او نیاز به تدارک انقلاب را انکار نمیکرد و ماجرا جویی انقلابی را تنها شوق مبارزه میدانست و از آنجا که اهمیت روشن عملی تیوری اجتماعی را بزرگ نمیکرد. با آموزش مارکسیستی مبارزه طبقاتی و دیکتاتوری پرولتاریا به مبارزه برخاست. عقاید افکار شیبستی با کونین در میان نارودنیک‌های انقلابی روسیه و هم‌چنین در دیگر کشورها از لحاظ اقتصادی کم توسعه بودند (ایتالیا، اسپانیا و غیره) رواج بسیار یافت .

### بالاد

فرمی از موسیقی است که یک پیانو آن را اجرا کند .

### بالانس

ترازو - تعادل بین فرض و اعتبار .

### بالت

رقصی که لباس مخصوص برای

**بانال**

مبتدل ، عادی ، پیش پا  
افتاده معنی میدهد .

**بانداژ**

نوار و هر چیزی که برای  
نگاهداشتن مرهم در روی زخم  
بندند .

**بانفد سیاه**

عنوان سازمان افراطی ،  
ارتجاعی سلطنت طلبان در دوران  
روسیه تزاری بود که اعضای آن  
به یاری پلیس به کارگران و  
روشنفکران و دانشجویان انقلابی  
به میتنگ ها جلسات آنها حمله  
می کردند و مبارزان را به قتل  
می رساندند . این عنوان بعدها به  
عناصر ارتجاعی افراطی اطلاق  
می گردید .

**بانفد و ننگ**

اولین کنفرانس دو قاره‌ی  
آسیا و افریقا که در اوایل ۱۹۵۵  
در بانفونگ - اندونزی برگزار  
شد . کشور هائی که به این  
کنفرانس نماینده فرستادند عبارت  
بودند از : افغانستان ، اردن ،

بریتانیا ، نوشت در این نامه علاقه خود  
را به تأسیس دولت یهودی در فلسطین  
اعلام کرد .

**بالکان = پیمان**

پیمان اتحاد نظامی میان  
ترکیه ، یوگوسلاوی و یونان که  
در اگست ۱۹۵۴ امضا شد و مدت  
آن ۲۰ سال است . در برابر یونان  
و بلغاریا .

**بال ماسکه**

مجلس رقص که  
مهمانها بالباس انتخابی مخصوص  
در آن داخل میشوند و اکثر  
دارای نقاب هستند .

**بالون**

کیسه ی بزرگ گرد شکلی که  
آن را از گاز های سبک مانند  
هایدروجن یا هلیوم پرکنند . به  
آسمان بالارود ، در سال ۱۷۸۳  
در فرانسه اختراع شد .

**بالیستیک**

آنچه که مربوط به عوامل  
محرکه ی راکت های هوائی باشد  
مربوط به صنف توپچی .

کالا بدون پرداخت پول تأسیس شده بود. کارگران بر حسب کار خود اوراقی دریافت می کردند و آن اوراق را به کالا بدل میکردند.

### بایارها

قبایل مهاجر هلندی بودند که در افریقای جنوبی سکونت گزیدند در اوایل قرن کثونی امپریالیسم انگلیس با آنها جنگیدند. بایارها باوصف اینکه خودشان مهاجم بودند. با کمال دلیری فوق العاده ای جنگیدند. اما عاقبت شکست خوردند. در آن زمان دنیا برای مقاومت دلیرانه ی بایارها اهمیت زیادی قایل شد و احساسات تحسین آمیزی نشان می داد.

### بایر

زمینی که مالک دارد و برای مدت نامعلومی در آن کشت و کاری نشود.

### بایکوت

به معنی تحریم است معمولاً در احزاب سیاسی اعضای خاین و مضر را گذشته از اخراج بایکوت می کنند یعنی معاشرت و تماس خود را تحریم می نمایند.

اندونزی ، ایران ، پاکستان ، تایلند ، ترکیه ، چین ، حبشه ، جاپان ، سودان ، سوریه ، سیلون ، عراق ، عربستان ، فلسین ، کمبودیا ، لاوس ، لبنان ، لائیریا ، لیبیا ، مصر ، نیپال ، ویتنام ، هند ، یمن ، و نیز نمایندگانی از قبرس ، نماینده ی سیاه پوستان امریکا به عنوان ناظر شرکت داشتند.

### بانجو

آلت موسیقی شبیه به سه تار.

### بانک

بانک یک مؤسسه ی سرمایه - داری است که از راه فعالیت واسطه ای در جریان پرداختها و معاملات اعتباری میزان عادی سود را تأمین میکند و فعالیت سرمایه وامی را سازمان داده عملی میسازد.

### بانکروت

ورشکستگی ، نقض عهد ، تخلف.

### بانکهای خارجی

بانکهایی است که بیش ازجهل در صد سرمایه آنها متعلق به اتباع خارجی باشد.

### بانکهای مبادلاتی

این بانکها برای دریافت

**بنا بنگان**

نمکپدارنده ، معتمد اوراق ، کسبیکه نامه ها و نوشته های اداری را در محلی نگاه میدارند تا هنگام نیاز بتوان از آنها استفاده کرد .

**بتا نیست**

گیاه شناس .

**بتا نیک**

گیاه شناسی .

**بتون**

مخلوطی از میدگی سنگ ریگ و سمنت که در بناپی برای پی ریزی یا ساختن پایه های پل ها و عمارت به کار می رود .

**بتون ارمه**

بتون مسلح ، بتونی که در آن میلله های آهن قرار بدهند که استحکام و مقاومت آن بیشتر شود .

**بحران ارزی**

بحران در سیستم پولی جهان سرمایه داری و یکی از اشکال بروز بحران اقتصادی در دوران بحران عمومی سرمایه داری است . بر هم خوردن « پایه طلا » یعنی عدم امکان تبدیل پول به دلار داخل کشور وجود مراکز و مناطق ارزی گوناگون و رقیب در جهان سرمایه داری ، انتقال و سمرکز ناموزون

طلا و ارز با حجم معاملات بازرگانان تورم مزمن در کشورهای سرمایه داری و صدور تورم از کشور دیگر ، تغییرات مکرر در برابری ارزها و غیره از مظاهرا این بحران است .

**بحران اقتصادی**

کاهش شدید تولید که خود نتیجهی اضافه تولید نسبی کالاها و دشوار شدن فروش آنهاست ، در دوران بحران اقتصادی بیکاری دامنهی وسیع به خود می گیرد .

**بحران پولی**

پول رایج بین المللی که در اصل دارای ارزش حقیقی بوده یعنی اسعار قوی مانند دلار ، مارک ، فرانک ، پوند ، بین دارای ارزش یک مقدار معین طلا می باشد هنگامی که این اسعار نتوانند تناسب معین خود را با طلا حفظ کنند و وظیفه داد و ستد ، خرید و فروش و غیره را انجام داده نتوانند ، این حالت را بحران بین المللی سیستم پول گویند همچنان اگر پول یک مملکت به همین سر نوشت مواجه شود بحران پولی به وجود می آید .



که بر مالکیت خصوصی و سایر  
تولید مبتنی است .

بخش خصوصی شامل ساخت های  
اجتماعی ، اقتصادی گوناگون است  
مانند اقتصاد طبیعی ، اقتصاد خرده  
کالایی ، اقتصاد سرمایه داری و  
غیره . بنا بر آن بخش خصوصی بخش  
همگون نیست . دهقانان و پیشه وران  
و کسبه ای که صاحب تمام یا قسمتی  
از وسایل جزیی تولید خود هستند  
و کسی را استعمار نمی کنند و خرده  
بورژوازی شهروده و قشرهای کوچک  
و میانه و بزرگ بورژوازی عمکی  
بخش خصوصی را تشکیل می دهند .

### برابری

مساوات یا برابری افراد همیشه  
از آرمان ها و هدف های بشری بوده  
است تا قبل از پیدایش مارکسیسم  
و هم اکنون نظریات گوناگون  
خرده بورژوازی برابری را به معنای  
فقط مساوات صورتی همه ی افراد  
در مقابل قانون می دانند و به اساس  
مسأله یعنی عدم تساوی طبقاتی که  
زاییده ی همه ی نابرابری ها و بیداد  
گری هاست توجه نمی کنند .

مارکسیسم لیننسم تأمین برابری  
واقعی را جز از راه انقراض طبقات  
امکان پذیر نمی دانند . تا وقتی

### بحران عمومی سرمایه

#### داری

بحرانی است همه جانبه که تمام عرصه  
های اقتصادی و سیاسی وایدئولوژی-  
یک سیستم جهانی سرمایه داری را  
در برمی گیرد . این بحران سه  
مرحله را طی کرده است ، مرحله  
نخست با جنگ جهانی اول و انقلاب  
کبیر سوسیالیستی اکبر آغاز  
می شود پدید آمدن نخستین کشور  
سوسیالیستی در جهان مشخصه ی  
عمده ی این مرحله بود . مرحله ی  
دوم در جریان جنگ دوم جهانی و  
انقلابات سوسیالیستی در یک سلسله  
کشورهای اروپایی و آسیایی گسترش  
یافت .

پدیده ی پیش سیستم جهانی سوسیالیستی  
از مشخصات عمده ی این مرحله است  
بحران عمومی سرمایه داری از  
اواسط سال ۵۰ قرن بیستم وارد مرحله ی  
سوم خود گردید تلاش سیستم  
استعماری ، تضعیف مواضع اقتصادی  
امپریالیسم در مسابقه با کشورهای  
سوسیالیستی از مشخصات عمده ی این  
مرحله است .

### بخش خصوصی

آن بخشی از اقتصاد کشور

در کل آن بررسی کرد و جای آن کار خانه را در درون سیستم و وظایف دیگر آنرا روشن نمود.

### بردگی

بردگی به تدریج در جامعه مالکیت خصوصی بسط یافت و اسیران جنگی و حتی مالداران فقیر به صورت برده درآمد. جامعه به برده داران و برده ها تقسیم گردید و این نخستین طبقات آشتی ناپذیر در جامعه بود. و در حقیقت برده داری نخستین صورت بندی اجتماعی اقتصادی پیرشالوده‌ی استثمار فرد از فرد گردید و در مرحله تلاش کمون اولیه و پیرشالوده‌ای از دیادغدم تساوی اقتصادی که خود ثمره‌ی پیدایش مالکیت فردی بود نضج گرفت.

### برزخ

هایل و حاجز بین دو چیز، عالم بین دنیا و آخرت « از هنگام مرگ تا روز قیامت » و آنچه که بین دو چیز مخالف حایل باشد مثل اعراف که برزخ است میان دوزخ و بهشت.

### برسات

ماخوذ از هندی، موسم بارندگی، فصل باران.

تضاد طبقاتی، اختلاف طبقات و اصولاً طبقات موجود باشد. هر قدر هم قوانین همه جانبه تدوین شوند و افراد در مقابل آن مساوی اعلام گردند برای برابری واقعی به دست نخواهد آمد فقط در کمونیزم در مقابل و طبقه ای مساوی همه‌ی افراد به کار و طبق استعدادهای خلق مساوی بهره برداری طبق نیاز برای همه کس تأمین می‌شود.

### براندی

نوعی مشروب انگلیسی، و دنا‌ی انگلیسی

### برانکار

تخت روان، چوب بسته شده که در مریضان و مجروحین را با آن حمل و نقل کنند

### برخورد سیستمی

یعنی داشتن یک تصور جمعی کلی در مقیاس سراسری سیستم نسبت به یک امر معین برای تعیین وظایف آن سیستم، مثلاً برای اداره‌ی امور اقتصادی یک کارخانه باید برخورد سیستمی داشت یعنی ابتدا مجموعه‌ای از تباطات اقتصادی را

قبلی حزب ایزناخیست ها که در سال ۱۸۶۹ تنظیم نشده بود ، به عنوان گام بلندی به عقب ارزیابی کردند.

### بر نشیت

نوعی سینه درد که از ورم پیدا می شود

### بر و شور

در لغت فرانسه جزوه کوچک حجم و پارچه نقش دار است و در احزاب به معنی جزوه کوچک چایی وارد زبان فارسی شده است.

### برهما

یکی از خدایان به گانه و عمده هندوی که خالق موجودات است .

### بری الذمه

کسیکه دینی به عهده داشته و به جبهی از جهات از دین خود خلاصی شده از تاریخ خلاصی از دین ، او را بری الذمه گویند .

### بر یگاد

عده ای کارگر که زیر دست یک نفر باشی باشند و در اصطلاحات عسکری در کتب دوغندرامی گویند .

### بزرا فلا و تس ها

گروهی نیمه کادت و نیمه منشور

### برگستوان

رو پوش وزره مخصوص که در قدیم هنگام جنگ می پوشیده اند یاروی اسپ می انداخته اند .

### بر گو نیه

نام فرضیه ی فلسفی منسوب به هائری برگسون (۱۸۰۹-۱۹۴۱) فیلسوف فرانسوی که به فرضیه ی دور بینی و درک مستقیم که نوعی درون بینی مافوق عقلی نسبت به سیر تکاملی می باشد .

### بر لیان

الماس تراش دار ، درخشنده ، شفاف

### بر نامه گتتا

برنامه حزب کارگری سوسیالیست آلمان که در سال ۱۸۷۵ در کنگره گتتا به هنگام اتحاد دو حزب سوسیالیست آلمان یعنی حزب ایزناخیست ها و حزب لاسالین ها ، تصویب شد . بر نامه جنبه اپور-تونیستی داشت ، زیرا ایزناخیست ها در بهترین مسایل بخاطر اتحاد با لاسالین ها از اصول بنیادی مارکسیزم عدول ورزیدند . مارکس و انگلس طرح بر نامه گتتا را مورد انتقاد کرده و قرار داده و آنرا در قیاس با برنامه

آب استفاده کند، زیرا چنان بوی شراب از آن برمی‌خواست که هر چه می‌شستند سودی نداشت و ناچار شدند آنرا به دور اندازند.

کریلف به عنوان نتیجه گیری ازین افسانه می‌گوید: این مثل در مورد انسان نیز صادق است. بدین معنی که اگر در جوانی اندیشه ناپاک و زیانباری در مغز فرورفت، تمام کردار بعدی شخص بدان آلوده خواهد شد و با هیچ کوششی نخواهد توانست خود را از آن برهاند.

### بطلان

بی اثر بودن قرار داد و یا صحت عمل حقوقی باطلی است.

### بعث

حزب بعث در ۱۹۴۴ در دمشق به صورت اتحادیه مخفی دانشجویان و روشنفکران جوان به رهبری میشل افلق برای برانداختن تسلط فرانسه از سوریه، تشکیل شد. کلمه، بعث در عربی به معنی برانگیختن و بیدار کردن می‌باشد.

یک درمیان روشنفکران پوزیتیوی (پرو پویج، کرسکوف و غیره) این گروه در دوران آغاز فروکش انقلاب سالهای ۱۹۰۵ و ۱۹۰۷ پدید آمد. عنوان اینها مشتق از نام مجله سیاسی آنها موسوم به «بزرگلاویه» یعنی «بدون عنوان» است که تحت نظریه کوپویج در ماههای ژانویه - می ۱۹۰۶ در پترزبورگ انتشار می‌یافت «بزرگلاوینس» ها اپوزیسیون را تبلیغ میکردند و به پشتیبانی از رویز - یونیست‌های - سوسیال دموکراسی روسیه و بین‌المللی برمیخیزند.

### بشکه خالی

در یکی از افسانه‌های ایوان کریلف افسانه سرای بزرگروس (۱۷۶۹ - ۱۸۴۴) تحت عنوان «بشکه» گفته میشود. شخصی بشکه آب دوستش را چند روز از او به امانت می‌گیرد و در خانه خود بجای آب شراب در آن می‌ریزد. بشکه سخت به شراب آغشته میشود سپس از بازگرداندن آن صاحبش دیگر نمیتواند از آن برای نگهداشتن

یا گروهی از دول از طریق اقتصادی  
نظامی یا سیاسی به منظور تحمیل  
نظریه ای به آن دولت یا گروه دولت.

### بلوک سیاسی

اتحاد و توافق بین چند دولت  
برای نیل به هدفهای سیاسی معین .

### بلوک شرق

مجموعه‌ی ممالک سوسیالیستی  
اروپای شرقی و آسیای شرقی که  
به مناسبت موقعیت جغرافیایی  
و نصب العین مشخص سیاسی شان بلوک  
شرق نامیده میشوند .

### بلوک غرب

عنوان کشورهای اروپای غربی  
و امریکای شمالی که به مناسبت  
موقعیت جغرافیایی و ایدئولوژی  
سیاسی مشخص شان بلوک غرب  
نامیده میشوند .

### بلیارد

یک نوع بازی .

### بلیت

ورقه و قطعه کاغذ چاپی برای  
ورود به موزه ، سینما ، تماشای خانه  
و غیره .

### بهب آهی

نوع بمبی است که در آن از

### بلایلها

جزیره‌ای است در شمال غربی  
فرانسه واقع در جنوب برتانی ، این  
جزیره در سالهای ۱۸۴۹ - ۱۸۵۷  
بازداشتگاه زندانیان سیاسی بود .

### بلانکیسم

روش اجتماعی مربوط به فعالیت  
لوی بلانتی انقلابی فرانسوی ، یعنی  
تصور آنکه گروه معدودی از  
انقلابیون بدون پیوستن با توده‌ها  
می‌توانند از طریق اقدامات مخفی  
نظام اجتماعی را دگرگون کنند .

### بلور

جسمی است معمولاً جامد به  
اتم‌های آن در شبکه‌ی معین منظم  
شده اند .

### بلوز

این کلمه یک اصطلاح محلی  
سیاهان امریکایی بوده به معنی  
« محزون بودن » اقتباس شده است  
و یکی از انواع جاز می باشد .

### بلوف

سخن میان خالی ، گفتار نادرست ،  
سخن بی‌پسوده و تهدیدآمیز .

### بلوکاد

یعنی محاصره ، منفرد ساختن دولتی

بلژیک، هالنند و لوگزا سبورگ می باشد. به موجب این پیمان حقوق گمرکی در داخل اتحادیه لغو می شود. و تعرفه گمرکی واحدی در برابر سایر کشورها برقرار می شود.

### بنیچه

مالیات و عوارض که به دهقانان تعلق می گیرد .

### بوآ

اژدرمار، مار بزرگ و بدون زهر آمریکای جنوبی که طولش به ۵ متر می رسد .

### بو برینسکی ها

ملاکین بزرگ و طرفداران استبداد و مترجمین افراطی بودند.

### بودجه

عبارت است از صورت درآمد و خرجهای دولت در یک مدت معین و معمولاً یک سال . بودجه در جامعه سرمایه داری خصالت طبقاتی داشته و وسیله ی توزیع مجدد در آمد ملی به سود ثروت مندان است .

کثافت او را نیوم یا پلوتونیوم به عنوان منبع انرژی استفاده می شود، اصل بمب اتمی - همان اصل اتم است. در بمب اتمی - از اورانیوم ۲۳۵ خالص یا پلوتونیوم استفاده می شود و در آن از بکار بردن موادی که باعث کند کردن فوترون ها می شود اجتناب می شود .

### بمب ایدروژن

نوعی بمب است که در آن از هم جوشی عناصر سبک به عنوان منبع انرژی استفاده می شود بمب ایدروژنی از یک بمب اتمی و یک مجموعه ای از عناصر سبک ایدروژن د تریم - تریتیم - لیتیم و غیره تشکیل شده است ، قدرت بمب ایدروژن فوق العاده بیشتر از قدرت بمب اتمی است .

### بنگاه

موسسه ، تجارتخانه اختصاصی و یا دکان معاملات که شخصیت حقوقی ندارد .

### بنلوكسى

عنوان اتحادیه گمرکی سه کشور

زمانی که از ضربات سرمایه خارجی و مسم دیکتاتوری نظامی رنج برد . ضرورت انقلاب را حس میکند و جنبش انقلابی ضد امپریالیستی و ضد دیکتاتوری های نظامی را تأیید می نماید ولی وقتی که پروتاریا یا داخلی متبورانه در انقلاب شرکت جوید و پروتاریا یا بین المللی نیز از اخراج فعالانه به انقلاب یاری رساند و در نتیجه بورژوازی متوسط حس کند که انقلاب آرزوهای طبقه اش را در رسیدن به موقعیت بورژوازی بزرگ مورد تهدید قرار میدهد . نسبت به انقلاب تردیدی نمی نماید . بورژوازی متوسط از نظر سیاسی طرفدار برقراری حکومتی است که فقط زیر سلطه یک طبقه یعنی بورژوازی ملی قرار گیرد .

### بورژوازی ملی

بخشی از بورژوازی کشورهای مستعمره که به‌طور عمده به تولید و توزیع داخلی مربوط بوده و از جهت رقابت خردکننده امپریالیستی باوی در تضاد است .

### بورس

بازار عمده معاملات کلی تجارتي وارز که تجاران و دلانان رسمی و تولید کنندگان و مصرف کنندگان کالاهای بورس در آن تجمع میکنند و

### بورژوا

شهرنشین ثروت مند . دولت مند ، سرمایه دار .

### بورژوازی

طبقات حاکم و جوامع سرمایه - داری که با بهره کشی و در دست داشتن و مایل اساسی تولید مثل کارخانه ها ، فابریک ها ، بانکها و سایر حمل و - نقل و سرمایه ی اضافی از طریق استثمار کارگران و کشاورزان زندگی مرفه خود را تأمین می نمایند .

### بورژوازی کمپرادور

در کشورهای نیمه مستعمره از نظر اقتصادی عقب مانده ، طبقه ی بورژوازی کمپرادور زائیده ی بورژوازی بین المللی اند و بقاء و رشد آنها وابسته به امپریالیسم است همیشه از رشد نیروهای مولده جلوگیری میکنند . در طرف امپریالیسم می ایستند و گروه ضد انقلابی افراطی را تشکیل می دهند .

### بورژوازی متوسط

این طبقه نمایندده ی مناسبات تولیدی سرمایه داری در شهر و روستا ست موضع گیری آنها نسبت به انقلاب متضاد است . این طبقه

و بی اعتنائی به احتیاجات و خواسته های آنها .

### بوشمن ها

گروهی از شکارچیان بیابان گرد افریقای جنوبی .

### بوگومیل

در زبان اسلاو به معنی «محبوب خدا» نام یک فرقه مذهبی است در اروپا .

### بومرانگ

کلمه ای است از یک زبان بومی استرالیا و آن عبارت است از تپه ای چوبین سخت و خمیده که بومیان اولیه استرالیا برای شکار بکار میبردند این سلاح دارای این خصوصیت بودند که پس از پرتاب اگر به هدف اصابت نمی کرد در نزدیکی کسی که آنرا پرتاب کرده بود بازمی گشت

### بولوار

جاده و میدانی که دارای سبزه و گل و درخت باشد برای گردش و تفریح .

### بوم نشین ها

گروهی از مردم هستند که برعکس کوچی ها، همیشه در یکجا

معاملات نقد و مدت وار به مقدار کالی در آن میشود و معامله کنندگان در طول مدت و تفاوت نرخ درین مدت استفاده میبرند و قصد معامله حقیقی به این غرض در آن میشود چون در شهر بروژ بلژیک این اجتماع ابتدا در هتلی به نام هتل بورس صورت گرفت، بعداً این اسم برای معنی بالا علم شد .

### بورگ گراف ها

عنوان عضویت ۱۷ تن از سران حزب اورلانیست ها و لژ نیست ها که عضو کمیسیون مجلس مقننه مخصوص تهیه طرح قانون جدید انتخابات بودند این عنوان از درام تاریخی ویکتور هوگو که تحت همین عنوان انتخاب شده که به زندگی دوران قرون وسطایی آلمان اختصاص دارد . بورگ گراف در آلمان به حکام شهرها و ولایات اطلاق میشد ۱۷ تن نامبرده را به سبب قدرت طلبی و مقاصد ارتجاعی آنان بورگ گراف می نامیدند .

### بوروکراسی و بوروکراتیسم

اداره امور از طریق کاغذ بازی، مقررات تراشی، عدم علاقه به ماهیت مسائل، جدایی از مردم



**بویرها**

بیربرها

**بهره سرمایه**

در آمدی است که با بت سرمایه پولی که به قرض داده می شود دریافت می شود .

**بهره کشی (استثمار)**

تصاحب ثمره ی کار دیگران به وسیله ی طبقاتی که صاحب اختیار و یا مالک وسایل تولید هستند . استثمار از خصایص جامعه های طبقاتی است فقط با پیروزی انقلاب سوسیالیستی و بر افتادن مالکیت خصوصی بر وسایل تولید هر گونه بهره کشی انسان از انسان برای همیشه از میان می رود .

**بهره مالکانه**

بهره زمین که نتیجه ی کار زاید دهقان است و به وسیله ی مالک غصب می شود بهره مالکانه به صورت بیگاری ، بهره جنسی و بهره نقدی می آید و یا در آمدی از منبع ارزش اضافی که صاحب زمین دریافت می دارد .

**بهره مالکانه ارضی****فیودال**

بهره مالکانه ارضی عبارت

زندگی میکنند. چنانچه آریا بی ها، از وقتی که شروع به کار کشاورزی کردند به شکل زندگی بوم نشین روی آوردند .

**بوند**

عنوان اتحادیه کل کارگری یهود در لیتوانی ، لهستان و روسیه این اتحادیه در سال ۱۸۹۷ در کنگره مؤسسان گروه های موسیال دموکرات یهود در ویلنو تشکیل شد و بطور کلی عناصر نیمه پرواتر و پیشه وران یهودی مناطق باختری روسیه را در بر میگرفت در سال ۱۹۱۷ یونند در صف ضد انقلابیون موضع گیری نمود .

**بویین**

دستگاه کوچک برقی برای ازدیاد نیروی برق به آن میم می پیچند .

**بووار**

کاغذ رنگ خشک کن .

**بوهم**

کولی ها ، این عنوان در زبان فرانسوی به کسانی اطلاق می شود که زندگی بیمار دوره گرد و نا به سامان دارند .

مناقصات دو طرف متخاصم ، ولی در مناسبات کنونی بین المللی بیطرفی یعنی عدم شرکت در بلوک های نظامی و عدم قبول تعهدات سیاسی و نظامی و سیاست عدم تعهد یا ناپیوستگی .

### بیطرفی اجباری

وضع اجباری که دائماً از حق دادن اعلان جنگ محروم گردیده است و این وضع غالباً از طرف دولت امپریالیستی بر دولت کوچک تحمیل میشود .

### بیمازه

مقداری از ثمن است که از باب اطمینان باج از طرف مشتری باو پرداخت میشود .

### بیشتک

نوعی خوراک ، تکه ی نازک از گوشت گاو که آن را سرخ و کباب می کنند .

### بیکاری

پدیده ی قهری دوران سرمایه داری عبارت است از محرومیت بخشی از زحمت کشان از کار و وسایل زندگی و تبدیل آنها به اردوی ذخیره .

### بوفه

قفسه ی که ظروف و لوازم سفره

از بهره ای است که توسط کار دهقان بالای زمین خلق شده است که یک قسمت آن را فیودال به شکل محصول و گاهی هم به حساب پول معادل آن تصاحب می نماید و بیکاری اولین شکل بهره مالکانه ارضی می باشد .

### بهره مالکانه جنسی

بهره مالکانه جنسی عبارت از آن است که دهقان مؤلف است قسمت اعظم محصولات کشاورزی خود را به فیودال بدهد یا به عبارت دیگر تصاحب قسمت اعظم محصولات کشاورزی دهقان توسط فیودال عبارت از بهره مالکانه جنسی است .

### بهره مالکانه نقدی

بهره مالکانه نقدی آن است که دهقان مجبور است باید قسمتی از محصولات خود را در بازار بفروشد و بهر حال محصول پول به مالک بر دازد .

### بیطرف

وضع دولتی که از هر گونه دخالت در جنگ بین دو یا چند دولت خود داری کند .

### بیطرفی (نیو ترالیسم)

بطور اعم یعنی عدم مداخله در

کار گران ، موثراً از انتر ناسیونال دوم جدا شدند ، در وین تأسیس گردید ، انتر ناسیونال ۲ و نیم مجدداً در سال ۱۹۲۲ به انتر ناسیونال دوم پیوست .

### بین الملل سوسیالیستی

انجمن جهانی احزاب سوسیال دموکرات که مرکز آن در لندن است ، این انجمن در ۱۹۵۱ بدنبال « کنفرانس فرانکفورت » بدیآمد و آن کنفرانس اولین کنگره انتر ناسیونال سوسیالیست شناخته شد درین انجمن در حدود پنجاه حزب سوسیالیست معتدل و معتدبه روشهای پارلمانی شرکت دارند .

### بین الملل سوم

رک : انتر ناسیونال سوم

### بینه

تعدادشهود یکه قانوناً شهادت آنها میتواند یک امر حقوقی (مدنی یا جزایی) را اثبات کند مثلاً<sup>۲</sup> دعوی بیکه با شهادت دو شاهد مرد اثبات میشود ، مجموع دو شاهد را بینه گویند و گاه بینه چهار نفر میشود .

را در آن بگذارند . جای فروش خوراکی و نوشابه در محل های عمومی ، میز بزرگ که غذاها و نوشابه ها روی آن بچینند .

### بینه

در ممالک سرمایه داری برای جلوگیری از زیانها و خطرهای احتمالی از قبیل خرابی ، حریق ، غرق شدن کالاها و غیره با پرداخت مبلغ یعنی به عهده ی بنگاه ها مخصوص و امی گذارند که جز فریب مردم چیزی نیست .

### بینه تعاون

نوعی است از بینه که چند نفر برای نگهداری اموال خود در مقابل حوادث معین هر ساله مبلغی به شرکت بینه میدهند .

### بین الملل اول

رک : انتر ناسیونال اول

### بین الملل دوم

رک : انتر ناسیونال دوم

### بین الملل دو نیم

اتحادیه بین الملل رامی نامیدند که در سال ۱۹۶۱ در کنفرانس احزاب و گروه های سائتر لیست زیر فشار توده های انقلابی

**بیوپ**

این نوع موسیقی جا ز که جزء جاز مدرن محسوب می شود ، نوعی از موسیقی سیاه پوستان است وای نه از سیاه پوستان امریکای جنوبی. این موسیقی در حقیقت آینه ای است از نگر و ها و نموداری از تحقیر و محرومیت های اجتماعی آنان را در مقابل سفید پوستان تمثیل میکند.

**بیوپسی**

از مایش علمی در روی عضو جدا شده از بدن موجود زنده.

**بیوشیمی**

تغییرات شیمیایی که در بدن یک موجود زنده صورت می گیرد .

**بیوفزیک**

مطالعه درباره خواص فیزیکی ، قسمت های مختلف بدن موجودات زنده و تغییرات حاصله در آن .

**بیولوژی**

علمی که در باره موجودات زنده بحث می کند .

**بیولوژیست**

زیست شناسی ، علم ا حیات .

**بیوگراف**

نویسنده شرح حال کسی.

**بیوگراف**

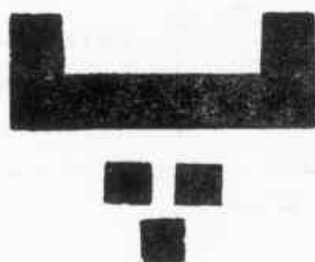
ترجمه حال ، شرح حال ، شرح احوال و زندگی کسی .

**بیوهیور**

مکب خاص روان شناسی است بر ضد هواداران امتیازات فردی و قومی نسبت مغز و هوش ما بین اقوام بر اروپست (فاشیسم نازی) بوده موضوع سبکی و سنگینی مغز را نسبت به تناسب و وزن بدن هم آهنگ نمی دانند .

**بیوژن**

برای آنکه ساده ترین شکل انعکاس یک شی یا پدیده درشی یا پدیده ای دیگر به حد عالی شعور انسانی برسد راه چندین میلیون ساله را طی نموده در درون جهان ارگانیک از جهان «ایوژن» « نازیستمند» وارد جهان «بیوژن» « زیستمند» گردیده است .



میدادند تا امتیازات اجدادی  
خود را حفظ کنند.

### پاتریارکار (پدرشاهی)

مراحلتهی اخیر رشد نظام  
طایفه ای اولیه که صفت مشخصه ای  
آن تسلط سردها در اقتصاد خانواده  
است. پدر شاهی در دوران جدا  
شدن کشاورزی از گله داری و بسط  
تولید، مبادله پدید آمد. خانواده ای  
بزرگ پاتریارکال که در رأس  
آن پدر یا رئیس سفیدان خانواده  
بودند خود یک واحد اقتصادی بود.

### پاتریسان

در روم قدیم اشراف و

### پاپ

پدر، پدر روحانی، پیشوای  
روحانی مذهب کاتولیک واقع در روم.

### پاپاس

پول کوچک و کم بها.

### پاپیروس

گیاهی از نوع نی که مصریان  
قدیم از آن چیزی شبیه کاغذ  
درست میکردند و روی آن مینوشتند.

### پاپیون

پروانه، نوعی از نکتانی که  
گره آن بشکل بال های پروانه است.

### پاتریسیات

تشریحات در روم که تلاش بخرج

ثروت‌مندانی را می‌گفتند که مالکیت اراضی در دست شان بود .

### پاتریسین

اعضای شوراها و خانواده‌های وابسته به آنان که دسته اشراقیت روم باستان را تشکیل داده و بنام پاتریسین‌ها یاد می‌کردند .

### پاتریوت

میهن پرست .

### پاتریونیسم

میهن پرستی .

### پاتری لوکال

پس از استقرار پدر شاهی زن می با بستی در طایفه‌ی مرد منزل کند ولی در نظام مادر سالاری ازدواج بصورت «پاتری لوکال» بود یعنی شوهر نزد طایفه‌ی زن یا در خانواده بزرگ مادری سکونت می‌کردند .

### پاتولوژی

آسیب شناسی ، علم الامراض ، آثار غیر طبیعی که در ساختمان و اعمال بدن پیدا میشود مورد تحقیق این علم است .

### پاداش

پول یا مزایای دیگری که در موارد خاصی اضافه بر حقوق به کارکنان یک مؤسسه پرداخت میشود

### پادشاهان

گروهی از سربازان که در یک محل متوقف و مأمور محافظت آن مکان باشند .

### پاراتیسم

طفیلی گری ، انگل منشی ، گذران به حساب دیگران ، طفیلی گری صفت مشخصه‌ی طبقات استثمارگراست .

### پارازیت

طفیلی ، مزاحم ، موجود زنده ای که تمام یا قسمتی از عمر خود را یا تغذیه از موجود دیگری می‌گذراند .

### پاراف

اعضای اختصاری و کوچک را ، پاراف می‌گویند ، پاراف برای سهولت کار کسانی است که در روز مجبورانه اوراق متعدد را امضا نمایند .

### پارالل

سوازی ، خط موازی ، دوچوب موازی که آنها را افقی و نزدیک بهم روی پایه‌های عمودی نصب کنند ، برای ژئوماتیک ، در اصطلاح جغرافیایی به مدار ، جغرافیا یعنی خطوط

### پارلامانتر

عضو پارلمان، مطابق با آداب و رسوم پارلمان.

### پارلمان

مجلس نمایندگان مردم.

### پارلمانتاریسم

روشی است در حکومت که در آن قوه ی اجرایی در اعمال خود مسئول قوه ی مقننه یعنی پارلمان باشد.

### پاروشیالیسم

محدودیت فکرو دلبستگی به انجام کارهای بلوکی و بخشی و محلی.

### پاریا

نام طبقه ای از خندوها که سایر مردم آنها را نجس میدانند کسی که به واسطه اصل و نسب یا مذهب مورد نفرت مردم باشد. در اصطلاح آیین برهمنی، طبقه ای که از حقوق دینی و اجتماعی محروم و از جامعه برهن طرد شده اند.

### پاریتالیسم

اندام پرستی.

### پاریته سنگی

اولین دوره ی دوران پیش از تاریخ است. ابزارهای سنگی که درین دوره به وسیله ی انسان های اولیه ساخته شده صقلی و صاف نیست.

فرعی که به موازات خط استوا در روی کره کشیده شده است اطلاق می گردد.

### پاراتیکولاریسم

یعنی علاقه ی شدید هر شهر به حفظ حالت خاص خود و استقلال سیاسی و آزادی فردی و نگهداری رسوم و قوانین و رژیم شهر است. در زمان قدیم، در زمان معاصره مفهوم اصول تفویض استقلال سیاسی به هر یک از کشور های تابعه ی امپراطوری ها نیز استعمال شده.

### پارتیزان

طرفدار، هواخواه، سر باز، چریک.

### پارتیکولاریسم

رک: پارا تیکولاریسم.

### پارچه های دست بافت

در جنبش استقلال طلبی هند پارچه های دست بافت و تهیه پارچه های دست بافت برای مبارزه با منسوجات خارجی یکی از شعار های کنگره هند بود. بنابراین بافندگی و ریستدگی دستی یکنوع مفهوم سیاسی و مبارزه ملی هم پیدا کرده بود.

**پاستوریزاسیون**

عمل جوشاندن و خالی از مکروب کردن شیر و بعضی از مایعات مطابق اصول صحیح و علمی که پاستور تعین کرده .

**پاستوریزه**

طریقه ای که شیر و مایعات را عقیم می کنند و به وسیله ی پاستور متداول شده است درین عمل باکتری ها از بین می روند .

**پاسیفیک**

پیمان امنیت، معاهده ی امنیت سه جانبه بین آمریکا، لیا، امریکا، زیلاند جدید که عنوان مشهور آن آنزوس است .

**پاسی فیسیم**

صلح طلبی، مخالفت با جنگ .

**پالئو**

پیشوندی است دارای ریشه ی یونانی به معنی قدیم، باستان، دیرین .

**پالئو بتا نیک**

گیاه شناسی دیرین .

**پالئو بیولوژی**

زیست شناسی دیرین .

**پالئوزوئیولوژی**

جانور شناسی دیرین .

**پالئوژن**

دوره اول از دوره سوم زمین شناسی .

**پالئو جغرافی**

خط شناسی، شناخت انواع خط های قدیمی .

**پالئو کلیما تولوژی**

اقلیم شناسی دیرین .

**پالئو لیتیک**

کهن سنگی، عصر حجر، ده رانی که انسان از ابزار و ادوات سنگی به شکل تراشیده شده آن استفاده می کرده اند .

**پالئو لیتیک قدیم**

دورانیکه در آن پتیک آنزوپ ها، سین آنزوپ ها و نشا ندرتال ها حیات بسرمی بردند، بنام پالئولیتیک قدیم و یا کهن سنگی دیرین یاد میکنند .

**پالئو نتولوژی**

دیرین شناسی، تمسیل شناسی، شناخت بقایای جانوران قدیمی .

**پالت**

تخته نقاشی که نقاش به روی آن رنگ های آماده را برای کار قرار میدهد .



### پان امریکن

سازمان و دولت های قاره ی  
امریکا که در سال ۱۸۹۰ در  
واشنگتن به وسیله ی نخستین کنفرانس  
بین المللی دولت های امریکایی  
ایجاد شد.

### پانتکوت

یادگاری خیمه ، جشنی است به  
یادگار نزول روح القدس .

### پانتوگراف

دستگاهیکه از نقشه یا نوشته یی  
نسخه های متعدد، بزرگ و کوچک  
برمیدارد .

### پانتومیم

نمایشی است که به یاری  
حرکات و اطوار چهره همراه  
با موسیقی ولی گفتگو انجام میگردد .

### پانتون

پرستشگاه عمومی خدایان در  
روم ، عمارتی که مردمان نامی  
یک ملت در آن مدفون باشند .

### پانته سیسم ( وحدت وجود )

آموزش فلسفی که قایل است  
خداوند در وراء طبیعت نیست  
بلکه با خود جهان و طبیعت یکسان  
است بدین سان پانته سیسم خداوند  
را در طبیعت مستجیل کرده و مبداء  
ما وراء طبیعت را متکرر است .

### پا اه زوئیک

در زوئولوژی ( زمین شناسی )  
دنیای گرم و آب دار دوران اول  
را می گویند .

### پان

حرکت افقی ساده ی کمره از  
یک نقطه ی ثابت را گویند .  
سجنان پیشوند که معنی ( همه ) یا  
( عموم ) را می دهد مانند پان ژر -  
مینزیم ، پان اسلامیزم .

### پا نامای فرانسه

این اصطلاح در فرانسه در  
سالهای ۱۸۹۲ - ۱۸۹۳ به نسبت  
افشای سوء استفاده های فراوان  
و رشوه خواری رجال سیاسی دولتی  
و کارمندان دولت و روزنامه های  
که از طرف کمپانی فرانسیسی  
مامور حفرت کانال پانامه خریداری شده  
بودند رواج یافت .

### پاناویژن

طریقه ای است از نوع برده  
های عریض سینمایی که از نظر  
شفافیت مقام از زنده در سینما کسب  
کرده . این طریقه که روی فلم ۳۵  
ملمی متری برداشته می شود شفافتر  
از سینما سکوب و گرفتگی و تاری  
کناره های این برده را ندارد .

### پانچا شیلا

در آیین بودا به پنج قانون کردار بوداییان عامی اطلاق میشود که عبارت است از :

- ۱- اجتناب از کشتن .
- ۲- اجتناب از سرقت .
- ۳- اجتناب از شهوت .
- ۴- اجتناب از دروغ .
- ۵- اجتناب از صرف مسکرات .

### پان ژرمنیسم

نظریات و جنبش‌های ناسیونالیست ها افراطی طرفداران نژاد ژرمن که هدف آن‌ها وحدت سیاسی سرزمین های آلمان نشین و تفوق آنها بر جهان و تسلط امپریالیستی آن‌ها بر سایر کشورهای جهان است .

### پانسیون

پرورشگاه، جای که در آن منزل کنند و در عوض مکان و غذا پول بپردازند .

### پانسیون

کسی که پانسیونی شود، شاگرد لایحه، مشتری شبانه روزی و دائمی پانسیون .

### پانک

در لغت به معنای جماعت است که در اصل مجموعی از جنگجویان کوسار در امپراتوری هباتی است .

که در آن زمان قدرت سلطنت به وسیله ی شورای به نام پانک اداره و محدود می شد .

### پانکو

مردمان چین قدیم اعتقاد داشتند که اولین مرتبه حیات در روی زمین به وسیله ی موجودی به نام پانکو شروع شده است و اوموفق شد بعد از هجده هزار سال زمین را بیا فریند . می گفتند که باد از نفس ، زمین از گوشت ، درخت ها از میوه ، رعد از صدا و رودخانه ها از ریگها ، فلزات از استخوان ها و باران از عرق و حشرات و انسان از بدن پانکو به وجود آمده اند .

### پان لوژیسم

در فلسفه سه تیوری عمده حقیقت بیان شده است از جمله نخستین آن پان لوژیسم میباشد . پیروان این تیوری عقیده دارند که همه حقایق را از احکام کلی ضروری اولیه میتوان استخراج کرد . ارسطو ، دکارت ، لایب نیتس ، مالبرانش با تغییراتی طرفدار این نظرند . مسلم است چنین عملی ، یعنی استخراج همه حقایق از یک مشت احکام اولیه خطا است .

۴۲۹: پایگاه بزرگ و ۳۴۰۰: پایگاه کوچک تشکیل می شوند که در ۳۰ کشور جهان و از جمله در منطقه‌ی خلیج فارس دایر هستند. وجود این پایگاه‌ها برای صلح جهانی خطر جدی در بر دارد.

### پایه ورو و بنا

جهان بینی مارکسیستی در میان انبوه مناسبات اجتماعی موجود در هر جامعه‌ای مناسبات مادی و تولیدی را به مثابه‌ی مناسبات اساسی و تعیین کننده می‌داند. پایه (زیربنای جامعه) عبارت است از مجموعه‌ی این مناسبات تولیدی که ساختمان اقتصادی جامعه را تشکیل می‌دهد، مقصود از مجموعه‌ی مناسبات تولیدی عبارت است از اشکال مالکیت و مناسبات میان انسان‌ها که از این اشکال مالکیت ناشی میشود و بالاخره اشکال توزیع نعم مادی.

### پتانسیو متر

دستگاهی است برای اندازه‌گیری نیروی محرکه‌ی برق.

### پترسیون

به معنی اعم حالت و وضعیت است، اولکان.

### پا و پریم

در زبان لاتین به اشخاص بی چیز و فقیر املاق می شود. علت اصلی آن عدم رشد و سایر تولید است که مردم نمیتوانند برای خودکار پیدا کنند که این عوارض در زمان تسلط فیودالیسم به وجود آمد و در زمان سرمایه داری به علت تمرکز و سایر تولید در دست مشت اقلیت به میدان آمده است.

### پاوریزم

در لاتین بی چیز و فقیر را پاوریزم گویند. تنها در سوسیالیزم پاوریزم وجود ندارد.

### پایا پای

دادوستد جنسی معاوضه‌ی جنس به جنس بین دو کشور برابر که پول به یکدیگر بدهند.

### پایگاه نظامی

امپریالیسم امریکا علاوه بر بلوک‌ها و پیمان‌های نظامی در اجرای استراتژی نظامی، تجاوز کارانه خود شبکه انبوهی از پایگاه‌های نظامی در سراسر جهان سرمایه داری عمایه کشور های سوسیالیستی و جنبش‌های آزادی بخش ملی ایجاد کرده است. این پایگاه‌ها از

**پتروشیمی**

شعبه ای است از علم شیمی که به مطالعه ی ترکیبات و خواص شیمیایی نفت و فرآورده های آن اختصاص دارد گاهی به علم شناسایی خواص شیمیایی سنگها نیز گفته میشود.

**پترولوژم**

نفت خام.

**پترولوژی**

سنگ شناسی.

**پتیک آنتروپ**

در سال ۱۹۲۹ یک دانشمند چینی در غار شکومین در شصت کیلومتری پیکن سه جمجمه بدست آورد که برخی از باستان شناسان آنها را جمجمه های انسان میدانند و قدمت تاریخی آنها به یک میلیون سال قبل از تپاط داده و به نام انسان پتیک آنتروپ میدانند.

**پخش**

پخش کالای فروخته شده بین خریداران یا تجویل به آنان. در پاره یی از مراکز به این اصطلاح توزیع هم گفته شده است.

**پدال**

رکاب، آلتی شبیه رکاب در ماشین ها که زیر پا قرار میگیرد.

**پداگوژی**

علم آموزش و پرورش کودکان فن تعلیم و تربیه.

**پدیده**

پدیده خواص و علامات خارجی موضوع معین است که معرفت حسی (یعنی احساس ادراک حسی و تعورات) آن را درمییابد.

**پدیده های مادی**

پدیده های مادی آنهایی اند که به طور عینی یعنی خارج از شعور و آگاهی انسان و مستقل از آن وجود دارند. مانند اشیا و پدیده های زمینی اجسام بی شماری سیهر و غیره).

**پدیده های معنوی**

پدیده های معنوی در شعور انسان وجود دارد، پخش فعالیت روانی انسان است (مانند افکار، احساسات و غیره) و مربوط به دنیای معنوی و فکری است.

**پراتئوری**

رئیس سنا و قوماندان قوای عسکری در روم باستان.

**پراتیک**

فعالیت انسان است که متوجه تغییر و دگر سازی طبیعت و جامعه میگردد. زندگی اجتماعی از جهت ماهیت خود عمل است. پراتیک یا

### پراگما تیسم

یعنی فلسفه‌ی اصالت عمل و ضد منافذ یک‌قرار دارد و طبق توصیه‌ی ویلم جیمز عبارت است از طرز فکر به طریقی که به مقاصد مفیده‌ی آن فکرو نتایج حاصله از آن مربوط باشد و حقیقت را با سنجش مقدار تطابق فکر با واقعیت و نتایج عمل آن معلوم نماید.

### پراوید

روزنامه‌ی یومیه ارگان کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی است. انتشار آن از سال ۱۹۱۲ در پتربورگ شروع شد.

### پرتور

تومان‌دان یا سرکرده از دو کلمه‌ی لاتینی اشتقاق یافته است.

### پرتوره

تصویر، نوعی از نقاشی هنری.

### پرتیانه

ساختمانهای عمومی شهرهای یونان قدیم که آتش مقدس در آن نگهداری میشد و سفیران و برخی صاحب منصبان و نیکوکاران در آنجا غذا میخوردند.

### پرداخت

هر نوع پرداخت اعم از این که

عمل انسانی منشاء تیوری است. در جریان عمل است که انسان تیوری را ابداع می‌آورد، یعنی تیوری در آغاز عمل بوده است. پراتیک مبداء معرفت، ملاک معرفت و منتهای معرفت انسانی است. مبداء معرفت، زیرا در پراتیک اجتماعی معرفت جهان پیرامون آغاز میگردد. ملاک معرفت است. زیرا برای سنجش درستی یا نادرستی هر معرفتی هیچ ملاک دیگری غیر از پراتیک وجود ندارد. منتهای معرفت است. زیرا هدف از معرفت آشنایی با قوانین طبیعت و جامعه است تا پراتیک انسانی و اجتماعی خود را اثر بخش تر کند.

### پرافلیت

مکتب نقاشان پیش از رافائل در قرن نهم.

### پراکسیولوژی

کردار شناسی یا حکم عملی نیز میگویند و برای بررسی عامتر اشکال مختلف پراتیک و به عنوان دانش که این اشکال و قانونمندی آنها مورد مطالعه قرار میدهد مثلاً میگویند: این گیا مخوردنی است، باید از این راه رفت، نمیتوان این سخن را پذیرفت.

با پول نقد باشد و یا چک، اصطلاح پرداخت با اصطلاح هزینه مترادف نمیباشد.

### پردو کاسیون

تفتین، برانگیختن حریف به آنچهان عمای که بتواند بهانه برای اقدام علیه خود او قرار گیرد و پردکاتور تحریک کننده معنی میدهد.

### پردو کتور

رک: پردو کاسیون

### پرستایش

حیثیت و نفوذ و اعتبار جهانی.

### پرستایش

مکتب اصالت شخصی.

### پرستان

شخصی نامی، بازیگر و آدم های داستان و نمایش.

### پرفسیونل

شخص حرفه‌وی و مزد بگیر.

### پرمین

دورهٔ اخیر دوران اول یا دوران جانوران قدیم است حدود ۲۰ میلیون سال طول کشیده است.

### پرنس

شاهزاده، شاه.

### پرنس

شاهزاده، ملکه

### پرنسپ

اصل، قاعده، عقیده، قواعد، اخلاق و رفتار.

### پرو بوسیدن ها

در آغاز دوره چهارم زمین شناسی هنگامی که جامعه‌ی انسانی ها با بدعرضه‌ی وجود گذشت، در جنگل های اروپا و آسیا انواع فیل ها زندگی داشتند که انواع آنها امروز از میان رفته است و این فیل ها را به نام پرو بوسیدن ها یاد میکنند.

### پرو بومی

فلسفه و احتمال برآن است که:

۱- حصول تعیین ممکن نیست ولی عقیده و عمل تابع احتمال قوی قرار دارد.

۲- وجود تفسیر و مورد استعمال قانون مورد شک است فردمیتواند طبق تمایل خود عمل کند.

### پرو پاگند و اثریتاسیون

اثریتاسیون یعنی وسیله‌ی تأثیر سیاسی، در توده ها از طریق گفتگو

ندارند.

### پروتو پلاسما

ماده شفاف است که در سلول وجود دارد و در حقیقت ماده‌ی حیاتی سلول محسوب میشود.

### پروتوزوئیر

جانور یک سلولی.

### پروتوکول

بمعنی پیمان نامه و صورت مجلس و تکمیل کننده قرار داد هایی است که قبلاً منعقد شده.

### پروتوهیتی‌ها

در هزاره سوم قبل از میلاد قبایلی که به زبان های اهالی ماورای قفقاز نزدیک بود به زبان پروتوهیتی‌ها تکلم میکردند.

### پروتو کاتور

دستگاه حاکم جاسوس‌ها ویرا استخدام نموده آنها را در تشکیل سازمان های سیاسی و مترقی داخل می‌سازد تا در زیر ماسک طرفداری از مردم و ایدئولوژی علمی بی نظمی و خونریزی را ایجاد مینمایند.

سخن رانی، نطق، و میتنگ، جراید، کتب و رسالات و اوراق، رادیو، سینما، تلویزیون و غیره. در برخی موارد آن را فعالیت تبلیغی یا تنویری برای تفهیم عقاید و نظریات سیاسی خود در توده ها نامیده اند. برای آژیتاسیون یا تبلیغ نظریات. البته از وسایل سمعی و بصری و مطبوعات و غیره استفاده میشود. تا صحت نظریات سیاسی و مرام و روش خویش را ثابت کنند و مردم را برای مبارزه در راه آن جلب نمایند.

### پروتویشدها

ذرات تنومند پروتوئید، ساختمان حیات موجودات، پروتوپلازم و هسته یافته ها را تشکیل میدهند.

### پروتوست

به معنی اعتراض، اعتراض رسمی.

### پروتوستان

پروتو آیین لوتر، یکی از شعبات سه گانه دین مسیح که پیروان آن به رئیس روحانی و پاپ عقیده

این اشخاص خطرناکترین دشمنان انقلاب بوده چون رل‌های تحریک آمیزی بازی میکنند. در اصطلاح سیاسی آنها را اندیکاتور مینامند

### پرودو نیزم

جریان سوسیالیستی خورده بور-ژوازی غیر علمی و دشمنانه علیه مارکسیسم میباشد که به رسم مفکر انارشیت فرانسوی آن پرودون (۱۸۰۹ - ۱۸۶۵) نامیده شده است. پرودون که از موقت‌خورده بورژوازی خود ملکیت بزرگ سرمایه‌داری را انتقاد میکرد آرزو داشت که ملکیت کوچک شخصی را جاودانه بسازد، وی پیشنهاد میکرد که باید با نکهای «خلفی» و «تبادل» به وجود آورده شود که گویا به کمک آنها کارگران میتوانند وسایل تولید را تدارک کرده، کسبه کار شوند و محصولات خود را عادلانه بمصرف برسانند. پرودون رول تاریخی پرولناریا را درک نمیکرد. به مبارزه طبقاتی و انقلاب پرولناری و دیکتاتوری پرولناری به صورت منفی پیش آمد میکرد. و

با موقف انارشیتی لزوم دولت را انکار میکرد. مفکوره های پرودو-نیزم را تجویس‌ن های بورژوازی برای تبلیغ کردن همکاری طبقاتی به صورت وسیع به کار میبرند.

### پرورش اراده (اتیک)

(واتیکت)

برای ایجاد روح تکاپو و قهرمانی، شرافت و صداقت، پایداری و جسارت و نظم و دقت و پشتکار و پیکار جوئی، ادب و نزاکت، در فرد.

### پرورش عواطف و

احساس (سته تیک)

یعنی پرورش ذوق سلیم و سلیقه در افراد بسرای ادراک درست، زشت، زیبا، گرانا به و فرومایه.

### پرورش فکری یا منطقی

(لژیک)

یعنی پرورش توای عقلانی برای بالا بردن سطح درک و شعور و خود آگاهی و صحت فکری افراد.

### پرورکتور

نور افکن، ماشین سینمارا نیز پرورکتور می گویند.



داران بفرستند. پرولتاریای صنعتی یا مطلق پرولتاریا می گویند بنا بر آن مفهوم خاص و دقیق این واژه مربوط به جامعه ی سرمایه - داری است. گرچه در برخی اصطلاحات پرولتاریا به معنا اعم طبقه ی کارگر استعمال می شود. اصولاً این اصطلاح در جامعه ی کهن رومی به فقرا و رنجبران اطلاق می شده است.

### پروترها

در روم باستان به مرد سائی اطلاق میشد که جز اولاد چیزی در زندگی نداشتند.

### پروهمیشه

از قهرمانان اساطیر یونان.

### پرونده

سندها و نوشته های راجع به یک موضوع با یک کار یا یک نفر را که یکجا جمع آوری شده وغالباً مطالب آن نوشته ها را برای آسانی در پشت و قایه آن می نویسند، پرونده گویند.

### پره توریان

مأخوذ از واژه لاتینی پره تور در روم باستان، عنوان اعضای

### پروژه

نقشه، طرح، قصد، طرح و نقشه کاری که باید انجام داده شود.

### پژوه

جستجو، تحقیق، کاوش.

### پروسیجریا پرسیدور

مقررات و اقدام متوالی که برای اجرای یک عمل بنویس لازم است.

### پروکاسیون (تحریک کردن)

دسته جاتی است (تروریست و یا انارشیست) که دلالت سیاست استعماری بوده و دست به تبلیغات خطرناک و تندی میزنند تا طبقه حاکمه را عصبانی ساخته و آنها را وادار نمایند تا بر علیه آزادی به یک رشته عملیات خطرناک متوسل گردند.

### پروگنوستیک

پیش بینی علمی.

### پرولتاریا

به طبقه ی کارگر مزدبگیر یعنی کسانی که فاقد وسایل تولید هستند و مجبور اند نیروی کار خود را به صاحب وسایل تولید یعنی سرمایه

### پری می یتولیسیم

اعتقاد به لزوم رجعت انسانی به حالت سادگی و بی پیرا یکی عهد بدویت و ایفای کلمه‌ی علایق کشوری و اجتماعی و علایق حیات تمدن و امحای تمام محدودیت‌ها به استثنای علایق که از حسن و ظلیفه مرد حکیم ناشی گردد.

### پریوسیه‌ها

جمعیت آزاد در زمان حکومت الیکارشی اسپارت ولی از حقوق سیاسی محروم بودند.

### پزیسیون

وضع و حالت اندام شخص.

### پس انداز

مبلغی که در حساب مخصوص برای منظور معینی نگهداری میکنند تا تحت شرایط مقرری و در تاریخ مشخص به دار برده می شود.

### پادیست

خرید و فروش جنسی که پول آن مدتی بعد از معامله داده شود.

### پسیپالیست‌ها

پیرو جریان خرده بورژوازی اصلاح طلبی بودند که پروتاریاها را از اسلوب‌های انقلابی

ستره محکمه کشور بوده. پره توریان در روم باستان، سیاهبان زبده‌ای بودند که وظیفه و حفاظت پره تور را به عهده داشتند و در توطئه‌های درباری نقش بزرگ بازی میکردند. به معنای مجازی، عنوان نیروهای نظامی تکیه گاه حکومت خاصه است که فقط یا توسل به زور حمله می کنند.

### پری

جایزه.

### پریاسوس

باز خرید این واژه ریشه یونانی دارد.

### پریزانت

رئیس جمهور.

### پریکاری

در سده شانزدهم در روسیه حیات وزیران را پریکاری می گفتند.

### پریما‌تها

پریما‌تها یا تحسنتی‌ها شامل سه گروه لاورها، تارسیه‌ها و انسان‌نماهاست که داروین همبستگی زیستی با جهان جانوران را به شیوه علمی اثبات کرد.

**پسی مسیت**

شخص بدبین .

**پسی میسم**

بدبینی .

**پشتوانه**

سپرده بی است که کسی برای اعتبار خود در بانک معین می کند .

**پشیز**

پول خورد فلزی کم ارزش ، پول سیاه .

**پکولوم**

در روم باستان از باب به برده خود اجازه میداد از بازار بی از امرال وی استفاده کند به شرط آنکه برده بخشی از بهره کار خود را بدو بدهد .

**پلاتو**

محل فلم برداری داخل استدیو . در آنجا دکورها را مرتب کرده و فلم برداری می کنند .

**پلاتو نیسم**

فلسفه افلاتون که در کتاب جمهوریت از آن بحث کرده و شامل فلسفه آیده آلم و - متافزیک و سیاست است .

مبارزه منحرف میکرد . این گروه پیشنهاد میکرد که فعالیت طبقه کارگر در دوران سرمایه داری در چهارچوب ممکنه محدود میگردد و در سال ۱۹۰۲ حزب سوسیالیست فرانسه را به اتفاق گروه های اصلاح طلب تأسیس نمودند .

**پسی میسم**

نظریه کسانی که رنج والم را در زندگانی انسان مثبت و لازم و خوشی و لذت را فقدان رنج والم می دانند . بدگمانی - بدبینی .

**پسیکالایز**

روانکاوی ، تجزیه و تحلیل روانی ، شیوهی بررسی و بازجویی روانی که هدفش کشف و بازآوردن احساسات واپس زده از ناخود آگاه به حوزهی خود آگاه است .

**پسیکوپاتولوژی**

تحلیل زندگی روزانه از لحاظ روانی .

**پسیکو تراپی**

درمان روانی .

**پسیکولوژی کولکتیو**

روانشناسی اشتراکی - روان شناسی گروهی .

## پلات ها

در روم قدیم پلات ها به کسانی ابلاغ میشد که قرضدار بودند، از پرداخت پول قرض و سود عاجز مانده و به بردگان مالکان بزرگ تبدیل گردیده بودند.

## پلاژ

ساحل دریا که مردم برای تفریح و آب بازی به آنجا روند.

## پلاگر

مرض است که به اثر فرسیدن مقدار کافی ویتامین P.P به بدن تولید می گردد - عوارض آن عبارت است از تغییر رنگ پوست بدن، به رنگ مس ظاهر می شود.

## پلان تار یوم

مکانها بست که سقف کروی شکل دارد داخل آن مثل سالونهای سینما تار یک میشود با کمک پروژکتورهای مخصوص تصاویر ستارگان را بر سقف گنبد منعکس می کنند و ضمناً یک نطق در باره آنها به مردمیکه در آنجا حضور می یابند، توضیحات میدهد. پلان تار یوم ها در کشور های بزرگتر او ان هستند و از آنها برای آموختن مطالب ساده نجومی در باره

ستارگان و آسمان به مردم استفاده میشود.

## پلان کولمبو

پلانی است که وزیران خارجه دول مشترک المنافع در جنوری ۱۹۵۰ در کولمبو مرکز سیلون برای همکاری در رشد اقتصادی کشور های آسیای جنوب شرقی ریختند. این کشورها عبارت اند از: اندونزی، برونای، بوتان، بورنیو، پاکستان، تایلند، جاپان، سنگاپور، سیلون، فیلیپین، کمبودیا، کوریا، جنوبی، لاوس، ملایا، نیپال.

## پلب شهری

در روم وسایر شهرهای بزرگ ایتالیا، قسریا بین مردمان رایبه نام پلب شهری می گفتند

## پلبینهها

در روم باستان پلبینه ها را اسیران جنگی ساکنان سرزمینهای زیر دست و مهاجران تشکیل میدادند ولی حقوق سیاسی نداشتند.

## پلستوسن

نام اولین دوره ی دوران چهارم

برای ورزش یا رقص آماده کرده باشند.

### پلی ته ایسم

از نگاه پروسه های مذهبی پرستش چندخدایی را بنام پلی ته ایسم می نامند.

### پلیتیک

سیاست :

### پلیس

نظم، انضباط، انتظام.

### پلنوم کمیته ای مرکزی

یعنی جلسه ای که د آن اعضای اصلی کمیته ای مرکزی و مشاورین شرکت میکنند در این جلسات مسائل حیاتی و ظایف حاد سیاسی در تناوب زمانی معین و در پرتوی تصمیمات کنگره ها مورد بحث قرار میگیرند. لغت پلنوم یعنی مجمع عمومی یک ارگان یا یک کمیته ای انتخاب شده توسط یک سازمان مثلاً پلنوم کمیته ای استان، پلنوم کمیته ای شهری و غیره. و عموماً این جلسات توسط اسانسنامه تعیین شده و مرعی الاجرا میباشد.

زمین شناسی که طبقات آن بر روی طبقات دورهی پلئوسن و در زیر دورهی هرلوسن قرار دارد. این دوره را به علت توسعه متناوب یخچال ها دورهی یخ چالی یا عصر یخ بندان نیز نامیده اند. این دوره های یخ بندان دورهی بین یخچال وجود داشته که آب و هوای آن گرم و مرطوب بوده است.

### پلمب

سهر سری .

### پلنوم

مجمع عمومی یک ارگان منتخب با حضور کلیه اعضای آن مجمع.

### پلو تو کراسی

حکومت ثروتمندان .

### پلو تون

سپاره ای کوچک تر از زمین که در سال ۱۹۳۰ کشف شده است.

### پلور ایسم

پیروان این مسلک عقیده دارند که جهان از دو یا چند عنصر اصلی تشکیل شده است.

### پلیت

زمین مسابقه، میدان یا محلی که

**پلمی کپی**

دستگاه‌های شبیه به ماشین تحریر که نوشته‌ای را به نسخه‌های بسیار چاپ می‌کند.

**پلمی کلینیک**

اطاق انتظار دکتر ، شفاخانه یا محکمہ امراض عمومی .

**پلمی گامی**

هر صورت بندی اجتماعی ، اقتصادی ، تپ یعنی از زنا شویی و خانواده را پدید می‌آورد . حتی در داخل یک صورت بندی واحد اشکال مختلف دیده میشود مانند مونوگامی یا یک زن و پنی گامی یا دوزن رایج بوده .

**پلیوسن**

دوره پنجم دوران سوم یا دوران جا نوران جدید است تقریباً در حدود ۸ میلیون سال طول کشیده است .

**پلیوم**

اسلحه تعرضی ( نیزه های سنگین رومی ) که در عین حال هم زوین و هم نیزه بود .

**پنات‌ها**

پرستشگاه اجداد مشترک در روم .

**پتانیل**

شرایط موجود در یک نقطه از فضا ، که ناشی از جاذبه یا رافعمی محل است .

**پنسلین**

دارویی است که در زمان جنگ دوم جهان در لندن توسط دکتر - فلیننگ کشف شده است .

**پوانتاسیون**

نقطه گذاری ، گامه ، ویرگول و غیره را می‌گویند .

**پوتاج**

کلمه‌ای است از اصل هندی امریکای شمالی و به معنی جشن مذهبی بومیان آن سرزمین و اهالی لانزی می‌باشد که طی آن هدایای مبادله می‌شود .

**پوچیسم**

در سازمان های حزبی پوچیسم باشکال زبرین بروز میکند :

- ۱- اقدامات کورکورانه بدون در نظر گرفتن شرایط ذهنی و عینی ؛
- ۲- اجرای ناکامل و غیر قطعی سیاست حزب در باره شهرها - ۳- ضعف انضباط نسائی بخصوص پس از شکست های نظامی ؛ - آتش زدن خانه ها توسط بعضی از قطعات

**پوکر**

نوعی از بازی «قطعه» میباشد.

**پول**

هر نوع سکه فلزی یا کاغذی که با معیار و اندازه های مشخص در کشوری رواج داشته و آزادانه بصورت وسیله ی مبادله و داد و ستد بکار میرود.

**پول رایج**

پول رسمی یک کشور اعم از کاغذی یا فلزی که مورد داد و ستد میباشد.

**پول ژینسم**

عده ای از دانشمندان به موجب این نظریه عقیده دارند که تکامل انسان متوازی یا در چند محل روی داده است.

**پولیب**

سرطان

**پولی ته نیزم**

اعتقاد به خدایان متعدد

**پونتیف ها**

پونتیف ها در لغت امروزی به معنی «مقام روحانیت» است.

**پوند**

لیبره ی انگلیسی طلا یا کاغذ

دکتر باران سر بازان فراری خودی و تنبیهات بدنی که خود نشانه ای از پوچسیم است. منشأ پوچسیم عبارست از یونان ایده آلوژی لومین پروتاریای با ایدئولوژی خرده بورژوازی.

**پور**

پور در زبان هندی علامت محل و مکان است و مثل «آباد» در زبان فارسی میباشد. مثلاً میتوان تصور کرد که اکبر پور تقریباً بمعنی اکبر آباد است.

**پوریشکو یچها**

ملاکین بزرگ و طرفداران استبداد و مرتجعین افراطی بودند.

**پوزیترون**

ذرات الکتریسته که از هر جهت شبیه الکترون میباشد و تفاوت آن تنها دارا بودن بار الکتریکی مثبت است.

**پوزیتو**

قطب مثبت برق، مثبت.

**پوزیتویسم**

منکر فلسفه ی علمی نقش تعمیم تفکر تیوریک و منطقی بود. پیرو «اصالت تجربه» و ایده آلیسم ذهنی میباشد.

و نیز مقیاس وزن در انگلستان معادل  
۳۵۳ گرام

### پاو لوژی

خاک شناسی .

### پیرو متر

آلت سنجش حرارت زیساد از  
فاصله دور، حرارت سنج

### پیریا پیسم

در فرهنگ سیاسی همجنان  
و احساسات مطلق است که عملی  
در پی نداشته باشد .

### پیش بینی حوادث

یکی از شرایط موفقیت در مبارزه  
قدرت پیشبینی حوادث، دیدن  
گرایش ها، نمان، داشتن قدرت  
تجسس و تصور علمی آینده ای که بوجود  
خواهد آمد و سمت گیری در جهت  
این آینده است. بدون تردید پیش بینی  
علمی فقط بر پایه تحلیل عمیق و علمی  
واقعیت با اطلاع به قوانین عام  
و خاص تکامل آن واقعیت با داشتن  
تجربه و دانش اجتماعی، میسر است  
داشتن خاصیت پیش بینی صحیح از  
حوادث آنست که شخص مبارز  
میتواند تا کنیک های را بکار برد  
که اثر بخشی آن طولانی است و خود  
را برای چرخش حوادث آماده کند  
و از غافلگیری ماندن جلوگیری بعمل  
آورد .

### پیکتو گرافی

تصویر نگاری، عکس برداری  
از تصویر

### پیکک نیکک

مهاجرتی یا گردش دسته جمعی که  
هر کس سهم خود را از هزینه ی خویش  
بدهد .

### پیالات

حاکم روی فلسطین در زمان  
حضرت عیسی «ع» بود که عیسی «ع»  
را بدستور او اعدام کردند و به صلیب  
کشیدند خود گر چه از ترس دولت  
روم و برای اجرای قوانین زمان  
این کار را کرد اما عیسی «ع» را  
گنا هگار نمیدانست .

### پیمان

قرارداد بین المللی را گویند .

### پیمان اتحاد

عهدنامه که بموجب آن دو یا چند  
دولت در برابر هم متعهد شوند که  
برای وصول برخی از هدفهای سیاسی  
با هم تعاون و همراهی از طریق اعمال  
نفوذ یا فعالیت نظامی بکنند .

### پیمان اتلانیک شمالی

(اقیانوس)

اتلامیه که امریکا و انگلستان  
در سال ۱۹۴۱ منتشر کردند و این



و وابستگی این دو کشور به پیمان اتلانسیک شمالی و در مقابل سیاست بیطرفی و عدم تعهد یوگوسلاو یا در صحنه بین‌المللی این قرارداد را بی‌اثر کرد.

### پیمان بریان گلوک

نام رسمی این پیمان «ظاهر آ» پیمان عمومی برای انصراف از «جنگ» است. ۹ دولت در ۲۷ اوت ۱۹۲۸ و بعد تقریباً همه‌ی دولت‌ها آن را پذیرفتند. مبتکران این پیمان آبریان، وزیر خارجه‌ی فرانسه و ف. کلوف وزیر خارجه‌ی امریکا بودند. امضا کنندگان پیمان جنگ را به‌عنوان وسیله‌ی حل اختلافات بین‌المللی محکوم کردند ۹ دولت امضا کننده عبارت بودند از آلمان، ایتالیا، ایالات متحده امریکا، بریتانیا، بلژیک، چکوسلواکیا، جاپان، فرانسه، لهستان، و لی در پیمان برای اجرای تعهد ناشی از آن و یا انجام مذاکره میان دولت‌های عضو در موارد نقض پیمان چیزی پیش‌بینی نشده بود.

### پیمان جنوب شرق آسیا

شامل کشورهای استرالیا، ایالات متحده امریکا، بریتانیا،

پیمان را بوجود آوردند.

### پیمان اتلانسیک شمالی

(ناتو)

سازمان دولت‌های بلژیک، فرانسه، لکسمبورگ (لوگزامبورگ) هلند، انگلستان، کانادا، دنمارک، آیسلند، ایتالیا، ناروی، پرتغال و ژاندارم بین‌المللی امریکا در ۱۴ اپریل ۱۹۴۹ تشکیل شد و هدف عمده‌ی این پیمان تعالیست بر ضد کشورهای سوسیالیستی و عقب‌مانده بوده و قبضه کردن منابع عظیم حیاتی دیگران میباشد و اکنون مرکز آن در اثر خارج شدن فرانسه ازین پیمان از پاریس به بروکسل انتقال یافته است.

### پیمان انزوس

ایالات متحده امریکا، استرالیا و زیلاند جدید در آن شامل است و بر افزایش موجودیت امریکا در بحر هند همیشه تاکید کرده است.

### پیمان باتکان

پیمان اتحاد نظامی میان ترکیه یوگوسلاویا و یونان که در اوت ۱۹۵۴ - امضاء شد و مدت آن بیست سال است. این پیمان گسترش یک پیمان امپریالیستی بود که در فوریه‌ی ۱۹۵۳ - امضاء گردید. تا اینکه اختلافهای یونان - ترکیه بر سر قبرس

پاکستان، تایلند، فرانسه، فلپین و نیوزیلند در سپتامبر ۱۹۵۹ در مانیلا تشکیل گردید.

### پیمان سنتو

#### (پیمان بغداد)

بین ممالک عراق و ترکیه در سال ۱۹۵۵ تشکیل، بعد آن انگلستان، پاکستان و ایران با این پیمان پیوستند. این پیمان مورد حمایت امریکا گردید. (اکنون این پیمان لغو گردیده است)

### پیمان ضد کمینترن

در نوامبر ۱۹۴۶ میان جاپان و آلمان متعقد گردید ایتالیا در نوامبر ۱۹۴۷ به آن پیوست.

### پیمان عدم تجاوز

موافقتنامه ای میان دو یا چند دولت برای خود دار، از به کار بردن زور بر ضد یکدیگر و حل اختلافها و مذاکرات با دآوری.

### پیمان وارسا

اتحادیه نظامی متشکل از کشورهای شوروی، پولند، چکوسلاواکیا، بلغاریا، رومانی، هنگری، البانیا، آلمان دموکراتیک در مقابل پیمان تجا و زکاراندهی ناتو و امپریالیزم امریکادر ۱۴ می

۱۹۵۵ به وجود آمد.

### پیمان وان شا

اولین پیمان نابرابری بود که تجاوز امریکا علیه چین بدان منتهی گردید. ممالک متحده امریکا، با استفاده از شکست چین در جنگ تریاک، در ژوئیه ۱۹۴۴ در دهکده وان شا، واقع در نزدیکی ماکائو، امضا شد این پیمان را که به پیمان چین و آمریکا در باره آزادی پنج بندر تجارتي، نیز موسوم است، به سلسله تسین تحمیل کرد بموجب این پیمان که شامل ۳۴ ماده بود، تمام حقوق و امتیازات از جمله حق قضاوت کنسولی که طبق قرارداد نانکن و متضمنا تش به دولت انگلستان داده شده بود، بدولت امریکا نیز واگذار گردید.

### پیوره

یکی از امراض دندان که در بیرهها تولید چرک می کند و دندانها خراب می شود.

### پیوند مستعمراتی

ترکیب قافون مهاجران متعدن با قوانین محلی مردم نقاط مستعمره (که عنوان وحشی و نیمه وحشی داشته باشند)



انقلابی است تیوری عصاره تجارب  
مشاهدات و عصاره‌ی انبوه عظیم  
فاکت‌هاست، تیوری قانونمندی  
و نظام درونی پدیده‌ها را روشن  
می‌سازد و تیوری مشعل فروزان  
رهنمای کوره راه‌های تاریک  
تاریخ و قطب‌نمای مطمئن برای  
کشتی نهضت انقلابی است.

### تئوری انطباقی

عبارت است از انطباق این  
تئوری عمومی و علمی بر شرایط خاص  
مشخص یک جامعه یک جنبش، یک  
حزب و تعیین استراتژی و تاکتیک  
حزب در مرحله‌ی معین انقلاب  
و روشن کردن شعارها و رهنمود  
های کار سازمانی و سیاسی در

### تأثر

تماشاخانه.

### تأثرات

نمایش نامه، آنچه مربوط به  
نمایش است.

### تأثرات

تأثرات و یا خواص ظاهری،  
روح را با دنیای محیط مربوط نموده  
وجود اشیا و قضایای مجاور را به او  
اطلاع میدهد.

### تئودولیت

دوربین زمین‌یابی.

### تئوری

عبارت از تعمیم انبوه فاکت  
های پراتیک است و یا به بیان دیگر  
تئوری انقلابی جمع‌بسته تجربیات

مقدر آن ؛ پیشوایان روحانی  
وار با بان دین باشد ، حکومت  
مذہبی .

### تائو

یک اصطلاح فلسفی قدیمی چین  
است . در بعضی جاها بمعنای  
راه و طرق گاهی « حقیقت » و بعضاً  
هم « قانون و باقاعده » معنی  
میدهد .

### تائوسیهام

شیوه مذہبی در چین که بنیان  
گذار آن شخصی بنام « لائوتزو »  
در قرن ششم قبل از میلاد بوده  
است .

پرده یا تخته و یا کاغذی که بروی  
آن نقاشی شده باشد نمایش ، منظره  
تخته سیاه مکتب

### تابو

کلمه تابو در اصل در زبان  
اهالی جزایر پولینزی (اقیانوسیه)  
بوده و مستقیماً در زبانهای اروپائی  
داخل شده است . بر طبق عقیده تابو  
برخی اشخاص و اشیاء ( کشیشان  
جادوگران ، اجساد مردگان ، زنان  
در دوره قاعدگی ، رؤسای قبایل )  
دارای قوه ای مقدس و مافوق  
طبیعی میباشند ؛ بطوریکه نزدیکی  
و تماس به آنها ممکن است خطرهای  
بزرگی ببار آورد ( جنون ، بیماری مرگ )

شرايط زمان و مکانی مشخص  
میباشد .

### تئوری دایره های فرهنگی

بنیان گذار این تئوری فرهنگ  
شناس آلمان فگر نبر بوده و به  
موجب نظریه وی فرهنگ بشری  
در طی زمان تکامل نمی یابد و سراسر  
بشریت مجموعه ای از چند دایره ای  
بسته فرهنگی است .

### تئوری دوایر برگشتی

ژ . ب . ویکو ، بنیان گذار این  
تئوری عقیده داشت که تاریخ  
ادواری است و هر دوران سه  
مرحله دارد ، دوران بربریت ،  
دوران قهرمانان و دوران  
انسانیت . وی دوران انسانیت را  
« قله » هر عصر می دانست و معتقد  
بود که در تعقیب آن دوران افول  
یعنی دوران بربریت فرا می رسد .

### تئوری سموی انقلابی

جهان بینی علمی مارکسیستی -  
لنینستی که خود از سه مبحث فلسفه  
اقتصاد و کمونسم علمی مرکب  
است .

### تئوکراسی

رژیم و روشی را در حکومت  
گویند که رؤسا و قوماندانان

## تازگی اصولی فلسفه

## مار کسیم

قبل از هر چیز فلسفه مار کسیم از جهت ماهیت طبقاتی و نقش خود در زندگی اجتماعی از سیستم های فلسفی گذشته متمایز است.

فلاسفه پیش از ما ر کس به استثنای معدودی در خدمت استعمار گران قرار داشتند بهمین جهت تغییر جهان را بسود انسان زحمتکش هدف خود قرار نمیدادند.

فلسفه مار کسمیتی وضع دیگری دارد. این فلسفه در خدمت استعمار-گران نیست بلکه منافع پیشروترین طبقه جامعه یعنی طبقه پرولتاریا و منافع میلیون ها توده های مردم را که آفرینندگان واقعی تاریخ اند منعکس میسازد.

## تا کتیک

روش و شیوه ی فن جنگ و رهنمای عساکر در نبرد با دشمن.

## تالار

مسکوک نقره ی آلمان که سابق راجح بوده است.

## تالمر

مجموعه مدون شریعت شفاهی یهود به ضمیمه تفسیر خاخامها.

## تابوریتیه

پار تیزانهای بود ند که در شهر تابور فعالیت میکردند. آنها که افراطی ترین جناح چپ حزب هوسیت را تشکیل میدادند. تا سلطنت ژر ژپود بیراد (۱۹۵۲) موجودیت خود را حفظ کردند.

## تابس

سیفلیس عصبی.

## تاپو

پرهیز، در قبایل آسترلیانی، افریقای و امریکایی که زندگی به شکل بدوی است محرومیت و پرهیزهای ویژه را چون پرهیز از انجام ازدواج یا افرادی معین و پرهیز از شکار جانوران خاص و پرهیز از انجام بعضی اعمال در روزهای معین و غیره تاپو می نامند.

## تاپسیه ها

در زبان فرانسوی به کسانی اطلاق می شد که آنچه را برای تزیین منازل لازم بود، می ساختند یا می فروختند.

## تاج افتخار

تاجی که یونانی ها و رومی ها از شاخه ی درخت مخصوصی می ساختند و بر سر فاتحین می گذاشتند.

## تامانی حال

عبارت است از سازمان حزبی دموکریک راتیکک نیویورک چون در سالهای اخیر در سالن «جامعه تامانی» دایر میگردد بهمین ملحوظ بنام تامانی حال مسمی گردیده است.

## تامیس

نام یک نوع جریان حکومت آینده آلیسی است که توسط توماس «راکونین» بنیان گذاری شده و بر آن است که شورش و انقلاب بر ضد حکومت صحیح نیست و هر نوع تغییر حکومت را از راه قضاوت کتاب آسمانی می پذیرد.

## تانگو

نام عمومی رقص های اسپانیا و نوعی رقص اروپایی که حرکات آن از سایر رقص ها ساده تر و آرام تر است.

## تبانگی

ساخت و بافت پنبهانی میان یک یا چند شخص بر ای حیث و میل اموال و حقوق دیگران.

## تبدیل

عمل تبدیل یک مانع به بخار

بدون آنکه رسیدن به نقطه جوش ضرورت داشته باشد.

## تبدیل به نقد

تبدیل هر گونه دارائی ثابت یا خدمت به پول یا به دارائی جاری به طوری که بتوان بصورت نقد از آن دارائی یا خدمت استفاده کرد.

## تبعه

کسیکه تا بعیت کشور و معینی را داشته باشد.

## تبعیت

مرادف تا بعیت استعمال شده است.

## تبعید

بیرون کردن مجرم از محل سکونت یا اقامت یا توقف.

## تبعیدگاه

موسسه ای است که از طرف دولت به منظور نگهداری مجرمین بغاوت تا سپس گردیده است.

## تبعیض

هر گونه تفاوت محرومیت یا تقدم که بر پایه نژاد و رنگ، پوست و یا جنسیت و یا مذهب و یا عقیده سیاسی و یا سابقه ملیت آباء

حاصل از نهضت انقلابی مبین خود و نهضت انقلابی کشورهای دیگر (از طریق بررسی و آموزش تاریخ جنبش انقلابی) بدست میآید.

### تجزیه

(آبستراکسیون) انتزاع .

### تجزیه

عمل تقسیم مواد مرکب به

اجزای ساده تر است . مثلاً وقتی آهنید جیودراگرما دهیم به جیوه و اکسیجن تجزیه میشود . همچنین ممکن است مواداتی تحت تاثیر مواد شیمیایی یا باکتریها تجزیه شوند .

### تجزیه طلبی

اعتقاد به اینکه گروه یا سرزمین معینی باید از سازمان بزرگتری که وابسته به آن است جدا شود .

### تجزیه و ترکیب

تجزیه یعنی تقسیم شی یا پدیده به اجزای مرکبه آن و ترکیب یعنی جمع کردن اجزای شی یا پدیده و ایجاد کلی از آن تجزیه و ترکیب وسایل تولیدتوس پژوهش و معرفت انسانست .

اجداد یا طبقه اجتماعی برقرار شده و در امور مربوط به استخدام و اشغال تساوی احتمال موفقیت و رعایت مساوات شرایط سلوک با کارگر را بکلی از میان برده و یا بر آن لطمه وارد سازد .

### تترا اسکلین

که شامل چهار انٹی بیوتیک اوسوسین ، تراسین ، اکرومیسین و ترکیب ساده تترا اسکلین است . پروبی اکثر میکروب ها موثرند به این معنی که طیف وسیعی دارد .

### تتها

در یرینان قدیم روز مزدان و دهقانان فقیر را بنام تتها یاد میکردند .

### تجربه

آزمایش و آزمون را هم تجربه میگویند بررسی صحت معلومات ما از طریق آزما یش های لابراتواری یا اجرای مطالعات و مشاهدات دقیق در پدیده های واقعت و پیرامون ، سراپای عمل و پراتیک اجتماعی ما نیز در واقع نوع تجربه است .

### تجربه انقلابی

تجربه انقلابی فقط در جریان پراتیک انقلابی و یا بررسی تجارب

## تجسم

تجسم عبارت از قدرت روح بجهت تولید کردن یا دو باره تولید کردن قضا یا میباشد. اگر تجسم راجع بقضایائی باشد که ارتباط منطقی دارند آنرا بطور مطلق تجسم مینامند و اگر قضایای بالنسبه بدون ارتباط در روح تولید شود، عمل را فانتزی میگویند. مثلاً آنچه که در خواب جلوه میکند فانتزی است و تذکراتی که مادر ضمن حل یا بیان یک مطلب علمی بکار میبریم تجسم است.

## تحت الحما یگی

رابطه بین دو دولت است که یکی از آنها نسبت به پاره‌ای از قدرتها و امتیازات یک دولت مستقل در خارج و داخل کشور چشم پوشیده در عوض دولت طرف او حمایت او را از هرگونه تجاوز خارجی تعهد می‌کند، دولت مورد حمایت را، دولت تحت الحما می‌نامند.

## تحت الحما به

یکی از اشکال استعمار است. از نظر لغوی بمعنی حمایت و پشتیبانی یک دولت بزرگ و نیرومند از یک دولت کوچک و ضعیف است. در

حقیقت دولت امپریالیستی بویژه به نیروی ارتش خود (یا قدرت اقتصادی خود) نظام تحت الحما یگی (پروتکتور) را بر کشور کوچک تحمیل میکنند، آنرا زیر سیطره‌ای خود میگردانند و در عمل مبدل به مستعمره میکنند.

## تحت سلاح

آماده خدمت عسکری، مصروف خدمت عسکری و زیر سلاح.

## تحلیف

کسی را وادار به ادای سوگند کردن.

## تحلیل ژنتیک

نشان میدهد که موضوع مورد پژوهش ماکسی و چرا زائیده شده و در راه تکامل خود از چه گره‌گاههایی گذشته و چه حالاتی را طی کرده و تناوب این حالات در آن چگونه بوده است. این تحلیل ما را به جهات کیفی سیستم آشنایی سازد.

## تحلیل سترو و کتورل

نشان میدهد که موضوع مورد پژوهش ما چگونه سیستمی است و از چه سیستم‌های فرعی و یا اجزاء و عناصری تشکیل شده و مابین این



**تخلف**

سرپیچی از انجام دادن و یا ندادن کار یا عملی که به اصول و موازین پذیرفته شده مغایر باشد.

**تداعی**

دعوایی را گویند که هر یک از طرفین نسبت به مورد دعوا ادعایی داشته باشند.

**تدلیس**

اعمالیکه موجب فریب طرف معامله شود.

**تراپوتیک**

فن درمان و تدوی امراض و بیماریها.

**تراخم**

نوعی بیماری چشم.

**ترادسیونالیزم**

سنت پرستی.

**ترادیسیمون**

سنت، رسوم اجتماعی.

**تراژیدی**

درفرانسه اثر در امانتیکمی که در آن مبارزه شدید میان طبایع و عقاید و فاجعه های اجتماعی یا شخصی که معمولاً به مرگ قهرمان منجر میگردد تشریح میگردد در یونان سرودهای مذهبی یونانیان منشأ

سیستم ها و اجزاء و عناصر و واحد-ها چگونه روابطی برقرار است. این تحلیل ما را بجهت کمی سیستم آشنا می سازد.

**تحلیل فونکسیونل**

توانین مسلط برسیستم و طرز عمل وی را نشان میدهد، نشان میدهد که «رسالت» این سیستم در دستگاه هستی، در جامعه انسانی، در تاریخ کنونی چیست، چه میکند، بکجا میرود و چرا چنین میکند و چرا بدین سو میرود. این تحلیل ما را به جهات عمل و تار کرد سیستم آشنا میسازد.

**تحول و انقلاب**

تحول یعنی تغییرات کمی بطی و تدریجی و انقلاب یعنی تغییرات کیفی سریع و بنیادی. جنبش هم تحول است و هم انقلاب. تحول تدارک انقلاب است و هم انقلاب تحول را بسر انجام رسانده راه را برای انقلاب باز میکند.

**تخصیص دادن**

در دستگاه های دولتی هنگامی که پول را بین دستگاه و یا برای طرح های مختلف پیش بینی میکنند آنرا اعتبار اختصاصی می نامند.

میگرات. معنی مجاز آن: ساجرای درد ناک بر رنجی است که بر گ می انجامد.

### تراست

شرکت بزرگی که صاحبان بکنوع صنایع جهت تثبیت قیمت و مبارزه با رقابت سایرین تشکیل میدهند و بخاطر استعمار و چپاول ممالک کم رشد فعالیت مینمایند.

### تراکم اولیه سرمایه

پروسه تاریخی جدا کردن قیبری مولدین (بویره دهقان) از وسایل تولید (زمین و ابزار کار) که در قرن های ۱۶ و ۱۸ انجام گرفت نمونه کلاسیک آن در انگلستان رخ داده است.

### ترا موای

واگون برقی، نوعی ماشین واره که بر روی خط های آهن حرکت میکند.

### ترانزیت

حق عبور کالا از کشوری به کشورد بگردون پرداخت عوارض ورودی.

### تران سفار ماتور

دستگابی که برای از دیاد یا تبدیل نیروی برقی بکار میرود.

### تراورس

چوب ها و الوارهاییکه در زیر خطوط آهن از عرض جاده میگذرانند

### تر پیور

کشتی مخصوص پرتاب راکت.

### تر جیع بند

قصیده ایست که بر چند قسمت یا بند تقسیم شده هر بند دارای مطلع و قافیه است و در اخیر هر بند بیتی ضمیمه و تکرار میشود که هموزن بندها است.

### تفکر

تفکر یعنی اندیشیدن، تفکر استعداد خلاق انسان است که در پروسه کار و کوشش وی شکر گرفت و تکامل یافت و بصورت عالی ترین شکل شعور در آمد تفکر عبارتست از انعکاس ماهیت اشیا و پدیده ها پروسه هایی که در جهان واقعی میگذرد در دماغ ما به کمک مفاهیم احکام و استنتاجات.

### ترقی

پیشرفت، بسط و گسترش از ساده به بفرنج و از پست به عالی جامعه بشری بطور کلی. علی الرغم برخی توقف کردن ها و جهش های قهقرائی جاده ترقی را سیر کرده است.

و ترکیب فنی سرمایه تو سعه پیدا میکند.

### تر لیون

هزار لیون .

### تر مل

نوعی سلاح جنگی که زیر آب تولید انفجار میکند .

### تر مو

حرارت .

### تر مو الکتریک

دستگاهی است که بوسیله آن حرارت اعضای داخلی را اندازه بگیرند .

### تر مو متر

گرما سنج ، میزان الحرارة .

### تر مو دینامیک

علمی که از رابطه انرژیهای حرارتی و مکانیکی و تبدیل یکی به دیگری بحث میکند . اصل اول ترمودینامیک یا اصل برابری کار و حرارت اینست که هر دستگاه بسته ای اگر کار بکند حرارت می دهد اگر حرارت بگیرد کار می دهد .

بنابر اصل دوم یا اصل کنار نو ماشین های حرارتی ( مانند ماشین بخار ) فقط در صورتی کار میدهند که از منبع گرم کننده ای آن حرارت آن

### تر قی فنی

( تر قی تکنیک ) بسط علم و انطباق بر تولید و تکمیل فن و تکنولوژی اروسه های تولید و بالا بردن .

### تر کیم ارزش سرمایه

ترکیب ارزش سرمایه عبارتست از نسبت ارزش وسایل تولید به ارزش نیروی کار . ترکیب ارزش سرمایه تناسب حجم سرمایه ی ثابت و سرمایه ی متغیر را که منبع ارزش اضافی بشمار میرود نشان میدهد .

### تر کیم بند

تنها فرق ترکیب بند با ترجیع بند در واسطه آنهاست بدین معنی که در ترجیع بند تغییر نمیکند ولی در ترکیب بند تغییر میکند معرّه فترین ترکیب بند زبان فارسی متعلق به وحشی باقعی است .

### تر کیم فنی سرمایه

نسبت کل وسایل تولید به تعداد کارگران شامل در کار ترکیب فنی سرمایه گفته میشود . ترکیب فنی سرمایه بر سطح تجهیزات فنی کار گواهی میدهد . هر قدر کارگر بیشتر وسایل و ادوات و ابزار دیگر کار را بکار گیرد بهمان اندازه بیشتر مواد اولیه ی کار مصرف میشود

بگیرند. و به منبع سرد کننده ای آنرا پس دهند. به موجب این اصل مبهم تبدیل بالتمام حرارت بد کار مستع است.

### ترمه بدور

یا زدهمین ماه تاریخ انقلاب کبیر فرانسه مرحله ارتجاعی و ضد انقلابی و استقرار دیکتاتوروی پس از انقلاب.

### ترو پیسم

انعکاس کشش ماده را ترو پیسم میگویند مانند کشش گیاهان بسوی نور و کشش آمیبها بسوی غذا.

### ترو تسکیستها

در آغاز عبارت بودند از یک فرا تسیمون ضد لینتی در درون جنبش کارگری روسیه که بعد آ بیگ بانند ضد انقلابی واقعی نازل یافتند به موجب گفته ی یکی از رهبران انقلاب اکثر ترو تسکیسم تنوعی دیگر یک جریان سیاسی در درون طبقه کارگر نیست بلکه با نیت است بی پر تسمیب و فاقد هرگونه اندیشه، مرکب از زبان کاران، خرابکاران، مامورین اطلاعات، جاسوسان و آدم کشان بانندی است از دشمنان سوگند خورده طبقه کارگر که بحساب سازمان های اطلاعاتی دولتهای بیگانه کار میکنند.

### ترو تسکیسم

جریان ضد مارکسیستی در جنبش کارگری که بوسیله تر تسکی در مبارزه با لینن و باشویکها پدید آمد تر تسکی در سال ۱۹۳۹ از اتحاد شوروی اخراج شد و در خارج به فعالیت ضد انقلابی خود ادامه داد. ترو تسکیسم در ابتداء در برخی احزاب کمونیستی رخنه یافت ولی بعد ها دچار شکست فاحش گردید

### ترو ر

حاد ترین شکل مبارزه علیه خریف سیاسی یا بکار بردن هرگونه وسیله اعمال قهر تا حد امکان. مارکسیسم ترور را بدون ارتباط با مبارزه انقلابی مردم و بعنوان وسیله ایجاد تحول اجتماعی رد میکند.

### ترو ر است

آدم کشی، کسبیکه و ابسته بگروه یا اجتماعی است که مخالفین آندسته را ترور میکند.

### ترو ر پیسم

کارهای جنایی ضد کشور به منظور ایجاد هراس در اشخاص یا اصناف و طبقات معینی و یا همه مردم کشور را گفته اند.

### تریبون‌ها

در دوران جمهوری روم نمایندگان بودند که از طرف مردم انتخاب میشدند و وظیفی آنها دفاع از حقوق بلب‌ها بود.

### تریبون‌نیت‌های هلند

تریبون‌نیت‌ها ابتدا گروه چپ حزب کارگر سوسیال دموکرات هلند را تشکیل میدادند که در سال ۱۹۰۷ روزنامه موسوم به «تریبون» را تأسیس نمود و در سال ۱۹۱۸ در تشکیل حزب کمونیست هلند شرکت ورزیدند.

### تریبونیو نیسم

برخلاف آنچه که گاه تصور میشود به هیچوجه هرگونه «سیاست» را نفی نمیکند تریبونیون‌ها همیشه تبلیغات و مبارزه سیاسی (ولی نه سوسیال دموکراتیک) انجام داده اند.

### آز

حکمی که متضمن یک فکر اساسی است. رساله.

### آزار

قیصر، لقب پادشاهان روسیه

### آسهریر

محاسبه ارزش مبلغی از پول

### آرگلودیت‌ها

واژه یونانی مأخوذ از نام قبیله‌ای که در حیشه سکونت داشت وحشی، انسان اولیه غار نشین.

### آرویج و تبلیغ

پروهاگند.

### آریاسه

نام دوره اول از دوران دوم زمین شناسی است. در این دوره زمین مملو از حشرات و نخستین نوع پستانداران و گیاهان. در این دوره زمین آب و هوای گرم و خشک داشت.

### آریبالیسم

بقایای حیات قبیله‌ای را تریبالیسم میگویند.

### آریبون

کرسی نطق و خطابه.

### آریبونال انقلابی

منظور از تریبونال انقلابی محکمه فوق‌العاده است که در زمان انقلاب کبیر فرانسه، در فرانسه بوسیله دانتن شخصیت انقلابی معروف تأسیس شد و هدف آن مبارزه و محکوم ساختن عناصر مخالف بوده. احکام تریبونال مزبور یا اعدام بود یا تبرئه.

رایج یک کشور بر حسب واحد پول  
رایج کشور دیگر .

### تشدید آهنگ کار

عبارت از این است که کارگر  
و ادار شود با همان وسایل کار  
قبلی و همان تکنولوژی کهنه بدون  
اینکه سرمایه‌دار ، سرمایه جدید گذاشته  
باشد. سریعتر کار کند. یعنی در هر  
ساعت کار مقدار بیشتری از نیرو  
عضلاتی و دماغی خود را مصرف  
کند .

### تصادف

که از سیستم و مجموعه کیفیات  
معین ناشی شده میتواند رخ بدهد  
یا میتواند رخ ندهد میتواند به این  
شکل وقوع یا بد یا میتواند به شکل  
دیگری وقوع یا بد .

### تصفیه

فروش و تبدیل دارائی های  
یک دستگاه یا افراد، پرداخت  
قروض به ترتیب حق تقدیم قرضدا-  
ران و سپس دارندگان اسهام یا  
سایر مردم ذیحق .

### تضاد

با یکدیگر ضد بودن ، مخالف هم  
بودن .

### تضاد اصلی جامعه سرمایه داری

تملك و تصاحب سرمایه داری که  
خصوصی و در دستهای محدودی  
متمرکز است ، با خصصات اجتماعی  
تولید که گسترش میابد در تضاد  
میافتاد. این تضاد ، تضاد اصلی  
جامعه سرمایه داری است .

### تضاد اصلی سرمایه داری

تضاد بین خصصات اجتماعی پروسه  
تولید و شکل خصوصی مالکیت  
سرمایه داری ، این تضاد بین کار و  
سرمایه . بین قوای مولده دائم-  
الرشد و مناسبات جامد تولیدی  
دوران سرمایه داری است .

### تضاد اناگونیستی

در جامعه آنچنان تضاد است  
که بر مبنای منافع آشتی ناپذیر  
طبقات و گروه ها و قوای متخاصم  
مبتنی است .

### تضمین

مبلغ یا مالی که پرداخت یا  
تسلیم آن توسط ضامن در صورت امتناع  
متعهد اصلی یا شرایط معین ، تعهد  
شده است .

### تظلم

اصطلاح قدیمی است بمعنی شکایت

آرایی اتم های داخل مالیکول  
آن آماده است .

### تغییر فزینیکی

هر تغییری در یک جسم که بر  
ساختن شیمیائی جسم تأثیری نکند .

### تفکیک قوا

تفکیک قوای دولت به سه قوه ای  
اجرائیه ، قضائیه ، مقننه بطوریکه  
هیچیک از سه قوه نتواند در اختیارات  
یکدیگر دخالت کنند .

### تقلب

انجام کار نادرست فریب دادن  
با ایجاد مدرک یا دلیل ساختگی به  
قصد فریب دادن یا وارد آوردن زیان  
مالی به دیگران .

### تکامل

این مقوله فلسفی خصالت تغییرات  
و تصویری که در جهان ، در واقعیت  
عینی خارجی (اعم از طبیعت یا جامعه )  
روی میدهد ، بیان میدارد .

### تکتونیک

زمین شناسی ساختمانی .

### تکس

قیمت ثابت .

ودعوی ، در امور کیفری و مدنی  
بکار میرفت .

### تعمید

(فیدلیسم) مقدم شمردن ایمان  
بر علم و قبول احکام ایمانی بدون  
استقامت عقلی .

### تعلقه

همان کلمه عربی است در هند  
بمعنی ملک بزرگ بود «تعلقه داری»  
یک نوع از ملکیت بزرگ شمرده  
میشد و به مالک بزرگ «تعلقه دار»  
میکشند .

### تعمید انقلابی

عناصریکه در اثر ایمان و علاقه  
به آرمان آزادخواهی ، خود به  
زندگان انداخته شوند و در طی دوران  
اسارت خویش را بسا زند ، و بر مردم  
خود استوار بمانند مبارزه را ترک  
نگویند و با افتخار و شرافت زمان  
حس خود را بگذرانند . در اصطلاح  
سیاسی به آن ، تعمید انقلابی  
میگویند .

### تغییر شیمیائی

تغییری است در یک ماده که ضمن  
آن ترکیب شیمیائی ماده بهم میخورد  
و ناشی از افزایش یا کاهش یا تغییر

عکس های تلگرافی بوسیله القا از راه دور، منتقل یا مطلع شدن از اتفاقاتیکه در شهر دیگر یا مکان دیگر روی میدهد.

### تله تایپ

تایپ کردن نامه از دور .

### آمایشیل

(آنا بوژی) . بیان آن شباهت

جزئی که از جهات معینی بین اشیا و پدیده های مختلف وجود دارد، تعشیل میتواند، گاه، آنهم بشکل محدود وسیله ای معرفت باشد .

### تمدن

منظور از تمدن و یا فرهنگ مجموعه آداب، اعمال و سنن و دانشهای است که در هر جامعه ای به شکل توارث از نسلی به نسل دیگر منتقل گشته و در این کشاکش دستخوش تحول و تکامل میگردد .

کانت فیلسوف آلمانی جنبه های اخلاقی و معنوی تشکیلات حیاتی بشر را فرهنگ و جنبه های مادی و شیوه های سلوکی آن را تمدن مینامند .

### تمدن اثره

یکی از مراکز تمدن اولیه در

### تکنو کراسی

حکومت دانشمندان تکنیک ، تکنوکراتها دسته ای بودند که بعد از جنگ جهانی اول برای مطالعه در تأثیر های تکنیک بر جامعه در ایالات متحده ی امریکا پدید آمدند و آرزو داشتند که در راس حکومت باید تکنوکراتها قرار بگیرند .

### تکنولوژی

آشنائی بعلوم، اصطلاحات فنی فن تهیه و تولید آلات و ادوات، آشنائی بعلوم صنعتی .

### تکنیسین

متخصص، اهل فن .

### تکنیک

فنی، اصول مخصوص فنی .

### تکنی کالور

طریقه ایست مخصوص رنگ آمیزی فلم ها .

### تلسکوپ

دوربین نجومی، دوربین بزرگی که جهت رصد ستارگان بکار میرود .

### تلفو توگراف

عکسی که از دور گرفته شده،



### تمرکز سرمایه ها

عبارتست از بهم پیوستن دو طلبانه سرمایه ها ( از طریق تاسیس شرکتها و نظایر آن) و بهم پیوستن قهری سرمایه ها - یعنی بلعیده شدن سرمایه های کوچکتر توسط سرمایه بزرگتر به طوریکه از بهم پیوستن سمعالت آمیز و یا قهری سرمایه های موجود، سرمایه بزرگتر پدید آمده است.

### تمنوس

اشرافیت و ثروتمندان روم باستان زمینه های مشترک جامعه اشتراکی را انتزاع و به ملکیت شخصی خود در می آوردند، بنام تمنوس یاد میشده است.

### تون

وزنی معادل هزار کیلو گرام.

تناسب نیروها در صفحه

### جهان

در پروسه جهانی انقلاب دو نیرو در برابر هم ایستاده اند: سیستم جهانی سوسیالیستی جنبش کارگری در کشور های سرمایه داری رشد یافته و جنبش آزادی بخش ملی در کشور های رشد یافته در یکسو و امپریالیزم جهانی

طول ساحل مدیترانه ای آسیای صغیر و از جمله جزایر دریای اژه کرت و قسمت جنوب، شبه جزیره بالکان را تمدن اژه میگفتند.

### تمدن کاپسا

در افریقای شمالی باشندگان اولیه تونس تمدنی بوجود آوردند که از جمله مدنیت های کهن تاریخ محسوب میشود و بنام تمدن کاپسا یاد میگردد.

### تمدن کلمه شمار

این تمدن برکناره دریای آمو بوجود آمده. از پایان هزاره چهارم تا آغاز هزاره سوم قبل از میلاد بنیانگذاری شده است، و مردمان آن مبتنی بر شکار و ماهیگیری امرار حیات مینموده است و این تمدن توسط دانشمند شوروی به نام «س توستوف» کشف شده است.

### تمدن ناتوفی

این تمدن مربوط به حوزه شرقی مدیترانه بوده در هزاره ششم قبل از میلاد مردمان آن خوشه غلات خود رو برنج را جمع آوری نموده حیات بسر می بردند

### توالتیتر یو نیسم

به معنی حکومت جمعی است و حکومتی است که در کایه شئون زندگی فرد دخالت می کند و آنرا تنظیم و برای آن مقررات وضع می کنند .

### تو ام

جانور ، خورشید ، ماه ، گیاه و برخی از مظاهر طبیعت را که انسانهای اولیه می پرستید ه اند ، و این شیوه که هنوز بین برخی از اقوام بدوی مرسوم است ، «تو تمیسم» نامیده میشود . این تو تمها اغلب از حیوانها بوده و مورد احترام و ستایش پرستندگان خود می باشد چنانکه در افغانستان نیز قبل از ظهور اسلام البته در بعضی قسمتهای آن تو تمیسم بزرگوهی مروج بوده است .

### تو تمیسم

در قدیمی ترین مراسم مذهبی تمام انواع شکارها تجسم مییابند ، پندرو بچ که این مراسم تکامل مییابد

و نیروهای ارتجاعی در همه کشورهای غیر سوسیالیستی در سوسیالیزم ، وقتی از تناسب نیروها در صحنه جهانی سخن می رود ، مقصد تناسب بین این دو نیرو است .

### تناسخ

خارج شدن روح از یک قالب و داخل شدن آن به قالب دیگر یا انتقال نفس ناطقه از بدن به بدن دیگر .

### تنگه بهر ینگ

بعد از آنکه یخچالها عقب نشینند شکار چیان و ما همگیر آن در عصر نوسنگی دیرین ، از مسیر تنگه ، بهر ینگ توانستند به امریکا قدم بگذارند .

### توالت

آرایش سرو صورت .

### توبه نامه

با پها وزیر دستان آنان برای فریب مردم «توبه نامه» می فروختند و گناها نشان را آمرزیده اعلام می کردند .

قیمت کالاها و پایین آمدن سطح زندگی توده زحمتکش منجر میشود.

### توری ها

اعضای حزبی که برخلاف دیگرها از حقوق و امتیازات شاه انگلستان در حکومت دفاع می کردند. این حزب بعد ها به حزب محافظه کار مبدل گشت.

### توزیع

توزیع مرکب است از توزیع وسایل تولید (ماشین و غیره) و توزیع وسایل مصرف (کالا) لذا توزیع آن مرحله از تجدید تولید محصول اجتماعی است که مصرف و تولید را به یکدیگر پیوند میدهد. خصمات توزیع وسایل تولید بین طبقات مختلف به شکل مالکیتی که در جامعه معین تسلط دارد وابسته است و توزیع محصولات تولید شده بین طبقات مختلف اجتماع نیز کاملاً وابسته به توزیع وسایل تولید است.

### توشات

اصطلاح سینمایی است برای صحنه ای که در آن دو نفر؛ مثلاً از

از میان توده جانوران و گیاهان نوعی جانور یا گیاه که ادعا می کند با طایفه مفروض خویشاوندی دارد از دیگران متمایز می شود این جانور یا گیاه توتم نامیده می شود که طایفه وجود خود را از آن میداند. با این ترتیب توتمسم یعنی پرستش حیوانی که آنرا شکار میکنند، با جریان تولید پیوند مییابد.

### تورب

نوعی ذغال.

### توربین

نوعی ماشین مانند نیرو که به وسیله فشار آب یا بخار حرکت می کند و برای بکار انداختن دستگاه مولد برق بکار میرود.

### تورکمدای

رهر دستگاه تقطیر عقالی در اسپانیا که نمونه تعصب و بیرحمی شناخته می شد.

### تورم (انفلاسیون)

کاهش ارزش پول در نتیجه نشر نوت کاغذی بیش از حد لازم برای مبادله کالایی تورم به افزایش

شانه به بالانشان داده میشود .

## توکسیولوژی

زهر شناسی .

## تولید

( فر آوردن ) - پروسه ایجاد نعمات مادی که برای هستی جامعه ضرور است . فعالیت هدفمند انسانی برای فرود آوردن قوای طبیعت در خدمت نیازمندی های انسانی از طریق تغییر اشکال آن . فعالیت تولیدی شرط ضروری و ابدی و طبیعی زندگی بشری است .

## تولید کالائی

تولید نه برای مصرف شخصی بلکه برای فروش را تولید کالائی گویند .

## تواندراها

کلمه روسی و به جنگه های بی درخت مناطق قطبی اطلاق میشود .

## تو نیک

شرکت مقوی ، داروی مقوی و نیرو بخش .

## توها ئو

گروهی از بهره کشان روستایی ، از آنجمله ویه و یژه کولا کها ، سودخواران همراه با عناصر جنا پتکار .

## ته ایسم

طرفداران این فلسفه واقعیت و حقیقت را منحصر آدر وجود ایدیا لیزم میدانند .

## تیب

یکدسته از مردم که دارای خصوصیات اخلاقی مشترک باشند .

## تیراژ

تعداد و شعاره روزنامه ، مجله یا کتابیکه یک نوبت از چاپ خارج شود .

## تیرا نیسید

این کلمه به معنی ترور و قتل مخفیانه رجال و زمامداران ظالم و ستمگر است . تیرا نیسید برای معادل کردن حکومتهای استبدادی تروریسم و ظالم کشی را تجویز می کند و آنرا تنها راه بهبود حکومتهای مستبد میدانند .

## تیرانی

حکومت ستمگر و ظالم تیرانی نامیده میشود . درین نوع حکومت همه چیز مردم از ثروت گرفته تا

### تیوری یک صهیونیزم

باید توجه کرد که یکی از شیوه های عوام فریبانه دفاع از صهیونیزم در برابر هر حمله بی این است که چنین حملاتی را به عنوان اقدامات ضد یهود و صف کنند صهیونیست ها ، حملاتی را که علی الخصوص بر ایدئولوژی صهیونیزم صورت می گیرد به عنوان تجاوز به حق ملت اسرائیل به استقلال معرفی می کنند بر این اساس که ایدئولوژی مزبور رسماً اعلام می کند که هدفش تشکیل یک حکومت یهودی است .

ما این شیوه فرومایه را با قاطعیت تمام رد می کنیم . با همان قاطعیت که موجودیت حکومت و نیز حق ملت اسرائیل را به رهایی از خدمت ربهبران صهیونیست که آینده اش را به خطر می افکند ، تایید می کنیم .

### تیوری «مرز غیر قابل

عبور»

تاریخ بشر با ظهور انسان و جامعه انسانی آغاز میگردد .

روحیات شخصی تحت تسلط حکومت قرار می گیرد ، به شیوه ماکیاولیسم عمل میکند .

### تیسسی یا تسکی

در قرن سیزدهم در روسیه سرنگهبان شهر مرکزی بنام تیسسی - یاتسکی خطاب می گردید .

### تیفوس

یا محرقة ، بیماری ساری که شیش باعث انتقال و سرایت آن بین اشخاص میگردد ، اغلب بشکل عمومی بروز میکند .

### تیوری آکادمسین مار

این تیوری تفسیر اشتباه آمیزی از پیدایش زبان میدهد . و این تیوری زمان درازی بدانست شوروی سایه انداخته بود . بموجب این تیوری گفتار اولیه انسان « بیان اشاره ای » و زبان حرکت بوده است . یقیناً « مار » گفتار مصوت اختراع کاهنان بود و از اینرو ، از همان آغاز ، خصالت طبقاتی داشته است . این نظریه مطلق اشتباه آمیز است .

و هر وقت میخواست میتوانست  
آنرا پس بگیرد .

### تیولوژی

آموزش مذهبی و ایده آستی  
که مدعی است تکامل و حرکت  
جهان پیرامون ما برای نیل به  
مقصد و هدف معینی است که از  
طرف خالق در برابر آنها گذاشته  
شده است از این نظر تمام دستگاه  
خلقت برای منظور معینی آفریده  
شده است .

دانشمندان ایده آلیست مدت مدیدی  
است که از تیوری مرز غیر قابل  
عبور بین انسان و حیوانات  
جانبنداری میکنند . ایسن  
نظریه از کتاب های مقدس عهد عتیق  
(تورات) و عهد جدید (انجیل)  
گرفته شده است .

### تیول

ملک یا عقاری که پادشاه در  
قبال تعهدات معینی بجای مواجب  
سالیانه به اشخاص واگذار میکرد



## جاتا

بمعنی دسته است. گروه های مختلف مردم در هند که برای تظاهرات سیاسی یا مذهبی و غیره حرکت میکنند جاتا نامیده میشود.

## چار چیمان

در یونان قدیم، افرادی بودند که اعلامیه های جنگی را تفسیر میکردند و پیام می بردند.

## جاز

موسیقی سیاه پوستان امریکائی است که ابتدا بسال ۱۹۱۲ در اورلئان جدید، جنوب ایالات متحده امریکا بوجود آمد و بعد از جنگ بین المللی در سراسر امریکا

و اروپا بسط یافت بعضی آنرا به معنی تجزیه کننده می دانند.

## جامعه

شکل گروه های انبوهی از انسانهاست که با هم روابط گوناگون دارند. اما اساسی ترین رابطه که ستون فقرات جامعه است. رابطه آنها با هم در تولید نعمتهای مادی و رابطه آنها با ابزارهایی است که با آنها این نعمت ها را تولید میکنند.

## جامعه دودمانی

تجزیه جامعه کمون اولیه و تبدیل تدریجی آن به جامعه بردگی و متعاقب آن در چهار چوب یک

و اقتصادی است قبل ازین دوران  
گله های نخستین انسانی وجود  
داشت .

### جامعه ملل

سازمان بین المللی که در سال  
۱۹۲۵ به موجب یک میثاق ۲۶  
ماده ای، که جزئی از پیمان ورسای  
بود، تشکیل شد. سرکز جامعه در  
ژنو بود. جامعه ملل با تشکیل  
سازمان ملل متحد در ۱۹۴۶ منحل  
شد .

### جانور شناسی

شعبه ای است از علم زیست شناسی  
که به مطالعه اقسام جانوران،  
طرز زندگی، ساختار بدن  
و تکامل آنها اختصاص دارد .

### جانپزشاری

اصطلاح هندی بوده در اصل  
همان کلمه جان نثار است که به  
معنی گرو و « جان نثاران »  
یا فدائیان می تواند بود .

### جای تو

یکی از مراکز مقدس سیک ها  
در ناحیه نا بها در هند است .

### جبر

شاخه ای از ریاضیات است که

پروسه طولانی جامعه دودمانی  
نیز رویرو می شویم درین جامعه  
خطوط جامعه طبقاتی رشد یافته  
ضعیف است ولی وجود میداشته  
باشد .

### جامعه شناسی معاصر بورژوازی

جامعه شناسی معاصر بورژوازی  
مانند فلسفه شان جای مهمی را در  
مجموعه ای ایدئولوژی بورژوازی  
برای دفاع از سرمایه داری احراز  
میکند مدیجه ی نظام موجود سرما-  
پداری و اثبات خاصیت ابدی و  
طبیعی آن یکی از شاخص ترین  
خصایص جامعه شناسی معاصر  
بورژوازی است .

### جامعه عرب

کنفدراسیون دولت های عرب  
که رسماً در ۱۹۴۵ تشکیل شده  
بود ولی درین سالهای اخیر در اثر  
فعالیت امپریالیسم امریکا و خیانت  
سادات در مصر ضعیف و از بین  
رفت .

### جامعه کمون اولیه

جامعه کمون اولیه نخستین  
مرحله در تاریخ بشر - نخستین  
صورت بندی یا فرماسیون اجتماعی



دهقانان و عناصر یکه در جنبه شرکت میکنند صرف نظر از برنامه و مقررات مشترك از جهت سازمانی و ایدئولوژی یک مستقل هستند و از این جهت جنبه با حزب تفاوت اساسی دارد .

جنبه واحد ملی و سعیرین و گسترده ترین سازمان مردم است و افراد نیرومند است برای در هم شکستن سد ارتجاع و امپریالیسم .

### جذری و مد نهضت

نهضت انقلابی به تناسب نیرو های انقلابی و ضد انقلابی به تناسب وضع عمومی جهان و کشور همیشه به یک حال نیست ، گاه بسوی اعتلا و اوج میرود و گاه بسوی نشیب و فروکش سوق می یابد ، حتی در دوران کوتاه نیز که بطور کلی میتوان آنرا دوران اعتلا یا فروکش نهضت نامید جذری و مد هائی وجود دارد و فعالیت مبارزه جویانه مردم فزونی و کاستی می پذیرد . محاسبه دقیق اعتلا و فروکش ، جذری و مد نهضت و تنظیم تا کتیک های عملی مبارزه تناسب با آن ( مانند تعرض یا عقب نشینی ) برای پیشرفت نهضت اهمیت فراوان دارد .

در باره نسبتها و روابط بین مقادیر ، با کمک علایم قرار دادی صحبت می کند ، نخستین بار جبررا ، محمد بن موسی خوارزمی روی این علم گذاشت و کتاب خود را « الجبر و المقابله » نامید .

### چهر یون مذهبی

عقیده به آزاد بودن روح ندارند و میگویند روح باید او امر خداوند قادر آسمانها و زمین را انجام دهد .

### جنبه های آزادی بخش ملی

#### الجزایر

تنها حزب سیاسی الجزایر بود که قبل از استقلال الجزایر جنبه های متحد جنگجویان این کشور بود که در راه استقلال میهن الجزایر قهرمانانه مبارزه کردند .

### جنبه های واحد ملی

اتحاد سازمان های ضد امپریالیست و دموکراتیک یک کشور که نماینده طبقات و قشر های مختلف مردم هستند در یک زمان واحد با یک برنامه واحد بمنظور تقویت مبارزه و تشریح نیل به هدف استخوان اصلی جنبه واحد ملی و دموکراتیک اتحاد کار گران و

## جرم

در علم مکانیک نسبت نیروی وارد بر یک جسم به شتابی که آن نیرو در جسم تولید میکند ، جرم جسم است .

## جغرافیا

علم شناسائی مسکن انسان و راهتمائی انسان از طریق استفاده از سرزمین مسکونی اوست و شامل دو رشته اساسی است .

## جغرافیای اقتصادی

از انواع روشها و طریقتهائی که اقوام ملل برای بهره برداری از طبیعت و تصرف در محیط طبیعی به عمل آورده و می آورند بحث میکند .

## جغرافیای انسانی

که از وضع زندگی و انواع حکومتها و احوال اجتماعی مردم و چگونگی مبارزه های آنان با طبیعت و نحوه بهره برداری از محیط مسکونی آنان گفتگو میکند .

## جغرافیای طبیعی

که وصف طبیعت و جریانهای قهری آن است .

## جکوبایتها

عنوان طرفداران شاخه خاندان

استوارت که پس از انقلاب ۱۶۸۸ تبعید شدند . عنوان آنها از تلفظ انگلیسی لفظ لاتین « یا کوپوس » گرفته شده ، که صورت لاتین نام « جیمز » است و چون جکوبایتها در صدد بازگرداندن جیمزدوم به سلطنت انگلستان بودند بدین نام شهرت یافتند .

## جماعت خانوادگی

گروه خویشاوندان که دسته جمعی کار میکنند و صاحب دارایی های عمومی نیز بودند ، خانواده یا جماعت خانوادگی نامیده می شوند ، این جماعت برای اولین بار تقریباً ۱۰ هزار سال پیش تشکیل شد .

## جمعیت مالتوس

فرضیه ارتجاعی را برت مالتوس اقتصاددان انگلیسی است و بر آنست که ، آنچه که زندگی را باالمناسب سهل مینماید مانند آبادی اراضی و عمران و ترقی صنعت و کشاورزی موجب افزایش جمعیت است و جمعیت بشر مدام رو به تزاید است لهذا بهر وسیله که میشود از توالد و تناسل و از زیاد شدن جمعیت باید جلوگیری کرد .

کنفرانس سومینالیستی انترناسیو-  
 نالیستها توسط لینن تأسیس گردید.  
 لینن این کنفرانس را «گام نخست»  
 در راه ترقی جنبش بین‌المللی برضد  
 جنگ نامید. بلشویکها تحت رهبری لینن  
 در کنگرهٔ چپ سیمروالد یگانه خط‌مشی  
 صحیح و کاملاً پیگیر را داشتند  
 در این گروه انترناسیو نالیستهای  
 ناپیگیر هم وجود داشتند.

### جناس

یا تجنیس عبارت است از دو کلمه  
 که در صورت مشا به و در معنی  
 مختلف باشد و چون ظاهر آن دو کلمه  
 هم جنس به نظر می‌رسند در اصطلاح  
 بدیع آنرا صنعت تجنیس یا جناس  
 مینامند. جناس بر هفت قسم  
 است.

#### ۱- جناس تام

و آن دو کلمه است که در صورت  
 همانند ولی در معنی متفاوت باشد. مثل:  
 اگر شبها همه قدر بودی  
 شب قدر بیقدر بودی  
 (گلستان سعدی)

#### ۲- جناس ناقص

و آن دو کلمه است که حروف اینها  
 با هم مساوی ولی حرکاتش با هم  
 مختلف باشد مانند: یک تحریمه عشا

### جمله پردازى انقلابى

دادن شعارها و وعده‌های  
 عوام‌فریبانه و بدون پشتوانه برای  
 جاب توده‌ها. این شعارها وعده‌ها  
 از آنجا که واقعی نیست از تحلیل  
 واقعیت برنخاسته موجب گمراهی  
 می‌شود و انرژی‌های انقلابی را  
 بهدر می‌دهد و بهمین جهت کلاسیک  
 های مارکسیستی دست‌زدن آگاهانه  
 به جمله‌پردازى‌های انقلابی برای  
 اغوا توده‌ها را یک عمل تبه-  
 کارانه دانسته‌اند.

### جمهوری

شکل پیشرفته دولت است  
 جمهوریت از کلمهٔ ری‌پبلیک بمعنی  
 امر عامه یا کار عمومی اقتباس شده  
 و عبارت از شکل حکومت است که  
 متکی به حاکمیت و قدرت مردم  
 میباشد. دولت جمهوری واقعی  
 و صحیح توأم با دموکراسی است  
 یعنی اقتدار حاکمیت ملت بر ماست  
 مرعی الاجرا است بشرط اینکه این  
 جمهوری دموکراتیک ملی واقعی  
 باشد.

### جناب چپ سیمروالد

در آغاز سپتامبر سال ۱۹۱۵ در  
 سیمروالد (سوئیس) در نخستین

بجاست جوهر جان است و باشد  
دل پاک تو از آزار آزاد

#### ۷- جناس خط

و آن دو کلمه است که قطع  
نظر از نقطه ها از لحاظ ظاهر  
مانند یکدیگر باشد مانند:

درد دولت تو اسب معالی بناختیم  
وز نعمت تو مزد امانی بناختیم

#### جنبش رهایی بخش ملی

جنبش استقلال طلبانه و آزاد  
بخواهانه مردم کشورهای مستعمره  
و وابسته علیه استعمار و استعمار نو  
و یکی از سه نیروی انقلابی عصر ما،  
در دوران ما این بخش متحد نزدیک  
کشور های مومبالیستی و جنبشی  
انقلابی کارگری کشور های رشد  
یافته سرمایه داریست و بیش از  
پیش خصالت ضد امپریالیستی و ضد  
سرمایه داری بخود میگیرد و بهمین  
جهت بوژروازی کشور های  
مستعمره و وابسته دیگر نمیتواند  
سرکردگی خود را در ین جنبش ها  
تأمین کند، بلکه بیش از پیش این  
سرکردگی بدست پرولتاریا  
و دمکراتها، انقلابی (بخش انقلابی  
خرده بورژوازی شهروده) می افتد.

(نماز غروب) بسته و یکدم منتظر عشا  
(طعام و خوراک) نشسته این بدان  
کی ماند (گلستان).

#### ۳- جناس زائد

و آن دو کلمه است که یکی از  
آنها حرف آخرش اضافه باشد.  
بنا که قصر امل سست بنیاد است  
بیار باده که ایام عمر بر باد است  
این نوع جناس را جناس مذیل  
نیز گویند.

#### ۴- جناس مرکب

و آن آوردن دو کلمه است که  
ظاهر آ هم جنس باشند ولی یکی  
مرکب و دیگری بسیط باشد. مانند:  
ای شیخ چه دل نهی بدستار  
گر مرد دلی دلی بدست آر

#### ۵- جناس مکرر

اینست که دو کلمه هم جنس را  
پهلوی هم بیاورند که یکی از آنها  
یک یا چند حرف زاید برد یگری  
داشته باشد. مانند:

ای سرود ورود تو بهم و غم  
ای ندیم و یار من نزار و زار

#### ۶- جناس مضرف

و آن چنانست که تمام حروف  
در کلمه یکی باشد، غیر از حرف  
آخر مانند:

## جنبش ژاکری

نامی است که اشراف فرانسوی برای تمسخر به روستائیان آن سرزمین داده‌اند و بر این گروه از شورشیان هم اطلاق شد.

## جنتلمین

باو قار - سنگین . البته این اصطلاح یک اصطلاح بورژوازی می‌باشد.

## جنگ

سهر

## جنگ

جنگ یعنی مبارزه ای مسلحانه بین کشورها یا بین طبقات که بخاطر اجرای هدفهای سیاسی و اقتصادی صورت می‌گیرد. جنگ یک پدیده‌ی اجتماعی تاریخی است، یعنی در جامعه‌ی بشری در مرحله‌ی معینی از تکامل تاریخ بوجود آمده و وابسته بشرایط گذرای حیات اجتماعی بوده و در مرحله‌ی معینی از تکامل تاریخ، از حیات بشری حذف می‌گردد. از نظر تاریخی لزوم ایجاد نخستین دسته‌های مسلح با ارتش همزمان با پیدایش مالکیت فردی و پیدایش طبقات و دوام پدیدگشت و از آن هنگام در جوامع منقسم طبقات جنگ بطور عمده بوسیله‌ی ای برای تحکیم تسلط طبقات استثمارگر و اشغال

سر زمین های غیر و سطره جوئی بر سایر حلقها بدل شد.

در عصر کتونی سر چشمه‌ی اساسی جنگها نظام سرمایه داری و تضادهای آنست که در مرحله‌ی امپریالیسم به منتهای حدت خود میرسند. ولی ما را کسینم نینیسیم مخالف جنگ غیر عادلانه‌ای تجاوز کارانه و مدافع جنگ عادلانه و توده ایست و متیقین است میتواند به رشد خود و اثبات برتری سیستم سوسیالیستی و کمک بسایر سلسله جهان بالاخره به جنگ خاتمه بدهد.

## جنگ سرد

مجموعه تداپیر سیاسی، نظامی اقتصادی، ایدئولوژیک متجا وزین متجانا فل حاکمه امپریالیزم، بویژه امپریالیسم امریکا، در دوران پس از جنگ دوم جهانی برای به اصطلاح «بازداشتن» و «به عقب راندن» سوسیالیسم، متجا صره اقتصادی و نظامی ارد و گاه سوسیالیستی و بویژه اتحاد شوروی، خرابکاری و تحریک ضد انقلاب در کشور های سوسیالیستی، تشدید و خاست بین المللی، اجراء مسا بقات تسلیحاتی، ایجاد دبلو کمپای تجاوز کارانه و پایگاه های نظامی

فراترند که مخالف سلاطین  
 هابسبورگ بودند قرار گرفتند .  
 آلمان به عرصه عمده این جنگ و به  
 آماج تاراجگری جنگی و دعای  
 استیلا گرانه شرکت کنندگان جنگ  
 بدل شد . این جنگ در سال ۱۶۴۸  
 با انعقاد پیمان صلح « وستفالی » که  
 تفرقه سیاسی و چندین پارچگی سر  
 زمین آلمان را تثبیت کرد ، به پایان  
 رسید .

### جنگ عادلانه

جنگی است که بخاطر اشغال سرزمین  
 های دیگران و تسلط بر ملل دیگر  
 صورت نمیگیرد بلکه جنگی است  
 آزاد بیخس بخاطر دفاع از وطن  
 علیه استیلاگران و استعمارگران  
 اشغالگران خارجی و علیه بندگی  
 استعماری با نوع طبقات بهره کش .

### جنگ غیر عادلانه

جنگی است تجاوز کارانه برای  
 برده کردن سایر ملل ، برای سر-  
 کوب کردن ، برای توسعه طلبی  
 مانند جنگ اسرائیل علیه عرب ها و  
 جنگ امریکا علیه مردم ویتنام و  
 جهانیان مظلوم .

### جنگهای صلیبی

جنگهای استعماری و لشکر کشی

مسابقه ها و عنان گسته تسلیحاتی  
 برسمیت نشناختن مرزهای موجود  
 و ایجاد جنگهای مجانی و تقویت  
 رژیم های مآوراء ارتجاعی ضد  
 کمونیستی و غیره .

### جنگهای ساله ( ۱۶۱۸ -

۱۶۴۸ )

نخستین جنگی بود که تمام کشور  
 های اروپایی آنزمان را در بر گرفت  
 این جنگ در نتیجه نشدید تضاد  
 های میان گروه بندی های مختلف  
 کشور های اروپایی برپا شد و به  
 شکل پیکار میان پروتستان ها و کات-  
 تولیک ها در آمد . جنگ باقیامی در  
 سرزمین چک علیه تسلط سلطنت های-  
 هابسبورگ و بغرض ارتجاع کاتولیکی  
 آغاز شد . کشور های اروپایی که  
 سپس درین جنگ وارد شدند ، دو  
 اردوگاه تشکیل دادند . پاپ و شاهان  
 هابسبورگ در اسپانیا و اتریش  
 و فرمانروایان کاتولیک آلمان زیر  
 بیرق کاتولیکی به پیکار علیه کشور  
 های پیرو آیین پروتستان یعنی علیه  
 چک ، دانمارک ، سوئد ، جمهوری  
 هلند و یک سلسله از کشورهای  
 آلمانی که آیین پروتستان را  
 پذیرفته بودند ، برخاستند ، کشور  
 های پروتستان مورد حمایت پادشاه

### جو شن

زره سینه که در جنگهای سابقه از آن استفاده بعمل می آوردند .

### جو گر

بذله گو ، شوخ ، دوورق اضافه ایکه در قطعه بازی است و در بازی راسی بجای هرورقی بکار میرود .

### جهان بینی

سیستم کلی نظریات و مفاهیم و تصورات در باره جهانی که ما را احاطه کرده است اعم از طبیعت یا جامعه . هسته مرکزی جهان بینی نظریات و عقاید فلسفی است در جامعه های طبقاتی جهان بینی ها طبقاتی است . جهان بینی میتواند خرافی و تخیلی یا علمی و تجربی باشد . جهان بینی مارکسیستی یک جهان بینی علمی است یعنی از استنتاجات علوم طبیعی و اجتماعی برخاسته و گذشته و حال و آینده جامعه انسانی را بر اساس تحلیل علمی بررسی میکند . این جهان بینی تنها به توضیح اکتفا نمی ورزد ، بلکه برای تغییر جهان در سمت تکامل نیز عمل

ها به شرق از طرف فیودالان اروپای غربی ، شوالیه ها در قرن های ۱۱ - ۱۳ میباشند . آنها تحت شعار آزادی مقدسات عیسوی در بیت المقدس و دیگر جاه های مقدس از دست مسلمان می جنگیدند .

### جهن شناسی ( آمبریو -

### لوژی

از پیدایش و نمو موجودات زنده گفتگو میکند .

### جوامع آزاد اقتصادی

اولین جامعه ای بوده که در سال ۱۷۶۵ در روسیه تشکیل شده و هم خود را صرف مطالعه اقتصادیات نموده بود . این جامعه که از قدیمی ترین نوع خود در دنیا بود در طول قرن نوزدهم مرکز فعالیت روشنگران آزاد یخواه بود .

### جود و

مأخوذ از کلمه «جوجیت سو» زبان جاپانی که نوع کشتی حمله ای یا دفاعی است که برای از پا در آوردن حریف ضربه های قوی بنقاط و محل های حساس بدن میزند .

و گاه غیر انفجاری یا عبارت دیگر گاه بصورت انفلاقی (روبوسیون) و گاه بصورت تجسول تدریجی (اولوسیون) انجام می گیرد. ولی بمرحمت لحظه آن میرسد که کیفیت نوین جا نشین کیفیت کهن میشود یعنی در هر حال چرخش بنیادی در تکامل شی یا پدید آمده است.

### جینگو آیسیت

در انگلستان شو نیسیست های جنگجو و استعمارگر و هوا داران سیاست اشغالگرانه امپریالیستی را جینگو و جینگو نیست مینامیدند.

### جیهو سیسم

آیینی مذهبی در هندوستان که در زمان حال پیش از یکت و نیم میلیون پیرو دارد. این مذهب در اصل شعبه ای از کیش «هندو ایسم» بشمار است.

### جیوه

فلزی است مایع و نقره ای رنگ و لرزان و قابل تصفیه و چون حرارت مخصوص آن کم است در حرارت سنجهای عادی مصرف میشود.

میکنند و بدین سان علم را با عمل، تئوری را با پراتیک پیوند میدهد.

### جهان بینی پروتاریا

آموزش سارکسیستی یغما بنه جهان بینی پروتاریا از سه بخش عمده تشکیل شده است و عبارت از فلسفه، اقتصاد و کمونیسم علمی میباشد.

### جهان وطنی (کمو پو ایسم)

ایدئولوژی ارتجاعی که روش لاقیدانه بی نسبت به منافع مبین خود و سنن ملی و فرهنگ ملی آن و انحراف از حاکمیت ملی را تحت این شعار که جهان وطن همه است موعظه میکند.

تشدید تضادهای میان گروه بندی های مختلف کشور های اروپائی برپاشد و بشکل پیکار میان پروتستان ها و کاتولیک ها درآمد.

### جهش

شیوه عام انتقال از کیفیت کهن به کیفیت نوین جهشی است. جهش اشکال مختلف بخود میگردگه بطنی است و گاه سریع، گاه انفجاری است





### چاپولتیک (پیمان)

اعلامیه‌ای که کنفرانس درون  
قاره‌ای آمریکا در ۳ مارچ ۱۹۴۵  
در باره جنگ و صلح منتشر کرد.  
این اعلامیه، همانند «اعلامیه‌ی  
پانامه» که «اتحادیه‌ی پان امریکن»  
در ۱۹۳۹ منتشر کرد، تصمیم‌دولتهای  
امریکائی را برای کمک بیکدیگر  
«تحت سلطه امپریالیسم امریکا»  
و جلوگیری از مداخله‌ی دولت‌های  
غیر امریکائی ابراز میگرد. این  
اعلامیه یک موافقتنامه‌ی محلی  
اعلام شده است که ظاهراً تعارضی  
بامنشور ملل متحد ندارد.

### چاراندیمان

مهره‌دارانی هستند که اندامهای

حرکتی زاج دارند. کلیه مهره‌دارانی  
که در خشکه زندگی می‌کنند متعلق  
به این گروهند. پرندگان و  
پستانداران دریائی که تغییراتی  
در اندامهای حرکتی آنها پدید آمده  
نیز به این گروه تعلق دارند مانند  
دو زیستان خزندگان، پرندگان و  
پستانداران.

### چار تسیم

نخستین جنبش توده‌ای طبقه  
کارگراست که در سالهای ۴۰-۳۰  
سده نوزدهم در انگلستان بوجود آمد.  
شرکت کنندگان این جنبش منشور  
«خلق» را انتشار دادند (نام چار  
تسیم از این کلمه مشتق شده است).  
و برای تحقق خواستههای مندرجه

در آن: حقوق انتخاباتی برای همه لغو امتیاز مالکیت زمین برای نمایندگان مجلس و نظایر آن مبارزه میکردند. طی چند سال در سراسر کشور میتینگها و مونستر اسبو نهائی تشکیل میشد و ملیونها کارگر و پیشه ور در آنها شرکت میجستند. در زیرنامه دسته جمعی که مجمع ملی سوم چار تیستها برای تقدیم به پارلمان تنظیم کرده بود بیش از پنج ملیون نفر امضا کردند.

مجلس انگلستان که اکثریت عمده آن را نمایندگان ما لکین اشراف و بورژوازی بزرگ تشکیل میدادند از تصویب منشور ملی خود داری نمود و تمام نامه های دسته جمعی چار تیستها را رد نمود. دولت چار تیستها را تحت فشار شدید قرار داده و پیشوایان آنها را بازداشت نمود. جنبش سرلوب گردید، ولی چار تیسم در تکامل بعدی جنبش بین المللی کارگری تأثیر شگرفی داشت.

### چاروسماها

مکتب فلسفی ماتریالیستی هند باستان بود پیروان این مکتب معتقد بودند که جهان مرکب از چهار عنصر است (خاک، آب، هوا و

### چرکس

نام طوایف کوچکی که در قسمت هایی از قفقاز شوروی سکونت دارند.

### چرنی پردل

(تجدید تقسیم بندی زمین) یکی از شعارهایی بود که بین دهقانان روسیه تزاری رواج وسیعی داشت و مظهر تمایل و کوشش دهقانان به تقسیم کلیه زمین ها بود.

### چرنیه سواتنی

(دسته های سیاه صدفرفی) ارازل و او باش سلطنت طلب بودند که پلیس تزاری آنها را برای مبارزه با جنبش انقلابی متشکل میکرد.

### چریک

سر بازان داوطلب که در وقت تجاوز امپریالیستی برای دفاع از میهن خود به جنگهای غیر منظم می پرداختند.

## چک

غالباً این گونه چک‌ها به مبالغ مشخص صادر می‌شود مانند ده دالری، بیست دالری، صد دالری ...

کسی که از چک مسافرتی استفاده میکند بایستی آن را در حضور مأمور مؤظف بانک فروشنده امضا کند و هنگام نقد کردن چک نیز همان امضا را کرده و هویت خود را بشناساند تا بتواند وجه چک را دریافت نماید.

## چهار آیین

چهار مذهب، چهار مذهب اهل سنت، شافعی، حنفی، مالکی حنبلی به معنی خیمه چهار گوشه هم گفته شده.

## چهار آیینه

نوعی از لباس جنگ که در قدیم هنگام جنگ می پوشیدند و دارای چهار قطعه آهن صیقل شده مانند آیینه در جلو سینه و پشت سر بالای زانو ها بودند.

حواله، سندی است که بوسیله‌ی

آن از بانک پول میگیرند یا بعضاً مسترد و یا به دیگری واگذار می‌نمایند.

## چک بسته

چکی است که بر روی آن دو خط کشیده اند و فقط بانک دیگری میتواند آن چک را دریافت کند و به اشخاص متفرقه پرداخته نمی‌شود.

## چک مسافرتی

چک ویژه ای که بانک‌ها برای سهولت در کار جهانگردان و مسافران و جلوگیری از دزدیده شدن پول‌های آنان می‌فروشند.

## چینه شناسی

به عملی گفته می شود که طبق آن مطالعه وضع رسوبها ، رخساره و چین خوردگی های نقاط مختلف زمین ، مقایسه این پدیده ها با یکدیگر و بکار بردن روش دیرین یعنی مطالعه سنگواره های جانوران و نباتات

که در اعصار مختلف پدید آمده اند  
تحقق پیدا میکنند .

## چینه کشی

به عملی گفته میشود که طبق آن مالکان بزرگ به دور زمینهای خود چینه می کشیدند گوسفندان خود را در آن ساحه علفچر می چرانده اند .

ACKU



## حادثه زینویف و کامنف

در ماه اکتبر

منظور روش تسلیم طلبانه زینویف و کامنف در جاسات مورخه ۱۰ و ۱۶ اکتبر سال ۱۹۱۷ کمیته مرکزی حزب است که در آن این اشخاص با قطعنامه پیشنهادی این در باره تدارک فوری قیام مساحانه مخالفت کردند و به آن رای ندادند. پس از اینکه در هر دو جلسه کمیته مرکزی به کامنف و زینویف جواب دندان شکنی داده شد روز ۱۸ اکتبر آنها در روزنامه مشویکی «نووا با ژیزن» مطالبی در باره تدارک قیام بلشویکی منتشر ساختند و نوشتند که این قیام را ما چرا جرئی

محسوب میدارند، بدیشان آنها بزرگترین راز حزب یعنی تصمیم کمیته مرکزی را در باره تدارک قیام قریب الوقوع برود زیانکو و کرنسکی مکشوف ساختند در همان روز و ای لنین در «نامه به اعضای حزب بلشویکها» این عمل را تقبیح کرد و آنرا بیکار شکنی بیسابقه نامید.

## حاکمیت

قدرت عالی دولت که وضع کننده قانون و اجرا کننده آنست و بالاتر از آن قدرتی نیست. و شامل این مفاهیم است، اختیار، وضع و اصلاح قوانین بر حسب میسدم قانونی قدرت سیاسی و اخلاقی دولت

پروانه در اطراف شمع، لاله ساختن  
یک پرنده و غیره.

### حزب ایم

پیرامون و گرداگرد خانه  
و عمارت، مکانی که حفظ و حمایت  
و دفاع از آن واجب باشد.

### حزب

حزب عبارتست از یک سازمان  
سیاسی که در آن همفکران  
و طرفداران یک آرمان، داوطلبانه  
می آیند و علی القاعده آماده ترین  
عناصر یک طبقه یا اقشار اجتماعی  
متحد المنافع را گردمی آورد. بیانگر  
منافع طبقه یا قشر بوده و آنرا  
در مبارزات اجتماعی رهبری مینماید.  
و یا حزب گروه و جمعیتی که برای  
خواسته های صنفی و سیاسی و اجتماعی  
برای یک امر نو بدور هم جمع میشوند  
و برضد نابسامانی ها به مبارزه  
بر می خیزند و دارای عقاید مشترک اند.

### حزب استوئلیپینی

این حزب را بنام حزب کارگر  
استوئلیپینی هم میگفتند این نامی بود  
که در دوران ارتجاع که پس  
از شکست انقلاب ۱۹۰۵ در روسیه  
حکمران بود. بطور استهزاء به

استقلال سیاسی و قضائی یک جامعه،  
حاکمیت ازان مردم است. حاکمیت  
بر دو نوع است داخلی و خارجی.

### حاکمیت خارجی

شامل حق داشتن روابط  
با دولتهای دیگر و بستن قرارداد  
یا اعلان جنگ است.

### حاکمیت داخلی

شامل کلیه قدرت هائیکه هر  
دولتی بر اتباع خود و بر خارجیان  
ساکن کشور و غیره دارد و به  
حاکمیت سیاسی و قضائی تقسیم میشود.

### حرکات غریزی

رفتار موجود زنده با حرکات  
بلا اراده یعنی حرکات انعکاسی  
شروع میشود و بعد از حرکات  
انعکاسی حرکات ارادی بوجود  
می آید، ولی ما بین ایندو نوع  
حرکت، یکتو نوع رفتار هست که  
کاملتر از حرکات انعکاسی است  
و مدت بیشتری دوام میکند، ولی  
چون جامد است و موجود زنده بر حسب  
اراده در آن تغییراتی نمیدهد، ناقص-  
تر از حرکات ارادی است. این  
نوع رفتار را حرکت غریزی یا بطور  
ساده غریزه مینامند، مانند پرواز

از لیبرالها». در دوران نخستین جنگ جهانی در این حزب دوجریان پدید آمد: یکی جریان آشکار سوسیال شونیستی و دیگری جریان انترناسیونالیستی. در اپریل سال ۱۹۱۶ در حزب انشعاب روی داد. و در راس حزب سوسیالیست بریتانیا عناصر انترناسیونالیست قرار گرفتند. حزب سوسیالیست بریتانیا مبتکر تأسیس حزب کمونیست بریتانیای کبیر بود که در سال ۱۹۲۰ صورت رسمی به خود گرفت.

**حزب سوسیالیست کارگر**

#### آمریکا

در سال ۱۸۷۶ از طریق در آمیختن شعب امریکائی انترناسیونال اول و حزب کارگر سوسیال دموکرات و یک سلسله از گروه‌های سوسیالیست ایالات متحده امریکا تأسیس گردیده بود. اکثریت اعضای حزب از مهاجرین بودند. حزب کارگر سوسیالیست امریکا دارای جنبه سکتاریستی بود و هرگز با توده وسیع ارتباطی نداشت. در سالهای نخستین جنگ جهانی حزب کارگر سوسیالیست امریکا به انترناسیونال متماثل گردید.

منشویک‌های انحلال طلب میدانند که موعظه میکردند باید از حزب مخفی انقلابی پرولتاریا دست کشید و یک حزب «علنی» ایجاد نمود که در چهار دیوار رژیم استو لیبینی کار کند. (استو لیبین نام رئیس شورای وزیران وقت بود)

#### حزب سوسیالیست ایتالیا

حزب سوسیالیست ایتالیا در سال ۱۸۹۲ بعنوان «حزب کارگران ایتالیا» تأسیس گردید و در سال ۱۸۹۳ «حزب سوسیالیست ایتالیا» موسوم گردیده بعد از پیروزی انقلاب کبیر سوسیالیستی اکبر در روسیه، جناح چپ در صفوف حزب سوسیالیست ایتالیا قوت یافت. در ژانویه سال ۱۹۲۱ در کنگره حزب در لیونو چپ‌ها یا حزب سوسیالیست قطع روابط کردند و خود کنگره ای تشکیل دادند و حزب کمونیست ایتالیا را تأسیس نمودند.

#### حزب سوسیالیست بریتانیا

در سال ۱۹۱۱ در شهر مانچستر تأسیس شد. این حزب فعالیت تبلیغی و ترویجی خود را برواق روح مارکسیسم عملی میکرد و حزبی بود «غیر اپورتونیستی و واقعا مستقل

## حزب طراز نوین طبقه کارگر

آن سازمان سیاسی طبقه کارگر که بخش آگاه و پیشتاز پرولتاریا، یعنی آن عناصری از جامعه را که به جهان بینی مارکسیستی، به تئوری انقلابی مارکسیسم لنینیسم و به انترناسیونالیسم پرولتاری معتقدند و کامیابی طبقه کارگر را در تصرف قدرت دولتی و به انجام رساندن تحول انقلابی و بنیادی جامعه هدف اساسی فعالیت خود قرار داده اند، در درون خود داوطلبانه مجتمع میسازد.

خصات اساسی حزب طراز نوین طبقه کارگر عبارت از آشتی ناپذیری و پیگیری وی در مبارزه علیه سرمایه - دار است. حزب طراز نوین طبقه کارگر فعلازه برای حذف سیستم سرمایه داری و تحول انقلابی جامعهی مبتنی بر بهره کشی انسان از انسان دیگر مبارزه میکند. تصرف قدرت سیاسی بوسیله طبقه کارگر و استقرار دیکتاتوری پروتاریا یعنی حکومت قاطبه توده های زحمتکش خلق برهبری پرولتاریا را به منظور سرکوب ضد انقلاب و ساختمان جامعه سوسیالیستی، نخستین

شرط ضروری تحقق هدفهای انقلابی خویش می شمارد. حزب طراز نوین طبقه کارگر مصممانه علیه مظاهر هرگونه اپورتونیزم راست و چپ مبارزه میکند.

حزب طراز نوین طبقه کارگر آن سازمان سیاسی پرولتاریاست که به منظور ایجاد وحدت اندیشه و عمل در درون حزب، تشکیلات خود را بر پایه اصل مرکزیت دموکراتیک سازمان میدهد و با هر گونه گروه بندی و فراقسیون بازی در داخل سازمان فعلاانه مبارزه میکند.

## حزب مستقل سوسیال دموکرات آلمان

حزب سائریستی است که در اپریل سال ۱۹۱۷ تأسیس شده بود. در اکتبر سال ۱۹۲۰ در کنگره حزب مستقل سوسیال دموکرات در شهر هال در این حزب انشعاب روی داد. قسمت عنده این حزب در دسامبر سال ۱۹۲۰ به حزب کمونیست آلمان پیوست. عناصر دست راست حزب جداگانه ای تشکیل دادند. و نام قدیمی حزب مستقل سوسیال دموکرات را را بروی خود نهادند در سال ۱۹۲۲ «مستقل» دوباره داخل حزب سوسیال دموکرات آلمان شدند.



شدند و پس از انحلال آن مجدداً به  
انتر ناسیونال دوم گرویدند.

### حس

حواس ظاهری انسان و حیوان  
که وسیله ارتباط و آشنائی آنها  
با عالم خارج است و زاده ماده  
میشود. معمولاً حواس را از لحاظ  
کیفیت تأییری که در انسان دارد، با  
۹ عنوان ذکر میکنند: ۱- حس عضوی  
که کاملاً داخلی است مثل احساس  
خستگی و یا احساس نشاط و شوکتی و  
مانند آنها. ۲- حس موازنه در  
حرکت. ۳- حس حرارت که بعضی  
آن را با حس لامسه اشتباه می کنند.  
۴- حس لامسه برای تشخیص نرمی  
درشتی و کندی و تیزی و امثال آن  
۵- حس وزن یعنی تشخیص سبکی و  
سنگینی و فشار. ۶- ذایقه یا حس تشخیص  
طعم و مزه. ۷- شامه یا تشخیص انواع  
روایح. ۸- سامعه (شنوائی) برای  
تشخیص صداها و آهنگها. ۹- باصره  
(بینائی) دو حس اخیر مهمترین وسیله  
ارتباط قوای درونی انسان با جهان  
مادی است و در تعلیم و تربیت اسروزی  
به تربیت و نمو طبیعی این دو حس  
اهمیت زیاد داده می شود.

### حزب مستقل کارگر انگلیستان

در سال ۱۸۹۳ تأسیس شد.  
این حزب مدعی بود در سیاست خود  
مستقل از احزاب بورژوازی است  
در حقیقت امر «مستقل از سوسیالیسم  
و وابسته به لیبرالسم» بود.  
در دوران جنگ جهانی امپریالیستی  
(۱۹۱۴-۱۹۱۸) حزب مستقل کارگر  
ابتدا بیانییه ای بر ضد جنگ صادر نمود  
ولی بعداً در فبروری سال ۱۹۱۵ در  
کنفرانس سوسیالیست های کشور  
های آناتات در لندن اعضای حزب  
مستقل کارگر به قطعنامه ای که در  
کنفرانس سوسیال شوئیست ها صادر  
شده بود پیوستند. از این بعد لیبر  
های این حزب با عبارت پر دازی های  
پاسیفستی ماهیت خود را پرده پوشی  
کرده در عمل خط مشی سوسیال  
شوئیستی را در پیش گرفتند. لیبرهای  
حزب مستقل کارگر بعد از تأسیس  
انتر ناسیونال کمونیستی در سال ۱۹۱۹  
تحت فشار توده های غرب که بسمت  
چپ متمایل شده بودند، تصمیم بخروج  
از انتر ناسیونال دوم گرفتند. در سال  
۱۹۲۱ اعضای حزب مستقل کارگر به  
انتر ناسیونال کدائی دومین داخل

## حساب

علم مطالعه اعداد است ، به عبارت دیگر شاخه ای از ریاضیات است که در آن خواص اعداد طبیعی مورد مطالعه قرار می گیرد . این اعداد رشته نامحدود . . . ۵ و ۴ و ۳ و ۲ و ۱ است که از یک شروع می شود و هر جمله ای بسا اضافه کردن یک واحد به جمله قبل به دست می آید .

عملیات حسابی ، جمع ، تفریق ، ضرب ، تقسیم به توان رسانیدن و استخراج ریشه و استفاده از نتایج این مطالعات ، در زندگی روزانه ، علم حساب را تشکیل میدهد می توان گفت که تاریخ حساب به اندازه تاریخ خود انسان قدمت دارد .

## حساب پس انداز

نگهداری حساب برای مبلغی که به منظور معینی نگهداری می کنند تا تحت شرایط مقرر و در تاریخ مشخص به کار برده شود .

## حساب جاری

حسابی که بین دو موسسه اعم از انتفاعی یا غیر انتفاعی و یا دو

شخص حقیقی و یا حقوقی برای ثبت قرض و یا مقروض ناشی از داد و ستدهای جاری نگهداری میشود .

## حشره شناسی

شعبه ای است از علم جانور شناسی که به مطالعه حشرات اختصاص دارد .

## حق آیین پرستانه

یعنی حقیقه صرفاً به پیروی از اصول مراسمی مطالبه می شود .

## حق استقلال

حق استقلال نتیجه مستقیم حق صیانت است . و مانع از دخالت امور یا لستی در اعمال و اقتدارات دولتی است . خواه این اقتدارات مربوط بحقوق اساسی ملت باشد ، خواه در اداره امور داخلی و خواه در روابط خارجی با دولت های دیگر .

## حق الزحمه

پاداشی که مستقل از حقوق بکار های آزاد بر خمی از صاحبان مشاغل فکری تعلق میگیرد .

موجودیت ، حق بقا و حق اکمال  
استعدادهای بالقوه آن ملت است .

### حق عضویت

مبلغی که شخص یا موسسه به طور  
منظم برای عضویت در یک انجمن  
سازمان یا موسسه خیریه و نظایر آن  
یا برای آن که نشریه ای را به طور  
مرتب دریافت نماید می پردازد .

### حقوق

حقوق مجموعه موازین ، قواعد  
و مقرراتی است که دولت برای  
تنظیم زندگی اجتماعی وضع میکند و  
ایدیولوژی حقوقی مجموعه تصورات  
و نظریات در باب آنستکه چگونه  
مقررات و قوانین باید وضع شود که  
منافع طبقه ی مسلط به بهترین نحوی  
حفظ گردد. ایدیولوژی حقوقی سخت  
با ایدیولوژی سیاسی در آمیخته  
است .

### حقوق بین الملل

عبارت از نظم حقوقی متکی بر  
قواعد سازمان دهنده و تاسیس کننده  
جامعه بین المللی است .

### حق بیمه

مبلغی که بیمه گزار متعهد است  
در برابر خطر بیمه شده به طور یکجا  
یا اقساطی به بیمه گر پردازد .

### حق تجارت بین المللی

حق تجارت عبارت از حقی است  
که برای افراد و جامعه ها و گروه  
های ملی و همچنین ادارات دولتی  
جهت مشارکت در مبادله محصولات  
و خدمات و افکار شناخته شده است  
و مبنای واقعی اجتماع بین المللی  
را تشکیل میدهد .

### حق تساوی

در حقوق کلاسیک بین المللی ،  
شامل تساوی عملی هم میشود . یعنی  
حقی که هر دولت بر پایه تساوی با  
سایر دول در تمام جهات دارد ،  
صرف نظر از وسعت خاک یا اهمیت  
اجتماعی و امکانات و نیروی دانش  
و اخلاقی .

### حق صیانت

حق صیانت برای هر دولت مانند  
هر فرد عبارت از حق زندگی ، حق

## حقوق طبیعی

عبارت از حقوقی است که اکثر فلاسفه قدیم و حاضر معتقد بودند و هستند که از طرف خداوند (ج) به انسان اعطا شده مانند حق حیات، حق زندگی، حق اینکه در جستجوی عشرت و سعادت و کسب لذت خود باشد. واضح آن جان لاک است.

## حقوق یک کشور

عبارت از مجموعه مقررات حقوقی است که در آن کشور بموقع اجرا گذاشته می شود. در این معنی کلمه حقوق تعین کننده یک نظام حقوقی است این نظام حقوقی بر حسب ماهیت روابط اجتماعی شامل شعب مختلف می شود. مانند حقوق تجارت، حقوق اداره، حقوق کار و غیره.

## حق و یتو

در لاتین بمعنی منع کردن است حق و یتو یا توانائی جلوگیری است، این حق در سازمان ملل متحد معنای خاص دارد. درین مورد حق و یتو به معنای حق اعضای دایمی شورای

امنیت ( امریکا، شوروی، چین، انگلستان و فرانسه) برای جلوگیری از عمل تصویب شده به وسیله اعضای دیگر است.

## حقیقت

تطابق واقعیت عینی خارجی با تصاویری که در ذهن ما مرتسم میشود حقیقت نام دارد، به بیان دیگر هر گاه احساس و ادراک حسن و تصورات و مفاهیمی که از آنها ناشی میشود با موضوع معرفت مطابق باشد یعنی بشکل معنوی خوامس و ویژگیهای موضوع معرفت و مضمون مشخص آنرا منعکس کند ما با حقیقت سر و کار داریم. اگر آنهارا مسح نماید و یا نا درست منعکس کند ما با گمراهی سر و کار داریم.

## حقیقت عینی

آنچنان مضمون تصاویر حسی یا عقلی در شعور مناسبت کند یا موضوع پژوهش توافق دارد و بدان وابسته است و بسبب

در آینه دقتتر، کامل تر و عمیق تر شود.

### حکم

آنچنان فکری در باره شئی یا اشیا و پدیده یا پدیده هاست که دارای جنبه سلبی یا ایجابی (منفی یا مثبت) باشد مانند: «طبقه کارگر یک طبقه پیش آهنگ است» یا «سرما یاری نظماً می است» «ظالمانه» یا «علم یا خرافات ساز - گار نیست» یا «استقرار صلح در شرایط سرما یاری ممکن نیست» این احکام از منشی مفاهیم مجرد و مشخص تشکیل یافته اند و متضمن رد یا قبول یک فکر معین است.

### حکومت

عبارت از استقرار نظم و مخالفت با هرج و مرج، تعیین حدود و تکالیف افراد، قطع و فصل دعاوی افراد، دفع ضرر و جلب نفع و حفظ منافع خصوصی افراد است.

### حلول

حلول یکی از اصول پنجگانه

آن تعریف میشود. مثلاً وقتی میگویم: «لنین بنیان گذار حکومت شوروی و حزب بلشویک ها است» یک حقیقت عینی است.

### حقیقت مشخص

حقیقت تجریدی نیست، مشخص است یعنی واقعیت را در لحظات معین حرکت در چهار چوب زمانی و مکانی آن بررسی میکند. حقیقت مشخص حقیقتی است که شرایط ویژه ای را که موضوع معرفت ما در آن شرایط وجود دارد و نیز این نکته را که این موضوع معرفت در تحول و تغییر است در نظر میگیرد.

### حقیقت مطلق

مقصود از این حقیقت مطلق یعنی معرفت کامل و جامع در باره بحث معین که بدان تنها در پروسه ای پایان حرکت فکر میتوان دست یافت.

### حقیقت نسبی

مقصود از حقیقت نسبی یعنی معرفت نا کامل و ناقص و جزئی که با پد

دیانت مسیح است و مسیحیان معتقدند  
خداوند روح را در بدن انسان  
دمید و در عین حال باوقفیم و شعور  
داد.

### حنبللی

یکی از مذاهب اربعه اهل سنت  
منسوب به ابو عبدالله احمد بن محمد بن  
حنبل که از ائمه چهارگانه اهل سنت  
بوده و در سال ۲۴۱ هجری در گذشت  
و پیروان او را حنبلی گویند.

### حنفی

یکی از مذاهب چهارگانه اهل سنت  
منسوب به ابوحنیفه نعمان بن ثابت  
اهل افغانستان که در سال ۸۰ هجری  
متولد و در سال ۱۵۰ هجری درگذشته  
است. پیروان او را حنوفیه میگویند.

### حواریون

یاری دهندگان، یاران، یاری-  
کنندگان انبیاء، یاران حضرت  
عیسی (ع).

# خ

## خاجه

معنای عمومی و اصطلاحی این کلمه بزبان دری همان خاجگان حرم سراها است بطوریکه معمول بوده این خاجگان یا طبیعتاً خنثی بوده و یا از طفولیت آنان را اخته نموده و برای خدمت زنان در حرم سرا و اداره حرم اختصاص داده می شدند .

## خاکشناسی

شعبه ای است از علم زمین شناسی که به مطالعه خاک ها از نظر منشأ خواص و چگونگی بهره برداری از آنها اختصاص دارد .

## خانقاه

منزلگاه درویشان و هم چنین مسافر خانه .

## خانواده

خانواده آنچنان پروسه اجتماعی است که در آن مناسبات فریولو - ژنیک ، اقتصادی روانی ، اخلاقی و سنتتیک بهم پیوسته است و زناشویی که پیوند پایدار زن و مرد است و اشکال مختلفه در تاریخ بخود گرفته آترا بوجود می آورد .

## خدمات اداری هند

سازمان استخدام انگلیسی بود و کسانی که میخواستند مشاغل اداری در هند داشته باشند در آن اداره بگرفته امتحانات میگذرانند و بعد میتوانند پست و مقام خوبی در دستگاه دولتی هند برتانیوی بدست آورند .

### خبر بوریدان

این اصطلاح را در فرهنگ ها به بوریدان یکی از فلاسفه قرن چهاردهم فرانسه نسبت میدهند که ضمن استدلال درباره آزادی اراده بکار برده است، خری در میان دوپشته علف یکسان استاده است و بسوی هیچ یک از آن دو نمیرود زیرا نمیتواند معلوم کند کدام یک از آن دو مطبوع تر است. این حالت تردید و دودلی آنقدر دوام نمیکند تا خرسقط میشود این اصطلاح در زبان های اروپائی در مورد مشخص مردم و دودل بکار میرود.

### خرده اوستا

تسمی از کتاب اوستا شامل نیایشهای و دعا های مخصوص که در جشن و مراسم مذهبی میخوانند، خرده، و خرده اوستا هم گفته شده.

### خرده بورژوازی

یکی از مظاهر نا شکبائی خرده بورژوازی، اشتیاق به پیش تاختن سریع، قطع نظر از امکانات واقعی کوشش برای پرش از روی مراحل اجتناب نا پذیر تکامل، که توسط عوامل عینی اجتماعی - اقتصادی

و بسویزه سطح تکامل نیروهای مولده تعیین میشود، میباشد.

لنین ضمن انتقاد از نظریات چپ روانه در باره امکان نیل بسوسیالیسم «در یک حرکت» و تقریباً بهیشتی با یک حمله منفرد سواره نظام، نسبت به خصالت خرده بورژوائی و ماجراجویانه و خطر عظیم چنین نظریات هشدار میداد. لنین در مقاله «اهمیت طلا، اکنون و پس از پیروزی سوسیالیسم» که در سال ۱۹۲۱ نوشت، از لزوم یک «حرکت تدریجی، احتیاط آمیز و غیر مستقیم بسوی حل مسایل اساسی تکامل اقتصادی» سخن گفت «بزرگترین و شاید تنها خطر برای انقلاب اصیل، خطر انقلابیگری اغراق آمیز است، که حدود و شرایطی را که در آن روشهای انقلابی مناسب هستند و میتوانند بطور موفقیت آمیز بکار گرفته شوند، نا دیده میگیرد. انقلابی مطمئن تلف خواهد شد اگر انقلاب را تا حد چیزی تقریباً الهی بالا ببرد، اگر کنترل عصبی خود را از دست بدهد و نتواند با خون سردی کامل بیاندیشد پسند و معلوم کند که تحت چه شرایطی عمل انقلابی



### خلع سلاح

سنگینی بار تلفات جنگ جهانی اول و کمک فوق العاده‌ای که اختراعات و اکتشافهای جدید به توسعه و تکثیر سلاح های جنگی کرد بالخاصه بعد از پیدایش سلاح های اتمی و استعمال آن از طرف امپریالیسم امریکا در جنگ دوم جهانی و جاپان و تلفات ده ها هزار انسانهای بیگناه، ناشی از آن عده زیادی از سیاستمداران و صلحدوستان مخصوصاً اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی را برانگیخت که برای نجات بشر از سلاحهای منهدم کننده چاره ای بیندیشد و برای این منظور فکر محدود کردن سلاحها و بستن قرار داد های بین المللی برای جلوگیری از توسعه آنها پیدا شد تا جهان بشریت را متوجه خلع سلاح بسازد ولی تاکنون باوصف مسامی ممالک صلحدوست که در رأس آن اتحاد شوروی قرار دارد امپریالیسم امریکا و همسنگرهاش قبول نکرده است.

### خلق

خلق محرک عمده تحولات مترقی و تجدید سازمان انقلابی جامعه است و مبارزه توده های مردم انگیزی اساسی مترقی اجتماعی است.

باید اجرا شود و در چه هنگامی لازم است آن عمل انقلابی به عمل اصلاح طلبانه «رفر میستی» انتقال یابد.

چنانچه پیروان مائوتسه تونگ از همین نوع انقلابی گری خرده بورژوازی پیروی میکنند.

### خرقه

تکه از پارچه، پاره لباس جامه ای که از تکه های گوناگون دوخته شده باشد، جبهی مخصوص درویشان.

### خرم دیان

پیروان بابکتخرمی یاخرم دین که در عهد مأمون و معتصم در آذربایجان قیام کرده و میخواستند دست خلفای عباسی را از ایران کوتاه کنند آنها را با بکیان و سرخ جامگان و سرخ پوشان هم گفته اند.

### خصمت انقلابی

داشتن مختصات لازم روحی و اخلاقی برای شرکت در مبارزه دشوار و پرنج انقلابی پرولتاریا مانند شجاعت، اراده و پشتکار، روح پیکارجویی، تدبیر و لیاقت سیاسی و غیره. این مختصات را شخص ضمن مبارزه و پراتیک انقلابی میتواند از راه تجدید تربیت خود بدست آورد.

## خودمختاری کردن

نظریه ای بود مبنی بر اینکه کلیه جمهوریه‌های شوروی بر اساس خودمختاری به جمهوری شوروی فدراتیف روسیه به پیوندند طرح «خودمختاری کردن» را استالین پیشنهاد نمود. ولین بشدت این طرح را انتقاد کرده و برای حل مسئله راه حل اصولی دیگری پیشنهاد نمود - متحد شدن جمهوری شوروی در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بر اساس برابری کامل حقوق نخستین کنگره شورا های اتحاد شوروی سوسیالیستی در ماه دسامبر ۱۹۲۲ تصمیم به تأسیس اتحاد شوروی سوسیالیستی گرفت .

## خورچین دوزان

اصطلاحی است تحتیر آمیز که به شمالیان سفید پوست امریکایی از قشرهای پایین میباشند اطلاق می شود که در دوران عمران پس از جنگ داخلی به جنوب آمده بودند و از برنامه های عمرانی سود های شخصی می بردند .

## خمپاره

انواع مختلف گلوله توپ .

## خمپاره ۱۰ ندادز

آلنی است مانند توپ که لوله کوتاه و دهانه فراخ دارد و با آن خمپاره میاندازند .

## خوانسامه

در زبان هندی به معنی آشپز است و از کلمه دری «خوانسامان» (سامان دهنده دستر خوان) ناشی شده است.

## خواه یورک

نام خانواده سلطنتی انگلیس (۱۴۶۱ - ۱۳۹۹)

## خود

کلاه آهنی، کلاه فلزی که در جنگ بر سر میگذارند کلاه خود هم میگویند

## خودمختاری

استقلال سیاسی ملت‌ها و بری بودن آن از تأثیر خارجی را «خودمختاری» گویند. خودمختاری گاه به معنای استقلال محدود و دولتی جوامع و اقلیتهای دینی و نژادی و غیره در داخل یک کشور یا یک ملت یا کشور در یک امپراتوری نیز به کار میرود.



### دادانیسم

مکتب ادبی که در سال ۱۹۱۵ در «زور یخ» بوسیله شخصی «توریسان» تزارا نام بنیان گذاری شد. مکتب دادانیسم شیوه‌ای منفی و عصیانگر داشت که ارزش تمام مکتب‌ها و سبک‌های ادبی را نفی میکرد و در واقع نمیتوان دادانیسم را سبکی ادبی محسوب داشت بلکه دادانیسم عکس-العمل و اعتراضی است بی‌وضع حاصله بعد از جنگ و اصول فرار دادی ادبی آن زمان.

### دارائی

پول و یا هر چیزی که ارزش دادوستد داشته باشد هر گونه حق مالی و یا هر گونه منبعمی که جنبه

تمول و ثروت داشته باشد دارائی گفته می‌شود.

### داروینیسیم

مجموعه نظریه‌های داروین و طرفداران اوست در این نظریه‌ها چگونگی تغییر شکل و تکامل جانداران و پیوستگی آنها به یکدیگر توضیح داده میشود اصول این نظریه‌ها عبارتند از:

۱- بیشتر جانداران تعداد زیادی از نوع خود را به وجود می‌آورد.

۲- کمبود غذا در محیط زندگی سبب تنازع بقا می‌شود.

۳- جانداران پیوسته در تغییرند برخی از این تغییرات موروثی میشود.

یکشند، به عقیده آنان هادس محل  
اقامت مردگان در زیر زمین بود.

### دانس

رقص

### دپارتمان

منطقه، ولایت

### دپارتمان‌ها

حکومتی که به ایالات و بعضی  
از مناطق کشور استقلال در امور  
داخلی خود بدهد.

### دپرسنالیزاسیون

از شخصیت غاری ساختن.

### دترمینسیم

قانون‌علیت‌درسرایای جهان‌آلی  
و غیر آلی عمل میکنند و موجب پیدایش  
اصل جبر «دترمینسیم» است در طبیعت  
جبر کور حکمرواست یعنی عناصر  
طبیعی قادر نیستند که قوانین اصلی  
را در پیاپی بدو در آن دخل و تصرف کنند  
ولی بازیگر صحنه تاریخ انسان  
معرفت جوی است. وی میتواند  
قوانین طبیعت و جامعه را بشناسد،  
علل اشیاء و پدیده‌ها را کشف کند  
و اینها را به خدمت خویش بکارد  
و بدین سان قانون جبر در تاریخ

۴ — تغییرات مفید که سبب بقای  
جانداران می‌شوند باقی می‌مانند  
و تقویت می‌گردند و تغییرات نامطلوب  
از بین می‌روند. تغییرات محیط‌موجب  
تغییرات در جانداران می‌شود به  
این ترتیب جانداران با محیط سازش  
می‌یابند و باقی می‌مانند.

۵ — تغییراتی در پی سبب ظهور  
خانواده‌های تازه‌ای در بین  
جانداران می‌شود.

### داغ

علامتی بود که بر روی بدن  
برده می‌گذاشتند و این علامت نشان  
میداد که برده مال کیست.

### داکتیلوسکپی

انگشت نگاری.

### داگما

«سبب‌ارت است از بسکه» اصل  
یادگترین انعطاف ناپذیر که معمولاً  
دارای جنبه دینی است.

### دانائیدها

در افسانه‌های یونانی، نام  
پنجاه دختر دانا، نوس، که همگی  
به استثنای یکی از آنها، شوهران  
خود را در شب عروسی کشتند  
و محکوم شدند که تا ابد از چاه آب

## درفش

علم، بیرق، علمی که پیشاپیش  
قطعا، عسکری حرکت بدهند.

## درفش کاویان

چرم باره که کاوه آهنگر هنگام  
کار کردن جلو خود می بست و زمانی  
که خواست مردم را برضحاك بشوراند  
آنها بر سر جوب کرد و پدشا پیش  
مردم براه افتاد، پس از شکست  
ضحاك پادشاهان آریایی هر کدام  
گوهرهایی بر آن آویختند و آنها در  
جنگها پیشاپیش عساکر می بردند.

## دروغ ناد

آزار و شکنجه پروتستانهای  
فرانسه به وسیله نظام لونی چهاردهم.

## درون همسری

در جامعه اشتراکی قبیله ایروا  
انستن زناشویی را تنها در درون  
قبیله بنام درون همسری یاد میکنند

## دریوپتیه سینا

میمونهای درختی نامیده میشود  
که چارلز داروین طبیعیدان بزرگ  
انگلیس و پیر وانش، تکامل جهان  
حیوانی را در طی سده های گذشته  
مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند.  
و بنا به عقیده وی و پیروانش دریوپتیه  
سیناها نیاکان مشترک انسان و

(دترمیتسم) ، بر حسب تکامل  
مهرات انسان و تشکل وی ، دمبدم  
بیشتر به اختیار بدل میشود تا زمانیکه  
عصر جبر در تاریخ سراپا جای خود را  
به عصر اختیار بدهد و بشر از قید  
جبر طبیعی و جبر اجتماعی آزاد گردد.

## دریوزگان

لا سارونی عنوان خاص دوره  
گردانی است که در ناپل ایتالیا  
از راه گدائی یا درآمدهای تصادفی  
گذران میکنند.

## درخت غار

واژه لاتینی نام درختی با برگهای  
معتدله همیشه سبز یونانیان و رومیان  
از برگهای این درخت تاج درست  
میکردند و آنها بر سرفاتحن  
میگذاشتند. امروز نیز اهلاء این  
تاج به قهرمانان و شعراء و هنرمندان  
مرسوم است.

## درژیموردا

نام پلیس در کمدی «بازرس»  
اثرن.و. گوگول نویسنده روس است  
«درژیموردا» نماینده و قبیح حکومت  
و عامل زور گویی و تعدی بود.

## درع

لباس جنگ که از حلقه های پاتکه  
های آهن درست کنند.

و کنترل از قدرت مرکزی به واحد های محلی

### دسپلین

نظم و ترتیب، انضباط

### دسپوت

مستبد

### دسپوتیسم

حکومتی را گویند که پیرو حکومت مطلقه و خود کامگی و بدست زمامداران خود رای و مستبد اداره شود.

### دستمزد

بهای نیروی کار کارگر است دستمزد شکل دیگر سان شدن ارزش نیروی کار است، که در برابر کار و معادل حاصل همه روزانه کار پرداخت میشود، بلکه فقط در برابر زمان لازم پرداخت می شود.

### دستمزد تولیدی

مقداری از بهای نیروی کار کارگر که به کارگران کارخانه ها که تولید را انجام میدهند تعلق میگیرد یا پولیکه در برابر انجام خدمات داده میشود. دستمزد تولیدی یاد می گردد.

میمون های آدم نمای کنونی. یعنی گوریل و شپانزه میباشند.

### دریوپیته کوس

در حدود سی میلیون سال پیش، گله های میمونهای عالی که پاراپیته سینا خوانده می شوند در جنگل های مناطق گرمسیری زندگی می کردند. اینان نیاکان ژیبون ها، اورانگ اوتان و دریوپیته کوس بودند که بموجب عقیده طرفداران داروین میمون های دریوپیته کوس اکنون از میان رفته اند.

### دزن بودیسم

یکی از جریان های بودیسم است که در قرن ششم میلادی به چین پدید آمد. دزن بودیسم معتقد به ماهیت واحد برای بودا و کلیه موجودات دیگر است و اصل اساسی آن « داگو » یعنی « آئین طبیعت » است که آنرا برتر از تمام اسلوب های تیوریک بشمارد « دزن بودیسم » به شهود آئی، الهام عقیده دارد.

### دژخیم

بدسرشت، زندان بان، مأمور شکنجه ی مجرمین، جلاد.

### دسانترالیزم

عبارت است از انتقال نظارت

**د فیلده**

رسم گذشت عسکر

**د کابریست‌ها**

انقلابیون منتسب به اعیان و اشراف روسیه بودند که در دسامبر (دکابر) سال ۱۸۲۵ علیه رژیم استبدادی قیام کردند. ارتش تزاری شورش را سرکوب و شرکت کنندگان آن را اعدام و یا برای اعمال شاقه به ساینیر یا تبعید کرد.

**د کترین**

آئین، نظریه فلسفی، سیاسی یا اقتصادی، برنامه سیاسی.

**د کترین ایزنهاور**

هدف این دکترین عبارت است از تقویت تسلط امپریالیسم امریکا بر کشورهای خاور نزدیک و میانه به بیهانهٔ تحکیم استقلال ملی و دفاع از تمامیت ارضی آنها در قبال «خطر کمونیسم» و در واقع برای سرکوبی جنبش‌های روز افزون آزادیبخش ملی در این منطقه.

**د کلاماسیون**

خواندن متنی با صدای خوش آهنگ همراه با حرکات مناسب.

**د کورآره**

مایوس. افسرده و دل‌سرد.

**د سر**

میوه، شیرینی و یا چیزهای تفتنی دیگر که بعد از غذای اصلی میخورند.

**د سوسیالیزاسیون**

فقدان اجتماعیت، از اجتماعیت عاری گشتن.

**د شارژ**

خالی شدن باطری و هر مخزن الکتریکی دیگر.

**د دفترداری**

کلیه کارهای مربوط به ثبت و خلاصه کردن اطلاعات حسابداری طبق روش معین به نحوی که مبنای اطلاعات و گزارش‌های مالی یک مؤسسه قرار گیرد.

**د دفتر حساب**

دفتری است که در آن داد و ستد های مالی به ترتیب نوع داد و ستد با ذکر تاریخ شرح و مبلغ در حساب های مربوط ثبت می‌شود.

**د دفی سینت**

نارساننی نیروهای مولده و فشار بیکه در مبارزه سبکین با طبیعت بر افراد بشر وارد می‌آید بصورت عادتی خشن و مساوت آمیز مخصوصاً توسعه کشتن نوزادان ناقص الخلقه (دفی سینت) تظاهر می‌کند.

## د کلمه

مطلبی را با صدای بلند و با آب و تاب از بر خواندن، یا حرارت علیه کسی حرف زدن، عیارت پرداززی کردن.

## د کو پاژ

ترتیب و تنظیم سناریو برای فلم برداری.

## د کورازه

نومید و دلسردی، مایوس، افسرده.

## د کوراسیون

ترتیب و نظم اثاثیه تزئینی و اشیاء در یک صحنه از فلم یا تئاتر.

## د کوما نتر

فلمهای حقیقی یا مستند که از روت مناظر طبیعت یا پدیده و عوامل طبیعی تهیه میگردد.

## د کم

احکام خشک و غیر نقادانه و بدون در نظر گرفتن شرایط علمی داخلی و خارجی.

## د گماتیسیم

برخورد جامد و بدون بررسی انتقادی نسبت به نظریه، حکم، فرمول یا موضع معین و پدیرش

جزمی احکام و فرمولهای تئوریک مشخص بمثابه حلال کلیه مسائل ممکنه علمی، اجتماعی و سیاسی.

دگماتیسیم بجای آنکه زندگی واقعی را مورد مطالعه قرار داده احکام عملی را از آن انتزاع کند، میکوشد

احکام و فرمولهای مشخص بیش برداخته ای را مکتبیکوار بر واقعیات انطباق دهد و در صورتیکه واقعیات در گذار فرمولهای وی وارد نشوند خود واقعیات را ندیده میگیرد.

دگماتیسیم در نقطه مقابل ماز کسسیم - لیتیسیم قرار گرفته است که بنا بر تصریح مکرر بنیاد گذاران آن دانشی انقلابی، انتقادی متحرک و آفریننده است.

مظهر بارز دگماتیسیم در جنبش کارگری انواع سکناریسم سیاسی یا اپورتونیسیم چپ و «ماوراء چپ» است که عملاً در صورتیکه به آن مبارزه ای امان نشود، منجر به انفراد حزب طبقه کارگر و جدا شدن آن از توده های زحمتکش میگردد.

## د لقا

قسمتی از خشکی که در مصب دریا بواسطه رسوب مواد سیلابی



حقایق سعی میکند مردم را بسوی خود بکشد و موافقت و تحسین و پشتیبانی آنها را جلب کند.

### دمتیک

یکی از خط‌های قدیمی که بعد از خط هیراتیک اختراع شده.

### دمده

از مد افتاده غیرمرسوم.

### دمکرات

آزادبخواه، هواخواه و طرفدار آزادی.

### دمکراسی

آزادبخواهی، روشی در سیاست و حکومت که در آن اختیارات در دست مردم و نمایندگان آنها میباشد و از واژه یونانی دموس یعنی خلق (و کراتوس) یعنی حاکمیت و قدرت مشتق شده است. شکل عالی دموکراسی-شکل واقعی آن-دموکراسی سوسیالیستی است، زیرا که بسود اکثریت عظیم زحمتکشان و حافظ منافع آنان است. شالوده‌ای اقتصادی آن، مالکیت جمعی بروسایل تولید است. تنها در جامعه سوسیالیستی است که حق مساوی همه‌ای افراد میتواند تامین شود.

ایجاد شده و دریا را در همانجا به دو قسمت میکند.

### دلفین

نوعی از ماهی بزرگ و پستاندار که درازی بدنش تا سه متر میرسد.

### دماد

خطیب آتن قرن چهارم را در یونان دماد می‌گفتند.

### دمارک

در یونان باستان اکثری از قسمت‌های آتن از واحد‌های خود مختاری تشکیل شده بود که در رأس آن، یک دمارک که برای یک سال انتخاب می‌شد قرار داشت. وی امور محلی را سرپرستی میکرد و فهرست نام اتباع را نگاه میداشت.

### دماغه

انتهای باریک خشکی مجاور است.

### دماغوژی

عبارتست از اغوا خلسق از طریق دادن وعده‌های غلط و شعارهای ریاکارانه و دروغین دماغوگ یا عوامفریب کسی است که ادعا و دروغ با وعده‌هایی که پایه و بدون پشتوانه با تحریف

## دموکراسی

مقررات فامیلی قرن شانزدهم.

### دموس ها

در یونان باستان بر خلاف آرسو کرات ها، اشراف، بقیه اهالی آزاد آتیکا را دموس مینامیدند. اکثر دموسها از دهقانان پیشه وران، دریا نوردان و کارگران روز مزد تشکیل میشدند.

### دموکراتیک

شیوه همرا بی.

### دموکراسی اجتماعی

آنگونه نظام اجتماعی را گویند که در آن همه اعضای جامعه برای تصاحب خردی و خوش بختی بلند بردن سوئیه تعلیم و تربیه و در اشغال مقامات بلند تر و امور دواتی سهم مساوی داشته باشد طبق این مفهوم در اداره دواتی هر فرد بلا امتیاز رنگ، پوست، نژاد و زبان حق اشتراک را دارا باشد.

### دموکراسی اقتصادی

مراد ازین عبارت از آن نظام اقتصادی که در آن ملکیت خصوصی وسایل تولید و نفع خصوصی از بین رفته و جای آن مساوات اقتصادی ملکیت عامه اخذ کند طبق این نظریه

بدون دموکراسی و مساوات اقتصادی افراد نمیتوانند از آزادی سیاسی و اجتماعی بهره مند گردند تا که تفاوت های فاحش در عایدات آزادین جامعه موجود باشد مفهوم آزادی و مساوات سیاسی در ساحه عمل بشکل مطلوب عرض اندام نمیکند.

### دموکراسی سیاسی

عبارت است از حکومت مردم - یعنی آن طرز حکومتی که در آن مستقیماً یا بوسیله انتخاب نمایندگان که از اراده مردم نمایندگی میکند فیصله های سیاسی و غیره صورت بگیرد یعنی حکومت مردم از طرف مردم برای مردم، در این دموکراسی هر کس حق رأی آزادانه را دارد. دموکراسی سیاسی بدون دموکراسی اقتصادی ناقص است.

### دموکراسی نظامی

در دوران تجزیه طایفه ها در کلیه موارد اخذ تصمیم بارتیس و شورای ریش سفیدان میباشد و مجمع ملی آن زمان که منحصر آ از جنگجویان تشکیل میشد تنها تصمیمات را استماع و با افراد

پیروان این مکتب به وجود دو اصل باور دارند که یکی را ماده و دیگری را روح می خوانند بنابراین عقیده کانت و دکارت دو قسم وجود محقق است. نخست وجود جسمانی و مادی که بعد حقیقت آن است، آن دیگر وجود روحانی که فکر و عقل نماینده راستین آن میباشد. در حقیقت دکارت کوشیده با این سلاح دودم ایده آلیسم و ماتریالیسم را از لحاظ ایده-الوژیکی بهم نزدیک نماید.

### دو بل

دو برابر نسخه دوم نقل و یا رو نوشت.

### دو بلاژ

پوشش کشتی ، دولا کردن ، دو تا کردن .

### دو بله

دو برابر کردن .

### دو جین

دسته یا بسته دوازده تایی، درجن .

و چکاچک سلاحها اظهار نظر میکرد. رو بنای سیاسی این دوران از آنرو دموکراسی نظامی نامیده میشود که جنگ و تشکل مردم بخاطر جنگ به منظور تلافی تجاوزات مرزی یا توسعه قلمرو شکار روی میداد.

### دمونستراسیون

تظاهر دسته جمعی که در آن فرقه بی یا فرقه ها و احزاب مختلفی شرکت داشته باشند و بوسیله سخنرانی و گردش در جاده ها در تثبیت خواسته های خود کوشش کند .

### دمیورژها

در یونان باستان صنعت کاران را بنام دمیورژها یاد میکردند .

### دوئل

جنگ تن به تن بین دو نفر که ما بین آنان نوعی خصومت بوجود آمده باشد .

### دو آلیسم

دو آلیسم یا دو گانه پرستی دبستانی است در فلسفه که بنیان گذارش در حقیقت دکارت میباشد

## دور

یکی از تقسیمات کوچکتر دوره است. هر دوره، بر حسب نوع موجودات، زنده به چند دور تقسیم می‌شود.

## دوران

یکی از تقسیمات بزرگ تاریخ زمین است. خود شامل چند دوره می‌شود. مهمترین دور انهای زمین شناسی عبارتند از دوران پیش از دوران اول دوران دوم سوم و چهارم.

## دوران اول

یکی از دوره های زمین شناسی است. حدفاصل میان دوره پرکامبرین و دوران دوم است. مهمترین دوره های آن عبارتند از کامبرین، سیلورین، دونین، کربنیفر و پرمین. طول مدت این دوران را در حدود ۵۰ میلیون سال تخمین زده اند.

مهمترین وقایع این دوران پدید آیش چین خورده گی های بزرگی بوده است. جانورانی مانند تریلویت و ماهی های زره دار و گیاهانی چون سرخس های دانه دار، از سنگواره های مشخص این دوران اند.

## دوران دوم

یکی از دوره های زمین شنا- می است. حدفاصل میان دوران اول و دوران سوم است. مهمترین دوره های آن عبارتند از تریاس، ژوراسیک، کرتاسه.

طول مدت آن در حدود ۱۲۲ میلیون سال تخمین زده شده است. در این دوران چین خوردگی بزرگی به وجود نیامده است. انواع مختلف جانوران، گیاهان مخصوصاً خزنده گان در این دوران پدید آمده است.

## دوران سوم

مهمترین دوره های این دوران عبارتند از الیوسن، الیگوسن، میوسن و پلیوسن، طول مدت این دوران ۷۰ میلیون سال تخمین زده شده است. چین خوردگی های آلپ در این دوران پدید آمده است.

## دوران چهارم

مهمترین دوره آن پلیستوسن نام دارد. در حدود یک میلیون سال است که این دوران آغاز شده است. دوره های یخچالی به این دوران تعلق دارند. پیدایش انسان به این دوره نسبت داده می‌شود.

در برست لیتوفسک امضا کند. پس از سقوط آلمان قیصری در نوامبر سال ۱۹۱۸ قرار داد صلح برست از طرف حکومت شوروی لغو شد.

### دوره بین یخچالی

زمان حد فاصل میان دو دوره یخچالی متعلق به دوران چهارم است. در طول مدت این دوره آب و هوای زمین ملایمتر بوده است.

### دوره توحش

عده‌ای از جامعه شناسان تاریخ اولیه را بدو عهد تقسیم میکند: توحش و بدویت عهد توحش با اختراع تیرو کمان پایان می‌پذیرد، عهد بربریت با اختراع سفالگری آغاز میگردد. و ایجاد و تکامل زراعت و مالداری را در بر میگیرد.

### دوره وین ادبیات روس

در طول سالهای که ارتجاع در روسیه حکومت میکرد و پترسبورگ مرکز تجمع نویسندگانی بود که نسبت به عوام الناس و مردم بی فرهنگ ایر از همدردی میکردند و از اینجا اصطلاح «دوره وین ادبیات روس» آ. آ. آملی تا آتروف به نویسندگان آن زمان اطلاق می‌شد.

### دور پیمائی سر مایه

مارکس دگرسائی پیگیر و بنا تغییر چهره منظم و متوالی سرمایه را از یک چهره به چهره دیگر و باز-گشت آنرا به چهره نخستین «دور-پیمائی» سرمایه مینامد.

### دوره بازگشت ادبی

یا شیوه بازگشت به سبک عراقی و خراسانی. این نهضت ادبی در اواخر قرن دوازدهم در اصفهان و شیراز آغاز شد و جمعی از شعرا مانند مشتاق، هاتف و غیره که در اصفهان انجمن ادبی داشتند تصمیم گرفتند سبک هندی را کنار بگذارند و غزل را از مضمون‌های باریک و الفاظ پر استعاره پاک کنند و از سبک عراقی تبعیت نمایند. تا اینکه با کمک و همکاری قالی شیبانی و بالاخره بهار مؤفق هم شدند.

### دوره برست لیتوفسک

منظور دوره صلح برست است. حکومت شوروی جوان که هنوز قوام نیافته بود مجبور شد قرارداد غارتگرانه‌ای را که از طرف آلمان امپریالیستی و متفقینش اطریش، هنگری، ترکیه و بلغارستان بوی تحمیل شده بود در ۳ مارس سال ۱۹۱۸

## دوره یخچالی

دوره‌ای است در اوایل دوران چهارم که در طی آن قسمت‌های زیادی از نیمکره شمالی از یخچالها پوشیده بوده است. آثار گوناگون یخچالها در قسمت‌های از آمریکا، آسیا و اروپا که اکنون آب و هوای معتدل دارند باقی مانده است.

## دولت

سازمان سیاسی جامعه و مهم‌ترین وسیله برای تامین سلطه طبقه ایست که از نظر اقتصادی در جامعه نقش حاکم دارد، و وظیفه اساسی دولت حفظ و تحکیم آن نظام اقتصادی و دفاع از آن طبقه ایست که زاینده‌ای آن بوده است. از نظر تاریخی دولت همزمان با پیدایش جوامع منقسم بطبقات بوجود آمد.

## دولت ائتلاف

این دولت در ماه مه سال ۱۹۱۷ یعنی دو ماه پس از انقلاب فوریه و سرنگونی تزارسم تشکیل شد. دولت از منشیوکها: اسکویلف و تسره تلی و چندتن از سوسیالیست رولوسیونرها و از آنجمله کراسکی،

چرف و غیره ضمن ائتلاف با وزیران بورژوازی در این دولت شرکت داشتند.

## دولت آزاد

دولتی که میلیون یک کشور در حال اشغال در خارج از سرزمین اصلی به عنوان دولت موقت تشکیل می‌دهند و وظیفه اصلی آن تلاش برای رهایی آن کشور است و گاهی نیز چنین دولت‌ها در اثر تحریکات امپریالیسم علیه دولت‌های مترقی جهان بوجود می‌آید آنها عده‌ای از خائنین را استخدام و در چنین موارد از آنها استفاده می‌نمایند.

## دولت سوسیالیستی

هدف دولت سوسیالیستی نابود کردن مناسبات مالکیت خصوصی و رهبری امور از روی نقشه برای ایجاد مالکیت اجتماعی است که هرگونه استثمار فرد از فرد را از میان میبرد. این دولتی است بشیوه‌ی نوین دیکتاتوری (زیرا علیه اقلیت است) و بشیوه‌ی نوین دموکراتیک (زیرا به سود اکثریت است). دولت سوسیالیستی با تکیه آگاهی سوسیالیستی برای ایجاد انجمن شرايطی تیرد میکند که در

که حکومت تزاری در سال ۱۹۰۵ قصد تاسیس انرا داشت طرح قانون مربوط به تاسیس دوماى مشورتى دولتى و آيين نامه انتخابات دوما بىوسط کميسونى تحت رياست بوليگن وزير کشور وقت تدوين شد و با پيانيه مورخه ۶ اوت سال ۱۹۰۵ تزار انتشار يافت بىلشويکسها دوماى بوليگن را واجد آتحریم نمودند «... دوماى بوليگن هرگز تشکيل نشد . طوفان انقلاب قبل از اينکه دوما تشکيل شود انرا برچيد .»

### دوماى دولتى اول

دولت تزاری از انقلابى که در سال ۱۹۰۵ در روسيه آغاز گرديد بهراس افتاده و ناگزير شد که در اواخر آوريل ۱۹۰۶ دوماى اول را تشکيل دهد . دوماى اول در ماه ژوئيه همان سال از طرف دولت تزاری منحل گرديد .

### دومين تقسيم اجتماعى کار

استفاده فراوان از فلسزات گوناگون در ابزار سازى (ذوب فلز و توليد افزارهاى فلزى، کوزه گرى و بافندگى نخستين رشته هاى صنايع دستى که حرفه اى شدند) دومين تقسيم اجتماعى کار در ميان کشاورزى و دامدارى و صنعتگرى رخ داد .

نتيجه ي آن هم طبقات و هم خود دولت از ميان برود و جاى خود را به خود گردانى اجتماعى کمونستى بدهد.

### دولت کامله الوداد

اصطلاحى است که در قراردادهاى تجارى بين المللى به کار مى رود . هر گاه هر يك از طرفين دولت سومى را بشمول کماستن تعرفه هاى گمرکى يا امتيازهاى تجارى ديگر قرار دهد به موجب آن هر که طرف بشمول امتياز دولت کامله الوداد مى شوند.

### دوليكوسفال

(داراى سردر از) ، به انساني گفته مى شود که طول ججمه او از عرض آن بيشر باشد .

### دوماى اول

منظور دوماى دولتى اول است . دولت تزاری از انقلابى که در ۱۹۰۵ در روسيه آغاز گرديد بهراس افتاده و ناگزير شد در اواخر اپريل ۱۹۰۶ دوماى اول را تشکيل دهد . دوماى اول در ماه ژوئيه همان سال از طرف دولت تزاری متفرق گرديد .

### دوماى بوليگن

يعنى مجلس مشاوره نمايندگان

اطلاق می‌شد. مثلاً دو مینیون کا ناد او دو مینیون هند و پاکستان اطلاق می‌شد اصطلاح دو مینیون پس ازان رفته رفته جای خود را به اعضای کامنولت داده است .

### دو نگرک

معاهده‌ای که در مارس ۱۹۴۷ بین فرانسه و بریتانیا منعقد شد و به موجب آن مقرر گشت که دو دولت در مقابل هر نوع تجاوز و یا تهدید به تجاوز از طرف آلمان یا یکدیگر مذاکره و اقدام کنند .

### دون کیشوت

دون کیشوت نام قهرمان افسانه‌ای کتابیست از « سروانتس » نویسنده مشهور قرن شانزدهم اسپانیا ، او مظهر افراد خیالیابی است که میخواهند با بدی های روی زمین مبارزه کنند .

### دونین

دوره سوم از دوران اول زمین شناسی .

### دهارما

اصطلاح هندی بوده به معنی خدمتگذاری و فداکاری در راه خوشبختی دیگران است .

### دومین تقسیم بزرگ

#### اجتماعی کار

دومین تقسیم بزرگ اجتماعی کار ، که صنایع دستی را از زراعت جدا می‌سازد موجب توسعه بیشتر این مبادرت میگردد ، اختراع برنز و کشف استفاده از سنگ آهن ، ساختن ابزار و ادوات را بنحو محسوس پیچیده تر میسازد .

### دومین کنگره انترناسیو -

#### نال کمونیستی

از ۱۹ ژوئیه تا ۷ اوت سال ۱۹۲۰ برپا بود کنگره در پتروگراد گشایش یافت ، جلسات بعدی در مسکو تشکیل گردید . در دومین کنگره بیش از ۲۰۰ نماینده از طرف سازمان های کارگری ۳۷ کشور حضور داشتند ، علاوه بر نمایندگان احزاب و سازمان های کمونیستی ( از ۳۱ کشور ) بعضی از نمایندگان نیز شرکت نموده بودند .

### دومینیون

این کلمه به معنای قدرت ، اختیار ، حکومت و تفوق است و در گذشته بر سر زمین های داخلی یا ماورا دریای تحت حاکمیت شاه انگلستان



و مقداری هم اجاره میکنند بعضی دیگر هم هستند که از خود زمینی ندارند و تمام زمینی را که میکارند اجاره می کنند اینها ثرا به سود و سلم میپردازند و یا با مو، صنعتی و تجار تی اشتغال می ورزند و در حقیقت اینها دائماً استشار میکنند و یا مزدور اجیر میکنند علاوه بر این اینها یا قسمتی از زمین های خود را اجاره میدهند و یا از راه دریافت بهره مالکانه استشار میکنند.

### دهقانان میانه حال

عده ای زیادی از دهقانان میانه حال صاحب زمین اند که برخی از آنها صاحب مقدار زیادی زمین بوه و مقداری هم اجاره میکنند برخی دیگر از خود زمین ندارند بلکه تمام زمین را که میکارند اجاره میکنند همه اینها مقدار قابل ملاحظه ای وسایل تولید دارند که متعلق به خود آنهاست. دهقانان میانه حال منحصرأ یا بطور عمده از کار شخصی خود امرار معاش میکنند آنها علی القاعده دیگران را استشار نمیکند عده زیادی از آنها از راه پرداخت مبلغ ناچیزی بهره مالکانه یا نزل مورد استشار قرار میگیرند

خداپرستی طبیعی

### دهقانان خرده مالک

قطعه زمین بسیار کوچک است. در انقلاب بورژوائی سالهای ۱۷۸۹-۱۷۹۴ املاک سنیو رهای نشودال بصورت این قطعات کوچک زمین میان دهقانان تقسیم شد ناپیون اول شرایط مساعدی بسوددهقانان برای بهره برداری از این زمین ها فراهم ساخت.

### دهقانان فقیر

در میان دهقانان فقیر بعضی مالک مقداری زمین هستند اما وسایل تولید آنها کافی نیست برخی دیگر مطلق مالک زمین نیستند ولی فقط دارای کمی وسایل تولید میباشند دهقانان فقیر بطور کلی مجبور اند زمین را اجاره نمایند و از آنجا که باید بهره مالکانه و نزیل بپردازند و قسمت کوچکی از نیروی کار خود را بفروشند مورد استشار قرار میگیرند.

### دهقانان مرفه

دهقانان مرفه علی القاعده صاحب زمین اند معدالک بعضی از آنها فقط صاحب مقداری زمین میباشند

### دیا لکتیک

روش منطقی، روشن کردن مطلبی بوسیله مکالمه و تعقل و یا به بیان دیگر دیا لکتیک سیستم علمی قوانین و مقولاتی است که در مجموع خود کلیت جهان را در جریان گسترش و تکامل و تغییر لا ینقطع آن منعکس میکند.

### دیا لکتیک ذهنی

معرفت انسان از این جهان تنها زمانی که قوانین و مقولات دیا لکتیکی را درک کند و بر اساس آن تکامل عینی جهان خارج را بررسی نماید، میتواند معرفت ثمر بخش باشد و در حقیقت سیر تفکر منطقی عبارت از دیا لکتیک ذهنی بوده که شکر در حرکت و تحول این پدیده ها را در خود منعکس میکند.

### دیا لکتیک عینی

تکامل جهان خارج بطور عینی و مستقل از ما و طبق قوانین و مقولات دیا لکتیک انجام میگردد و این قوانین و مقولات بطور عینی وجود دارد و در حقیقت عرصه ی فعالیت دیا لکتیک عینی پروسه های واقعی طبیعی و اجتماعی میباشد.

### دیا لکتیک مارکسیستی

علم عام ترین قوانین رشد طبیعت جامعه و تفکر است. در این علم جهان

علی القاعد دیگران را استثمار نمی کنند عده زیادی از آنها از راه پرداخت مبلغ ناچیزی بهره مالکانه یا نزل مورد استثمار قرار میگیرند ولی آنها معمولاً نیروی کار خود را نمی فروشند بعضی از آنها دهقانان میانهم حال سرفه اند و حتی تا حدودی دیگران را استثمار میکنند.

### دیا بت

مرض قند.

### دیا ستاز

موادی که موجب هضم غذا در بدن میشوند.

### دیا کری پن ها

دیا کری پن ها یعنی کوهستانیان که بزرگترین حزب در آتن بود که در ملات دیا کری واقع در شمال شرق آتیک، در سرزمین کم حاصل می زیستند.

### دیا کودا

شربت کونار.

### دیا گوستیک

تحلیل پدیده های اجتماعی تنها در چارچوب «تشخیص وضع موجود، وضع کنونی» بدون در نظر گرفتن پیش بینی وضع آینده محدود دگردد بنام دیا گوستیک میگوید.

۱۷۹۵ بر این کشور فرمانروا شد  
و در نهم نوامبر ۱۷۹۹ (هیجدهم  
برومس سال ۸) در اثر کودتای  
جنرال بنا پارت سرنگون گردید.

### دیرکتور

مدیر، رئیس.

### دیرکسیون

امتداد، جهت، خط سیر.

### دیرژنرال

قابل هدایت، نوعی بالون جنگی  
قابل هدایت.

### دیرین شناسی

علمی است که در آن بقایا و آثار  
موجودات زنده و دورانیهای گذشته  
زمین مورد مطالعه قرار میگیرد.  
گاهی به آن سنگواره شناسی نیز  
میگویند.

### دیسانتری

اسهال خونی.

### دیسستها

یا «مرکزیت دموکراتیک» این  
گروه در دوران کمونسم جنگی پدید  
آمد. دیسستها نقش رهبری کننده حزب  
را در شوراهای اتحادیه ها منفی  
میگرداند و علیه خط مشی لینینی در مقابل  
تشکیلاتی مبارزه میکنند و خواستار

بینی ماتریالیستی و اسلوب دیالکتیکی  
با هم در آمیخته و یوحدت رسیده اند  
و بهمین جهت لینین دیالکتیک را روح  
مارکسیسم میداند.

### دیالوگ

گفتگو، مباحثه، گفت و شنود.

### دیپلم

شهادتنامه

### دیپلومات

سیاسی، سیاست دان.

### دیپلوماسی

مشتق از «دیپلومات» به معنای  
تعاقد کننده سیاسی کشوری در کشور  
دیگر در زبان فرانسه است و  
دیپلومات نیز مشتق از «دیپلوما» ی  
یونانی و لاتینی است که بمعنای کاغذ  
ناشده و سند و تصدیق است. سیاست،  
علم سیاست حل و عقد امور میان  
کشورها و ممالک خارجی را هم  
دیپلوماسی میگویند.

### دیداکتیک

شعری که مضمون آن پند  
و اندرز باشد.

### دیرکتوار

نام حکومتی که در جریان انقلاب  
کبیر فرانسه از بیست و هشتم اکتوبر

اعمال می شود. اشکال دیکتاتوری از سلطنت مطلقه تا جمهوری پارلمانی است. جمهوری پارلمانی شکل پوشیده دیکتاتوری بورژوازی است. در جوامع دیکتاتوری، هرگاه منافع طبقات استثمارگر بوسيله توده های خلق مورد تهدید قرار گیرد، آنها با توسل به اشکال علنی و پنهان مشابه دیکتاتوری تسلط طبقاتی خود را حفظ میکنند. در برابر دیکتاتوری طبقات استثمارگر، دیکتاتوری پرولتاریا وجود دارد که حکومت اکثریت است.

### دیکتاتوری پرولتاریا

عبارتست از قدرت دولتی طبقه ی کارگر که در نتیجه ی انحلال نظام سرمایه داری و درهم شکستن ماشین دولتی بورژوازی ایجاد میگردد. دیکتاتوری پرولتاریا محتوای اساسی انقلاب سوسیالیستی و شرط اساسی انجام آن و نتیجه ای اساسی پیروزی آنست. آموزش مربوط به دیکتاتوری پرولتاریا از مهمترین اصول تئوری مارکسیسم لنینیسم است. پرولتاریا از قدرت دولتی خود، از سیادت سیاسی خود برای درهم شکستن مقاومت استثمارگران، برای تحکیم پیروزی انقلاب برای جلوگیری از هرگونه تشبیه بخاطر بازرگاران قدرتمند

گروه در دوران کمونیسم جنگی پدید آمدند. سسپها تنش رهبری کننده حزب را در شوراها و اتحادیه ها نفی میکردند و علیه خط مشی لنینی در مسایل تشکیلاتی مبارزه میکردند و خواستار آزادی فراکسیون و دسته بندی در حزب بودند که در کنگره های مهم و دهم به شدت از طرف حزب تقبیح گردید.

### دیسک

گرد، نوعی وسیله ورزشی.

### دیس گرام

یک دهم گرام.

### دیس متر

یک دهم متر ده سانتی متر.

### دیفتری

نوعی مریضی ساری و خطرناک که در گلو پدید میآید.

### دیکتاتوری

تسلط یک طبقه بر طبقات دیگر جامعه به کمک اهرم دولتی اشکال تحقق سیاسی دیکتاتوری مربوط به شرایط مشخص تاریخی اجتماعی هر کشور است و در نتیجه متنوع و گوناگون است، در جامعه طبقاتی که بین طبقات تضاد های آشتی ناپذیر وجود دارد، دیکتاتوری بصورت دیکتاتوری اقلیت استثمارگر بر توده های مردم تحقق می یابد و گاهی حتی بر بخشی از خود طبقه حاکمه

### دیگماه

در یونان باستان نمایشگاه را دیگماه می‌نامیدند که محل نمایش کالاها و بورس در آن قرار داشت.

### دینامو

دستگاهی که انرژی مکانیکی را به انرژی برقی تبدیل می‌کند.

### دینامیت

ماده منفجره ای است که از آغشته کردن کیزلگوریا و نیترو گلیسرین حاصل می‌شود.

### دینامیسیم

حرکتی، تحول پرستی.

### دینامیک

شعبه ای از علم مکانیک است که در آن تغییرات حرکت اجسام مادی در اثر نیرو از نظر ریاضی و فزیک، مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

### دیوار چین

یک دیوار بسیار عظیم و طولی است که طی چندین قرن با کار متوالی میلیونها نفر در قسمت شمالی چین ساخته شد قسمت مهم ساختمانی این دیوار بویژه در قرن سوم قبل از میلاد صورت گرفت و هدف از ساختن

بورژوازی، برای دفاع در مقابل تجاوزات ارتجاع بین‌المللی استفاده میکنند. با این حال دیکتاتوری پرولتاریا فقط بمعنای اعمال جبر علیه طبقات استثمارگر نیست. عمل اصلی دیکتاتوری پرولتاریا عمل خلاق و سازنده است. دیکتاتوری پرولتاریا وسیله ایست برای جلب توجه ای عظیم ز حاکمان بسوی طبقه ای کارگر و بسیج آنها در ساختمان جامعه ای نو جامعه ای سوسیالیستی. دیکتاتوری پرولتاریا اساسی ترین وسیله ای تحول بنیادی و همه جانبه در همه ای شئون حیات جامعه، در اقتصاد و سیاست و فرهنگ و طرز زندگی و تربیت کمونیستی توده ها و بنای جامعه ای سوسیالیستی است. دیکتاتوری پرولتاریا افزار عمده ای سیاسی برای ساختمان سوسیالیسم است.

### دیکتیو

اصطلاحی است دارای ریشه

یونانی به معنی نور

### دیکسیونر

کتاب لغات، فرهنگ،

ناموس.

«دیوان دایمی دادگستری بین المللی» وجود داشت که در ۱۹۲۱ مستقر شد. در قرنهای پیشین دولت‌ها برای حل اختلاف به دادگاههای داوری روی می‌کردند و خود داوران را برمی‌گزیدند. واکثری از اختلافات در این دیوان حل و فصل میگردد.

### دیوانسالار

اصطلاح «دیوانسالار» به مفهوم ماموران و کارمندان دولتی که مافوق جامعه قرار دارند و نیز به مفهوم «بورکرات» که مفید بر همین معنی است.

### دیوپتریكك

در اصطلاح فزیک ؛ مبحث انکسار نور.

### دیویژیون

فرقه ، اردو .

آن جلوگیری از حملات و شبخونهای قبایل و عشایر شمالی و حفاظت مناطق واقع در جنوب با آن بوده است این دیوار چهار هزار کیلومتر طول و - ۱۰ متر بلندی و ۷ متر پهنا دارد اصطلاح دیوار چین در مباحث سیاسی و اجتماعی به معنای وسیله‌ای جدا کردن شامل مجزا کردن قطعی ایجاد سد غیرقابل عبور و نظایر این مفاهیم مورد استعمال فراوان دارد .

### دیوان دادگستری

#### بین المللی

رکن قضایی سازمان ملل متحد است . این دیوان در آوریل ۱۹۴۶ در لاهه ، پایتخت ها لیند ، گشایش یافت . اساسنامه ی دیوان جزئی از منشور ملل متحد است . به جای این دادگاه در زمان جامعه ی ملل



هسته ای زنجیری به وسیله یک ماده شکافت پذیر به نام سوخت هسته ای ( اورانیم، پلوتونیم) انجام میشود. این دستگاه را رآکتور هسته ای و پیل اتمی نیز می نامند. رآکتورها یا برای تولید انرژی، یا در کارهای تحقیقی برای تولید نوترون به کار میروند.

### رآکسیون

عکس العمل، کهنه پرستی، در شیمیایی تغییر حالت جسمی را در نتیجه تأثیر جسمی دیگر گویند.

### راپاکی

پیشنهادی برای غیر اتمی کردن اروپای مرکزی که لهستان در یادداشتی به تاریخ ۱۴ فوریه ی

### ریالیست

واقع بین.

### ریالیسم

اصالت واقع، حقیقت پرستی، در ادبیات مکتبی است که بموجب آن طبیعت و سایر مظاهر طبیعی باستی با تمام زشتی ها و زیباییها یش در هراتر هنری نمودار گردد بطور کلی ریالیستها معتقد بودند که هنر باستی بیان مستقیم واقعیت و تجزیه و تحلیل علل آن باشد این مکتب در سال ۱۸۵۰ در فرانسه بوجود آمد و در اندک زمانی در تمام زمینه های علمی، ادبی و فلسفی مؤثر واقع گشت.

### رآکتور

دستگاهی است که در آن شکافت

### رادیکال لیسم

رادیکال در لغت به معنای اساسی بنیادی و ریشه ایست. رادیکالیسم در مفهوم عام به معنای مشی کسانست که طرفدار اقدامات قطعی هستند در اصطلاح رایج. رادیکالیسم بورژوازی نیز وجود دارد و این بیک جریان سیاسی گفته میشود که در آغاز برنامه خود مطالبات جدی و خواستهای اصلاحاتی و دموکراتیک در چار چوب دوران سرمایه مطرح میکرد است و در واقع بیانگر منافع قشرهای خرده بورژوازی بوده است در زمان حاضر احزابی که در کشورهای امپریالیستی واژه ای رادیکال را بدنبال نام خود پدک میکنند اغلب به حربه ای در دست محافل انحصاری بدل شده و در هر صورت عجز خود را از ایجاد تغییرات واقعاً دموکراتیک ثابت کرده اند. در مفهوم عام هم چنان واژه ای رادیکال به معنای بنیادی و قاطع بکار میرود مثلاً در عبارت ماخواهان تحولات رادیکال هستیم و یا فلان مسئله احتیاج به تغییرات رادیکال دارد که به معنای قاطع ریشه ای و بنیادی است.

۱۹۵۸ در ورشو تسلیم نمایندگان نه دوات کرد. این طرح به نام طرح آدام راپای، وزیر خارجه لهستان معروف است که در اکتبر ۱۹۵۷ آن را در مجمع عمومی ملل متحد مطرح کرد. منطقه پیشنهاد شده عبارتست از لهستان، چکوسلوواکیا و جمهوری المان دموکراتیک و المان غربی که بر طبق یادداشت دولت لهستان «در این منطقه نباید سلاح اتمی ساخته، ذخیره و استعمال شود».

### راپالو

قرار داد دوستی آلمان و شوروی که در سال ۱۹۲۲ در راپالو، نزدیک جنوا، در ایتالیا بسته شد. در این زمان یک کنفرانس بین المللی برای رسیدگی به مسائل اقتصادی و مسله ی غرامت های جنگی در این محل تشکیل شده بود.

### راپرت

گزارش

### راپودی

فانتزی روی ترانه ها و رقص های محلی.

### رادیکال

مشتق از کلمه لاتین رادیکس به معنای ریشه و اصل.



**راد یولوژیست**

عکس بردار.

**راد یوم**

عنصری است که از معادن اورانیوم توسط مادام کوری و شوهرش کشف شده است و دارای تشعشع میباشد.

**رازداری حزبی**

یکی از مسایل مهم و قابل توجه در احزاب پرولتری مسئله رازداری حزبی است که باید به سود امنیت حزب و اعضای آن اکیداً مراعات گردد. هیچ گاه بین نیروهای انقلابی و ضد انقلابی حالت نبرد قطع نمی شود در چارچوب رازداری حزبی باید بین « خودمانی گری » و اسلوب تشکیلاتی جداً فرق گذاشت خودمانی گری به این معنا است که من راز حزبی را بهر کس که اعتماد دارم بگویم ، ملاک تشخیص قابلیت اعتماد یا عدم آن نیز با خود من است . اما متود تشکیلاتی طور دیگری حکم میکند . با اینکه اولاً اعتماد باید سنگ پایه حزبی داشته باشد باید دید که حزب به چه کس و به چه اندازه اعتماد کرده و همان کس را بهمان حد طرف اعتماد

**راد یوآکتیو**

جسمی که دارای تشعشعات اتمی یا خاصیت راد یوآکتیو پنه باشد.

**راد آکتیوایی القایی**

راد یوآکتیوایی مصنوعی است . راد یوآکتیوایی القا شده در عناصر پایدار ، به وسیله گلوله باران بانوترون یا ذره های پر انرژی دیگر است که عناصر را یا به ایزو-توپ های راد یوآکتیو آنها یا به عناصر راد یوآکتیو دیگر تبدیل میکند .

**راد یواکتیویته**

برخی از عناصری که اتم های آنها تجزیه شده و شعاع منتشر میکنند تشعشع اجسامی که دارای اثر فیزیکی هستند چون رادیوم و اورانیوم .

**راد یو تراپی**

تداوی با شعاع ایکس.

**راد یوسکپی**

عکس برداری با استفاده از اشعه مجهوله.

**راد یوگرافی**

عکس برداری بوسیله اشعه ایکس .

برابر دشمن هوشیار باشد. باید گفت و اکیداً تاکید کرد که هوشیاری شرط پیروزی حزب زحمتکشان رازداری نشانه‌ی این هوشیاری و پختگی است. رازداری در حکم حصار گردان‌های انقلابی است. همگی باید پاسدار این حصار باشیم و نگذاریم از هیچ جایی رخنه به آن راه یابد.

### راز نو چین

در قرن نوزدهم، در روسیه، روشنفکران بورژوا لیبرال و دموکراتی را که به طبقه اشراف متعلق نبودند و از بین روحانیون و کارمندان دولت و کسبه یا دهقانان بیرون آمده بودند راز نو چین مینامیدند.

### راز نو چینتس

اسمی است که در نیمه دوم قرن نوزدهم به تمام اعضای گروه روشنفکران روسیه داده شده بود. این گروه از طبقات مختلف اجتماع طبقه دهقانان، روحانیون خرده - بورژوازی و نجیبانیکه از مقام اجتماعی محروم شده بودند تشکیل می شد.

قرار داد، خواه چنین امری مورد تأیید من باشد یا نباشد. کسی حق ندارد در حزب سلسله مراتب دیگری برای خود درست کند، یک عده را به عنوان معتمدین خاص خود برگزیند و یک عده را از دایره‌ی اعتماد خارج بداند. ثانیاً راز حزبی را باید با هر کس نه به اندازه اعتمادیکه به او هست بلکه به اندازه‌ای که ضرورت و مصلحت کار ایجاب می نماید در میان نهاد.

رفیقی هست قابل اعتماد و در مقام ارجمند حزبی نیز قرار دارد ولی اگر اظهار یک راز حزبی به او از لحاظ تشکیلاتی ضرور نیست و فایده‌ای از آن متصور نیست باید از این کار خود داری شود و پیوسته باید در نظر داشت که در میان نهادن راز حزبی با یک نفر علاوه بر اینکه محیط شایع آنرا به اندازه‌ی یک نفر وسعت می بخشد امکان افشای آنرا اگرچه به اندازه‌ی یک نفر بیشتر میکند در عین حال بار گرانی به دوش آن رفیق می گذارد. حفظ راز حزبی یک وظیفه است، وظیفه ایست خطیر و هر عضو حزب موظف است که پیوسته اسرار حزبی را در هر گونه شرایط حفظ کند و در

جنایات فجیبی مرتکب می شوند اقداماتی که در ایالات متحده آمریکا علیه سیاه بوستان و بومیان سرخ پوست و یا افریقای جنوبی علیه اکثریت سیاه پوست این کشور ها انجام میگردد، به همه آشکار است علیرغم اعلامیه ای حقوق بشر، سیاست تبعیض نژادی که بر تئوری را سیسم متکی است همچنان در قسمت مهمی از جهان سرمایه داری پنداد میکند.

علوم انسان شناسی و مردم شناسی و تاریخ و هم چنین تجربه ای کشورهای سوسیالیستی که در آنها ستم ملی ریشه کن شده و نیز نمونه های فراوان کسانیکه از نژادهای مختلف بوده و استعداد و نبوغ خود را در زمینه های مختلف علمی ادبی، هنری، اجتماعی، سازماندهی و غیره به اثبات رسانیده اند، رشته های یوسیده ای تئوری کاذب نژاد پرستی را از هم میدرد. تمدن و پیشرفت علم و تکنیک و فرهنگ در انحصار و امتیاز نژاد خاصی نیست عقب ماندگی درین یا آن زمینه معلول عوامل اجتماعی و سیاسی، ناشی از استعمار و استثمار است.

اصالت نژاد و یا نژاد پرستی بوده از کلمه راس بمعنای نژاد مشتق شده است. راسیسم یک تئوری ضد علمی و ارتجاعی است که میان نژاد های مختلف از لحاظ استعداد و قدرت فکری عدم تساوی قایل است و گویا طبیعت از آغاز نژاد ها را متفاوت، یکی را عالی و دیگری را پست خلق کرده است. نژاد پرستان با این تئوری عمیقاً ارتجاعی ضد انسانی منکر برابری انسانها و حقوق مساوی برای آنها میشوند در حالیکه علم و تجربه ثابت کرده است که تفاوت های نژادی، صوری، و فرعی بوده، از نظر رشد استعداد و امکانات معنوی و فکری و فعالیت اجتماعی و علمی هیچگونه اهمیتی ندارند.

مخالف ارتجاعی کشورهای سرمایه داری، با تکیه به تئوری نژاد پرستی سیاست ضد انسانی تبعیض نژاد و ستم ملی را اعمال میکند. اقلیت های ملی و نژادی را در داخل کشور و یا ساکنین مستعمرات را تحت فشار های گوناگون مادی و معنوی قرار میدهند، حقوق آنها را محال میکنند و نسبت به آنها

## راسیونالیسم

عقلی ساختن .

### راسیونالیسم

که مشتق از کلمه لاتین راسیو بمعنای خرد و عقل است ، بطور کلی به گرایشی در فلسفه اطلاق میشود که در برابر افکار دگماتیسم ما بعد طبیعی- الهی، مذهبی و عرفانی قرار گرفته و بر آنست که همه چیز به نیروی خرد و عقل قابل درک است. این تعریف کلی و عام شامل عده ای از فلاسفه متعلق به گرایشهای گوناگون فلسفی و اجتماعی میشود، چنانکه هم میتوان مآثر یا لیستی چون اسپینوزا و تئوی مانتند دکارت را در زمره ی آن شمرد و هم ممکن است اید- آلیستهای چون لایب نیتس و هگل را از آن این گرایش دانست از لحاظ تیوری شناخت ، راسیونال- لیسم در برابر مکاتب فلسفی سانسوالیسم و آمپیریسم یعنی مکب های حسی و تجربی قرار میگردد، زیرا برخلاف آنها جزو عمده ترین وسیله ی شناخت حقیقت میشمارد. راسیونالیسم که میتوان آنرا به خرد گرایی تعبیر نمود و طی

مبارزه علیه افکار تبعید دینی ، ما بعد طبیعی ، ایده آلیستی و تجربه گرایی یک سویه ، نقش با اهمیتی ایفا نموده است ولی در عین حال با مطلق کردن تعقل و کم بها دادن به تجربه و عمل و با عدم درک جوانب گوناگون و بفرنج واقعیت به تحلیل های سطحی و ناسد درست میدان داده است.

### راسی تیسم

بیماری است که بر اثر فقدان ویتامین (D) عارض می شود ، استخوان دردی .

### رافضیه

گروهی از مردم یا لشکریان که پیشوا خود را بگذارند و از او روبرو گردانند .

### راکت اندرول

نوعی رقص بی قاعده و تند .

### رام

نام خدای باستانی هند است . دهقانان برای خبر دادن بیکدیگر و انتشار خبر اجتماعات خود این فریاد را بکار می برند .

### رامایانا

یک داستان منظوم هندی است که

و غیره) در هر حال انقلاب اعمال قهر نوده‌های انقلابی بر نیروهای ضد انقلابی است خواه مسلحانه باشد یا نباشد.

### راه رشد غیر سرمایه داری و سمتگیری سوسیالیستی.

ضرورت اتخاذ راه رشد غیر سرمایه داری ویژه کشورهای کم رشد آسیائی و افریقائی است که میخواهند از نظامهای دودمانی و فیودالی خارج شوند، ولی راه رشد سرمایه داری را در پیش نگیرند و از آن «ظرفه» بزنند. طبیعی است که این کشورها قادر نیستند بلافاصله به ساختمان سوسیالیسم بپردازند، لذا باید وارد یک مرحله طولانی تدارکی شوند و مسائل اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی سوسیالیسم را فراهم آورند. راه رشد غیرسرمایه داری «راه رشد سوسیالیستی» نیست که در وراء دوراه رشد اصلی سرمایه داری و سوسیالیسم قرار داشته باشد، بلکه یک حالت بینابینی است و سر نوشت آن بسته است به تحول عوامل سیاسی و اجتماعی، به مشی آتی آن نیروهای که این راه را

سردم هند به آن آشنائی فراوان دارند و مثل شاهنامه در میان دری زبانان است.

### رامی

نوعی قطعه بازی.

### راندمان

حاصل کار، میزان بهره و فایده حاصله از کناری که انجام شده.

### راندمان صنعتی

نسبت کار مفید یک دستگاه به مقدار انرژی حرارتیست که در آن مصرف می‌شود.

### راوندها

عنوان تمسخر آمیزی است که طی جنگ داخلی انگلیس (۱۶۵۲-۱۶۶۲) به اعضای پارلمان و طرفداران آنها و نیز به پیرایشگران داده شده بود.

### راوی

تسبیح حدیثی را نقل دند.

### ۱۵۱۲ انقلاب

مقصود از راه انقلاب یعنی آنکه انقلاب بجه طریق انجام گیرد از طریق مسلحانه (قیام جنگ انقلابی) یا از طریق غیرمسلحانه (اعتصاب عمومی سیاسی، مبارزات انتخاباتی

**رب النوع**

خدای مخصوص یکی از مظاهر طبیعت یا اشیاء، یونانیان و مصریان و رومیان قدیم برای هر چیز یک نوع خدائی قایل بودند .

**ربدوشامبر**

لباس فراخ و راحتی که در منزل می پوشند .

**ر پتیل**

خزندگان .

**ر پورتاژ**

خبر گرد آوری، و قایع نگاری، جمع آوری، تهیه و تنظیم حوادث و وقایع توسط خبر نگار .

**ر په تیسیون**

تکرار، تعریف نامشنامه .

**ر تا آئو**

نوعی ماشین چاپ که برش و دسته بندی اوراق چاپی را با هم و بشکل خودکار انجام میدهد .

**ر تاسیون**

دوران .

**ر توش**

اصلاح، دستکاری .

در پیش گرفته اند از اینجا که دموکراتهای انقلابی که در برخی کشور های آسیا و آفریقا این راه را در پیش گرفته اند از لحاظ ترکیب اجتماعی و سیاسی خود همگون نیستند و در عمل دچار انواع نوسان راست و چپ میشوند لذا سرنوشت آتی راه رشد سرمایداری بسته است به آنکه کدام گرایش سرنجام در جریان این نوسانات غلبه خواهد کرد .

**رایش**

اصطلاحاً بر کشور آلمان و امپراطوری آلمان اطلاق می شود رایش اول امپراطوری مقدس روم رایش دوم امپراطوری آلمان الی ۱۹۱۶ بود که بسمارك آنرا تاسیس کرد .

رایش سوم تا سال ۱۹۴۵ دوام داشت و مؤسس آن هتلر بود .

**رایشتاگ**

عنوان پارلمان آلمان .

**رباعی**

آر ادوایتی نیز گویند، شعر است چهار مصرعی که قافیه مصرع سوم آزاد و سه مصرع دیگر بیک قافیه است .

وابستگی فیودالی به زمین و به ارباب بود. بنا بر این قانون دهقانان حق معامله ایام شخصی خویش حق ترک زمین، داشتن اموال منقول و غیر منقول، انتخاب حرفه را بدست آوردند و بدیگر سخن شخصیت و اهلیت حقوقی یافتند.

### رژیم سیاسی

عبارتست از مجموعه اسلوبها و شیوه های اجرای دیکتاتوری طبقه ی حاکمه در شرایط مشخص تاریخی. لیکن در این مورد میتوانست:

«بورژوازی در هر کشور بنا گذر دو سیستم اداره، دو اسلوب مبارزه بخاطر منافع و دفاع از حاکمیت خود تنظیم میکند و این دو اسلوب گاه یکی جای دیگری را میگیرد و گاه به میزانهای مختلف با هم در آمیخته میشوند. این اسلوبها اولاً عبارتست از اسلوب اعمال قهر و احترام از هر گونه گذشت به جنبش کارگری، اسلوب حفظ کلیدی نهاد های کهنه و متسوخ، اسلوب نفی مطلق رفرم ها ثانیاً عبارتست از اسلوب «لیبرالیسم» گامهای در جهت بسط حقوق سیاسی، در جهت رفرم و عقب نشینی وغیره.

### رده بندی

عمل تنظیم و دسته بندی انواع جانوران و گیاهان از طریق شباهتها و اختلافات آنها است، این عمل از نظر سهولت شناسایی انواع متعدد جانداران دارای اهمیت بسیار زیاد است. اساس آن مطالعه تولید شناسی و فیزیولوژی یکی جانداران است.

### وزرو

ذخیره، اندوخته.

### رژیمور

رهنمای هنر پیشگان و تقسیم کار رلها بین آنها، رهبری کننده تیاتر.

### رژیم

روشن، سبک، شیوه، طرز حکومت، روشن، پرهیز غذایی.

### رژیم ارباب رعیتی

رژیم ارباب رعیتی را در روسیه سرواژ میگویند که در زمان سلطنت الکساندر دوم امپراطور روسیه بنا بر فرمان ۱۹ فوریه ۱۸۶۱ و در تعقیب پیشرفت سرمایه داری و قیام های مکرر دهقانی انجام گرفت و محتوی آن رفرم بورژوائی زمینداری و رهائی دهقانان از

یا اندامی از آن، از حالت زو یا بی  
تا دوران بلوغ طی میکند .

### رصدخانه

مؤسسه‌ای که به منظور مشاهده  
منظم پدیده‌های طبیعی از قبیل پدیده  
های نجومی، مقناطیسی، زلزله ای  
و هواشناسی، مجهز به وسایل  
و ابزارهای لازم است، در حال حاضر  
پیش از ۲۰۰ رصدخانه نجومی در دنیا  
وجود دارد .

### رعایا

کلمه عربی «رعایا» جمع «رعیت»  
که معنی لزوی آن «گوسفند» و «گله»  
و اصطلاحاً به معنی «اتباع» و «عوام»  
است .

### رفراکتومتر

دستگاهی است که برای اندازه  
گیری ضریب شکست مواد یکساز  
می‌رود .

### رفراندم

مراجعه به آراء عمومی از طرف  
دولت بران دست یابی به اکثریت  
آراء مردم .

### رفرم

اقداماتی است که برای تغییر  
و تعویض برخی از جنبه های حیات

### رسالت تاریخی پرولتاریا

عبارتست از نابرد کردن مناسبات  
تولید سرمایه داری و ساختن  
سوسیالیسم و کمونیسم .

### رستوراسیون

دوران اغاده سلطنت به خانواده  
بوربون که از سال ۱۸۱۴ (ستوط  
ناپلیون) تا سال ۱۸۳۰ (ستوط شارل  
دهم) ادامه یافت .

### رستوران

بهما نخانه، محلی عمومی که مردم  
در آنجا خوراک صرف کنند .

### رسوب شناسی

شعبه‌ای از علم زمین شناسی که  
به مطالعه مواد رسوبی اختصاص  
دارد .

### رشته‌های کلیدی اقتصاد

اصطلاحی است مطبوعاتی برای بیان  
مفهوم علمی و اقتصادی رشته های  
اساسی «تولید وسایل تولید» مانند  
صنایع ماشین سازی، ابزار سازی  
فلزات سیاه و رنگی و غیره که تأمین  
کننده رشد همه جانبه و مستقیم  
اقتصاد کشور هستند .

### رشد

مجموعه تغییراتی است که جاندار



## رفرم ارضی

رفرم ارضی یا اصلاح ارضی عبارت است از اقدامات یک دولت برای ایجاد تغییراتی در نحوه‌ای مالکیت ارضی و طرز استفاده از زمین، توزیع عادلانه زمین را بین مردم گویند ولی تحقق چنین رفرم‌ها در ممالک سرمایه‌داری و مستبد ممکن شده نمی‌تواند.

## رفرماسیون

اصلاحات مذهبی، سیاسی و اقتصادی، نهضت اصلاحی.

## رفری

داور.

## رفلکس

انعکاس نور را از سطح صیقلی که نوری ثانوی را تشکیل میدهد در فزیک انعکاس نور میگویند.

## رفورم‌سیسم

یک جریان سیاسی در دوران جنبش کارگری، که ضرورت مبارزه‌ی طبقاتی، انقلاب سوسیالیستی، و دیکتاتوری پرولتاریا را انکار میکند، همکاری طبقاتی را ترویج میکند و به این امید نشسته است که

اقتصادی و اجتماعی و سیاسی صورت میگیرد بدون آنکه بنیاد جامعه را دگرگون سازد. از این قبیل است رفرم ارضی، رفرم اداری، رفرم آموزشی، رفرم تجارتنی، رفرم انتخاباتی و غیره، رفرم آنچنان تغییراتی است که از چارچوب نظام اجتماعی معین فراتر نمی‌رود و تناسب قوای سیاسی لحظه‌ای موجود را کم و بیش منعکس می‌سازد. رفرم یا اصلاحات در هر عرصه از حیات جامعه محصول مبارزه‌ای طبقاتی است، ولی طبقه حاکم میکوشد برای دفع فشار طبقه‌ای کارگرو سایر زحمتکشان تنها به آن رفرمها اکتفا ورزد که به موجودیت و تسلط آن صدمه نزند.

پیروان ایدئولوژی مترقی مخالف رفرم نیستند اصلاحات و رفرم‌های را که در کادر سرمایه‌داری انجام میگیرد نفی نمیکنند و بر آنست که رفرم محصول فرعی انقلاب است. فشار انقلابی توده‌ها گاه که پیروز نمی‌شود هیأت حاکم را به عقب نشینی و به تن دادن به رفرم‌ها وامیدارد. حزب انقلابی باید مردم را به مبارزه برای تعمیق این رفرمها و داشتن هیأت حاکم به عقب نشینی بیشتر سوق دهد تا اینکه زمینه‌ی انقلاب اساسی فراهم گردد.

**ر کورد**

نهایی ترین امتیاز در یک بازی ورزشی.

**رگمالسکوپ**

این طریقه را کمپانی رگال بکار می برد ، عدسی این طریقه عیناً هم شکل عدسی سینما اسکوپ است منتها کمپانی رگال و سایر کمپانی ها برای این که حق امتیاز به کمپانی فوکس قرن بیستم ندهند این طریقه و طریقه های مثل : ترپلا راما ، ویدسکوپ و دل-راما را بکار می برند در صورتیکه تمام این طریقه ها در اصل همان سینما اسکوپ است .

**رگلاژ**

مرتب کردن تنظیم و میزان یک دستگاه .

**رگلت**

سری یا آهنی که در چاپخانه ها در فواصل کلمات گذارند .

**رگلمان**

آئین نامه ، دستور ، حکم .

**رگول**

نقش یک بازیگر در سینما یا تیاتر ،  
ایشتر نکه موتر .

**رلاتیویته**

نسبیت .

با اصطلاحات صرف سرمایه داری رایه «جامعه‌ی رفاه» متحول سازد رفور میسم در ربع آخر قرن ۱۹ پدید شد شالوده‌ی اجتماعی آن قشر بالای طبقه‌ی کارگر، یا با اصطلاح اشراقیت کارگری است که توسط سرمایه داری امپریالستی خریدار می‌شود. رفور میسم بارونیزیون میسم پیوند نزدیکی دارد . نمایندگان کثونی رفور میسم در انترناسیونال سوسیالستی که در سال ۱۹۵۱ تاسیس شد گرد آمده اند تا سال ۱۹۶۲ این انترناسیونال ۴۰ حزب را با بیش از ۱۰/۵ میلیون نفر اعضای آنسها در بر می‌گرفت . خصیصه‌ی عمده‌ی جناح راست سوسیال دمکراسی کثونی آتسی کمونیسم دفاع از سرمایه داری انحصاری دولتی و حمایت از ما جرای جوئی های تجا و زکارانه‌ی ارتجاع امپریالیستی است .

**رفولمان**

واپس زدگی ، در اصطلاح روانکاوی منظور از امیال و تصورات ناپسندی است که آدمی سعی می‌نماید آنها را فراموش نماید .

**رکلام**

آگهی ، اعلان .

در این شیوه هر نویسنده یا سراینده بی بی آن که تسلیم قضاوت مشترک عمومی یعنی قضاوت عقل گردد، خود را آزادانه به آنچه درونی و خاص خود اوست، یعنی به «خویش» و به تخیل و حساسیت خود میسپارد. بنا برین شاعر بیش از هر چیز سراینده نفسانیات، هوسها و هیجانات و به ویژه ملال و دلنگی خویش است. از نمایندگان برجسته رمانتسیم می توان ویکتور-هوگو، لامارتین، آلفره دو وینی و آلفره دو موسه را نام برد.

### رمانتسیم انقلابی

انقلابیون حقیقی برای بسط آزادی و دموکراسی انواع و اقسام فداکاری از خود نشان میدهند. این مردان آهنین و با ایمان خواه در زندان و خواه در آزادی، خواه در محاکم ارتجاعی و اسارت خود گذری های خارق العاده ای از خود بروز می دهند. و درجه فداکاری و ابتکار آنها در مبارزه بقدری شدید و غیر عادی می باشد که به رمان و افسانه شباهت داشته می باشد این قبیل اشخاص و عملیات آنها را رمانتسیم انقلابی می نامند. این قبیل انقلابیون با فداکاری خود نام جاودان خویش را در تاریخ انقلابات اجتماعی

### رلایز

فلمی را که برای توزیع و نمایش آماده و حاضر است رلایز نامند.

### رلیژیون

کیش، دین، مذهب.

### رومانتسیم

نوعی بیماری که در مفاصل دست و پا ایجاد درد و ناراحتی میکند، درد مفاصل.

### رمان

حکایت واقعی و یا غیر واقعی اعم از نثر و نظم اطلاق می شود اما امروز هر سرگذشتی و داستانی که به نثر نوشته شود و حاوی حوادثی باشد که زایده تخیل نویسنده باشد رمان نامیده میشود.

### رمانتسیم

جنبش و شیوه ادبی مخالف سبک کلاسیسیم این سبک در ادبیات هدفتش برانداختن قواعد ادبی متداول روز و مورد نظر قرار دادن موضوع های ملی و قومی و پیروی از ادبیات جدید انگلستان و آلمان و دفاع از شیوه فرد پرستی، یعنی حساسیت و تخیل که خصوصی ترین نیروهای روانی هر کس است می باشد

کشور خود و جهان با خط زرین ثبت میکنند .

### رمانتیک

خیال‌باف ، شاعرانه ، پیرو مکتب « رمانتسیم »

### رندو

اولین رقصی که قاعده علمی پیدا کرد و توسط آدم دولاهال خواننده دوره گرد فرانسوی در قرن ۱۳ بوجود آمد .

### رئالیسم

تجدید حیات علمی و هنری در اروپا ، نوپردازی علوم ، هنر و ادبیات .

### روانشناسی

روانشناسی یا پسیکولوژی تحقیق کیفیات روحی و در یافتن قوانین آنهاست .

و در دنیا ی امروز یکی از مهمترین رشته های علوم بشری بشمار می آید و اساس و پایه تعلیم و تربیت و نویسندگی است .

### روینا

روینا یا شعور اجتماعی یعنی روحیات ، افکار ، عقاید جامعه که در هر فرمایشون اجتماعی وجود

دارد . ولی در هر فرمایشون بشکل ویژه ای بروز میکند .

ترکیب روینائی بغرنج است این ترکیب عبارتست از :

الف : ایدلولوژی یعنی مجموعه ایده های که مناسبات اجتماعی معینی را منعکس میکند .

ب : افکار ، احساسات ، حالات ، پندارها ، عادات ، آداب ، وسلیقه و ذوق مردم هر جامعه معین که روان آن جامعه نام دارد .

ج : نظریات سیاسی حقوقی ، اخلاقی ، مذهبی و ایسته تیک جامعه معین .

د : سازمان های اجتماعی مانند دولت ، دادگاه ، احزاب ، اتحادیه ها مساجد و کلیساها ، تفریحگاه ها و غیره .

### روتاسیون

تغییر کشت در زمین زراعتی در هر سال جهت بهبود و ازدیاد حاصل ، گردش ، دوران .

### روح آراکچیفی

یعنی روش پلیسی و استبدادی آراکچیف یکی از رجال مرتجع روسیه تزاری اواخر قرن ۱۸ و آغاز قرن ۱۹ بود . آراکچیف در

و هجدهم میلادی که آداب و عقاید مخصوصی داشت و علامت آن صلیبی با گل سرخی در وسط آن بود .

### رؤسای زمستوها

نمایندگان حکومت درده بودند که از بین اشراف محلی تعیین میشدند رؤسای زمستوها از لحاظ اداری و قضائی بر دهقانان حکمروائی داشتند . پست ریاست زمستوادرسال ۱۸۸۹ تعیین شده بود و تا سقوط تزار یسم در روسیه وجود داشت .

### روسکا یا میسل

یعنی افکار روس مجلهٔ سیاسی و ادبی وابسته به محافل بورژوازی روس که در مسکو منتشر میشد .

### روش حسابداری

نحوهٔ عملیات و رویه های حسابداری که طبق سیستم حسابداری معین و بر اساس خط مشی حسابداری مشخص دنبال شود .

### روش سقراطی

آن بود که سقراط همواره سوالهایی مطرح می کرد و شاگردان و پیروانش را وادار می ساخت که به آنها پاسخ بگویند تا حقایق کشف شود . این روش به نام خود او « روش سقراطی » نامیده می شود .

دورهٔ سلطنت پاول یکم و الکساندر یکم در سیاست داخلی و خارجی روسیه نفوذ زیادی داشت .

### روز افسر سرخ

ساعت ۲ بعد از ظهر ۲۴ نوامبر سال ۱۹۱۸ برای جلب توجه توده های وسیع زحمتکشان به امر تهیه و ترتیب کادر فرماندهان شوروی در میدان سرخ مراسم رسم گذشت محصلین حربی پوهنتون برگزار گردید پس از رسم گذشت محصلین عازم میدان شوروی شدند و لینن در آنجا از بالکون بنای شوروی مسکو نطق تهنیت آمیزی خطاب به آنان ایراد نمود .

### روز ۱۵ مه

روز ۱۵ مه ۱۸۴۸ کارگران و روشنگران پاریس دموکراتاسیون بزرگی برپا کردند و به تالار جلسهٔ مجلس موسسان ریختند . مجلس را منحل اعلام کردند و دولت انقلابی را تشکیل دادند ولی بزودی قطعات گارد ملی و قطعات عسکری رسید و شرکت کنندگان دموکراتاسیون را متفرق ساختند رهبران کارگران بلانکی و یارانش دستگیر شدند .

### روزی گروشن

فرقه ای مذهبی در قرن هفدهم

## روشنفکران

قشری هستند که در آن افراد همه طبقات جامعه از بهره کش و بهره ده میتوانند شرکت داشته باشند و با کار فکری سروکار دارند مانند دوکتوران، هنرمندان، وکلای مدافع مهندسان معلمان، محصلین و غیره برخی ها روشنفکران را نیم طبقه یا شبه طبقه می شمارند.

## رولور

تفنگچه دستی.

## رولوسیون

انقلاب، طغیان و شورش.

## رومانیزم انقلابی

در روزهای سخت مبارزه که پیکار در شرایط مخفی انجام میگیرد پولیس و مامورین دولت های مستبد به تعقیب آزادبخوانان می پردازند و آنها را توقیف می کنند این عده از زندانیان که تا آخر به نهضت انقلابی وفادار می ماندند در شرایط سخت شکنجه و آزار و وحشیانه از پای نمی افتند و بر خلاف مشی و مسلک سیاسی خود عملی انجام نمی دهند بطوریکه کلیه عملیات آنها مقاومت های آنها در مقابل دستگاه شکنجه صورت افسانه ای بخود می گیرد این قبیل افراد و عملیات را

رومانیزم انقلابی می گویند.

## رویا لیسم

سلطنت طلبی، شیوه سلطنت طلبان در برابر جمهور یخواهان.

## رویزیونیزم

یک جریان اپورتونیستی و بیگانه با مارکسیسم که در جنبش انقلابی کارگری بجا مارکسیسم عمل میکند اما در اصول مارکسیسم بر نامه ی انقلابی استراتژی و تاکتیک آن تجدید نظر مینماید.

رویزیونیزم در پایان قرن نوزدهم در آن هنگام که مارکسیسم بر همه ی انواع سوسیالیسم غیر پرولتری پیروز شده بود و در میان توده های زحمت کش به وسعت رایج میگشت پدید آمد نمایندگان اصلی رویزیونیزم کهن در پایان قرن ۱۹ و آغاز قرن بیستم بر نشستن و کائوتسکی در المان آزلرو بایر در اتریش سو-بیالیست های دست راستی در فرانسه و غیره بودند در روسیه اکونو-میست ها منشویک ها و بعد ها پس از انقلاب اکثر تروتسکیست ها و بوخارنست ها در راه تجدید نظر در مارکسیسم کوشیدند رویزیونیزم میکوشد ایدئولوژی بورژوازی

گیولیتی در ایتالیا، لوفبور در فرانسه  
 و غیره) و در احزاب کمونیست چند  
 کشور سوسیالیستی (یوگو اسلاویا،  
 مجارستان، لهستان) پدید شد. در  
 برنامه‌ی حزب کمونیست اتحاد  
 شوروی خصایص عمده رویونیسم  
 معاصر به وضوح مشخص شده است.  
 اپورتونیسم راست، که باز  
 تابی از نفوذ بورژوازی است، در  
 نهضت کمونیستی معاصر خطر عمده  
 را تشکیل میدهد، رویونیست‌ها  
 که کناره‌گیری از مارکسیسم را  
 با گفت و گو پیرامون ضرورت به  
 حساب آوردن آخرین پیشرفت‌های  
 اجتماعی و مبارزه‌ی طبقاتی می‌پوشانند  
 در عمل نقش خرده فروشان ایدئو-  
 لولوژی رفورمیسم خرده بورژوازی  
 را در درون نهضت طبقه‌ی کارگر  
 بازی میکنند آنها تلاش میکنند  
 روح انقلابی مارکسیسم، لینیسم  
 را از آن بریابند در ایمان  
 طبقه کارگر و همه‌ی مردم زحمتکش  
 به سوسیالیسم خلل وارد کنند و آنها  
 را در مبارزه با امپریالیسم خلع  
 سلاح و بی‌مازمان کنند. رویونی-  
 یونیست‌ها ضرورت تاریخی انقلاب  
 سوسیالیستی و دیکتاتوری پرولتاریا  
 را انکار میکنند، آنها نقش رهبری  
 کننده حزب مارکسیستی - لینیستی را

را در نهضت طبقه‌ی کارگر جای  
 دهد مارکسیسم را با منافع بورژوا-  
 ازی وفق دهد و آنرا از روح انقلاب-  
 بی‌اشنایی سازد.

رویونیست‌ها بقول لینین به  
 «اخته‌سازی بورژوائی» مارکسیسم  
 در همه‌ی اجرای ترکیب کننده‌ی  
 آن فاسد، اقتصاد سیاسی و کمونیسم  
 علمی دست می‌زنند. جایگزینی  
 طبقه کارگر با خرده بورژوازی  
 و خریدن قشر بالائی پرولتاریا به  
 اصطلاح اشرافیت کارگری. توسط  
 امپریالیسم شالوده‌ی اجتماعی  
 رویونیسم را تشکیل میدهد.

وارثان رویونیسم کهن،  
 رهبران کثونی احزاب سوسیالیست  
 راست سرانجام از مارکسیسم دست  
 کشیده و بجای بورژوازی رفته‌اند  
 در واقع امر سوسیالیسم راست معاصر  
 را دیگر نمیتوان رویونیستی نامید و  
 در ادبیات مارکسیستی بعنوان رفور-  
 میسم متمایز می‌شود مقصود از  
 رویونیسم معاصر، جریان اپورتو-  
 نیستی راست است که در سالهای  
 بعد (بویژه در سالهای ۵۸-۱۹۵۶)  
 در برخی از احزاب کمونیست  
 کشور های سرمایه داری (گیتز و  
 بتلیمان در ایالات متحده آمریکا

حقی رهن معمولاً در موردی برقرار می‌گردد که شخصی وامی به شخص دیگری می‌دهد و برای اطمینان از دریافت طلب خود مال غیر متولی از وام گیرنده به رهن می‌گیرد.

### ریتم

در اصطلاح کلام، تندی و کندگی سخن است و در هنر تیار رعایت آن برای هنرپیشه ضرورت دارد، همان‌طور که رعایت ریتم در سخن لازم است در حرکات و ژست‌ها رعایت شود.

### ریتم الیسم

آداب پرستی، اعتقاد بنزوم رعایت آداب مذهبی و آداب و رسوم بعد افراط.

### ریخت شناسی

شعبه‌ای است از علم زیست‌شناسی که به مطالعه شکل و ساختمان جانداران اختصاص دارد.

### ریسک

احتمال وقوع خطر، شروع بکاری که نتیجه موفقیت آن نامعلوم باشد.

### ریل

مقدار فیلمی که در حدودده دقیقه بر روی پرده سینما نشان داده شود یک ریل خوانده می‌شود.

### رینک

زمین مخصوص ورزش بکس

نهی کرده، پایه‌های انتر ناسیونالیسم پرولتری را مست می‌کنند و به ناسیونالیسم روی می‌آورند.

### روی سپر بلند کردن

در میان عساکر رومی رسم بود که قوماندان فاتح خود را بر روی سپر بلند می‌کردند و او را امپراتور یعنی سرکرده و قوماندان عمومی قوای مسلح می‌خواندند در زبانهای اروپائی این اصطلاح به مفهوم ستایش و بزرگداشت مبالغه آمیز بکار می‌رود.

### رهبری

دستگاه رهبری بشا به مغز متفکر حزب و نیروی هدایت کننده آن در جامعه مبارزه اجتماعی است، یک رهبری سالم که با پرنسیپ‌های سازمانی و ایدئولوژی پرولتری مجهز بوده و آنرا رهنمای عمل خود قرار بدهد می‌تواند حزب را در عرصه‌های مختلف مبارزه در دوران طوفان‌های انقلابی و در دوران کار آرام و بر حوصله حزبی رهبری درست نماید.

### رهن

حقی که یک شخصی نسبت به مال غیر منقول متعلق به شخص دیگر به صورت حق انتقال مشروط پیدا میکند





## ژئوژیت ها

در یونان باستان در بین گروه ها و طبقات مختلف صاحبان ا ا ا ا را ژئوژیت می نامیدند. زیرا امکانات ژئوژیت ها چنان بود که می توانستند یک جفت گاو نر فراهم کنند. آنان وظیفه داشتند با سلاح گرم به جنگ بروند.

## ژئوس

در اساطیر یونانی خدای خدایان است که رومیان آنرا ژوپیتر خوانده اند.

## ژئولوژی

جانورشناسی .

## زارع

زارع کسی را گویند که مالک زمین نیست و با دارا بودن یک یا چندعاسل زراعتی شخصاً و یا به کمک افراد خانواده خود در زمین متعلق به مالک مستقیماً زراعت میکند و مقداری از محصول را بصورت نقدی یا جنسی به مالک میدهد .

## زاریا

مجله علمی و سیاسی مارکسیستی

باحلقه دوران ۲۷۸۰۰۰ کیلومتر.

### زراعت مکانیزه

زراعتی که توسط کارگر کشاورزی انجام و حداقل، عملیات شخم بوسیله ماشین (تراکتور) صورت گیرد زراعت مکانیزه شناخته میشود.

### زردشت

زردشت مؤسس دین زردشتی در بلخ که اساسات آن در کتاب اوستا به تعداد دوازده هزار ورق پوست گاو نوشته شده است.

### زمان

تناوب حالات و کیفیات و توالی پدیده هاست و مدت دوام پدیده ها را بیان میکند.

### زمان تولید

مدتی است که طی آن وسایل مزبور در روند تولید یک محصول کالا شرکت دارند.

### زمان و مکان

اشکال اساسی هستی ماده، زمان و مکان جدا از یکدیگر وجود ندارد ایده آلیست ها زمان و مکان را امور ذهنی می شمارند. ولی ما تقریباً هم دیالکتیک بر آنست که زمان و مکان

که در سالهای ۱۹۰۱-۱۹۰۲ توسط هیئت تحریریه «ایسکرا» در اشتوتگارد انتشار می یافت. جمعاً چهار شماره از آن منتشر شد. این مجله به انتقاد از رویز یونیسف در مقیاس روسیه و مقیاس بین المللی سپرداخت و از مبانی اشتورسک مارکسیسم دفاع میکرد.

### زالو

کرم مخصوص قرمز رنگی است که خاصیت مکیدن خون دارد و در مورد بعضی از بیماران برای مکیدن خون فاسد شده بیمار تجویز میشود.

### زبان

زبان سیستم علامت است که بعنوان وسیله ای کسب معرفت و معاشرت و تفاهم افراد بکار میرود و در پروسه کار و کوشش انسانی پدید آمده است.

### زحل

سیاره زحل از سیارات منظومه شمسی فاصله از خورشید: ۱۴۲۱ میلیون کیلومتر مدت حرکت وضعی ۱۰ ساعت و ۱۴ دقیقه، مدت حرکت انتقالی ۲۹ سال و ۲۶۷ روز، درجه حرارت متوسط ۱۸۰+ درجه سانتیگراد، جرم نسبت به زمین (واحد) ۹۲، قطر

پدید آمدند، لنین زمستوها را چنین توصیف کرده است .

«زمستوا تکه ای از قانون اساسی است، ولی چنان تکه ای که «جامعه» روسیه را بوسیله آن از قانون اساسی دور ساخته اند. این درست همان موضع بالنسبه بسیاری اهمیت است که سلطنت مستبده در برابر فشار روز افزون دمکراتیسم به تسلیم آن تن در داد تا مواضع عمده را محفوظ نگاهدارد و کسانی را که خواستار دیگر گونی های سیاسی بودند .

از یکدیگر جدا کنند و پیراگنده سازد...  
 اختیارات زمستوها محدود بمسایل صرفاً اقتصادی بود، راهسازی، نگهداری راهها، تهیه آمار بیمه اموال، اقدامات نیکوکاری امور بهداشتی، آموزش دبستانی امور پست و غیره، فعالیت زمستوها تابع منافع طبقاتی ملاکان محلی بود ملاکان و بورژواهای لیبرال در آنها نقش نمایان داشتند، ولی دولت زمستوها را تحت نظارت و ایان و وزارت امور داخله قرار میداد و اینان حق داشتند اجرای

بطور عمیق وجود دارند و معرفت ما ماهیت آنها را پیوسته دقیق تر و دقیق تر منعکس میکند.

## زمره ها

جامعه ی فتودالی دارای شناخت طبقاتی بفرنجی بود و در آن طبقات و اقشار مختلف و در درون طبقات و قشرها و گروهها سلسله مراتب (هیرارشی) مفصلی وجود داشت که در جوامع فتودال اروپائی سخت منظم بود (مثلاً در میان اشراف، روحانیون و اصناف) . جامعه به زمره هائی تقسیم میشد و زمره های فوقانی (اشراف) از زمره پائینی (اوانی) که دهقانان نیز جزء آنها بودند از جهت حقوق و مزایا تفاوت فراوان داشتند. اربستو کراسیم و لاف زدن به اصالت و نجات خانوادگی و خوئی از مشخصات مهم ایدئولوژی سیاسی، اجتماعی دوران فیودالیسم است.

## زمستوا

عنوان انجمن های محلی خودگردان در استان های روسیه تزاری بود که در سال ۱۸۶۴ از پی یک فرم

هر تصمیمی را که زمستوها اتخاذ کنند، ولی خوشایند دولت نباشد متوقف سازند.

## زمین و لیا نیها یا نادر و نیکها

یعنی اعضای تشکیلات خرده بورژوازی انقلابی (زمینای و لیا نیها) «زمین واراده» زمین و لیا نیها از این تصور غلط ماخذ میگیرند که نیروی عمده انقلابی در کشور طبقه کارگر نبوده بلکه دهقانان هستند. راه بطرف سوسیالیسم از طریق ایجاد شورشهای دهقانی و ترور فرد فرد میسر است اما تاریخ انقلاب روسیه بر آن خط بطلان کشیده.

## زمین پیمان

کسیکه روی زمین حرکت میکند و از جایی بجای دیگر میرود، جیبها نگرد و نیز بمعنی اندازه گیرنده زمین که بعضی مساح میگویند.

## زمینداری بزرگ سرما یداری

در شرایط سرما یداری در کشاورزی نیز مانند صنایع و سایر رشته های تولیدی

قانون تمرکز و تراکم سرمایه که باورشکست تولید کنندگان کوچک همراه است، جاریست تمرکز در کشاورزی پیش از همه بمعنای تمرکز زمین بمشابه وسیله اساسی تولید در واحدهای بزرگ کشاورزی است. همزمان با تمرکز زمین پروسه تکامل ماشین آلات و نیرو کار و فرآورده های کالائی کشاورزی نیز در واحدهای بزرگ انجام میگیرد، مالکیت سرمایه دار کشاورزی بر زمین و یا حتی مالکیت خصوصی بر زمین شرط ضروری تولید کشاورزی بشیوه سرمایه داری نیست. زیرا زمین مورد بهره برداری میتواند به شخص دیگر و یا دولت تعلق داشته باشد.

واقعیت کشور پیشرفته سرمایه داری نادرستی تئوری «ثبات تولید کوچک دهقانی» را که لنین مورد انتقاد قرار داده بود، به ثبوت میرساند.

## زمین شناس

عالمی که طبقات و ادوار گوناگون زمین را بشناسد.

بدون تقسیم شدن از نسلی به نسل دیگر یک طایفه و به فرزند ارشد یا به ارشد طایفه انتقال می یافت.

### زناشویی

زناشویی پیوند پایدار زن و مرد است و اشکال مختلفه ای در تاریخ بخود گرفته آنرا بوجود می آورد. نتیجه زناشویی تولید فرزند است، لذا خانواده که ادامه طبیعی زناشویی است، پیوند نسلیها را با خویش همراه دارد.

### زولاتر

در نظام طایفه ای نخستین عناصر پرستش جانور که پدیدار گردیده بود زولاتر می نامیده اند.

### زولوها

طایفه ای از افریقای جنوبی

### زهره

ناهید، ونوس، یکی از سیاراتی که نزدیکترین آنها بزمین است و بعد از عطارد واقع شده و مانند عطارد فقط قبل از طلوع یا بعد از غروب آفتاب دیده میشود، مدت حرکت انتقالی آن بدور آفتاب ۲۲۵ روز،

### زمین شناسی

علمی که در باره خلقت زمین و چگونگی طبقات و قسمت های مختلف آن بحث میکند.

### زمین شناسی تاریخی

آنقسمت از زمین شناسی که در باره تاریخ تشکیل و تغییرات خشکیها و دریاها بحث میکند

### زمین شناسی علمی

آنقسمت از زمین شناسی را گویند که بکمک آن بشر از سایر مباحث زمین شناسی بفتح خود و به منظور کشف معادن و آبها و سایر منابع زیر زمینی استفاده میکند.

### زمین های آبول و سلطنتی

زمین هائی بود متعلق به افراد خانواده تزار. زمینهای پوسیون- زمین هائی بود که دولت تزاری در اختیار صاحبان فابریکه ها و کارخانه ها میگذارد تا بین دهاقینی تقسیم شود که فقط در برابر دریافت این حصه زمین در این کارخانه ها و فابریکهها کار میکردند.

### زمینهای مازورات

املاک سورتوی بزرگی بود که

و حجمش دو برابر عطراد کسمی  
کوچکتر از زمین است .

زیپلون

بالون.

زیر بنا

ماهیت هر جامعه‌ای که بصورت

تسلسل فرم‌اسیونهای اقتصادی ،

اجتماعی تجلی میکند ، بویژه در

آنست که چگونه مناسبات تولیدی

در آن جامعه حکمرواست . تفاوت

و تمایز بین جوامع بشری همانا در

همین جاست . زیر بنا همین مجموعه‌ی

مناسبات تولیدی است و لذا بین مفهوم

یا تعریف زیر بنا و تعریف مناسبات

تولیدی است و لذا بین مفهوم یا  
تعریف زیر بنا و تعریف مناسبات تولیدی  
تفاوتی بیش نیست .

زیکزاک

دندانه دار ، کتگره دار .

زیلات

در جریان تجزیه نظام طایفه‌ای  
در رم باستان شاه شاهان را زیلات  
می نامیدند که مقام انتخابی بود و  
بر راس فداسیون دوازده شهری  
که از همه قدیمی تر بودند قرار  
داشت و در مجمع نمایندگان ریاست  
میکرد در عین حال کاهن بزرگ  
نیز بود .



## ژئواستراتژی

روشهای جهانگشایی و کشور گیری به وسیله سیاست امپریالیستی به موقعیت های جغرافیائی کسره ی زمین.

## ژئوپلیتیک

از دو کلمه ژئو و پلوتیک بمعنای زمین و «پلیتیک» بمعنای سیاست ترکیب یافته و عبارت از یک تئوری از تجاعی است که سعی می کند سیاست خارجی کشور های امپریا- لیستی را بکمک عوامل جغرافیائی توضیح دهد هدف اصلی آن سوجه جلوه گر ساختن اشغال زمین های بیگانه و پرده کردن سایر خلقهاست

مثلا فاشیست های هتلری میخواهند ثابت کنند که آلمان احتیاج به فضای حیاتی دارد و جنگ برای اشغال سرزمین های همسایه و بدست آوردن مستعمرات حق آلمان است. هم اکنون محافل تجاوز گر اسرائیل بکمک امپریالیست های امریکائی نیز اشغال سر زمین های عربی در واقع باین تئوری عمل میکنند.

## ژئوفزیک

علمی که ساختمان عمومی کره زمین را مطالعه میکند و این علم امروز از علم امروزه جدا شده و بصورت علم متعاین در آمده است.

## ژانیر

نام یکدسته سواران ادوارد سوم است که سال ۱۳۴۸ میلادی در انگلستان تشکیل شد.

## ژاپری

نامی است که اشراف فرانسوی برای تمسخر به روستائیان داده اند و برای گروه از شورشیان هم اطلاق شد.

## ژاکوبین ها

انقلابیون بورژوا دموکرات، اعضای کلوب سیاسی رادیکال در انقلاب بورژوازی ۱۷۸۹-۱۷۹۴ فرانسه (ما خود از نام دیرتر - کوبین در پاریس که کلوب در آنجا واقع بود). گرفته شده است.

## ژاندارم

پاسپانان و محافظان خارج شهر.

## ژاندارم جهانی

امپریالیسم امریکا به پیروی از سیاست نو استعماری و برای حفظ تسلط اقتصادی، سیاسی و نظامی خود بر کشورهای با اصطلاح «جهان سوم» میگویند آنها را به پیروی از سیاست و استراتژی جهانی خود و

دارد. بدین منظور هر جا که خفتها برای تأمین استقلال سیاسی و اقتصادی خود پیاخیزند. امپریالیسم امریکا و سرمایه انحصاری آن به شیوه های گوناگون میگویند که جنبش های آزاد بجنش را سرکوب کند و آنجا هم که موفق به سرکوب نمی شود در امور اجتماعی و اقتصادی آنها به مداخله و کار شکنی میپردازد و در واقع نقش «دراوغه جهانی» را بازی میکند. امپریالیسم امریکا در نقش ژاندارم جهانی دردوران پس از جنگ جهانی دوم بیش از ۳۰ جنگ و تصادم مسلحانه بزرگ و کوچک برانگیخته است که کثیف ترین آنها جنگ تجا و زکارانه علیه خلقهای ویتنام و کامبوج، ولاوس و کمبود مستقیم به ماجراجوئی های تجا و زکارانه اسرائیل علیه خلقهای عرب و حرب اعلان نشده علیه جمهوری دموکراتیک افغانستان است.

## ژاندارم منطقه

امپریالیسم امریکا برای اجرای سیاست تجاوزکارانه خود تنها به نقش ژاندارم جهانی اکتفا نمیکند بلکه با تقویت رژیم های ارتجاعی



### ژزویت

فرقه ای از مسیحیان که به حد افراط سختگیر و متعصب بوده و هدف ایشان تثبیت میانی کاتولیک بوده است. ژزویت‌ها رایسوعیان هم می‌گفتند، چون دارای تشکیلات و انضباط شبه نظامی بودند و از این جهت رئیس آنان را «ژنرال» می‌نامیدند.

### ژست

به معنی ادا و اطوار، خودفرشی است. ژست عبارت از عکس العمل حالات درونی بر اعضای بدن.

### ژن

عناصر ذره بینی کروموزم‌ها در نطفه‌های نرو ماده که عامل اصلی انتقال خواص ارثی شناخته شده‌اند.

### ژنتیک یا وراثت

از تشابهات و تفاوت‌های موجود بین موجودات زنده و از طرز پیدایش نژادهای مختلف و قوانین وراثت بحث می‌کند.

### ژنی

نابعه، دارای تنوع قریحه ذاتی.

در مناطق مختلف جهانی و تقویت نیروهای نظامی آنان، میکوشد این کشورها را نیز علیه جنبش‌های آزادیبخش و استقلال طلبانه به «ژاندارم منطقه ای» مبدل سازد. اسرائیل در خاور نزدیک نقش «ژاندارم منطقه» یعنی دستیار ژاندارم و داروغه جهانی را بازی میکند. رژیم قبلی ایران نیز ژاندارم منطقه بود و رژیم کثونی پاکستان نیز در آسیا علیه جنبش‌های ملی و استقلال طلبانه مخصوصاً علیه افغانستان انقلابی به «ژاندارم» منطقه بدل گردیده است.

### ژانسیزم

از گرایشهای افراطی طلب مذهب مسیحی کاتولیک.

### ژروزیا

به شورای ریش سفیدان در یونان باستان گفته می‌شد.

### ژرونت

تعداد شورای ریش سفیدان در یونان باستان ۳۰ نفر بوده از میان اشرافی که ۵۰۰ سالگی می‌رسیدند انتخاب و توسط اینها کشور را اداره می‌نمودند و بنام ژرونت یاد می‌گردد.

## ژور

روز نه یا شبکه .

## ژورنال

مجله .

## ژورنالیت

روز نامه نگار .

## ژوری

هیئت داوران .

## ژوفلت

زوبین را دررم باستان ژوفلت

می نامیدند .

## ژولوژی

زمین شناسی .

## ژیراردن (۱۸۰۶-۱۸۸۱)

پولیسیست بورژوا ورجل

سیاسی، در سالهای ۳۰-۶۰ باقواصلی

مدیر روز نامه « پاریس » بود،

در سیاست بسیار بی هرنسب بود،

قبل از انقلاب ۱۸۴۸ در جنبه مخالف

دولت گیزو مبارزه میکرد، در

دوران انقلاب به طرفداری از

جمهوری برخاست، در سالهای ۱۸۵۰

۱۸۵۱ نماینده مجلس مقننه بود و سپس

هوا دار بناپارت شد .

## ژیروندن ها

اعضای حزب مدافع منافع

بورژوازی - بزرگ در دوران انقلاب

بورژوازی فرانسه ( مأخوذ از نام

منطقه ژیروند) که اکثریت رهبران

حزب از آنجا برخاسته بودند .

## ژیمناستیک

نوعی ورزش که همراه با حرکت

نرمش و پرش و بازی در هوا میباشد .

## ژوسه

نوعی پارچه نازک .

## ژرف

عمیق، بمعنی دور و دراز و بمعنی

غور و تعمق نیز گفته شده .

## ژرف بینی

غورثی .

## ژوپیر

ستاره مشتری، و نیز خدای

خدایان نزد یونانیان و رومیان قدیم

## ژران اف

در اصطلاحات حقوقی مدنی

فرانسه به مکتبی گفته میشود که از

طرف غیر و بحساب او وبدون اخذ

نیابت و نمایندگی از او کاری

انجام دهد .

## ژوره

عضو هیأت منصفه را گویند .

# س

ترجمه آن یافتن حقیقت است و در  
معنی نهضت سیاسی و مذهبی است  
که در سال ۱۹۱۹ در هند شروع شد  
و مقاومت منفی و عدم اشتراك مساعی  
با تجاوزات خصمانی اجانب را تأیید  
و ترویج میکند

## ساخلو

عده‌ای سربازانیکه در محلی  
برای بهره‌داری گماشته شوند.

## سادیسیم

واژه‌ای است مأخوذ از تمام  
«مارکیس دوساد» که در قرن  
هجدهم بجرم شکنجه کردن و مسموم

## سابوتاژ

در فرهنگ سیاسی به معنی خراب  
کاری و اختلال است.

## ساپرتیننگ پلی یر

به هنر پیشگان کمکی اطلاق  
میکردند.

## ساتی

رسوم سوزاندن زنان باجنازه  
شوهرشان در هند بود.

## ساتیاگراها

مركب ازدو کلمه سانسکریت  
است یکی «ساتیا» و «گراها» که

کار، بالا بردن سطح زندگی و پیشبرد اقتصادی و اجتماعی جهان بود البته در حرف و تحریر.

### سازمان صنفی

قشرها و طبقات مردم بر حسب حرفه و شغل خود به اصناف گوناگون تقسیم میشوند. صنف میتواند تمام یک طبقه را در بر بگیرد، مانند طبقه کارگر و یا افراد دارای منشأ طبقاتی گوناگون را در بر بگیرد. مانند محصولین، سازمان صنفی شکل ابتدائی سازمانهای اجتماعی است که از منافع محدود و معین اعضا صنف دفاع میکند.

### سازمان کشورهای صادر

#### کنفدره نفت (اوپک)

در ژانویه ۱۹۶۱ در کارا - کاس، پایتخت ونزوئلا، به وجود آمد و دولت های ایران، عراق، کویت، قطر، عربستان سعودی و ونزوئلا و لیبیا به عضویت آن درآمده اند.

#### سازمان ملل متحد

سازمان بین المللی که در ۲۴ اکتبر ۱۹۴۵ در نتیجه کنفرانسهای بین المللی زمان جنگ جهانی دوم به عنوان جانشین جامعه ملل به

ساختن جفت های خود یزدان باستیل افتاد و به معنی آزار دوستی و عاشق کشی اطلاق میشود. و کسانیکه به وجه منفی (قهر آمیز) کامجوئی کنند و بخشونت و تجاوز عادت نمایند مبتلا در سادیسم اند.

### سازمان A.P.R.A

سازمان ناسیونالیست خرده بورژوازی امریکای لاتین بوده نظریات سکتاریسم و عبارت پردازی و شیوه قلبی قرار دادن یکدسته از اشکال مبارزه در نقطه مقابل اشکال باروشن ضد شوروی گنجانیده شده است.

### سازمان بین المللی آوارگان

این سازمان از موسسات وابسته به سازمان ملل متحد بوده و از ۲۵ اوت ۱۹۴۸ تا دسامبر ۱۹۵۱ مسئولیت مواظبت و بازگرداندن آوارگان مخصوصاً آوارگان فلسطین را به میهن شان داشت. ولی هرگز نتوانست خود را از زیر سلطه امپریالیسم خارج بسازد.

### سازمان بین المللی کار

در سال ۱۹۱۹ به صورت موسسه ای مستقل و وابسته به جامعه ملل به وجود آمد و هدف آن بهتر کردن شرایط

## سانترال

مرکز

### سانترالیزاسیون

و یا تمرکز سرمایه ها عبارتست از بهم پیوستن داوطلبانه سرمایه ها ( از طریق تأسیس شرکت ها و نظایر آن ) و یا بهم پیوستن قهری سرمایه ها ، یعنی بلعیده شدن سرمایه های کوچک تر توسط سرمایه های بزرگتر ، بطوری که از بهم پیوستن مسالمت آمیز و یا قهری سرمایه های بزرگ پدید آید .

### سانترالیزم دموکراتیک

ساختاری حزب های پیشرو و مترقی بر اصل سانترالیزم دموکراتیک ( مرکزیت دموکراتیک ) اداره می شود . سانترالیزم یا مرکزیت یعنی اطاعت اقلیت از اکثریت اطاعت ارگانهای مادون از ارگان های مافوق و انضباط یکسان در مقابل رهنمود ها و دستور های حزبی ، روش های گروهی و فرکسیونی در حزب متنوع است .

از نظر لغوی این عبارت مرکب از دو کلمه ای سانترالیزم بمعنای مرکزیت و دموکراتیک صفت از

وجود آمد . در کنفرانس مسکو نوامبر ۱۹۴۳ ، نمایندگان امریکا ، انگلستان ، چین و شوروی اعلام کردند که به نظر ایشان ایجاد یک سازمان عمومی بین المللی برای حفظ صلح و امنیت بین المللی در اولین فرصت لازم است . این سازمان باید « بر اساس تساوی همه ی دولت های صلحدوست تشکیل شود و در های آن به روی همه ی کشور های بزرگ و کوچک باز باشد .

### ساک

کیسه و پکس سفری

### سالداد

سیاهی ، سر باز .

### سال نجومی

فاصله زمانی که در طی آن خورشید دو بار متوالی از مقابل ستاره معینی عبور می کند . برای ۳۶۵ روز خورشیدی متوسط است .

### سال نوری

واحد طول در اندازه گیری نجومی است ، مسافتی است که به وسیله نور در مدت یک سال طی می شود .

نوع مقبول اهانت هم در آن بود  
اشاره می شد .

### سازیماس

دست کشیدن از حوادث و زندگی

### سبک

عبارتست از مشخصات یک اثر  
ادبی که آنرا از آثار مشابه ممتاز  
میکند . سبک ، روش مخصوصی است  
که هر شاعر و نویسنده برای بیان  
مطالب و اندیشه های خود بکار  
می برد . سبک شعر فارسی بچهار  
دوره تقسیم می شود .

۱ - سبک خراسانی یا ترکستانی  
سبکی است که از قرن چهارم  
تا قرن ششم در میان شعرا رواج  
داشته است . از شعرای معروف  
پیر و این سبک فردوسی ، رودکی  
ناصر خسرو و قطران تبریزی را  
میتوان نام برد .

### ۲ - سبک عراقی

این سبک در اواسط قرن ششم  
پیدا شد تا قرن نهم ادامه پیدا کرد  
و موجدین این سبک انوری و سید حسن  
غزنوی ، نظامی گنجوی ، خاقانی  
و شیخ سعدی میباشند

از واژه دموکراسی میباشد و از  
این جهت گاه آنرا مرکزیت  
دموکراتیک هم ترجمه کرده اند .

### سانتیها نثال

احساساتی . باعجان و خونگرم  
و مهربان .

### سانسکریت

زبان مقدس و قدیمی هندیان  
است .

### سانسوالسیم

مکتب فلسفی هلوتیوس فیلسوف  
فرانسوی قرن هیجدهم است و بر آنست  
که : « مواد اصلی تمام علوم  
نتیجه آن چیزهایی میباشد که حس های  
ما ، با نشان داده و آموخته اند .  
مطلق کردن معرفت حسی .

### سانسور

تفتیش و مراقبت از موضوع فیلم ها  
جراید و غیره که بوسیله دولت  
صورت میگردد . در این صورت مطالبی  
که موقعیت منافع دولت را بخطر  
پیاندازد حذف میگردد .

### سان کولوت

به معنی . . . برهنه ها اطلاق  
می شود که از طرف طبقات حاکم  
فرانسه به طبقات پایین که انقلاب  
فرانسه را برآه انداختند و چون یک

سیستم ، قانون مندی های مربوط  
به ساخت و مختصات آن ، و هر شی  
و پدیده بطور نسبی در زمان مکان  
معین پایدار است و دارای ساخت  
( ستروکتور ) معین است .

### ستروکتور

دوشیوه تعلیل در دانش امروزی  
مرسوم شده است که یکی شیوهی  
ستروکتور نام دارد ( یعنی با  
کشف ساخت درونی سیستم ، ما  
عملکرد آنرا روشن و توجیه کنیم )  
و دیگری شیوهی فونکسیونل ( یعنی  
با تحلیل رفتار و عملکرد سیستم  
بکوشیم تا ساخت درونی آنرا کشف  
نمائیم .

### ستم ملی

ستم ملی عبارت از اجزائی است  
که در مناسبات متقابل بین ملتها  
در زمینه های اقتصادی ، ارضی  
سیاسی ، دولتی ، حقوقی ، فرهنگی و  
زبانی و غیره از طرف طبقات  
استثمارگر ملتی نسبت به ملت دیگر  
اعمال میگردد . اگر چه ستم ملی و  
بهره کشی از اقوام دیگر از  
دوران برده داری آغاز می شود و  
در جامعه فئودال ادامه می یابد ،  
ولی در رژیم سرمایه داری بویژه

### ۳ - سبک هندی

از قرن نهم آغاز شد و هنوز کم  
و بیش در افغانستان ، ایران  
هندوستان پیروانی دارد درین سبک  
غزلسرائی از رونق افتاد و مضامین  
دقیق و تخیلات شاعرانه با الفاظ  
ساده و پراستعاره بیان گردید .  
این سبک را جامی بوجود آورده  
و شعرائی نظیر صائب تبریزی ،  
جویا تبریزی ، کلیم کاشانی  
و وحید قزوینی آنرا رواج دادند  
اکثر شعرای قرن نهم الهی دوازدهم  
این سبک را پیروی نموده اند .

### سپتیک

فلسفه و مشربشکا کین در یونان  
قدیم و کسانیکه به امور مختلف  
حیات به نظر شک و تردید نگاه میکند

### سپیرالوئید

حرکت تکاملی بر پایه ی نفی  
در نفی در واقع یک سیر مارپیچی را  
طی میکنند و در مراحل معینی  
برخی مختصات مراحل طی شده  
منتها بر مبنای از جهت کیفی تازه ای  
تکرار میگردد و همین سیر مار پیچی  
تکاملی اشیاء را بنام سپیرالوئید  
یاد میکنند .

### ستروکتور

ستروکتور یعنی نظام درونی

آلمانی و ایتالیائی علیه مردم اسپانیا  
بظرفداری دیکتاتور اسپانیا (جنرال  
فرانکو) بکار برده شد.

### سته تیک

پرورش عواطف و احساسات را  
سته تیک میگویند یعنی پرورش ذوق  
سلیم و سابقه مستقیم افراد برای  
ادراك درست زشت و زیبا، گرانمایه  
و فرومایه.

### سر تراپی

درمان با سرم.

### سرریز احتکار

یعنی احتکار بیش از حد کالا.

### سرریز تولید

یعنی تولید محصول به میزانی

بیش از نیاز بازار

### سرف

در قرون وسطی کشا و رزان  
ما یملک اشرف صاحب املاک بودند  
اختیار جان و مال و ناموس سرف آنها  
بدست صاحبان املاک بود، با این  
دسته از کشا و رزان و رعایای متعلق  
به زمین و مالک سرف می گفتند.

### سرقفلی

سرقفلی عبارت از بهره تفضیلی  
زمین محل کسب و پیشه است که با در

در مرحله امپریالیسم شدت خاصی  
کسب میکند. چگونگی مناسبات متقابل  
ملت ها بطور کلی تابعی است از  
شیوه تولید، خصات رژیم اجتماعی  
و دولتی، تناسب نیروهای طبقاتی  
درون ملت ها و سیاست ملی طبقات  
حاکمه. مبارزه خائفا برای رفع  
ستم ملی بر حسب شکل بارز این  
ستم و رشد آگاهی ملت ستمکش  
میتواند بشکل مبارزه برای کسب  
استقلال سیاسی، استقلال اقتصادی  
خود مخاری سیاسی و فرهنگی و دفاع  
از زبان مادری و غیره تجلی کند.  
ستم ملی عموماً با ستم طبقاتی، نژادی  
مذهبی در هم آمیخته مسئله ملی را  
بغرنجتر و رشد آگاهی طبقاتی توده  
های زحمتکش را دشوار تر میسازد  
در عصر ما مبارزه برای رفع  
هرگونه ستم ملی از مبارزه علیه  
امپریالیسم و برای صلح، دموکراسی  
و سوسیالیسم جدائی نا پذیر است.

### ستون پنجم

خائنین و چیره خورانیکه علیه  
منافع ملی که در خدمت دشمن دست  
به سپوتاز، تبلیغ و تخریبکاری  
میزنند و برای اولین بار در زمان  
جنگهای داخلی اسپانیا در سالهای  
۳۹، ۱۹۳۶ به کمک فاشیست های



شود و بطور عمده رقابت بین صاحبان انحصاری یا مونوپولیستها باقی میماند سرمایه داری انحصاری یا امپریالیسم بدنبال سود حداکثر است .

### سرمایه داری انحصاری

#### دولتی

در این مرحله از سرمایه داری دولت و انحصارها با هم جوش خورده و دست بدست هم داده اند .

شکل تسلط اقتصادی وسیع سرمایه داری انحصاری که در آن نیروی انحصارها با نیروی دولت برای تأمین منافع انحصارات سرکوب جنبش کارگری و مبارزات آزادپخش ملی و حفظ نظام سرمایه داری در مکتب هم در میآمیزد .

#### سرمایه داری دولتی

سیستم مناسباتیکه بین اقتصاد سرمایه داری و دولت سرمایه داری برقرار میشود و بخشی از وسایل تولید در دست دولت متمرکز می گردد .

گرفتن بهره پول به سرمایه بدل می شود مثلاً مغازه ای که در بازار در جای مناسبی قرار گرفته فروش بیشتر و لذا درآمد بیشتری دارد و عده زیادی سرمایه دار مایل است که این مغازه را اجاره نموده و بهره کافی بدست بیاورد .

#### سرم

آب خون ، داروئی که برای جلوگیری از مرضی به بدن تزریق میشود .

#### سرمایه

سرمایه پولیست که ارزش آن با تعصب اضافه ارزش تولید شده توسط کارگران افزایش می یابد .

#### سرمایه داری

نظامی است مبتنی بر استثمار از کارمز دوری کارگران بدست سرمایه داران ، و در حقیقت آن مرحله ای از تکامل اجتماعی ، اقتصادی است که جانشین فنودالیسم میشود سرمایه داری آخرین نظام مبتنی بر استثمار است و برشالوده ای مالکیت خصوصی سرمایه داری بر وسایل تولید و استثمار استوار است .

#### سرمایه داری انحصاری

در آن رقابت آزاد محدود می

## سرمایه داری ما قبل انحصاری

که مبتنی بر رقابت آزاد سرمایه داران است، در اثر وجود همین رقابت آزاد است که سرمایه داران در این دوران بطور عمده سود متوسط به دست میآورند.

## سرمایه گذاری

مجموعه هزینه‌هایی که برای ایجاد، تکمیل و ترمیم مؤسسات و واحدهای تولیدی و غیر تولیدی بکار میرود، در یک اقتصاد سالم با پدتناسب و هماهنگی صحیحی میان سرمایه گذاری تولیدی و سرمایه گذاری غیر تولیدی برقرار گردد.

## سرمایه گذاری خارجی

از اشکال صدور سرمایه بوده و سرمایه ایست که دولت‌ها و سرمایه داران یک کشور (بطور عمده امپریالیستی) بمنظور سود جوئی و استثمار زحمتکشان کشور دیگر، در خارج بکار می‌اندازند.

## سرمو یا لیسم

در قرون وسطی اعتقاد به انجام کامل و دقیق آداب و رسوم و تشریفات آیین مسیح ولی در زمان ما بهرگونه اعتقاد انجام تشریفات بطور دقیق اطلاق میگردد.

## سرواژ

سرواژ یا فیودالیسم یا رژیم ارباب، رعیتی، رعیت برخلاف برده، میتواند قسمتی از محصول کار خود را برای خود نگاهدارد و قسمتی را به ارباب بدهد. با آنکه مالک مانند برده دار صاحب رعیت نیست ولی، رعیت در قید اسارت ارباب است. ارباب قانوناً حق کشتن رعیت را ندارد. ارباب از رعیت بیگاری، بهره جنسی و نقدی می‌ستاند.

## سرود انتر ناسیونال

که آهنگ آن معروف است و در همه جا نواخته میشود. نخستین بار در سال ۱۸۷۱ و زمان کمون پاریس ساخته شد. اشعار آنرا شاعر فرانسوی «پویته» ساخت و آهنگش اثر «دژیتز» میباشد اشعار آن به زبان‌های مختلف جهان ترجمه شده با آهنگ اصلی آن خوانده میشود.

## سرود مادر

سرودی که به معنی «سلام بر مادر» میباشد و پیش از استقلال هند برای نهضت ملی مردم هند هم چون سرود ملی بود و هر روز صبح‌ها خوانده میشد پس از استقلال از سلطه استعمارگرانگلیس سرود دیگری اثر

**سفارت**

میانجی‌گری، اصلاح کردن امور  
واسطه صلح بودن.

**سفسطه**

مقدار راست و دروغ که مخلوط  
گردیده باشد.

**سکتاریسم**

سکتاریسم از واژه سکت مشتق  
شده و بمعنای فرقه، گروه دسته  
کوچک و تبدیل شدن بیکه دسته ای  
جدا از مردم. و در معنای سیاسی خود  
در نهضت کارگری یکی از انواع  
اپورتونیسیم چپ است، سیاست آن  
اینست که به جدا شدن حزب کمونیست  
از توده ای وسیع ز حمتکشان منجر  
میشود.

**سکر آژ**

منشی.

**سکسیون**

مقطع بریدگی، فصل و شنبه.

**سکوب استاندارد**

تمام قلم‌ها بیکه اندازه آنها از  
۳۵ میلی‌متر کمتر است سکوب استاندارد  
میباشد. مهم‌ترین آنها ۱۶ میلی‌متری  
و ۸ میلی‌متری است.

تا گورانتخاب گردید اما آن سرود  
هنوز هم ارزش خود را دارد و صبح‌ها  
در مراسم هند خوانده میشود.

**سرود مار سیز**

سرود ملی فرانسه بود که  
«روژ دولیل» برای عساکر «راین»  
ساخته شده است.

**سریال**

سلسل، بی‌درپی و پاداستانی که  
جزء به جزء نقل شود.

**سزارینسم**

حکومت مطلقه و همان مفهوم  
استبداد و اتوکراسی و قدرت مطلقه  
امپراتور است.

**سطح زندگی**

اصطلاحی است که برای نشان  
دادن حدود مصارف مادی و معنوی  
اهالی یک کشور بکار میرود. و به  
میزان و چگونگی ارضای حوایج مادی  
و معنوی بستگی داشته و در ساختمان  
اقتصادی، اجتماعی و در مراحل مختلف  
رشد تاریخی و بر حسب کشور های  
مختلف فرق میکند. سطح زندگی  
مستقیماً به تولید اجتماعی، درآمدهای  
میزان مصارف کالاهای بلند مدت و  
کوتاه مدت و چگونگی ارضای حوایج  
فرهنگی و معنوی وابسته است.

**سکولاریسم**

دنیای پرستی، اعتقاد به اصالت امور دنیایوی .

**سکون**

عبادتت از تعادل و پایداری معینی در اشیا و پدیده ها که بدون آن البته خود این اشیا و تعین کیفی آنها نمیتوانست وجود داشته باشد.

**سالت**

نام قومی از نژاد هند و اروپائی که در ادوار پیشین زمین مهاجرتهای خود در اروپای مرکزی مقیم گشته و سپس بطرف «گل» و اسپانیا و بریتانیا نفوذ کردند.

**سلطنت لژیتمیسیم**

سلطنت مبتنی بر حقوق و قوانین ارثی، در فرانسه سلطنت و شاخه ارشد خاندان بوربون ها که در انقلاب ژوئیه ۱۸۳۰ خاندان اورلیان ها جای آنرا گرفت.

**سلطنت مطلقه**

سلطنت مطلقه یعنی تمرکز کلیه قدرت و اتعی در دست شاه، از بقایای سیاسی دوران فیودالیسم است بورژوازی در آغاز رشد، خود را در پناه سلطنت مطلقه قرار میدهد و از آن حمایت میکند سلطنت مطلقه نیز

بتدریج پایگاه اجتماعی خود را از فتوئد آنها به بورژوازی منتقل میسازد و به بسط مناسبات سرمایه داری خدمت میکند.

**سلف**

دستگاهی الکتریکی داخل تیز رفتار که ماشین بوسیله آن روشن میشود.

**سلول**

موجودی زنده و حساس که ذره بینی بوده و عنصر اصلی بدن موجودات زنده را تشکیل میدهد و ساختمانش مرکب است از: پروتوپلاسم، هسته و پوسته میباشد.

**سلولز**

جسی سفید رنگ، بی بو و طعم که در آب و الکل حل نمیشود و بیشتر در سلول های نبات وجود دارد.

**سمبول**

نشانه، رمز

**سمبولیزاسیون**

جلوه کنایه بی، جلوه رمزی بصورت رمز و کنایه در آوردن.

**سمبولیسم**

از جمله یکی از مکاتب های ادبی قرن

**سناریست**

کسی که سناریوی فلمی را نوشته باشد.

**سناریو**

نمایشنامه مخصوص که کارگردان فلم را از روی آن میسازد، سناریو شامل حرکات کامره اندازه کادر، حالات و گفتار هنر پیشگان و غیره میباشد، که روی هم رفته فلم را بوجود می آورد.

**سنامبولیسم**

راه رفتن در خواب.

**سن بار تلمی**

نام یکی از اعیان فرانسه و نام روزیکه ۲۴ اوت سال ۱۵۷۲ «مصادف با عید سن بار تلمی» و در آنروز به تحریک کاترین دومدیسری سربازان عامه مردم سه روز به قتل عام پروتستانها مشغول بودند.

**سنقرز**

اصولاً هر نظریه ای «تز» نامیده میشود پس از اینکه نظریه مذکور ارائه گشت دلایل و نظریاتی بر علیه آن ابراز میکردند که «آنتی تز» نام داشته و سپس از ترکیب تز و آنتی تز، نظریه تکامل یافته و

نوزدهم بوده نخستین پیام آور این نهضت شارل بودلر میباشد.

این مکتبی است که بدبینی و نومیدی را بصورت وهم و رؤیا همراه با احساس و خیالی ژرف و پازبانی آکنده از کنایه و اشاره بیان میدارد. این شیوه در تأثر نیز رواج یافت و نمایشنامه نویسان بزرگی مثل موریس مترلینگ با این شیوه آثار خود را نگاشتند.

**سمپاتی**

همدردی داشتن به چیزی، علاقمند بودن، سمپاتیک، کسیکه جنبه همدردی و همدمی داشته باشد.

**سمپاتیسم**

تمایل طبیعی، دوستدار، کسیکه جنبه های همدردی دارد.

**سن**

صحنه و محل نمایش.

**سنا**

مشرانو جرگه، مجلس اشراف مجلسی که نمایندگان از بین طبقات و افراد ممتاز انتخاب میشوند.

**سنا توریم**

آسایشگاه مریضان در جاهای خوش آب و هوا.

جدیدی می آید که «سنتز» نامیده میشود.

### سنتو

سازمان پیمان مرکزی سنتو در ۲۱ اوت ۱۹۵۹ به عنوان جانشین پیمان بغداد به وجود آمد که بخاطر جلوگیری از جنبش های رهایی بخش ملی بوجود آمده است.

### سنتیتک

هنر های ترکیبی، یعنی هنری بشکل خالص سمعی یا بصری نیست و از ترکیب چند هنر پدید آمده چون: نمایش و رقص.

### سندیکا

یعنی سازمان صنفی طبقه ای کارگر و دیگر زحمتکشان بوده در جریان مبارزه ای کارگران برای دفاع از منافع خود و بهبود شرایط اقتصادی نخستین بار در آغاز قرن هیجدهم در انگلستان بوجود آمده است.

### سندیکا لیسم

(مستق از سندیکا یعنی اتحادیه ای کارگران) - یک نهضت اپور تو- نیستی که در اواخر قرن نوزدهم بوجود آمد معتقد بودند که تشکیلات نژاد انقلابی ضرور نیست

بلکه خود سندیکا ها پایه حکومت سوسیالیستی است. که جنگ های اول و دوم جهان این نظر را باطل ساخت.

### سنتفنی

فرمی است که برای یکی از کستر بزرگ تصنیف شده باشد. در سنتفنی بجای یک ساز یا دو ساز تمام ارکستر در اجرای آن شرکت میکنند.

### سن مارتین

چشم میلاد یکی از قدیسان مسیح است که در ۱۱ نوامبر هر سال بر گزار میگردد بنام مارتین نیز یاد میکنند.

### سوئز کتیویسم

(ذهنی گرایی) یعنی عمل انقلابی را نادیده گرفتن، اگر اراه از به حساب آوردن قوانین عینی تکامل اجتماعی ایمان کور کورانیه به نیروی معجزه آسای شعارها، عمل مستقیم و بیدرتک، بدون در نظر گرفتن موقعیت سیاسی و اجتماعی موجود.

### سود

در آمدی که سرمایه داران از محل ارزش اضافی بدست می آورند.

خرده بورژوازی در روسیه پیش از انقلاب بود که آنها را « سوسیال رولوسیونر » و « اس ار » نیز (بر حسب حروف اول عنوان آنها) مینامیدند. این حزب در پایان سال ۱۹۰۱ و آغاز سال ۱۹۰۲ در نتیجه اتحاد گروههای گوناگونی که پیروان نظریات نارودنیک بودند پدید آمد. نظریات سوسیالیست رولوسیونرها اختلاطی از نظریات نارودنیک گرای و رودیونیسم بود. اکثریت سوسیالیست رولوسیونرها در سالهای نخستین جنگ امپریالیستی موضع سوسیال شویستی اتخاذ کردند. و از پشتیبانی از خواستهای دهقانان در زمینه الغا مالکیت ارباب رعیتی سر باز زدند. و به ضد انقلابیون پیوستند.

### سوسیالیست های انقلابی روس

منظور از سوسیالیست های انقلابی روسی، « حزب بورژوا - انقلابی دهقانان »، « دموکراتهای خرده بورژوازی که به دروغ خود را جزو سوسیالیست ها قلمداد میکردند. « بلشویسم مبارزه علیه حزبی را که پیش از همه بیکرانقلابیگری خرده

### سودا زده گی

سودا هم از جهت لغوی و هم از لحاظ اصطلاحی باملا نکولی یا مالیخولیائی، از یونانی بزبان فارسی و زبانهای اروپائی وارد شده است.

### سورریالیسم

این مکتب در قرن نوزدهم در اروپا و امریکا شکل گرفت. آثار سورریالیستی نیز مانند آثار رومانیک پیشتر زائیده خیال هنرمند است تا واقعیت های زندگی. این نهضت را نمی توان تنها یک جهان بینی ادبی دانست، بلکه می بایست یک مکتب فلسفی و اجتماعی نیز بشمار آید ولی از نقطه نظر دید فلسفی این مکتب بر پایه روانکاوی فروید استوار است.

### سوژه

موضوع و مضمون نمایش، فلم و داستان را سوژه گویند.

### سوسیالیست های روس

ملی کردن، اجتماعی کردن. سوسیالیست رولوسیونرها

عنوان اعضای یکی از احزاب

پوز ژوایی بود یعنی حزب «سوسیالیست رولوسیونرها» را در سه نکته عمده پذیرفته و بدان ادامه داد :

۱- این حزب به سبب نفی مارکسیسم بهیچوجه نمیخواست (و شاید صحیح تر آن باشد که یگوئیم نمیتوانست) ضرورت این امر را در یابد که پیش از پرداختن به اقدام سیاسی، باید چگونگی نیروهای طبقاتی و مناسبات میان آنها را برپایه اکیداً عینی ارزیابی کرد.

۲- این حزب قبول مشی ترور فردی و سوء قصد را که، نشان خاص انقلابیگری یا چپ گرایی خود مینداخت.

۳- اینها میخواهند برخطاهای کوچک با نسبت به اپورتونیستی سوسیال دموکراسی آلمان پوزخند بزنند و در همان حال در زمینه مسایلی چون مسئله ارضی یا دیکتاتوری پرولتار یا از اپورتونیست های افراطی همین حزب تقلید کنند.

### سوسیالیست های حقیقی

نمایندگان سوسیالیسم آلمانی که آنرا سوسیالیسم «حقیقی» مینامیدند. این «سوسیالیسم» یک

جریان ارتجاعی بود که در سالهای چهلیم قرن نوزدهم در آلمان و بطور عمده در میان روشنفکران خرده بورژوا و رواج داشت بیانگران «سوسیالیسم حقیقی» تبلیغ احساساتی عشق و برادری را سوسیالیسم جلوه میدادند و ضرورت انقلاب بورژوا دموکراتیک را در آلمان نفی میکردند. مارکس وانگلس «سوسیالیسم حقیقی» را در آثار خود «ایدئولوژی آلمانی» «سوسیالیسم آلمانی در نظم و نشر» «مانیفست حزب کمونیست» و غیره مورد انتقاد قرار داده اند.

### سوسیالیسم

نخستین مرحله نظام، اجتماعی اقتصادی «فرماسیون» کمونیستی است که جانشین نظام سرمایه داری میشود در جامعه سوسیالیستی بهره کشی انسان از انسان و طبقات استثمارگر از بین میرود. مالکیت اجتماعی جانشین مالکیت خصوصی میشود و اصل «از هر کس بر حسب استعدادش و به هر کس مطابق کارش» تحقق پیدا میکند.

### سوسیالیسم دموکراتیک

نظریه سوسیالیست های دست راست حاکی از آنکه ایجاد جامعه



### سوسیولوژی

سوسیولوژی یعنی جامعه شناسی به عنوان علمی از علوم انسانی که خود دارای رشته ها و متفرعات فراوان است و بررسی قوانین عام تحول جامعه یا «فلسفه اجتماع» که آنرا میتوان بخشی از جهان بینی فلسفی دانسته تفاوت قایل شد.

ولی جدا کردن «فلسفه اجتماع» از «جامعه شناسی» از جهت اسلوبی و متدولوژیک سودمند است.

### سوفسطائیان

یک عده فلاسفه قدیم یونان که به فکر و عقل اعتماد نداشتند.

### سوفلور

القا کننده نامشنامه است از پشت صحنه یا محل مخصوصی درس به بازیگران، یاد آورنده جملات و گفتارهای نامشنامه به عنوان پیشگام.

### سوفیسم

مسلك سوفسطائیان است که اساس آن اعتقاد به احتیاج وجدان لفظی در اثبات عقاید میباشد.

### سولوک (۱۷۸۴-۱۸۶۷)

رئیس جمهور سیاه پوستان هایتی

سوسیالیستی از طریق اجرای اصلاحات کوچک و قدری بجا با حفظ دولت مالکیت سرمایه داری ممکن است.

### سوسیالیسم دستچری دولتی

جریان خرد عده بورژوائی در علم اقتصاد که در سالهای هفتاد سده ی نوزدهم در آلمان بوجود آمده و اغلب نماینده میرز آن از میان استادان پوهنتون برخاسته بودند «از قبیل آدلف واکنر، کارل بوشر گوستاو شمولر، ورنر زومبارت وغیره». اینان از مخالفین سرسخت مارکسیسم و هوادار نوعی رفرمیسم بورژوائی بودند، برای آشتی طبقاتی تبلیغ میکردند و میکوشیدند طبقه ی کارگر را از نفوذ انقلابی سوسیالیسم دور بیاورند. بیرون آورده بسود دولت پروس منحرف سازند. «مکتب مسز بور اقداماتی از نوع دولتی کردن راه آهن و انحصار تنباکوه نوشابه های الکلی را «سوسیالیسم دولتی» میخوانند نام سوسیالیسم دستچری یا دولتی از ترکیب پوهنتون رهبران این گرایش و تعالیم آنان به سود دولت برخاسته است.

راه خود را در مغزها باز میکند .

### سه اصل خلق

منظور از « سه اصل خلق » اصول و برنامه سون یا تسن اولین رئیس جمهور چین در باره ناسیونالیسم دموکراسی و رفاه خلق میباشد و به هیچوجه اشاره به جهان بینی یا سیستم تیوریک بورژوازی خورده بورژوازی وی نبود.

### سه جریان عمده ای ضد

#### امپریالیستی

سه جریان عمده ای که در جهان امروزی کار مبارزه علیه امپریالیسم و سرمایه داری را از پیش میبرند و جامعه ای بشری را به مرحله نوین ارتقا میدهند :

۱- در نتیجه انقلاب سوسیالیستی اولین دولت سوسیالیستی جهان ، اتحاد شوروی ایجاد شد . بعد از آن کشورهای سوسیالیستی دیگر نیز تحکیم و تقوید یافت کمک های همه جانبه ای اقتصادی و نظامی آنها مهمترین و عظیم ترین نیروی در مبارزه ضد امپریالیسم میباشد .

۲- جریان دوم نهضت آزاد بیدار شدن ملی است که بویژه پس از خاتمه ای

که در سال ۱۸۴۹ به تقلید از ناپلیون اول خود را بنام « فائوستین امپراتور هاییتی اعلام کرد . او گروهی مارشال و جنرال سیاه پوست دور خود جمع کرده بود و درباری بسبک دربار فرانسه ترتیب داده بود . مردم برای شوخی به نسبت این وجه شباهت به لوئی بنا پارت لقب « سولوک فرانسه » داده بودند .

### سویت

از ریشه « روسی » معنی آن عمومی و اجتماعی است .

### سویتیسم

از آنجا که اتحاد شوروی نخستین و نیرومندترین کشور سوسیالیستی و پایگاه استوار سوسیالیسم است لذا دوستی با اتحاد شوروی و کمونیست اتحاد شوروی است سویتیسم به نظر احزاب مترقی جهان از بخش های مهم اثر ناسیونالیسم پرواتری است . بهمین جهت است ضربات تبلیغاتی همه مخالفان مارکسیسم لیننیسم واقعی ( آئی سوویتسم متوجه شوروی است از احساسات ناسیونالیستی و از نوسانات چپ و راست خورده بورژوازی استفاده میکند و با استدلالات فریبده

بخش خصوصی با شرایط سهل .

### سیاست در باز

دولت ایالات متحده و تراسن  
های امریکائی بیبانه تجارت آزاد  
و سیاست «در باز» سیاست استعمار  
گران دایر بر فرق کردن «شکار  
گاههای خصوصی» پیش از جنگ  
جهانی اول بمبارزه برخاسته بودند  
و به حصارهای استعماری، که مناطق  
مختلف جهان را در انحصار استعمار  
گران اروپائی در آورده بود،  
بعنوان مانع تجارت آزاد و سیاست  
«در باز» نگاه میکردند .

### سیاست درهای باز

سیاست مبتنی بر ورود آزاد  
کالا های خارجی به داخل کشور  
این سیاست یک سیاست صرفاً کمپرا-  
دوری و بضرر رشد نیروی های  
مولده در داخل کشور است . در  
مقابل این سیاست، سیاست حمایت  
گمرکی است که مواد مورد  
نیازمندی های رشد اقتصادی به کالا  
های سرما به ای و مصرفی خارجی  
امکان ورود به کشور میدهد و  
بازار داخلی را از رقابت غار-  
نگران امپریالیستی حفظ میکنند .

جنگ جهانی دوم اوج بی سابقه ای  
یافته است .

در جریان سوم عبارتست از  
جریان دموکراتیک مترقی و سوسی  
که در خود کشور های امپریالیستی  
وجود دارد و طبقه ای کارگر عامل  
عمده ای آن و در پشاپیش آن  
است .

### سیا تیک

بیماری که در اعصاب، کمر، و  
زانو پدید می آید . نام عصب واقع  
در پشت، ران و ساق پا است .

### سیاست

سیاست منعکس کننده مبارزه  
طبقاتی بوده و در آخرین تحلیل وضع  
اقتصادی هر طبقه تعیین کننده ای  
آنست و مهمترین جزا مشکله میا -  
ست در درجه ای اول عبارتست  
از امور مربوط بشرکت در کار،  
وسایل دولتی، راه و رسم حکومت  
و کشور داری، مشی دولت و  
تغییر اشکال وظایف و محتوی فعالیت  
دولت میباشد .

### سیاست خصوصی کردن بخش دولتی

سیاستی است مبتنی بر واگذاری  
مؤسسات و واحدهای اقتصادی دولت  
پس از تأمین سودآوری آنها به

## سیاست لب پر آنگاه جنگ

راه است که این دانش به پایه‌ی  
تئوریک دستگا‌های خود کار و  
شمارگرهای الکترونیکی مبدل میشود  
و میتواند مسایل کسب و ضبط و تجویز  
این اطلاعات را حل کند.

آلگوریتم یعنی دستورها یا  
تجویزهای دقیقی که در باره‌ی اجرا  
اقدام یا عملی بشود و نظم معین داده  
میشود و هدف آن حل کلیه‌ی وظایف  
و مسایلی است که با این سلسله اعمال  
واقدمات مربوط است نمونه‌ی  
بسیار ساده الگوریتم عبارت از چهار  
عمل اصلی حساب (جمع، تفریق، ضرب  
و تقسیم) که با کمک آن یک سلسله  
مسایل را حل میکنیم

### سیبیل

نشانه رسمی، صفحه مقوایی یا  
چوبی که برای هدف گیری مورد  
استعمال قرار میگردد.

### سیتولوژی

یعنی سلول شناسی علمی که ساختمان  
و خصوصیات زندگی سلول را مورد  
مطالعه قرار میدهند.

### سید هار تا

نام اصلی بودا متفکر و پیشوای  
مذهبی بزرگ هند است.

### سی زاخ تیا

به معنی سبک باز کردن که در

جان فوستردالس وزیر خارجه  
پیشین امریکا، با پیشی کشیدن همین  
سیاست بود که «بازارهای» برای  
تولیدات عظیم استراتژیک بخاطر  
استعمار بیرحمانه کشور های عقب  
مانده بیافریند. اقتصاد غول آسای  
امپریالیسم امریکاهمه چیز مساخت  
و مازاد مصرف داخلی را بیايد  
صادر میکرد. کالاهای جنگی که  
از مصرف داخلی محروم بود باید  
یکجا صادر می شد. بر سر صدور  
این کالاها مبارزات سخت میان  
دول غربی در گرفت. در حقیقت  
امریکا در چار چوب این سیاست  
آرزو داشت فروشنده متحصر به فرد  
سلاح های گوناگون در جهان باشد.

### سپرناسیون

یعنی پیدایش کامپیوترها (ما-  
شینهای متعدد محاسبه الکترونیکی و  
ماشین های اطلاعاتی، منطقی و بسط  
سریع خود کار شدن کار دستی  
و دماغی، امر تولید و اداره بر  
اساس این ماشین ها) میباشد.

### سپرنیتیک

دانشی است که الگوریتم های  
عمومی تغییر شکل و دستکاری اطلاعات  
را مورد بررسی قرار میدهد و از این

خود به سود سرما یه داری و صاحبان ثروت عمل میکند .

### سیستم انتخاباتی

عبارت از ترتیبی است که در هر کشور بموجب قوانین و آئین نامه های خاصی برای انتخاب ارگانهای انتخابی کشور تعیین نایب رای گیری مقرر گردیده است .

### سیستم متر

زلزله سنج

### سیکل

دورتکا ملی کامل ساختن اجتماعی و اقتصادی را سیکل میگوید .

### سیکلویپی

غول افسانه ای در اساطیر که به یونان باستان منسوب است .

### سیکلوسیم

آئینی در هندوستان که در نتیجه تأثیر کیش اسلام «بر هندوسیم» بوجود آمد .

### سیل موب

جرگه شیادان

### سیلورین

دومین دوره از دوران زمین شناسی .

### سیلویلزاسیون

تمدن

یونان باستان بخاطر کم ساختن انواع مختلف مالیات و وحشی گری ها بالای نشرهای پائین تغییرات و اصلاحاتی بوجود آورده شده بود .

### سیستم

عبارتست از مجموعه عناصری که بین خود بشکل معینی پیوند یافته است و یک نوع کل واحد را بوجود می آورند مثلاً برای اداره امور اقتصادی یک کارخانه ابتدا مجموعه ای ارتباطات اقتصادی را در کل آن بررسی کرد و جای آن کارخانه را در درون سیستم و وظایف دیگر آنرا روشن نمود .

### سیستم اعتباراتی

### سرمایه داری

مجموعه مؤسسات ( بانکی های مرکزی و تخصصی و صندوقها و غیره ) و بازار پولی متشکل و غیر متشکل و قوانین و مقررات و اصول تجهیز و سایر پولی موقتاً آزاد و اگذاری آن با شرایط معین به مؤسسات اجتماعی و واحدهای اقتصادی و افراد جداگانه در جامعه سرمایه دار است ، در جامعه سرمایه داری سیستم اعتباراتی نیز مانند تمام عرصه های دیگر دستخوش هرج و مرج و ناهنجاریها و بحران است و این سیستم در مجموعه

## سیستمیو تیک

رشته ای از علم است که به مطالعه قیاسی سیستم های علائم از ساده ترین سیستم های علامتی گرفته تا زبانهای طبیعی و زبانهای فرمالیزه شده علم مشغول است، وظایف اساسی سیستم علامتی عبارتست از: ۱ - مخا بیره اطلاعیه یا بیان فکر ۲ ، تماس یعنی تأمین شرایط لازم برای آنکه شنونده یا خواننده بتواند اطلاعیه مخا بیره شده را در یابد و نیز برای اقدام و عمل برانگیخته شود و غیره انجام هر یک از این وظایف سازمان درونی معین را برای سیستم «علامتی» یعنی وجود علائم و قوانین مختلف را برای ترکیب آنها ایجاد میکند .

## سین انتروپ

انسان چینی در حدود یک میلیون سال قبل میزیسته و اسکا ت آن از غار شکوتین نزدیکی های پکن بدست آمده است

## سین فاین

به زبان ایرلندی به معنی «ماخودمان» می باشد و نام استقلال طلبانه مردم ایرلند است که خواهان آزادی و خودمختاری بودند.

## سینما تو گرافی

بکلیه امور تکنیکی، فنی، هنری و تجار تی مربوط به سینما گفته می شود .

## سیستوسیم

اتحاد و آمیختگی چند جا معده یا طایفه ای ، که قبلا مجزا شده بودند ، در یک واحد سیاسی جدائی ناپذیر میباید . از طریق سیستم بود که پولیس های مانند آتن و اسپارت بوجود آمدند .

## سینه تیک

جنبشهای مکانیکی معلول علل فیزیکی را بررسی میکند و در شیمی پخش می است به سرعت و مکانیسم فعل و انفعالات شیمیائی و محصولات بینا بینی را که در جریان این فعل و انفعالات پدید می شود مورد مطالعه قرار میدهد .

## سینه کلپ

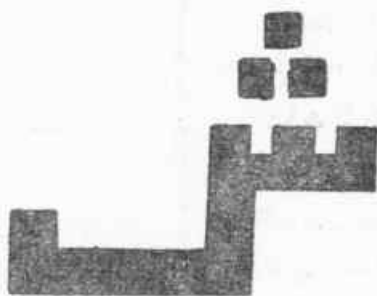
محلای که علامتدان سینما در آن برای دیدن و مشاهده فلم های هنری گرد می آیند .

## سیوی بوتیک اول می

سیوی بوتیک کل روسیه ماه می بنا ریخ اول می سال ۱۹۲۰ بعمل آمد تنها در مسکو در سو بوتیک اول می بیش از ۲۵ هزار نفر سهم گرفتند . و . ا . . لنین نیز در این سو بوتیک شرکت داشت و یکجا با طلاب کرملین در پاک کاری محوطه کرملین از مواد تعمیراتی مشغول کار بود .

## سیویل

شخصی ، کسی که به لباس عمومی ملبس باشد ، مؤدب .



### شارلاتان

طیب نادان و بی حیا، حقه باز،  
فریبکار .

### شارلمانی

شارلمانی را در تاریخ آلمان  
به نام «کارل کبیر» می نامند و  
مقام مهمی برای او قائلند و او را  
بنیان گذار امپراطوری آلمان  
میشمارند .

### شاکی

کسیکه از دست دیگری بیکی  
از مقامات رسمی مرجع شکایت ،  
تظلم شناهی یا کتبی میکند .

### شامپانی

شراب هرچوس که از بهترین  
اقسام انگور درست میکنند، و چه  
تسمیده آن منطقه شامپانی است .

### شات

اصطلاح سینمایی بوده ترکیب  
و کمپوزسیون یک صحنه راشات  
گویند .

### شاخه زیتون

شاخه زیتون مظهر و علامت  
صلح است .

### شارژ

قوه و نیروی باطری ، مقدار  
برق یک دستگاه، مالیات، نمایندگی .

### شارژدافیر

نماینده و مامور سیاسی، نایب  
وزیر مختار .

### شارع

در اصطلاحات فقهی مرادف  
قانونگذاری و مقنن میباشد .

## شامپیون

نهرمان، پهلوان.

## شانناژ

نیرنگ، فریبکاری، حيله.

## شانتی نیکتیا

در زبان هندی بمعنی «کانون صالح» یا «قرارگاه صالح» است و نام مؤسسه فرهنگی خاصی است که از طرف شاعر بزرگ و فیلسوف معروف هندی را بیندرا تاگور در نزدیکی کلکتا تأسیس شد. خود او و جمعی از رجال متفکر هندی و غیر هندی در این کانون فرهنگی که نوعی پوهنتون بود تدریس میکردند. این مؤسسه اکنون هم باقیست و یکی از مراکز عمده مطالعات عالی در فلسفه و تمدن و هنر هند میباشد.

## شاهد

کسیکه شهادت بر امری میدهد خواه اداء شهادت کرده باشد یعنی موضوع مورد شهادت را احساس نموده و اطلاع از آن حاصل کرده باشد.

## شاهد عدل

شاهدی که دارای صفت عدالت باشد.

## شاهد کذب

شاهدی که در اداء شهادت دروغ گفته باشد.

## شاهنامه

نام کتابی که فردوسی طوسی در سرگذشت پادشاهان و پهلوانان داستانی آسیای میانه بنظم آورده و در حدود شصت هزار بیت است و زبان دری را به آن زنده کرده است.

## شیخ سرخ

منظور شیخ انقلاب است که همانطور که مارکس همیشه از شیخ سرخ نامی میبرد بنا برارست ها برای ترساندن بورژوازی آنرا بمیان میکشیدند.

## شخصیت

شخصیت تبلور بفرنجی از مناسبات اجتماعی و تأثیرات مختلف عصر است. جامعه، طبقه، جنبش، حزب پرونده‌ی رهبر آنست و این رهبران که خود در این کوره‌ها آبدیده شده‌اند و قتیکه برواس قرار گیرند در آنها اثرات خود را باقی میگذارند.



### شرایط ذهنی انقلاب

شرط ذهنی وجود سازمان متشکل انقلابی است که بتواند توده های آماده ی فداکاری را بدنبال شعارهای صحیح بکشانند، انقلاب را رهبری کند آنرا به ثمر برساند.

### شرایط عینی انقلاب

شرط عینی انقلاب که وضع انقلابی نام دارد آنست که هیئت حا کمه دیگر قادر نباشد به شیوه سابق حکومت کند و توده ها نیز دیگر نخواهند بدان شیوه برانها حکومت شود، در شرایط عینی انقلاب بحرانی سراپای جامعه را فرا میگیرد و فعالیت توده ها وسعت و ارتقا پیدا میکند.

### شرق خاور

در قدیم، چون دریای مدیترانه را وسط زمین می پنداشتند کلمه «مدیترانه» هم در زبان فرانسه همین معنی را می رساند، در نتیجه به کشور های که در شرق این دریا قرار داشت «شرق» یا خاور می گفتند هنوز هم اصطلاح های «شرق»، «خاورمیانه» «خاور نزدیک»، «غرب» و غیره در بسیاری از زبان های دنیا به شدت رواج دارد.

### شود را

برهمن ها به مردم تعلیم میدادند که خدا انسان را از قسمت های مختلف بدن خود خلق کرده.

او از لبان خودش برهمن ها را خلق کرده، بدین جهت آن ها می توانند در بازه ی نام های خدایان حرف بزنند، برهما، از دست های خودش سربازان و ازران های خود کشاورزان و صنعتگران و از پا های خودش که گل آن را چرک و کثیف کرده بود. «شود را» ها یا نوکرها را خلق کرده.

بدین ترتیب برهمن ها به مردم می آموختند که خدا خودش مردم را به چهار کاست (گروه) تقسیم کرده و این چهار کاست از نظر کار و وظیفه ای که باید انجام دهند، با یکدیگر تفاوت دارند.

هر کس باید در تمام زندگیش در همان کاستی باقی بماند که خدای برهما برایش تعیین کرده، بچه های او نیز باید در همان کاست باقی بمانند: پسر برهمن، برهمن به دنیا می آمد و پسر شود را، شود را، به دنیای می آمد.

**شرکت**

شرکت عبارت است از اجتماع حقوق مالکین متعدد در شئی واحد به نحو اشاعه .

**شرکت بازرگانی**

شرکت بازرگانی عبارت است از آن است که دو یا چند نفر هر یک مبلغی سرمایه با هم در فن، حرفه یا کار تخصصی خود را در میان گذارده و عملیات بازرگانی بنمایند و یا خدمات اقتصادی تولید کنند و سود یا زیان حاصله را بر تئبی که در قرار داد شرکت تعیین شده است بین خود تقسیم نمایند .

**شرکت تضامنی**

شرکتی است که در زیر اسم شرکت تضامنی برای امور بازرگانی میان دو یا چند نفر با مسوولیت تضامنی تشکیل می شود و به این معنی که اگر دارائی شرکت برای پرداخت تمام بدهی ها کافی نباشد هر یک از شریک ها مسوول پرداخت کلیه بدهی ها می باشند .

شرکت تضامنی شرکتی است که بیشتر از تمام انواع دیگر شرکت ها مربوط به شخصیت شرکا است و میان اشخاصی که آشنائی کامل با یکدیگر

داشته و گاهی نیز فرزندان آن یک خانواده اند تشکیل می شود

**شرکت سهامی**

شرکت سهامی شرکتی است که برای امور بازرگانی تشکیل می شود و سرمایه ی آن به سهام تقسیم شده و مسوولیت صاحبان سهام محدود به سهام آنهاست .

**شرکت مالی بین المللی**

این مؤسسه در ۱۹۵۶ به وجود آمد و یکی از مؤسسات اختصاصی سازمان ملل متحد است ظاهراً برای تشویق رشد مؤسسات مولد خصوصی، به خصوص در کشورهای کم رشد، تأسیس کرده است ولی تماماً فعالیت اینها در چهار چوب استثمار کشورهای عقب مانده و عملی ساختن پلان های شوم استعمارگران میباشد .

**شرکت نسبی**

شرکتی که هر یک از شرکا به نسبت سرمایه ای که در شرکت دارد مسوول امور آن میباشد .

**شرکتهای تعاونی**

اتحاد داوطلبانه تعداد کثیر افراد بر پایه پرداخت سهم (اعم از نقدی و جنسی و کار) برای فعالیت جمعی در رشته های گوناگون

چهار گانه سپاه است یعنی فیل ، اسب ، عراده و پیاده ، در دری شترنگ نیز گفته شده، میگویند آنرا در زمان انوشیروان از هندوستان آورده اند .

### شعر آهنگی

شبهه نثر مسجع و عبارت از جمله هائی است که از جهت آهنگ با هم شبیه باشند . معادل بودن هجاهادر کلمات شرط نیست . کتب آسمانی عموماً بصورت اشعار آهنگی هستند و به همین جهت با آهنگ خوانده می شود .

### شعر عروضی

اشعار عربی و فارسی دری از آن قبیل است . عبارت از جملاتی است که در آن رعایت هجاهای بلند و کوتاه می شود و کلمات نیز با هم موزون میباشد .

### شعر هجائی

که اشعار قدیم گاتهای اوستای زر دشت بآن طریق ساخته شده . و امروز اغلب کشور های اروپائی نیز این نوع شعر دارند ، عبارت

شرکتهای تعاونی دارای انواع مختلف است : شرکتهای تعاونی تولید، مصرف اعتبار، مسکن وغیره . شرکتهای تعاونی در شرایط سرمایه داری تابع قوانین اقتصادی سرمایه داری بوده از طرف سرمایه های بزرگ مورد استثمار قرار میگیرند

### شرکتهای مختلف

شرکتهایی است که با درآمیختن سرمایه خارجی با سرمایه داخلی ( اعم از دولتی و خصوصی) سرمایه دولتی با سرمایه خصوصی اعم از داخلی و خارجی پدید میآیند. ایجاد شرکتهای مختلف داخلی و خارجی یکی از شیوههای استثمار نو برای استثمار ماهیت صدور سرمایه است . شرکت های مختلف دولتی و خصوصی به منظور تشویق و حمایت و کمک دولت به بخش خصوصی ایجاد میشوند .

### شطر نج

نام بازی معروف که بحرایی شطرنج « یکسرشین » میگویند این کلمه ماخوذ از چترانگا است که در زبان سانسکریت به معنی اندام

### شعور اجتماعی

شعور اجتماعی مجموعه‌ی نظریات اندیشه‌ها، ایده‌ها و تیوریهائی است که در آن طبیعت و زندگی مادی جامعه سرپای سیستم مناسبات اجتماعی منعکس است.

### ششیره طلائی

تولید کالائی به تراکم ثروت کمک میکند و این امر ضرورت انبار کردن کالائی را که قابلیت نگاهداری دارد پیش از پیش بوجود می‌آورد. غلات، میوه‌جات، ماهی و سایر مواد غذایی فساد پذیرند و حال آنکه دام، صدف‌های کم‌یاب و فلزات قیمتی را بخوبی میتوان ذخیره کرد که در نتیجه گردش کالائی، از همان آغاز و در حالت جنبی خود، انسان را بران میدارد که بجای خود محصول شکن مبادله شده آن یعنی «ششیره طلائی» آنرا نگاهداری کند و بجای کالا صدف یا فلزات قیمتی بگیرند و در صورت احتیاج با خوراک، لباس، ظروف آشپزخانه و مانند آنها مبادله کنند.

از جمله هائی است که فقط هجا‌های آن با یکدیگر تطابق میکنند و توجیهی باهنگم کلمات نمی‌شود و شاعر میتواند وزن شعر را هر طور که میخواهد تغییر دهد.

### شعریا نظم

کلامی است که دارای وزن و قافیه باشد. اگر سخن مربوط با احساسات و هیجانات درونی گوینده و نویسنده بوده و از حدود مسایل عادی خارج باشد، و در شنونده یا خواننده تاثیر خاص کند، آنرا شعر نامند. سه نوع قواعد و قوانین (آهنگی، هجائی و عروضی) وضع گردیده است.

### شعور

شعور خاصیت مغز انسانی یعنی خاصیت ماده ایست که به عالی‌ترین شکل متشکل شده است. شعور عالی‌ترین شکل انعکاس واقعیت و محصول تکامل طولانی اجتماعی است یا به بیان دیگر شعور شکل ویژه‌ی انسانی انعکاس معنوی و فراگیری واقعیت خارجی است.

اطرافیان را انگام میگرد  
و کوچکترین صدا و حرکت و تضرع  
از او دیده و شنیده نشد.

شکنجه یرو نهو در تناریخ  
مطبوعات طبقاتی جهان مشهور است  
و غالباً در السنه اروپائی ضرب المثل  
میبا شد و قی میگویند فلان شخص  
شکنجه یرو نهو را تحمل کرد یعنی  
سخت ترین مصائب را بدون شکایت  
و تضرع تحمل نمود.

### شکو آیین

شکو آیین غاری است در نزدیکی  
های یکن قرار داشته در سال  
۱۹۲۵ با ستا نشناس چینی بنام  
بی اون چونگ از این غار ۲۵ قطعه  
مختلف از استخوانهای انسان فسیل  
(سین انتروب) را پیدا کرد که  
یک میلیون سال قدمت تاریخی دارد

### شمپازه

نوعی میمون بی دم که شبیه  
یا نسان است و بیشتر در جنگل های  
افریقا زندگی میکند، قدش کوتاه  
بدنش پر از مو اما صورتش مو  
ندارد.

### شکل

شکل عبارت است از ساختمان و  
ارگانها سیون مضمون، ضمناً شکل  
نسبت به مضمون چیزی خارجی نیست،  
شکل در درون مضمون است.  
یعنوان مثال: تکامل تولید اجتماعی را  
در نظر بگیریم. این تکامل همیشه  
از مضمون یعنی از نیروهای مؤلده  
آغاز میگردد. انسانها که میخواهند  
هر چه ممکن است بیشتر نعم مادی  
بدست آورند، دایماً افزارهای  
تولید را تکمیل میکنند، تخصص  
حرفه ای خود را بالا میبرند و این امر  
ناگزیر شکل تولید اجتماعی یعنی  
مناسبات تولیدی را نیز تغییر میدهد.

### شکلات

نوعی از شربتی که با شیر و بوره  
و کاکائو درست میکنند.

### شکنجه یرو نهو

ملکه یرو نهو پادشاه هشتاد ساله  
فرانسه را پس از شکنجه های  
وحشتناک از بین بردند ولی در تمام  
مدت شکنجه چنان مقاومتی از خود  
نشان داد که تاکنون نظیرش دیده  
نشده تمام مدت با کمال نخوت و تکبر

## شمخال

یکنوع سلاح خفیه دستی که توسط  
آتش روشن میشد سر بزان قدیم  
به کار می بردند .

## شمشیر داموکلِس

در مباحث معمولی سیاسی  
واجتماعی عبارتست از یک خطر حاد  
یک تهدید دائمی که همیشه موجود  
است و هر حرکت عکس العملی را  
دچار مخاطره میکند . مثلاً در رژیم  
مطلق العنانی سازمان های  
استخباراتی چون شمشیر داموکلِس  
بر فرق آزاد بخوانان و استقلال  
طلبان آویزان کرده و وسیله برای  
ترور و اختناق میباشند فلسفه این  
عبارت از یک داستان افسانه ای  
قدیمی اساطیری گرفته شده است  
بنا بر این افسانه ، دیونیسوس سلطانی  
مستبد سیرا کوس شمشیر بسیار تیز  
و برنده ای را بالای سر د  
اموکلِس که بر او حسد می برد  
ور قیپش بود با یک موی اسپ  
آ و یخته بود .

## شمسیسم

یادوران پرستش و تقدس  
جادوگران و افسون گران ،  
یا پزشکان و حکیم باشیان میباشد که  
به عنوان واسطه و میان جی ئی  
میان خدایان و آدمیان می آمدند .

## شوالیه

نجیب زاده ، دارای منصب  
افتخاری ، نجیب زادگان جنگجوی  
قرون میانه را شوالیه می نامیده اند .  
شورای اقتصادی

## واجتماعی

یکی از ارگان شش گانه ی  
سازمان ملل متحد است و از جانب  
مجمع عمومی مأ مور است که وظایف  
اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی ،  
صحتی و تربیتی سازمان ملل را به  
جای آورد و در پیشبرد حقوق بشر  
و آزادی های اساسی کوشا باشد  
ولی جز حرف تما مأ فعالیت های  
این موسسه نیز به نفع کشور های  
سرما یه داری متوجه بوده  
است .

متزلزل مذهب کاتولیک در آغاز جنبش مذهبی رفورماسیون تشکیل شد و از سال ۱۴۱۴ تا ۱۴۱۸ بطول انجامید. شورا تعالیم جون ویکلیف و یان هوس دوتن از رهبران رفورماسیون را محکوم کرد و بجای سه مدعی مسند پاپ، رئیس جدیدی برای کلیسا انتخاب کرد و موفق شد انشعاب کلیسای کاتولیک را برطرف سازد.

### شورش کار نیلوف

در ۲۵ اوت جنرال کارل کار نیلوف به یک شورش انقلابی دست زد و با نیروی مسلح تحت قوماندۀ خود برای تصرف پترو گراد حرکت کرد. در طرح این توطئه، امپریالیستهای خارجی نیز دست داشتند قرار بر این بود که کار نیلوف انقلاب را در خون خفه کند و خود دیکتاتور نظامی شود شورش کار نیلوف ظاهر آغلیه حکومت مؤقت بود ولی حکومت موقت هیچ اقدام مؤثری برای مقابله با کار نیلوف بعمل نیاورد. تنها حزب بلشویک تحت قیادت لنین خطر شورش

### شورای امنیت

یکی از ارگان شش گانه ی سازمان ملل متحد است. این شورا یازده عضو دارد که پنج عضو آن ( امریکا ، انگلستان ، شوروی ، چین و فرانسه ) اعضای دائمی هستند. وظیفه ی اصلی شورای امنیت حفظ صلح و امنیت بین المللی است. شش عضو غیر دائمی را مجمع عمومی برای مدت دو سال انتخاب میکند. و طوری سازمان یافته است که همیشه در حال فعالیت است و هر عضو شورای امنیت باید در همه ی اوقات نماینده ای در مقر سازمان ملل داشته باشد.

### شورای ترانت

شورای کلیسای کاتولیک رومی که هر چند گاه یک بار در ترانت ایتالیا تشکیل می یافت ( ۱۵۴۴-۱۵۶۳ ) منظور از تشکیل این شور محکوم داشتن « اصلاح دینی » و اقدام به اصلاحات کاتولیک بود.

### شورای کنستانس

این شورا برای تحکیم وضع

کار نیلوف را به مردم تشریح کرد تا اینکه ظرف فقط چند روز شورش کار نیلوف سرکوب شد .

### شورش کمون

حکومت انقلابی که در پاریس در سال ۱۸۷۱ پس از شکست فرانسه از پروس تشکیل شد .

### شوفاز

سوخت ، گرم کردن

### شوفازسانترال

حرارت مرکزی ، دستگامه مرکز گرمی .

### شوگ

ضربه ، تکان شدید، در اصطلاح طبی حالت خاصی را میگویند که قوای بدنی رو به مستی و رخوت میروند .

### شوگونوم

در جامعه اشتراکی خانوادگی، کنیزی که بزوجیت مرد آزاد درآید موقعیتی دارد هرگاه زن قانونی نازا باشد شوهر میتواند زنی غیر رسمی (شوگونوم که غالباً یک کنیز (آبدوم) است اختیار کند .

### شوونیسیم

ملت بازی ، وطن بازی ، افراط و مبالغه آور کوران در مین پرستی .

### شوونیسیم عظمت طلبانه

ناسیونالیسم (ملت گرایی) بمثابه ایدئولوژی ارتجاعی بورژوازی عبارت از شوونیسیم میباشد .  
بیا نگر خود پسنیدی ملی، لاف و گزاف ملی وعدم اعتماد و احساس خصمانه نسبت به ملت های دیگر، قرار دادن منافع ملت خویش در برابری و مافوق منافع همه ملت های دیگر ، برافروختن آتش دشمنی و نفاق بین ملت ها از مظاهر شوونیسیم عظمت طلبانه میباشد .

### شیشیم

انشعاب، تفکیک هر نوع تجزیه و انفکاک در جامعه یا احزاب و جمعیت ها یا مذاهب و ادیان را، شیشیم مینامند .

### شیفر

رقم ، عدد، مبلغ ، علامت نمره .



«شیوا» یکی از سه خدایان عمده هندو هستند، شیوا پرستها .

### شیوۀ آمپر یک

بطور کلی اسلوبی را گویند که منحصرأ بر تجربه و مشاهده استوار است و پایه‌ی تئوریک ندارد. در فلسفۀ آمپر یکم به سلسله نظریاتی اطلاق میشود که یگانۀ منشاء شناخت را در تجربه و مشاهده مبینند و جز آن راهی برای نیل به حقیقت نمی شناسند، در تاربخ فلسفه، آمپر یکم در برابر راسیونالیسم «خردگرائی» قرار میگیرد. مقابله میان هوا داران هومس، دیدرو کوندیاک و غیره در زمره‌ی فلاسفه ماتریالیست بشمار میرود، در حالیکه گروه دیگری از آن مانند برکلی و هیوم و غیره در زمره فیلسوفان ایده‌آلیست هستند. لنین در اثر معروف خود «ماتریالیسم و آمپر یوکریتسم» انتقاد کوبنده‌ای از آمپر یکم ایده‌آلیستی بعمل آورده سستی تئوریک و ریشه‌ی ارتجاعی آنرا نشان داد و مقام تجربه و مشاهده را در فلسفه‌ی ماکرالیسم دیالکتیک بخوبی روشن ساخت.

### شیواییاستها

به پیروان عقیده مذهبی سلطنت هزاره الهی در صدر مسیحیت اطلاق می‌شد. این کلمه از واژه یونانی خیاپا (هزار) مشتق است.

### شیلینگ

پول خرد در انگلستان ۱۲ پنس ۲۰ شیلینگ یک لیره است.

### شیمی

علمی است که در خواص اجسام مابومی و اثر آنها در یکدیگر بحث میکند.

### شیمیست

شیمی دان، کسیکه علم شیمی میداند.

### شیفتق یکم

آئین مذهبی مردم جاپان و «شینتو» دولت بهمنای «طریق خدایان» است. در این مذهب تعدد خدایان بسیار و شخصی امپراتور نیز از جمله خدایان محسوب میشود.

### شیوا

نام یکی از خدایان در آئین هندو میباشد.

### شیوا آیسوم

فرقه‌ی از هندی‌ها که پرستندۀ

## شیوه تولید

شیوه تولید یک مقوله مبهم  
ما تریالیسم تاریخی است که خود  
مرکب از دو جزء است :

۱- نیروهای مولد

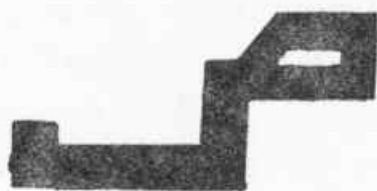
۲- مناسبات تولیدی «مراجعه

شود به دو اصطلاح فوق»

## شیوه مبارزه

فراز و نشیب مبارزه و بکار بردن  
شیوه های مختلف بستگی بدو عامل  
دارد : وضع خودی و وضع دشمن  
وضع خودی یا نیروی مترقی مبارزه  
از لحاظ قدرت صفوف ، عوامل  
مساعده و نامساعد ملی و بین المللی  
باید دقیقاً مورد سنجش قرار گیرد .  
مبارزه میتواند با سرعت یا بطالت  
پیش رود ، دورانی عمل کند یا به  
شیوه مقابله رود ، این همه شیوه ها

و ترکیب اینها بستگی به شرایط  
پیش گفته دارد . در صورت تیکه  
بررسی نشان داد که نیروی خودی  
در مجموع ضعیف و نیروی دشمن  
در مجموع قوی است ، باید با احتیاط  
و به شیوه های دورانی و مانور  
و روش تدریج عمل کرد . در غیر  
اینصورت کار به ما جرا جونی  
می کشد . در صورت تیکه بررسی نشان  
داد که نیروی خودی در مجموع قوی  
و نیروی دشمن در مجموع ضعیف  
است باید با جسارت و سرعت به  
شیوه رودر رو و قاطع عمل کرد ، در  
غیر اینصورت کار به اهور تو نیم  
می کشد ، نباید شیوه قاطع و شیوه  
تدریج را مطلق کرد و آنرا همیشگی  
و ابدی دانست . یک نیروی مجرب  
و خردمند جانی تند عمل می کند  
جانی آهسته .



### صفاروی

صفارد در کتاب انجیل نام محلی است در آسیای غربی که یهودیان تبعیدی پس از فتح اورشلیم به دست بابلیها در آن مستقر شدند. بعداً این کلمه، نام عبری اسپانیا گردید. و یهودیان اسپانیایی با پرتگالی الاصل صفاردی نام گرفتند.

### صفای زنبق

اشاره به «گل زنبق» نشان پرچم فرانسه در دوران سلطنت بوریون ها است

### صفوف حزبی

عناصر آگاه و پیشرو طبقات زحمتکش اند، ایدئولوژی مرامنامه و اساسنامه حزب را می پذیرند و در یکی از سازمانهای اولیه

این صندوق و نیز بانک بین المللی  
عمران و توسعه را بوجود آورد  
موافقت نامه صندوق از دسامبر  
۱۹۴۵ به اجرا درآمد. این صندوق  
ظاهرأ از مؤسسات تخصصی سازمان  
ملل متحد بوده ولی در واقعیت امر  
یک سازمان مستقل بین المللی  
وامپریالیستی میباشد. و تحت نفوذ  
کامل امپریالیسم امریکا فعالیت  
مینماید.

### صورت بندی اجتماعی - اقتصادی

صورت بندی اجتماعی - اقتصادی  
(یا فرماسیون اقتصادی - اجتماعی)  
یکی از مفاهیم بنیادی ماتریالیسم  
تاریخی است و بیانگر مراحل معین  
پیشرونده تکامل جامعه است. این  
مفهوم کلید بررسی تاریخی است  
و به کمک آن میتوان خصصات قانونمند  
پروژهی تاریخی را درک کرد و یک  
دوران تاریخی را از دوران دیگر  
معمایز ساخت.

فعالانه اشتراک می ورزند پیوند حزب  
را با توده های مردمی تامین  
می نمایند.  
فعالیت حزب وقتی ثمر بخش  
است که دستگاه رهبری آگاه و فعال  
بوده و وظایف خود را به بهترین وجه  
تشخیص و اجرا نمایند، مجهز بکادرهای  
ورزیده باشد و صفوف آن از طرف  
رهبری و کادرها تربیه درست  
گیرند و در مبارزه صحیحاً رهبری  
هوند.

### صلیب

چلیپا، داری که حضرت عیسی  
را به آن آویختند و باین شکل (†)  
بوده و این علامت بهمان سبب در  
نزد عیسویان مقدس است و این شکل  
را از طلا یا از نقره درست میکنند  
و بگردن خود می اوینند.

### صندوق بین المللی پول

کنفرانس مالی و پولی امپریالیسم  
امریکا که با شرکت ۴۴ کشور  
دیگر در ژوئیهی ۱۹۴۴ در نیو همشر  
ایالات متحده امریکا تشکیل شد.

## صهیون‌نسیسم

ناسیونالیسم بورژوازی یهود  
 که در پایان قرن نوزدهم در  
 اروپا بوجود آمده . پایه صهیونسیسم  
 اندیشه ملت واحد یهود و وحدت ملی  
 یهود است ، اندیشه ملت واحد یهود ،  
 یهودیان را در کشور های جهان  
 در برابر سایر ملت ها قرار میدهد ،  
 پرتاریای یهود را از پرتاریای  
 سایر ملت ها جدا میکند و بدین  
 ترتیب همان نقشی را بازی میکند  
 که آنتی سمیتیسم ، یعنی قطب مقابل  
 آن ، دارد . اندیشه وحدت ملی  
 یهود کافی وجود طبقات و مبارزه  
 طبقاتی است و منافع پرتاریای یهود  
 را تابع منافع بورژوازی یهود  
 میسازد . صهیونسیسم در دوران ما ،  
 در پیوند با امپریالیسم جهانی ، یکی  
 از ارگان اصلی آنتی کمونیسم و یکی  
 از وسایل مهم جاسوسی و خرابکاری  
 بر ضد کشور های سوسیالیستی است .  
 صهیونسیسم ایدئولوژی هیئت حاکمه

## صورت بندی کلان

در اثر پیشرفت نیروهای تولیدی  
 سازمان جامعه انسانی دگرگون  
 شد . کلان که جامعه تولیدی  
 استوارتری بود ، جایگزین گله های  
 انسانی گردید . افراد یک کلان  
 در کار گروهی و تقسیم طبیعی کار  
 میان مرد و زن و در وظایف عمومی  
 که در جامعه اشتراکی انجام  
 میدادند با یکدیگر در ارتباط بودند .

## صورت فلکی

مجموعه مشخص از ستارگان  
 است . منجمین قدیم آنها را به نام  
 خدایان و الهه ها و حیوانات نامیده  
 اند ، و در باره آنها افسانه ها  
 ساخته اند . بطلیموس فهرستی از  
 ۴۸ صورت فلکی تنظیم کرده است .  
 در حال حاضر آسمان به ۸۸ صورت  
 فلکی تقسیم شده است که ۳۳ صورت  
 فلکی به طور جزئی یا کلی در نیکمره  
 سماوی شمالی قرار دارند ، تقسیم  
 بندی آسمان به صورت های فلکی  
 در سهولت شناسایی ستارگان کمک  
 مؤثری می کند .

اتحاد داده است محتوای اماسی  
صهیونیسیم عبارتست از شوونیسم  
جنگجو و ضد کارگری .

### صیون یا صیهون

نام کوهی است در اورشلیم  
که هگل یا معبد بنی اسرائیل بر آن  
ساخته شده بود . لذا معنی لغوی  
صهیونیسیم هوا خواهی از اصول  
تعمیر دادن بنی اسرائیل است در  
فلسطین .

اسرائیل است و وسیله ایست برای  
توجیه سیادت توسعه طلبانه و تجاوز-  
کارانه اسرائیل بر ضد کشورهای  
عربی و جنبش آزاد بیخشم ملی عرب .

### صهیو نیزم نوین

ایدئولوژی و دستگاه کثیر الشعب  
سازمانها و سیاست عملی بورژوازی  
ثروت مند یهود است که با محافل  
انحصاری ایالات متحده امریکا  
و دیگر کشورهای امپریالیستی دست

# ض

## ضابطه

قاعده ، دستور ، حکم کلی که بر جزئیات آن منطبق گردد .

## ضامن

الف - متعهد در عقد ضمان را گویند .

ب - مسوول خسارت مالی .

ج - مسوول مدنی و جزائی

## ضبط صوت

دستگاهی است که اصوات را ضبط میکند تیب ریکاردر .

## ضد کیهن‌شترن

پیمانی که در ۲۵ نوامبر ۱۹۳۶ بین آلمان و جاپان به امضاء رسید

این پیمان کمونیزم بین المللی را محکوم و دولت های امضاء کننده را « به همکاری و اتحاد بر ضد فعالیت های مخرب کمونیست های جهان » تشویق میکرد . دولت های دیگر نیز حق پیوستن به این پیمان را داشتند . ایتالیا در سال ۱۹۳۷ ، اسپانیا و جارجستان در سال ۱۹۳۹ به این پیمان پیوستند .

## ضدیت با یهود

آنتی سمیتیزم .

## ضرب و جرح

ضرب عبارت است از عمل مادی شدید که بر بدن دیگری ( بصورت برخورد یا اصطکاک ) وارد کنند و در نتیجه انفعالی در بدن حاصل

چارچوب قانونی و عملی و علمیت معین  
 باید حتماً بدین ترتیب رخ دهد نه  
 به ترتیب دیگر .

### ضرب

عددی که خاصیت و یژه ای از  
 جسم معینی را نشان میدهد و در  
 شرایط معین ، برای آن جسم ثابت  
 است . مثلاً ضرب انبساط جیوه . ۲  
 عدد یا هر تعاملی معلومی که جلو یک  
 جمله جبری نوشته شود .

### ضعف التالیف

در اصطلاح علم ادب آنست  
 که کلمات بر خلاف دستور  
 زبان تلفیق شود و پس و پیش باشد .

### ضمیر

باطن انسان ، ا تدرون دل ،  
 اندیشه و راز نهفته در دل ضما بر جمع  
 در دستور زبان عبارت از کلمه یا  
 حرفی است که بجای اسم قرار  
 میگیرد و دلالت بر شخص یا شیء میکند  
 و بر دو قسم است : ضمیر مفصل که  
 تنها ذکر می شود « من ، تو ، او  
 آن » ضمیر متصل که همیشه در آخر  
 اسم یا فعل در می آید مانند « م ،  
 ت ، ش »

گردد خواه این اثر مستقیماً با تمام  
 یا قسمتی از بدن قاعلی ( مانند دست  
 و پا و تنه ) صورت گیرد خواه بطور  
 غیر مستقیم باشد یا بتوسط چیزی ( مانند  
 چاقو و جوب و تازیانه ) یا حیوانی  
 ( مانند حمله و گردانیدن سنگ بطرف  
 دیگری ) صورت گیرد .

جرح آنست که زخمی بفعل  
 مجرم در پیکر مجنی علیه ( در قسمت  
 داخل یا ظاهر بدن ) حادث گردد .

### ضربه

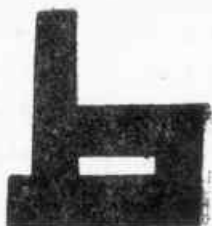
نیروی که در مدت بسیار کوتاهی  
 اثر کند . در حالی که نیرو ثابت باشد  
 ضربه برابر خواهد بود با حاصل  
 ضرب مقدار نیرو در مدتی که تأثیر  
 آن بر قرار است .

طبق قوانین مکانیک مقدار  
 ضربه ، برابر است با تغییری که بر  
 اثر آن در مقدار حرکت دستگاه  
 متحرک روی میدهد .

### ضرورت

ضرورت را بطله ی درونی و  
 ماهوی است که از مختصات اساسی  
 اشیاء و پدیده ها ناشی-  
 میشود یعنی آنچه که ناگزیر و در





است که بشکل طبیعی یعنی بدون تأثیر فعالیت انسان جریان دارد مانند پروسه های ژنوفیزیک، اقلیمی فیزیک، شیمیک، زیستی و غیره. این پروسه ها مدت ها پیش از پیدایش انسان وجود داشته و بیکران و ازلی و ابدی است و سرپای کیهان و از آنجمله طبیعت محدود سیاره ی ما را در بر میگیرد.

طبیعت محل و مقدمه ی ضرور پیدایش جامعه ی انسانی است، زیرا انسان عالی ترین محصول طبیعت است، جزئی از آنست، تابع قوانین آنست.

### طبقات

جامعه از قشر هایی تشکیل می شود که نقش آنها در اقتصاد جامعه یکسان نیست و طبقات نام دارند طبقات را میتوان به سه دسته تقسیم کرد:

### طاعون

بیماری میکروبی و خطرناک که میکروب آن در سال ۱۸۹۴ بوسیله (یرسن) کشف شده و به باسیل یرسن معروف است. و امروز برای جلوگیری از ابتلا به طاعون با تزریق سرم ضد طاعون صورت میگیرد.

### طایفه

طوایف و قبایل هنوز هم در برخی از کشورها بشمول کشور ما وجود دارند ولی البته محتوی اجتماعی اقتصادی آنها در سیر تاریخ تحولات کیفی بسیاری را گذرانده است.

خصیصه مهم تجمعات طایفه ای و قبیله ای در آنست که در بین اعضا آن روابط بیولوژیک خوبی خویشاوندی وجود دارد.

### طبیعت

طبیعت مجموع پروسه های

ترین وسایل تولید است و بحساب بهره‌کشی از کارگران مزدور زندگی میکنند. این طبقه طبقه حکمفرما در جامعه سرمایه داریست. ثروت های بحساب سرمایه داران محصول کار طبقه کارگر است که نیروی اساسی تولید در جامعه سرمایه داریست و باین علت که وسایل تولید را از او ربوده‌اند ناچار است نیروی کار خود را بفروشد.

با گسترش سرمایه داری ثروت سرمایه داران بزرگ باز هم بیشتر می‌شود و همراه آن اتحاد و سازمان یافتن طبقه کارگر برای دفاع در برابرستم سرمایه داری از حقوق خو نیز پیشی میگیرد. در این جریان طبقه کارگر که حامل طرز تولید غالبتر و نوین یعنی طرز تولید سوسیالیستی و گورکن سرمایه داری است رشد میکند و تکامل می‌یابد.

### طبقات فرعی

علاوه بر طبقات اصلی در جامعه بهره‌کشی طبقات دیگری نیز وجود دارند که فرعی هستند مثلاً در جامعه برده داری کشا و رزان آزاد و پیشه‌وران در سرمایه داری جز از بورژوازی و طبقه کارگر و کشا و رزان و در پدجاری از کشور

۱- طبقات استثمارکننده یا بهره‌کشی که وسایل تولید را در مالکیت دارند ولی خود در جریان تولید شرکت ندارند. مثلاً در جامعه ما ملاکان و سرمایه داران (بورژوازی) مهم‌ترین طبقات استثمارکننده هستند.

۲- طبقات استثمار شونده یا بهره‌ده که وسایل تولید را در مالکیت خود ندارند ولی خود در جریان تولید شرکت دارند یعنی جزو نیروهای مولده هستند مثلاً در جامعه ما کارگران صنعتی و دهقانان یا پرولتاریا مهم‌ترین طبقه استثمار شونده‌اند.

۳- طبقات متوسط یا خورده بورژوازی که هم مالک وسایل تولید هستند و هم مستقیماً در تولید شرکت دارند مانند پیشه‌وران شهرها و دهقانان میانه حال و تپی دست روستاها.

### طبقات جامعه سرمایه

#### داری

طبقات اساسی و اصلی در جامعه بورژوازی سرمایه داری (بورژوازی) و طبقه کارگر مزدور (پرولتاریا) هستند. بورژوازی طبقه ایست که مالک و صاحب مهم-

میتواند به علت تمایزی که میان جای آنها در شیوهی معین اقتصاد اجتماعی وجود دارد، کارگروه دیگری را به تصاحب خود در آورند.

### طبقه های اصلی

در جامعه سرمایه داری ما فاند دیگر جامعه های پیش از آن دو طبقه اصلی وجود دارد که در کنار آنها طبقات دیگری که آنها را فرعی می نامیم قرار دارند. طبقات اصلی آن گونه طبقاتی هستند که بدون وجود آنها طرز تولید خاص و اناسی آن جامعه غیر ممکن است و به وجود آمدن آنها نیز بدون وجود این طرز تولید است. طرز تولید جامعه سرمایه داری بدون وجود سرمایه و کار امکان پذیر نیست. و دو طبقه سرمایه دار و کارگر که یکی دارای سرمایه و دیگری دارای نیروی کار است دو طبقه اصلی این جامعه هستند. پیدایش این دو طبقه هم نتیجه پیدایش طرز تولید سرمایه داری است در جامعه برده داری دو طبقه اصلی بردگان و برده داران بودند و در جامعه فئودالی دو طبقه فئودالها

ها زمینداران بزرگ و غیره وجود این طبقات فرعی یا منافع خاص آنها و همچنین گروههای دیگری مثلا روشنفکران روابط متقابل طبقات و تصویر جامعه را پیچیده تر میکند. به هر حال همان دو طبقه اصلی نقش تعیین کننده در جامعه دارند.

### طبقه

اصطلاح علم زمین شناسی نیز بوده لایه یا بستری است که جنبش یکسانی دارد و از لایه های مجاور مشخص است. معمولا و به طور طبیعی از لایه بالایی قدیمی تر و از لایه پایینی جدیدتر است.

### طبقه

طبقات به گروههای بزرگی از افراد اطلاق میگردد که بر حسب جای خود در سیستم تولیدی اجتماعی دوران تاریخی معین، بر حسب مناسبات خود با وسایل تولید (که اغلب در قوانین تثبیت و تسخیم و تسجیل شده است)، بر حسب نقش خود در سازمان اجتماعی کار و بنا بر این حسب فرق در یافت و میزان آن سهمی از ثروت اجتماعی که در اختیار دارند، از یکدیگر متمایزند. طبقات انجمن گروههایی از افراد هستند که گروهی از آنها

بیشتر در روت، مسکوکات یا سپهر  
نقش میکنند و فرمانهای سلطان را  
بصورت معین در نامه های مخصوص  
که حاوی نام سلطان و نشان مخصوص  
او بوده پستوشند و آنرا طغرامی نامیدند.  
نامه های رسمی دارای علامت  
رسمی دولت را عموماً طغرامی نامیدند.

### طواف

کاسب دوره گرد که متاع  
مختصر خود را شخصاً یا توسط  
چهار پا یا وسایط نقلیه سبک از  
قبیل بایسکل و موتورسایکل به  
دهات کوهستانی و قریه جات جهت  
معامله عرضه کند.

### طول جغرافیایی

طول جغرافیایی هر نقطه از سطح  
زمین، زاویه دو وجهی است که  
بین نصف النهار این نقطه و نصف  
البهار - مبدأ (گرینویچ) وجود  
دارد.

### طیلسان

منظور سلطه لشکریان و کلیسا  
است که میلیون ها انسان بیگناه را  
قریانی مذمبی خویش ساختند  
(طیلسان چینی است که کشیشان  
مسیحی بدوشش میندازند.)

و کشاورزان وابسته زمین و در  
جامعه بورژوازی طبقه کارگر و  
طبقه سرمایه دار در هر سه جامعه  
یاد شده طبقات اصلی در برابر هم  
بشکل سازش ناپذیری در تضادند  
یکی از آنها مالک مہترین وسایل  
تولید، فرمانفرما و زور مند است  
در حالیکه طبقه دیگر بزرگترین  
واسای ترین بخش استثمار شده و  
ستم کش است. روابط بین این  
دو طبقه بر پایه تضاد منافع آنها با  
هم سازش ناپذیر است، که ناشکل  
جامعه دگرگون نشده، هم چنان  
پایدار است. این نا سازگاری  
منافع مبارزه آشتی ناپذیری را در  
بین این دو طبقه اجتناب ناپذیر میکند.  
ستمگران و ستمکشان در طول تاریخ  
گاه پنهان و گاه آشکار در نبر بوده اند  
و این نبردها هر بار با با انقلابی که  
جامعه را از بنیاد دگرگون کرده  
پایان یافته یا به نابودی طبقات نبرد  
کننده انجامیده است.

### طغرا = طغری

چند خط منحنی که کلمه یا اسم  
شخص در ضمن آن گنجانیده میشود،



منعکس نمیکنند بلکه تنها عام مشخص است که غناً خاص مفرد را مجسم و متجلی میسازد. عام مشخص بصورت قانون درمی آید که تنوع را در نوعی وحدت پیوند میدهد و همین قانونیت است که در سیستم گسترده‌ی پیوند متقابل اشیاء و پدیده‌ها بروز میکند.

### عامل

هر نوع علتی که موجب پیدایش اثر یا نتیجه‌ای در شو مسأله‌عامل رطوبت نور یا گرما د. رویش گیاهان.

### عتیقه

کلیه آثار صنعتی، آثار تاریخی و آثار ملی که قدمت تاریخی داشته باشند عتیقه نامیده می‌شود.

### عداد اتمی

عدده الکترونی‌هایی که دور هسته اتم خنثی یک عنصر در حرکت

### عاج

دندان قیل، استخوان قیل، ماده سفید روی دندان.

### عام

یعنی آنچه که نه تنها شی و پدیده‌های معین بلکه یک سلسله اشیاء و پدیده‌ها دارای آن هستند عام را بر دو قسم تقسیم میکنند: عام انتزاعی و عام مشخص، عام انتزاعی بیانگر برخی خواص تکرار شونده در همه پدیده‌ها و اشیاء متعلق به رده بندی است. به بیان دیگر عام انتزاعی کلیه علاماتی را که خاص اشیاء و پدیده‌های متعلق بیک رده بندی است تعمیم میدهد و بیان میدارد.

عام مشخص یا کنکرت قانون وجود و بسط همه‌ی پدیده‌های مفرد است. عام انتزاعی ماهیت شی را

هستند یا عده پروتوئهای موجود ،  
در هسته آنهاست .

### عدسه = عدسیه

قطعه بلور بشکل عدس که یکی یا  
دو طرف آن محدب یا مقعر است و در  
دوربین ها و میکروسکوپ ها و  
دستگاه های عکاسی بکار میرود .

### عده خشونت

ساتیاگراها

### عذرا

مسیحیان حضرت مریم را عذرا  
میگویند و چون عذرا بمعنای پاکره  
است هر زن تارک دنیا را نیز با این  
نام میخوانند .

### عرصه های مبارزه

مبارزه عمدتاً بصورت طبقاتی  
بروز میکند . عرصه های مبارزه  
طبقاتی عبارتند از: ۱ - مبارزه  
ایدئولوژیک یا تیوریک ، ۲ - مبارزه  
اقتصادی و صنفی ۳ - مبارزه سیاسی  
و مبارزه مخفی و مبارزه علنی میباشد  
(که در ردیف م توضیح داده شده  
است) . هر یک از عرصه های مبارزه  
دارای موازین خاص خویش است  
هیچ یک از عرصه های مبارزه را  
نمی توان مطلق کرد و مبارزه یک  
حزب تنها در متنوع ترین

و پر جوانب ترین اشکال آن می تواند  
یکه مبارزه قوی و مؤثر تاریخی باشد .

### عرض جغرافیائی

عرض جغرافیائی یک نقطه از  
سطح زمین عبارت است از زاویه  
بین سطح استوای زمین و خط مستقیمی  
که نقطه مزبور را به مرکز زمین  
وصل می کند .

### عرضه و تقاضا

عرضه یعنی نهادن کالاهای  
مصرفی و هرگونه کالا برای مصرف  
در اختیار مصرف کنندگان و نیاز  
مندان تقاضا عبارت است از خواستن  
با قوه ( قوه قریب به فعل ) کالاهای  
مذکور بمنظور مصرف و صرف  
در نیازمندیهای معین و مشخص .

### عرفان

کلمه عرفان ظاهراً از ترجمه  
لفظ یونانی گرفته شده است و بقول  
یکی از موسیقی دانان برجسته یونان  
از مسلک ارفه سیسم اقتباس گردیده  
است . عرفان نام جریان فکری  
صوفیانه در آسیای میانه است که  
معتقد بوحدهت وجود است یعنی جوهر  
تمام هستی را واحد میدانند .

### عشیره

انسان از زندگی خانه بدوشی

زیادی از بازرگانان و سر بازان مزدور یونانی به مصر رفتند، مبادلات بازرگانی و فرهنگی، تکامل تولید کالائی و آغاز گردش پول - توسعه صرف بین یونان و آسیای صغیر را عصر ساسی نامیده اند.

### عصر مس

از عهد نوسنگی نوین یعنی بعد از پیدایش زراعت و مالداری آغاز میگردد، کار با مس در خاور میانه بالخاصه در افغانستان در حدود چهار هزار سال قبل از میلاد آغاز میگردد، و در اروپا دیرتر یعنی در هزاره سوم شروع شده است.

### عصر مفرغ

شکل بندی قبایل چوپان بدوران بعدی، یعنی عصر مفرغ، ارتباط می یابد مفرغ یا برنز آلیاژی از مس یا قلع یا سایر فلزات است که در هزاره سوم قبل از میلاد کشف گردیده است و بنام عصر مفرغ یاد میگردد.

### عصر نوسنگی

پس از دوره میان سنگی عصر نوسنگی (۶۰۰۰ سال قبل از میلاد) فرامیرسد و در این دوران بود که انقلاب واقعی کشتا و زری و صنعتی روی داد، انسان با فلز آشنا شد، از آن

وارد مرحله نیمه بیا با نگریدی می شود جامعه انسانی در این دوران، عشره ای است و آن سازمانی مرکب از افراد هم خون است که مشترکاً کار میکند. مشترکاً مصرف میکنند به اجاق واحدی تعلق دارد که ما در نگاه دارنده آنست. در این نظام اجتماعی از دواج میان برادر و خواهر معمول است.

### عصب شناسی

شعبه ای است از علم کالبد شناسی که به مطالعه اعصاب اختصاص دارد.

### عصر آهن

از هزاره اول، نخستین مرحله عصر آهن در شبه جزیره آبه نین در ایتالیا آغاز شده است روی همین مانحوظ است که جهانیان اختراع آهن را در جزیره فوق به تمدن آبه نین ها ارتباط میدهند.

### عصر پلیمر

عصری که مصالح آنرا بطور عمده اجسام جدید مصنوع انسان تشکیل میدهد و سلطه روز افزون انسان بر نیروهای طبیعت آشکارا دیده می شود مثلاً عصر حاضر.

### عصر ساسی

در حدود ۶۱۱ قبل از میلاد عده

ابزار ساخت و بیاری آن تسلط خود را بر طبیعت گسترش داد.

### عقد

تعهد یکطرف بر قبول امری که مورد قبول طرف دیگر باشد.

### عقیده

اگر اشکال فکری با ایمان و حتم که حقیقتی مطابق با آنهاست مربوط باشند آنرا عقیده نامند و یا عقیده عبارتست از رأی، ایمان، باور، آنچه انسان در دل و ضمیر خود نگاهدارد.

### علم

علم آن شی یا پدیده ایست که شی یا پدیدگی دیگر را ایجاد میکند و عامل بوجود آمدن آنست و در این مورد آن شی و پدیده ای ایجاد شده معلول نام دارد.

### علم تامه

مجموعه‌ی کلیه‌ی حالات و کیفیاتی است که ازان ضرورتاً باید معلول معینی حاصل شود، مثلاً وقتی هماهنگی ضرورتاً بین رشد نیروهای مولده از سوئی و مناسبات موجود تولید مالکیت از سوی دیگر برهم بخورد جامعه وارد دوران بحرانی انقلابی میشود این برهم خوردن هماهنگی ضرورتاً علم تامه است.

### علم خاصه

آن چنان علمی است که ظهورش حتماً موجب پیدایش معلول عینی است. البته در صورتیکه علم تامه هم اکنون وجود داشته باشد، مثلاً در همان مورد که ذکرش در علم تامه گذشت وجود عوامل عینی و ذهنی انقلاب علم خاصه تحقق انقلاب است، یعنی اگر علم تامه (ناهماهنگی بین رشد نیروهای مولده و مناسبات موجود تولید) وجود داشته باشد، آنوقت وجود عامل عینی انقلاب (وضع انقلابی) و عامل ذهنی انقلاب (وجود حزب یا نفوذ طبقه‌ی کارگر) کافی است که به انقلاب تحقق بخشد.

### علم

علم فعالیت انسانی بمقصد معرفت طبیعت و جامعه است و فاکت‌های متعلق به عرصه‌های مختلف واقعیت را گرد می‌آورد، تنظیم و ترویج میکند و مورد تحلیل قرار میدهد و یک سیستم کامل پژوهش (یا مشاهده و تحقق) را برای رشته‌های مختلف معرفت، بوجود می‌آورد مانند اسلوب بررسی، مشاهده، تجربه، تدوین و غیره.

و یا علم عبارتست از کشف قوانین طبیعت و جامعه و تنظیم تیوریه‌های مختلف علمی که بتوانند



استفاده میکند، ولی با پدیدایش مارکسیسم علوم اجتماعی یک پایه ی تئوریک و فلسفی (ما تر یا لیسم دیالکتیک) نوین می یابند و سوسیالیسم کلیدی موانع اجتماعی را بسط کامل و دقیق این علوم بر اساس فاکت‌های واقعی از میان می برد.

### علوم طبیعی

قوانین تکامل طبیعت را کشف میکند و بشر از کشف این قوانین برای بسط نیروهای مولده ی جامعه استفاده میکند، لذا علوم طبیعی بخودی خود خصات طبقاتی ندارند. البته این علوم از طریق فلسفه (که گاه اسلوب کار آنها را بدست میدهد و گاه نتایج کار آنها را مورد تفسیر قرار میدهد) مورد استفاده طبقات قرار میگیرند، ولی این امریست که مع الواسطه (بکمک فلسفه) انجام میگیرد و بلا واسطه نیست. یعنی خود این علوم یکسان به فرم‌های مختلف میتوانند خدمت کنند، چنانکه مثلاً فیزیک یا زیست‌شناسی معاصر یکسان در اختیار دو فرم‌های سرمایه داری و سوسیالیستی قرار دارد و بسط می یابد.

### علوم مشخص

علوم مشخص قوانین جهان مادی را بررسی نموده و هر یک از این علوم بخش معینی از واقعیت را مورد تحقیق قرار میدهد، مثلاً علم فزیک حرارت

پدیده های مختلف طبیعی و اجتماعی را توضیح دهد.

و یا علم بعنوان شکلی از اشکال شعور اجتماعی مجموعه ی معارفی است که درین یا آن عرصه ی پدیده های طبیعی یا حیات اجتماعی بر اساس فاکت‌های دقیق و مسلم گرد می آید و بصورت تئوریهای علم بیان می شود.

### علم اقتصاد سیاسی

علمی است اجتماعی و مناسبات میان انسانها را بررسی میکند و نه مناسبات میان انسانها و طبیعت را که موضوع علوم و فنون گوناگون طبیعی و فنی است.

### علم الیهیات

زیست‌شناسی.

### علم الروح

پسیکولوژی.

### علوم اجتماعی

موضوع علوم اجتماعی جبهات مختلف زندگی جامعه و قوانین تکامل آنست، لذا با مناسبات تولید و ترکیب طبقاتی و اجتماعی جامعه ی معین ارتباط دارند و بهمین جهت بلا واسطه منافع طبقات مختلف خدمت میکند و وارد عرصه ی ایدئولوژی میشوند (مثلاً مانند جامعه شناسی، حقوق اقتصاد، تاریخ و غیره).

سرمایه داری از این علوم بکمک مفصله های شبه علم برای توجیه خود

از شیوه‌های اساسی سیاست سرمایه داری است .

### عهدگله‌های اولیه

عهد نظام طایفه‌ای که شگفتگی آن معمولاً با مادرسالاری و تساوی بین زن و مرد توأم بوده است .

### عهد میان سنگی

با پایان یافتن دوره یخبندان (حدود دوازده هزار سال قبل از میلاد) و گسترش جنگل‌ها انسان مجبور می‌شود غذای خود را با شکار تهیه نموده، شیوه یکجا نشینی را رواج و در جستجوی غذا کوچ نماید .

### عید فصح یهودیان

عید فصح یهودیان بمناسبت یاد بود خروج آنها از مصر، و جشنی که در اوایل بهار هر سال بوسیله‌ی پیروان دین مسیح بعنوان رستاخیز عیسی مسیح برپا میشود .

### عیدهای نویل

جشن میلاد مسیح که در ۲۵ دسامبر (زمستان) گرفته می‌شود .

### عینی

عینی (ابژکتیف) یعنی آنچه که در خارج از شعور و آگاهی و حواس انسانی و بطور مستقل وجود دارد . عبارت دیگر آنچه که وجودش بستگی بذهن و شعور انسان و شناسایی او نداشته باشد .

برق مقناطیس و پدیده‌های فیزیکی را تحقیق میکند ، علم شیمی جریانات تغییرات شیمیائی مواد را و علم بیولوژی پدیده‌هایی را بررسی میکند که در حیوانات و نباتات وجود دارند و بزود دسته تقسیم میکنند .

### علیت

علیت خصیصه ایست که پیوند و ارتباط عمومی پدیده‌های واقعیت را مشخص میکند و این خصیصه دارای جنبه همگانی است . یعنی نه در جهان کهن و نه در جهان مبین جایی نیست که قانون علیت در آن کار نکند .

### عناصر مقناطیسی

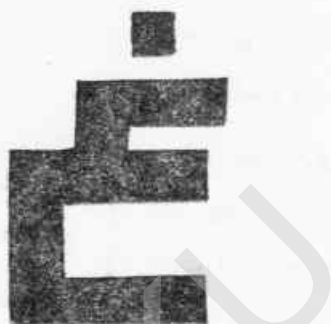
سه عنصر گروه سه تایی آهن ، نیکل و کبالت است که دارای خاصیت مقناطیسی شدن هستند .

### عنصر

جسمی است که از طریق شیمیائی توان آن را به اجسام ساده تر تجزیه کرد . تاکنون ۱۰۴ عنصر رسماً شناخته شده است که عنصر صد و چهارم کورچاتوویم است . اخیراً انیروتوپ عنصر ۱۰۸ نیز تشخیص داده شده است .

### عوام فریبی یاد ماگوژی

اغواء خلق از طریق دادن مواعید و شعارهای فریبنده بوده یکی



## غایت

یعنی آنکه خالق جهان بر حسب مشیت ازلی و اسرار آمیز خود برای میرامور مقاصد و غایاتی وضع کرده است و همه بناچار بر حسب حکمت الهی بسوی آن غایات مقدر سیر میکنند و از همین جهت است که در جهان سببیت و انتظامی حکمرواست .

## غرابت

مستولسه ایست فلسفی و سوسیو لوژیک که بموجب آن کار و فعالیت انسان و نتایج آن به طور عینی به نیروی مستقل حاکم بر انسان و خصم انسان بدل میگردد و در اثر آن انسان از عامل فعال به آلت پروسه اجتماعی تبدیل می شود ، غرابت

### غیر منقول

مالی که از جائی بجائی نقل یا انتقال نباشد مانند زمین و معدن یا مالی که منقول (قابل انتقال) است ولی بحکم قانون غیر قابل انتقال است مانند مال منقولی که بر مال غیر منقولی نصب شده است از قبیل بخاری دیواری و تابلوهای ثابت و نیز مال منقولی که اختصاص با استفاده از مال غیر منقولی داده باشد مانند حیوانات و اشیائی که مالک آنها برای عمل زراعت اختصاص داده باشد از قبیل گاو گاو میش و اسباب و ادوات زراعت.

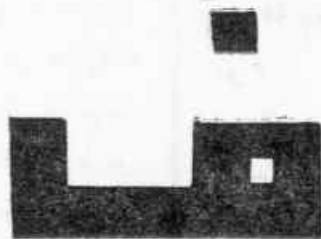
ناشی از تاثیرات مجرب نظام حاکم بر جوامع مبتنی بر تضاد های طبقاتی است که انسان را ناگزیر میسازد استعداد و قریحه خود را به شیئی تبدیل کند یعنی به آن «شیئیت بدهد».

### غرامت

در لغت بمعنی خسران و زیان و خسارات و مشقت و دادن مال از روی کراهت است، در اصطلاح بمعنی جریمه نقدی و آنچه که بابت جبران خسارت داده شود.

### غرامت جنگی

مبلغی و چه نقدی که دشمن پرداخت آنرا از سکنه خاك تصرف کرده یا اشغال کرده خود مطالبه میکند.



## فابل

افسانه‌ها و داستان‌ها یکی در آن اشخاص عجیب و موجودات وهمی و حتی اشیای بیجان، همچون انسانهای با همان احساسات و امیال مصدر حوادث و جریاناتی شوند که نتیجه‌های اخلاقی یا فلسفی را متضمن گردد.

## فابیان‌ها

نام اعضای سازمان رفرمیستی بنام «جمعیت فابیان‌ها» که در سال

۱۸۸۴ تأسیس شد. این جمعیت عنوانی خود را از نام فابیوس سردار روسی (۲۷۵ - ۲۰۳ قبل از میلاد) گرفته بود که او را به سبب اتخاذ تاکتیک ترحم و انتظار و ظفره رفتن از نبرد‌های قطعی در جنگ با آنیبال سردار قرطاجنه (کار تاژ) اشاره رسانده است. اعضای جمعیت فابیان بطور عمده روشنفکران بورژوا و از آنجمله دانشمندان، نویسندگان و شخصیت

بلکه آنها را به سود خود بکار می‌اندازد، ایمان ندارد.

### فاجعهٔ فروش‌های کود -

#### یوم

گذر گاه‌های نزدیک شهر قدیمی کودیوم واقع ایتالیا بوده که طی آن عساکر رومی بوسیلهٔ سامنی‌ها محاصره و مجبور به تسلیم شده و به شرایط سخت و سنگین تن در دادند. همه عساکر اسیر شده بی سلاح و برهنه «یوغ بگردن» و مانند چهار پایان ناگزیر بودند در برابر سخریهٔ فاتحان عبور کنند.

#### فار

چراغ دریائی.

#### فارمر

یک اصطلاح انگلیسی بوده به معنای صاحب فارم یا صاحب مزرعه می‌باشد. در ایالات متحده آمریکا نیز فارمرها مسیر تکاملی خویش را پیموده زمین‌های وسیعی ای‌را تصاحب کرده است. چون بعضی از این فارمرها دارای اقتصاد ساده

های سیاسی (مساکدونالد، برناردشاو و دیگران) بودند، که ضرورت مبارزهٔ طبقاتی پرولتاریا و انقلاب سوسیالیستی را نفی میکردند و دعوی داشتند که گذار از سرما-یداری به سوسیالیسم فقط از طریق ریفرم‌های کوچک و تحول تدریجی جامعه میسر خواهد بود.

#### فابریانسم

نام مسلک سیاسی یک سازمان سوسیالیستی در انگلستان است. اینها سعی کردند که سوسیالیسم را در طبقهٔ متوسط بزعم خود معمول سازند.

#### فاتالیسم

فاتالیسم گورکورانه در برابر قوانین، عدم اعتقاد به نیروی خرد انسانی و به توانایی انسان در شناخت قوانین و استفاده از آنها است.

فاتالیست‌ها از اینکه انسان با تکیه به معرفت بتواند طبیعت نه تنها عمل مخرب آب، باد و نیروهای دیگر طبیعت را محدود می‌سازد

آن حفظ نظام سرمایه‌داری و سیاست‌های دست‌نشانده می‌باشد.

### فاکتور

صورت‌حساب، صورت‌اشیاء، فروخته شده.

### فاکسیون

ضربه.

### فانتزی

هوس، تفنن، تجمل، ذوق.

### فانتزیسم

مکتب ادبی که در آن اثر هنری صحنه جولان خیالات بی‌بند و بار هنر مند است. گروهی از شاعران «فانتزیست» در آغاز قرن بیستم به مخالفت با رمانتیک‌ها و سمبولیست‌ها کوشیدند.

### فتیشیزم

از کلمه «پرتگالی فتیش» به معنی سحر، افسون، پرستش‌اشیاء غیرذی‌روح از سنگ و چوب و امثال آن‌ها که در نظر معتقدین به آنها دارای قوه سحرانگیز بوده‌اند، این عقیده ابتدا میان انسانهای عصر حجر بوجود آمده و سپس منجر به بت‌پرستی شده است.

نیز هستند در جریان تمرکز مالکیت ارضی و تمرکز تولید از طرف فارم‌های بزرگ که دارای بنیة مالی قوی می‌باشند خانه خراب گردیده و جای خود را به دومی داده است.

### فارنهایت

واحد درجه حرارت که از نام فارنهایت‌فزیكدان آلمانی مبتکر این درجه بندی گرفته شده در میزان-الحراره فارنهایت نقطه یخ بستن آب ۳۲ و نقطه بجوش آمدن آن ۲۱۲ است.

### فاز

مرحله.

### فاشیسم

نظریه ارتجاعی موسولینی ایتالیائی آیین تبعیض نژادی، قهرمان پرستی، تبلیغ روحی جنگی در اسارت ملل بیگانه، هوادار ماینتاریسم ولی معنای علمی این واژه عبارتست از نظام دیکتاتوری منکی به اعمال زور و ترور آشکار که توسط ارتجاعی‌ترین و متجاوزترین محافل امپریالیستی مستقر میشود فاشیسم از طرف سرمایه‌انحصاری پشتیبانی میشود و هدف

## فدراسیون

اتحاد چند کشور، اتحاد چند ولایت، اتحاد چند دسته از مردم.

## فدرال

اتحادی، مربوط به اتحاد ایالات، مربوط به دول متعدد.

## فراک

لباس رسمی مردانه که در مجالس رسمی پوشند.

## فراماسونری

فراموشخانه، سازمانی است که دارای مقررات خاص و مجامع سری و رموزی میباشد و در بعضی کشورها بخصوص انگلستان تشکیلات دارد و اعضاء آن فراموس نامیده می شوند، مرام آنان طرفداری از انسانیت و تہذیب اخلاق ورشته فکری مردم و برطرف ساختن اختلافات مذہبی میباشد.

## فرسایش

کیفیت تغیر سطح خارجی پوسته زمین است که در نتیجه آن شکل و وضع طبقات زمین (سنگها، گانها، خاکها...) تغیر می کنند. از جمله آثار آن عبارتند از تخریب طبقات، انحلال و تغیر مکان آنها.

از مهمترین عوامل فرسایش سطح زمین می توان آبهای روان، بادها و یخچالها را نام برد.

## فرسیون

گروهی هم گرای و هم فکر از یک جمعیت یا یک حزب، جزء بخش.

## فرضیه

حالت یا اصلی است که بدون وجود اعتقاد به آن پذیرفته شده. تا بتوان از آن نتایج منطقی استخراج کرد و با این ترتیب مطالب آن را با واقعیتها مقایسه کرد که معلوم است یا میتوان آنها را معلوم ساخت آزمود.

فرضیه روابط علت و معلولی، کاملترین نوع فرضیه است. از ترکیب فرضیه های متجانس نظریه وجود می آید.

## فرقه فرانسسی

فرقه ای از اصحاب صومعه که در سال ۱۲۰۹ توسط فرانسسیس قدیس اشسیسی پایه گذاری شد.

## فرقه کواکب

کسانی که خوشیهای جهان را ترک کرده خود را به خدا می سپردند.



فریبانی است. آنها هنر را برای هنرمی خواهند و میگویند: فرم و شکل زیبا جلوه اصلی هنر است.

### فرما لیته

ظاهر سازی، وضع ظاهری را درست نشان دادن، آئین تشریفاتی.

### فرمالیست

در هنر دسته ای اصالت را در قالب و شکل هنر میدانند و آنرا پیروان اصالت شکل یا «فرمالیست» ها میگویند.

### فرمول

علامت، دستور.

### فرم سیلیسیم

آلیاژی است از آهن و سیلیسیم که مقدار سیلیسیم آن بین ۱۰٪ تا ۹۰٪ است. به عنوان احیا کننده برای وارد کردن سیلیسیم در فولاد و برای ساختن ظروف مقاوم در برابر اسیدها به کار می رود.

### فرزند

جنش اپوزیسیون بورژواها و گروهی از اشراف فرانسه علیه سلطنت مطلقه در قرن هفدهم در دوران کودکی لوئی چهاردهم و فر مانر وائی کاردینال مازارن معشوق ملکه مادر بود.

### فرکانس

تکرار، در اصطلاح فیزیک، حرکت و رفت آمد متوالی.

### فرم

شکل، وضع.

### فرما سیون اجتماعی -

### اقتصادی

در تاریخ بشری پنج صورت بندی اجتماعی - اقتصادی دیده می شود که عبارتند از جامعه ای اشتراکی اولیه (کمون اولیه) برده داری، فئودالیسم، سرمایه داری و کمونیسم. که هر یک از صورت بندی های فوق عبارتست از نظام اقتصادی معین تاریخی و روبنای متناسب با آن بوده دارای قوانین خاص پیدایش و تکامل خود است. و در عین حال قوانین علمی نیز وجود دارند که در تمام صورت بندی های اجتماعی اقتصادی جاری هستند.

### فرمالیسم

در معنا و اصطلاح عمومی: ظاهر پرستی، توجه بیش از اندازه به ظواهر و شکل سطحی امور گرایش افراطی به حفظ ظاهری در امور مذهبی، سیاسی، اجتماعی و اداری. عقیده دارند که وظیفه هنر ایجاد فرم

## فرویدیسیم

روش کار روانشناس مشهور اتریشی فروید بنیادگذار پسیکانالیز.

## فرهنگ

فرهنگ عبارتست از مجموع دستاوردهای جامعه در سیر تکامل مادی و معنوی آن. هر جامعه‌ی از فرهنگ خود که بصورت آثار، ارثیه و سنن فرهنگی است استفاده میکند تا پیشرفت آتی خویش را تامین نماید.

## فرهنگ مادی

کلیدی اشیای مادی مانند لباس مسکن و اثاث و بنا ها و جاده های ارتباطی و غیره جزء فرهنگ مادی جامعه است. افزاز کار نمودار مهم فرهنگ مادی است و در دوران ما افزاز کار که بصورت ماشین در آمده است تجسم مادی دستاورد های علم است.

## فرهنگ معنوی یا روحی

مجموعه‌ی دستاورد های جامعه در رشته‌ی اخلاق، هنر، زندگی، علم و فلسفه، اندیشه های سیاسی و قضائی میباشد. زبان، تفکر، منطق، قواعد رفتار و فرهنگ احساسات را نیز جزء فرهنگ معنوی جامعه می شمرند.

## فرهنگ میسنی یا اژه‌ای

میراث فرهنگی یونان باستان، از فرهنگ جوامع برده دار ابتدایی (دو تا سه هزار سال قبل از میلاد) کرت، میسن، جزایر دریای اژه، و تراوا مایه می گرفت. نسلی بعدی آنرا بنام فرهنگ میسنی یا اژه ای یاد نمودند.

## فرهنگ خلق (یا فولکلور)

ریشه‌ی تکامل فرهنگ هرسانی است. هر فرهنگ خلقی دارای چهره خاص خود است که آنرا به فرهنگ ملی عطا میکند.

## فسیل

سنگواره، در اصطلاح زمین شناسی عبارتست از آثار و بقایای موجودات زنده قدیمی حیوانی یا نباتی، مانند استخوان و دندان و صدف و امثال اینها که از زمانهای قدیم در داخل طبقات زمین باقی مانده است.

## فلد مارشال

سپهسالار، بالاترین رتبه نظامی در آلمان و انگلیس و بعضی از کشور های دیگر.

## فلزات پست

فلزاتی هستند که برعکس فلزات

این فلسفه نظریات ماتریالیستی یا نظریات ایدئالیستی مزج است .

### فلسفه‌ی انقلابیون د مکررات روسی در قرن نوزدهم .

یکی از فصول برجسته تکامل فلسفه‌ی ماتریالیستی است . در آثار بلنسکی ، اگاریوف ، انتونویچ گرتسن ، چرنشوسکی ، داپرو لیوف ، نه تنها تفکر ماتریالیستی بلکه اسلوب دیالکتیکی نیز منعکس است .

### فلسفه کلاسیک آلمانی در قرن نوزدهم

یکی از مهم‌ترین حصول تکامل تفکر فلسفی در باختر است . ریشه اجتماعی فلسفه‌ی کلاسیک آلمانی که به قدرت و دامنه شگرفی رسید و ( کانت ، فیشته ، شلینگ هگل و فویرباخ نمایندگان آن هستند ) رشد ویژه‌ی بورژوازی آلمان است ، ریشه‌ی معرفتی آن رشد علوم تجربی و ریاضی عصر و تأثیر فلسفه فرانسه و انگلستان است .

### فلسفه مارکسیسم

فلسفه مارکسیسم ، ماتریالیسم دیالکتیک است . این فلسفه

نجیب میل ترکیبی شدید با اوکسیجن و آب دارند ، مانند سودیم ، پوتاشیم ، آهن و آلومینیم .

### فلزات نجیب

فلزاتی مانند نقره ، طلا و پلاتین هستند که در هوا و آب اکسید نمی‌شوند و اسیدهای معمولی بر آنها بی‌اثر اند .

### فلسفه

فلسفه و از آن جمله فلسفه‌ی مارکسیستی شکل خاصی از شعور ( آگاهی ) اجتماعی است که عام‌ترین قانونمندیهای جهان هستی و معرفت انسانی و رابطی بین هستی و تفکر را بررسی میکند . فلسفه‌ی عارین روابط و مناسبات اشیاء و پدیده‌ها را که در همه‌ی انواع و اقسام عرصه‌های واقعیت بروز میکند مورد بررسی قرار میدهد . فلسفه نسبت به علوم دیگر در حکم اسلوب و متدلوژی عام آنهاست .

### فلسفه التفاطی ( فلسفه

### اکلاکتیک )

فلسفه‌ای که ملغمه‌ایست از اصول و نظریات ناهمگون و غالباً متناقض با یکدیگر . بطور کلی در

### فنا تیک

پایند، دل‌باخته، کسی که کور کورانه از عقیده و مراسمی تأسی کند

### فناکیوئل

مربوط به اعمال بدن، اعمال بدنی.

### فنومن

پدیده، نمود، اثر طبیعی.

### فنومنولوژیها

نمود شناسی یعنی توصیف نظری (اسپیکولاتیو) و تجربیدی پدیده‌ها بر اساس نمود ظاهری آنها و بدون توجه به ارتباط عینی و واقعی آنها با پدیده‌های دیگر. نمود شناسی در فلسفه ایدئالیستی هگل سیر تکامل شعور انسانی را بررسی می‌کند و آنرا به عنوان تکامل قایم یا لذات و فی نفس روح تلقی مینماید. در فلسفه معاصر بورژوازی-نمود شناسی تیئوری ایدئالیستی و متافیزیکی است که «ماهیت» روحانی قابل درک را که گویا مافوق‌حسی واقعی و ما قبل تجربه حسی است «پژوهش» مینماید از نمود شناسی برای مبارزه علیه جهان بینی علمی، استفاده وسیع بعمل می‌آید.

ماتریالیستی است زیرا در مورد حل مسئله اساسی فلسفه به تقدم ماده و زندگی مادی بر شعور معتقد است. این فلسفه بر آنست که جهان مادی است و قابل شناخت و جهان را آن طور که در واقع است می‌بیند. فلسفه مارکسیستی دیاکتیک است زیرا جهان مادی را در حال حرکت تکامل و تجدد دایمی می‌نگرد. فلسفه مارکسیسم بطور عمده از دو بخش متریالیسم فلسفی و متریالیسم تاریخی تشکیل شده است.

### فلورن

پول بعضی از کشور های اروپا که در مالک مختلف ترخهای مختلف دارد.

### فمینیسم

جنبش آزادی زنان که بعد از جنگ اول جهانی در اروپا آغاز گردید و در حد خود گام تازه ای بسوی آزادی های دموکراتیک محسوب میشد و این امر در دنیا نتایج عادلانه ای به بار آورد که مزد مساوی در مقابل کار مساوی نمونه کوچکی از آنهاست.

### فنا تیسیم

تعصب، مخالفت شدید با اغیار مخصوصاً در امور مذهبی

بیکدیگر سنجید و با انتخاب واحدی معین مقدار آنها را اندازه گرفت،

### فورمالیزا سیون

( شیوه تحقیق و تدقیق محتوی شناخت و معرفت است ) مباحث و پدیده ها و پروسه هایی که در رشته ای از علوم برای بررسی در نظر گرفته می شود با برخی ساخت های ( کنستروکسیو نهایی ) مادی که از استواری و ثبات نسبی برخوردار دارند قیاس و مقابله می شوند پدیده مزبور علت داشتن ثبات نسبی امکان کشف و فیکسه کردن جوانب مهم و قوانین عینی پدیده های مورد بررسی را فراهم می سازند. خصوصاً صحت فورمالیزا سیون در آنستکه کشف و تدقیق محتوی از طریق کشف و فیکسه کردن شکل ( فورم ) این محتوی انجام می گیرد مانند پروسه تفکر انسانی و فیکسه شدن آن در اصوات زبان و بدین شکل فرمالیزه شدن آن .

### فوریرسیت ها

عبارت اند از طرفداران و پیروان سوسیالیست تخیلی فرانسه شارل فوریه ( ۱۷۷۲ - ۱۸۳۷ ) . فوریه با انتقاد شدید در مقابل نظام بورژوازی قدهلم نموده نقشه

### فوتو

کلمه ای که در ترکیب بعضی اسامی علمی بکار میرود ، عکس ، عکاسی .

### فوتوریزم

شیوه ای جدید در نقاشی که برای اولین بار در سال ۱۹۱۰ در ایتالیا پدید آمد . بنا بر اصول این مکتب اجسام گذشته ، حال و آینده در یک اثر واحد نقاشی نشان داده می شود .

### فوتوشیمی

علمی که در باب آثار کیمیای فراموش شده از نور بحث میکند .

### فوتوکپی

عمل برداشتن عکس از روی اسناد و نوشته ها .

### فوتوگراف

عکاس .

### فوتوگرافی

عکاسی .

### فوتوگرام

ورقه عکاسی ، ورقه عکسی .

### فوتومتر

نورسنج ، با دستگاه نورسنج میتوان قوت و شدت منابع نور را نسبت

پروسه را کشف نمودن عبارت از  
فونکسیونل میباشد.

### فونوگراف

دستگاه ضبط صوت.

### فیدل

باوفا، درست پیمان.

### فیزکولتور

پرورش جسمی.

### فیزیسین

فیزیک دان.

### فیزیک

علم تحقیق در خواص اجسام و  
قوانینی است که بوسیله آن قوانینی  
تغییر حالت و حرکت اجسام، بدون  
تغییر ماهیت آنها، مورد مطالعه  
قرار می گیرد.

### فیزیک کلاسیک

فیزیک پیش از نظریه کوانتاتی -  
به عقیده بعضی ها فیزیک پیش از  
نظریه نسبیت انشتین.

جامعه آینده انسانی «هارمونیکی»  
را که به اساس شناسائی میل  
انسانی ساخته می شود، ترسیم نمود.  
او از مخالفین انقلاب قهر آمیز بود و  
نظر میداد که عبور به جامعه آینده  
سوسیالیستی ممکن است از طریق  
تبلیغات ملج جویانه فلا نستر ها  
(انجمن های زحمت کشان) که  
در آنها کار د او طلبانده تقاضای  
انسان را از بین نمی برد در فلا -  
نسترهای او مفهوم غریب و تروتمند  
وجود داشت.

### فولکلور

ادبیات توده، ادبیات عامیانه  
آداب و رسوم، افسانه ها و خرافات  
عامیانه.

### فونتیک

هنرهای سمعی، آن دسته از هنر  
هایی که تاثیر آنها را بوسیله حس  
شنوایی درک می نمائیم چون موسیقی  
ادبیات.

### فونکسیونل

با تحلیل رفتار و عملکرد سیستم  
مساعی بخرج دادن و ساخت درونی هر

### فیلا نیتزو پیسم

بشردوستی ، انسان دوستی .

### فیلسوف

مأخوذ از یونانی ، حکیم ، دانش ،  
بردبار و کسی که بفلسفه اشتغال  
دارد .

### فیکسیسم

ثابتیون ، پیروان این شیوه به تکامل  
ایمان نداشته عقیده دارند تمامی  
جانوران و گیاهان و انسان از آغاز  
خلقت به همین شکل بوده اند .

### فینال

نهایی ، آخری ، پایان مسابقه یا  
آخرین مسابقه ورزشی .

### فیودال

کسی که دارای املاک بزرگ  
و رعایای بسیار باشد و بر رعایای  
خود تسلط و فرمانروائی داشته باشد .

### فیزیک هسته ای

شاخه ای از علم فیزیک که در آب  
هسته اتم و ذرات شبه اتم مورد  
مطالعه قرار می گیرد .

### فیزیوکراتی

نظریه اقتصادی که پیروان آن  
فیزیوکراتها ، عقیده دارند که  
ثروت حقیقی یا یگانه منبع ثروت کشور  
آب و زمین و محصولات زراعتی است  
و سیم و زر ثروت حقیقی حساب نمی شود  
و فقط وسیله ای برای تسهیل معاملات  
است .

### فیزیوکراسی

مکتبی است که بموجب آن با یستی قوه  
مقتنه از دخالت در وضع قوانین  
اقتصادی خودداری نماید . زیرا هر  
فرد خود بهترین قاضی منافع خویش  
می باشد و محدودیت های اقتصادی  
که سد راه مجاهده افراد است با یستی  
تا آخرین حد امکان تنزل پیدا کرده  
و پابین بیاید .

## فیودالته

ملوک الطوائفی ، یک قسم  
ملوک الطوائفی که در قرون وسطی  
در اروپا برقرار بوده و صاحبان  
املاک بزرگ دارای حق تسلط  
و فرمانروائی بر رعایا بوده اند .

## فیودالیسم

آن ساختمان اجتماعی و اقتصادی  
است که در نتیجه ی تلاش جامعه ای  
برده داری و یا مستقیماً در نتیجه ای  
تلاش کمون اولیه با ویژگی های  
مشخص خود در هر کشور ، تقریباً  
در کلیه ای سرزمین های جهان  
وجود آمد .

ACKU



# ق

## قاموس

دریای عظیم ، نام کتاب لغت  
تالیف فیروز آبادی است که معاصر  
امیر تیمور بوده و امروزه هر کتاب  
لغتی را قاموس میگویند .

## قانون

قانون بمعنی دستور ها و مقررات  
و احکامی که از طرف دولت و ولسی  
جرگه و لویه جرگه برای حفظ  
انتظامات و اداره کردن امور  
جامعه وضع شود ، و بنا قانون  
عبارتست از بیان روابط ما هوی  
و ضرور و مناسبات پایدار ، مکرر  
و ما هوی بین پدیده های طبیعت  
و جامعه و نیز قانون نام یکی از آلات

موسیقی است شبیه سنتور که  
با انگشتان دست نواخته می شود ،  
و نام کتابی هم هست در طب تألیف  
ابوغلی سینا .

## قانون اثباتی

قانونی است که مقنن بآن جنبه  
اثباتی داده مواد راجع به اقرار  
و شهادت و سند و قسم و غیره میباشد .

## قانون ارتباط

مراپای جهان جاندار و بیجان  
بهم مربوط و پیوسته است و درهم  
مؤثر است مثلاً اگر بدن انسان را  
میستیم بزرگ تلتی کنیم . اعضا  
مانند مغز ، قلب ، معده و غیره با هم  
ارتباط مستقیم دارند .

### قانون اساسی عادی

نوعی از قانون اساسی است که تغییر آن تابع شرایط خاصی نیست و بهمان ترتیبی که یک قانون عادی بتصویب می‌رسد تغییر آن هم به تصویب مراجع صالح می‌رسد این شیوه در انگلستان و ایتالیا وجود دارد.

### قانون اساسی غیر عادی

نوعی از قانون اساسی است که تصویب و تغییر آن تابع تشریفات عادی قانونگذاری نیست بلکه تشریفات بیشتر و پیچیده‌تر دارد.

### قانون اساسی مدون

قانون اساسی که نوشته باشد و در صورتیکه تدوین نشده باشد قانون اساسی مدون نامیده می‌شود.

### قانون بودجه

قانون سالانه که متضمن پیش‌بینی و اذن دخل و خرج عمومی برای انجام دادن خدمات عمومی است.

### قانون ترمو دینا میک

قانون اول - یا اصل بقای

انرژی : در یک دستگاه با جرم ثابت انرژی نه ایجاد می‌شود نه از بین می‌رود یعنی انرژی کل ثابت

است. اصل تعادل کار و گرما نیز بیان دیگری از این قانون است. قانون دوم - یا اصل کارنو : غیر ممکن است تحول بسته‌ای ایجاد کرد که تنها اثر آن گرفتن گرما از یک منبع و تبدیل آن به مقداری معادل کار مکانیکی باشد. این قانون به شکل اصل افزایش آنتروپی نیز بیان می‌شود : آنتروپی یک دستگاه منفرد، دائماً زیاد می‌شود و یک تابع صعودی از زمان است. قانون سوم - یا قضیه گرمای نرنست : در دمای صفر مطلق اختلاف آنتروپی بین تمام حالات درونی دستگاه که در تعادل ترمودینامیک باشند، به صفر می‌گراید.

### قانون تضاد

تغییر و حرکت در ذات خود ماده است. حرکت به معنای فلسفی آن یعنی آنکه چیزی شروع میکند به چیز دیگر شدن. اختلاف تضاد پیدا میکند در کلیه اشیاء و پدیده‌ها همیشه چیزی در حال پیدایش و رشد است و چیزی در راه زوال و افول.

### قانون تکامل

معنای این قانون آنستکه حرکت و تغییری که نتیجه تضاد درونی اشیاء و پدیده‌ها است تکرار وضع

حرکت ماده عمل میکند (مثلاً قانون بقا و تبدیل انرژی).

### قانون مدنی

مقررات مختلف شامل مباحث اسم اقامتگاه - احوال شخصیه - اهلیت قیمومت - و نکاح طلاق - رجوع و بذل مدت - قرابت - مباحث نفقه - اموال و دارایی (شامل اموال - طرق تملک - عقود و تعهدات - ار - شایبه - وصیت) و مقررات بازرگانی و بحری. و طیارات و کار و بیمه و اصلاحات ارضی میباشد.

### قاید

جلودار، پیشوا، سردار، توماندان قوای عسکری.

### قبیله

طایفه خانواده های بهم پیوسته خویشاوند میباشد ولی اتحاد طوایف قبیله را بوجومی آورد.

### قرابین - قرابینه

یک نوع تفنگ کوتاه شکاری سرپر.

### قرارداد ثنوی

قرارداد بین المللی ۲۲ اوت ۱۸۶۴ و قرار داد های بعدی که جانشین آن شده اند. به منظور بهبود وضع نظامیان مجروح درجهت جنگ منعقد شده است

گذشته نیست بلکه مرتباً وضع نو و کاملتر و بفرنجتری بوجومی آورد.

### قانون تناوبی

طبقه بندی تناوبی مندلیف خاصیت تناوبی عناصر به پیروی از تغییرات وزن اتمی آنها است.

### قانون جزا

الف - در معنی اخص قوانینی است که جرم و کیفر را معین میکند. ب - در معنی اعم علاوه بر مراتب بالا قوانین راجع به مرور زمان و صلاحیت دادگاهها و تشکیلات مراجع جزایی را گویند.

### قانون حرکت و تغییر

سراپای جهانی که بهم پیوسته و مرتبط است و مانند یک دستگاه واحد است، در حال حرکت و تغییر دایمی است. هیچ چیز بدون حرکت بوده نمی تواند.

### قانون خاص

آنست که در عرصه ی معینی از حرکت ماده عمل میکند (مانند قانون ضرورت هماهنگی مناسبات تولید با نیروهای مؤلده که فقط در اجتماع عمل میکند).

### قانون عام

آنست که در همه ی عرصه های

کلاه پوست بزرگ و بالا پوش بلند  
می پوشیدند .

### قرلباش

قسمتی از سپاه شاه اسمعیل اول  
که از طرفداران مذهب شعیه و  
حامیان سلطنت صفوی تشکیل شده بود  
و بمناسبت کلاه دوازده ترک سرخ  
رنگی که بر سر می گذاشتند آنها را  
قرلباش مینامیدند و بتدریج تمام  
اردوی صفویه با این اسم نامیده  
شد .

### قشر بندی دهقانان

با پیدا ییش تولیدی کالائی در  
بطن جامعه فیودالی، قشر بندی در  
میان طبقه یکپارچه رعیت آغاز میشود  
قوانین عینی تکامل اقتصادی کالائی  
اشکال منتهی تولید را بیش از پیش  
بهم میریزد، کشاورزی که تا این  
زمان بر پایه خود مصرفی است، به  
یکی از شاخه های تولید کالا در  
مجموعه اقتصاد تبدیل می شود در  
نتیجه رقابت بین تولید کنندگان  
کالا های کشاورزی، تولید  
کنندگان کوچک اکثر آوره شکست  
می شوند و صفوف کارگران مزد  
بگیر و یا ارتش بیکاران را می  
افزایند، در درون طبقه دهقانان، از

### قرارداد قیومت

منشور ملل متحد تحت این اصطلاح  
ناظر است به توافق کشور های  
ذینفع بر اینکه سرزمین معینی را تحت  
رژیم بین المللی قیومت در آورند .

### قرارداد لئونی

یعنی قرار داد شیر - بنابر  
داستانهای اروپا - داستا نسرای  
یونان باستان که ظاهراً در حدود  
قرن ششم - پنجم قبل از میلاد میزیسته  
واقفانه های بسیاری را با و نسبت  
میدهند . قرار دادی بنام قرارداد  
شیر بسته می شود که به موجب آن  
بکطرف قرار داد تمام منافع را  
می برد و تمام خسارات سهم طرف  
دیگر است .

### قراول

ماخوذ از ترکی، نگهبان، سرباز  
بهره دار .

### قرا نظمین

ایستگاه صحیح، محلی در سرحد  
کشور که مسافران را در آنجا  
معاینه، یا برضد امراض ماری  
ها لکوی می کنند .

### قزاق

نام قدیم سربازان روس که

مستقیم شد ولی کنگره لو بک این مسئله را بطور اصولی مطرح نکرد که تجدد بد نظر در احکام بنیادی مارکسیسم با عضویت در حزب سوسیال دمکرات همساز نیست.

### قطعه نامه ها نور

منظور قطعه نامه کنگره حزب سوسیال دمکرات آلمان درها نور است که در روزهای ۹-۱۴ اکتبر سال ۱۸۹۹ برگذار شد، در این قطعه نامه جناح اپوزتو نیست حزب که تحت رهبری اید یولو ژیک ادوارد برنشتین بود و میکوشید احکام بنیادی مارکسیسم را مورد تجدد بد نظر قرار داده و با تغییرات ریزیونیسیتی در تاکتیک حزب آنرا به حزب خواستار «رفرم های دمکراتیک» بدل سازد، محکوم شد.

### قلمروهای مستقل

حکومتی ضد و نقیض قرون وسطائی، قلمرو سوسیال ها که در داخل هر یک قوانین و مقررات خاصی متناقض با قلمرو دیگر حکمفرما بود.

یکسویور ژوازی ده یعنی دهقانان ثروتمندی که برای بازار کالا تولید میکنند و از سوی دیگر پرولنار بای ده یعنی کارگران کشاورزی بوجود می آیند.

### قطب نما

قطبی است دارای عقربک مقناطیسی که روی صفحه مدرجی حرکت میکند و آن عقربک همیشه بسمت شمال متوجه است و بوسیله آن جهات اربعه تشخیص داده میشود یا سمت قبله را پیدا میکنند قبله نما هم میگویند.

### قطعه نامه لو بک

قطعه نامه کنگره حزب سوسیال دمکرات آلمان در لو بک (۲۲-۲۸ سپتامبر سال ۱۹۰۱) این قطعه نامه علیه برنشتین بود، زیرا او پس از کنگره ها نور نه تنها حملات خود را به برنامه و تاکتیک سوسیال دمکراسی قطع نکرد، بلکه برعکس آنها را شدت داد و حتی به محیط خارج از حزب کشانید در جریان بحث و نیز در قطعه نامه پیشنها دی که به اکثریت قریب به تمام آرا کنگره مورد تصویب قرار گرفت به برنشتین اخطار

اتحاد قبایل عشیره یا ایل را پدید آورد ولی از پیوند ایلات و عشایر مختلف و نزدیک بهم قوم متشکل گردید .

### قوة اجرائیه

قوه ای که حکومت و اداره امور کشور را بعهده دارد . جز قانونگذاری و قضائی باقی شئون مربوط با دارة یک کشور ناشی از قوه اجرائیه است .

### قوة قضائیه

قوه ای که متصدی امور قضائی کشور است . مجموع قدرتهای قضائی تابع وزارت عدلیه و ستره محکمه .

### قوة مقننه

مرجع انشاء و وضع و تصویب و توشیح قانون میباشد .

### قهرمانان «عربده کشی»

توصیف طعنه آمیز لیکن از قهرمانان عربده کشی انقلابی که به شعارها و داد و فریادهای هیستر-یک نه بمنزله نتیجه گیری عملی از تحلیل طبقاتی و ارزیابی لحظه معین تاریخی ، بلکه پشایه افسونوی

میگرستانند که با آن یک حزب یا یک گرایش یکباره و برای همیشه بوجود آمده است .

چنین نوع قهرمانان «عربده کشی بورژوازی» نخست بین انارشیست ها سپس بین تروتسکیست ها ، اکنون بین مائویست ها بیشتر دیده می شود تا با ذهنی گمراهی و ارزیابی دلخواهانه نمونه وار انقلابیگری خرده بورژوائی حتی بیش از پیش با تهمت های نابجا و ناجوانمردانه یکسانی که عقاید دیگری داشتند همراه و بیش از همه خود ها را انقلابی و مارکسیست لیست معرفت ساختند .

### قیمومیت

قیمومیت یک تأسیس بین المللی است که به موجب آن دولت هایی ، به عنوان قیم ، زیر نظارت سازمان ملل متحد تعهداتی را برای اداره سرزمین های خاص به عهده می گیرند تا آن سرزمین ها را به سوی خود -مختاری یا استقلال پیش براند . ولی در عمل تحت نفوذ امپریالیسم امریکا قرار دارد .



### کائو چو

ماده‌ای است که از تنه درخت انجیر مخصوص که در استرالیا و در بعضی از نواحی جنوبی آسیا میروید گرفته میشود. در صنعت برای ساختن اشیاء گوناگون بکار میرود.

### کا باره

میکنه، دوکان نوشابه فروشی.

### کا بل

طناب کشتی، سیم برق یا تلگراف یا تلفون که از زیر زمین یا زیر آب کشیده شود.

### کا بوس

حالت اختناق و سنگینی که گاهی در خواب بانسان دست میدهد.

### کا بیته

هیئت وزیران، اطاق خلوت.

### کا پاسیته

ظرفیت و گنجایش، ارزش، لیاقت و توانایی.

### کا پیتال

سرمایه، نام کتاب مشهور کارل مارکس.

### کا پیتالیزم

یعنی سرمایداری و آن عبارت از سیستمی است که در آن وسایل عمده تولیدی بوسیله سرمایه‌های شخصی فراهم می‌آید و به مالکیت شخصی صاحبان سرمایه باقی‌میماند.

### کا پوتان

فرمانده، سر کرده، قوماندان کشتی.

### کاپیتولاسیون

مجموعه امتیازاتی است که دول استعمارگر و یا اتباع آنان در سایر کشورها مخصوصاً کشور های عقب مانده بدست میآورند. این امتیازات ضمن اسناد و قرار داد های برای تأمین منافع سیاسی اقتصادی و اجتماعی دول استعماری و اتباع آنان به کشورهای عقب مانده تحمیل میشود و مغایر به حق حاکمیت و استقلال این کشورها است.

### کات

مداولترین اتصال صحنه ها کات یا برش است هرگاه دو تکه فلم را بر داشته و آن ها را بوسیله ای بیکدیگر متصل نموده و نتیجه را مشاهده کنیم یک کات ایجاد کرده ایم.

### کاتارسیس

بمعنای: زدودن. پاک کردن در اصطلاح روانکاوی بوسیله فروید بمعنای پالایش یا تمیز کردن روح از افکار و اندیشه های مزاحم است.

### کاتاستروفیسم

بنا بر این نظریه که واضع آن « ژرژ کوویه » بود. هر چند مدت یک بار ناگهان در سطح زمین انقلابات عظیم

بوقوع پیوسته و مسبب گردیده که در اندک مدتی تغییرات عمده بی که با از بین رفتن گیاهان و جانداران و بوجود آمدن انواع دیگر همراه بوده است بوجود آید. لیکن قابل تذکر است که این نظریه یک نظریه ایدئالیستی و مردود میباشد.

### کاتا کلیسم

بمعنی طوفان جهانی و زیر و رو شدن اوضاع و یا حوادثی که جهان را واژگون سازد.

### کاتا لپسی

مرحله بی از « هیپنوتیسم » یا خواب مصنوعی که قسمتی از بدن و دست یا پای خواب شونده به اراده هیپنوتیز و یا خواب دهنده به هر حالتی که بخواهد می ماند.

### کاتولیک

یکی از فرقه های بزرگ مسیحیت که پیروانش از پاپ اطاعت میکنند.

### کاتهدر - سوسیالیست ها

بیانگران یکی از رشته های علم اقتصاد سیاسی بورژوائی در سال ۷۰ - ۸۰ قرن نوزدهم که از کرسی های پوهنتون (در المانی کاتهدر)



### کارت پستال

پاکت پستی، ورقه نازکی که بروی آن مطالبی نوشته و بوسیله پست برای کسی ارسال می‌دارند.

### کارتل

اتحادیه چند شرکت برای تثبیت بهای کالا.

### کارتل جهانی نفت

کارتل بین‌المللی نفت پس از رقابت و مبارزه شدید میان تراستهای نفتی انگلیس و ایالات متحده آمریکا در سال ۱۹۲۸ برپا به قرار داد این تراستها بوجود آمد. ویکی از نیرومندترین اتحادیه‌های انحصاری بین‌المللی که به منظور تقسیم منابع و بازار نفت جهان سرمایه‌داری و تنظیم سیاست واحد قیمت‌ها تشکیل شده است، و اعضا اصلی کارتل را پنج کمپانی آمریکائی و یک کمپانی انگلیسی و یک کمپانی انگلیس-هلندی و کمپانی نفت فرانسه تشکیل می‌دهند.

### کارتون

فلم‌های نقاشی شده متحرک می‌باشد.

### کاردینال

مقامی است در کلیسا.

رفرمیسم بورژوا - لیبرال را بعنوان سوسیالیسم تبلیغ می‌کردند مارکس و انگلس ماهیت ارتجاعی کاتبه در - سوسیالیسم را فاش ساختند. لنین کاتبه در - سوسیالیست ها را اساس های « علم پلیسی - بور - ژوائی پوهنتون » می‌نامید.

### کادت‌ها

اعضای حزب بورژوا لیبرال روسیه موسوم به حزب دمکرات بود این هوا دار قانون اساسی عنوان از حروف اول نام این حزب یعنی «K» و «d» و برپایه جناس لفظی آن به آواز «کادت» ترکیب شده است. «کادت» در اصل عنوان محصلین حربی پوهنتون در دوران روسیه تزاری بود که از واژه فرانسوی «کادت» اخذ شده بود.

### کادر

حدود، چهارچوب، تشکیل.

### کاراکتر و لوژی

خصالت شناسی.

### کار یولوژی

میوه شناسی.

### کار دیوگراف

دستگاهی است برای ثبت حرکت قلب بکار برده می‌شود.

### کار سینولوژی

سخت پوست‌شناسی.

### کارگر کشاورزی

کارگران کشاورزی اکثراً دهقانان بی‌زمین یا کم‌زمین‌اند، همه چیز خود را از دست داده برای دریافت دستمزد اجیر زمین‌داران می‌گردند و یا کارگران کشاورزی عبارتست از کارگر مزد بگیر که در کشاورزی سرمایه‌داری کار میکنند که پرولتر کشاورزی نیز چنین نوع کارگران را می‌گویند.

### کارمندان

کارمندان قشری است که از عناصر مختلط تشکیل شده و وجه مشترک آنها کار دستگاه اداری دولتی و غیردولتی است. کارمندان را برخی جزء روشنفکران میدانند. کارمندان را میتوان به لشکری‌کشوری تقسیم کرد.

### کار ناوای

ایام تفریح و شادی، ایامیکه مردم بالباس‌ها مضحک و صورت

پوش‌های گوناگون همراه با موسیقی در راه‌گذرها به پایکوبی و شادمانی می‌پردازند.

### کار یکتا تور

تصویر خنده آور، نوعی نقاشی که تصویر کسی را بصورت خنده آوری در آورد.

### کار یکتا توریست

کسیکه تصویرهای خنده‌آور بکشد.

### کازا بلانکا

عنوان اتحادیه‌ای است از دولت‌های افریقایی الجزایر، غنا، گینیا، مراکش و جمهوری متحده عرب است. مذاکرات مربوط به این اتحادیه در ژانویه ۱۹۶۱ در کازا بلانکا آغاز شد و تصمیم گرفته شد که این دولت‌ها یک قوماندانی نظامی مشترک و یک بازار مشترک افریقایی به وجود آورند.

### کازارما

قلعهٔ عسکری.

### کازوس

قلعه لاتین است در روسی بمعنای پدیدهٔ غیر عادی و ناگهانی بکار میرود.

انها بتوانند رل خود را بهتر  
ایفا نمایند .

### کاسکت

کلاه لبه دار ، اقسام کلاه های  
لبه دار که عساکر بر سر میگذارند .

### کافیشن

ماده مسکن و خواب آور که  
در قهوه وجود دارد .

### کاکائو

درختی است که در نقاط گرمسیر  
میروید . چون قهوه دانه های سایده  
شده با شیر مخلوط و خورده می شود .

### کالبدشناسی

علم مطالعه ساختمان اندام های  
جانوران و گیاهان است .

### کالبدشناسی (اناتومی)

موضوع آن بررسی قسمت های  
بدن یعنی دستگاه ها و اندام ها میباشد .

### کالج

پوهنتون .

### کالونیسم

مکتب « کالون » از پیشوایان  
نیهت مذهبی در اروپا . عقاید  
کالون مخالف با شیوه کاتولیک  
و دارای جنبه آزادی و دموکراسی  
است . کالونیست ها اکثرآ در

### کازینو

جای گردش و تفریح که در آن  
قمارخانه نیز دایر باشد .

### کاست

در هندوستان به گروه های  
اطلاق می شود که پیوندهای طایفه ای  
و رموز حرفه و امتیازات اعضای  
خود را سخت محفوظ میدارند و  
دیگران را بداخل خود راه نمیدهند .

### کاست ها

طی قرن های اول بعد از میلاد  
نظام کاست ها در هندوستان بتدریج  
شکل میگیرد کاست ها گروه های  
اجتماعی مطلقاً وابسته ای هستند که  
بر حسب عرف و قانون ، در زندگی  
اجتماعی و اقتصادی مقامی را اشغال  
میکنند ؛ تعلق به یک کاست امری  
موروثی بود . کاست ها در نتیجه  
تقسیم کار بوجود آمدند .

### کاستینگ

روابط کارگردان و آکتور است  
و آن عبارتست از انتخاب آکتور  
معینی جهت ایفای رل های معین . روابط  
کارگردان و آکتور نوع دیگری  
نیز دارد و آن هنگامی است که  
کارگردان با بستن به آکتورها که  
انتخاب شده اند کمک نماید ، تا

فرانسه ، هلند ، سوئیس و مجارستان  
زندگی میکنند .

### کامپوزین

نام دوره اول از دوران اول  
زمین شناسی .

### کامپیوتر

حسابگر ، دستگاه حساب .

### کامنولت

مشترک المنافع ، ثروت عمومی ،  
بریتانیا و مالکی که تحت سلطه  
استعماری آن قرار دارد .

### کانفرانسیک

در این حرکت یک موضوع  
حرکت نموده و موضوع دیگری در  
جهت مخالف در محل و وضعیتی که  
قبلاً پیش بینی شده حرکت مینماید  
و در آن محل قرار میگیرد و همین  
امر باعث می شود که ترکیب تصویر  
ثابت باقی بماند .

### کانتون

عنوان دولت های فدراتیو که  
مجموع آنها جمهوری سوئیس را  
تشکیل میدهند .

### کاندید

در نظر گرفتن و نامزد کردن  
کسی برای شغل معینی ، نامزد

نماینده گی مجلس و غیره .

### کپیته

همانند ، شبیه ، نقل یا عکسی که  
از نوشته تصویر بر یا سندی گرفته شود .

### کتسب

مکتب و مسلک بردباری ، تحمل  
و سکوت .

### کرافت یونیونیسم

نوعی اتحادیه کارگری است  
که مرکب از کارگرانی است که  
در شغل و یا حرفه خاصی کار میکنند .

### کرتاسه

دوره سوم از دوران دوم  
زمین شناسی .

### کرتیسک

انتقادی ، انتقاد .

### کرتیسیم پارلمانی

کرتیسیم پارلمانی ناشی از  
اختلال و عدم رشد کافی غده تیروئید  
است که موجب ضعف قوای عقلانی  
میگردد . معنی مجازی آن کودنی  
و سفاقت است .

### کردیت

اعتبار .

کشورهای امپریالیستی، جامعه ظاهر فریب «جهان وطنی» یا کسمو پلیتسیسم در بر می‌کند که تحت عنوان ایجاد (شهر وندی جهانی) یعنی آنکه تمام جهان یک شهر و همه‌ای ما شهروندان و ساکنان آن شهریم استقلال و خود ویژگی ملت‌ها را بسود درنسدهی جهان خوار امپریالیستی انکار میکند. ایدئو-لوگهای امپریالیستی پیوسته در باره‌ی ایجاد «دولت جهانی» تبلیغ میکنند تا بهتر بتوانند دیکتاتوری انحصارهای امپریالیستی را بر سر عالم تأمین کنند.

### کسمو پولیتسم

از دو کلمه یونانی بمعنای جهان و بمعنای عم شهری فلسفه و شیوه فکری که جهان را بجهت وطنی عام و مشترک برای تمامی افراد بشمار می‌آورد هم شهری جهانی.

### کسموزومر

فلسفه پیدایش زندگی و حیات در کره زمین بوسیله سیارات دیگر، پیروان این فلسفه بر این پندارند که زندگی و حیات بدو وسیله بد زمین انتقال یافته. - بوسیله سقوط سنگهای آسمان بزمین ۲ - بوسیله گرد و غبار

### کرمیلین

در اصل «کرمیل» بمعنای درک دولتی است و کرمیلین کاخ سلطنتی پادشاهان روسیه در مسکو بوده که امروز مقر زمامداران شوروی و از مشهورترین بناهای روسیه بشمار میرد.

### کروما نیون

نمونه اروپائی انسان عهد کهن سنگی نوین را انسان کروما نیون نیز می‌نامند، (ماخوذ از نام غاری واقع در جنوب فرانسه). بقایا این نمونه نژادی باستان‌شناسان شوروی در سر زمین شوروی نیز یافته‌اند.

### کرو نومتر

زمان سنج.

### کریستال

بلور، بلورین، نوعی بلور مخصوص و گرانبها.

### کریستالو گرافی

بلور شناسی.

### کریسمس

عید تولد مسیح که مصادف است با ۲۵ دسامبر.

### کسمو پلیسیسم

گاهی شوو نیزم نیرومندترین

و نور که عامل ناقله موجودات زنده کوچک به زمین بوده اند.

### کسمولوژی

علم تکون کاینات، مبحث کاینات، از مباحث فلسفی ماورأ الطبیعه در باره حقیقت وجود.

### کشورکثیرالمله

به کشوری میگویند که جمعیت آن از «اتنی» ها یا مجتمع های اتنیک مختلف تشکیل یافته باشد. اتنی یک مجتمع اتنیک یکارگانسیم اجتماعی و یا تجمع پایداری انسانهاست که در سرزمین مشخصی بسر می برند، زبان مادری و خصوصیت روان مشترک دارند و پوندهای گوناگون اقتصادی، فرهنگی، زناشویی و غیره آنها را بهم مربوط میسازد اتنی یک مقوله تاریخی است، محتوی و شکل آن در جریان تاریخ تغیر می یابد، در جامعه کمون اولیه طایفه ها و قبیله های مختلف اتنی های مختلف را تشکیل میدادند، در جامعه برده داری و سپس فیودالی در اثر تلاش نظام قبیله ای و اتحاد و بهم آمیختن قبایل خویشاوند و ناخویشاوند قوم که عمده ترین شکل اتنیک دوران فیودالی است پدید آمد، با پیدایش و توسعه

مناسبات سرمایه داری، تشکیل بازار واحد و تقسیم کار اجتماعی در مقیاسی کشور شکل جدید اتنی و یا ملت بوجود می آید. در جا معه سرمایه داری ملت های بورژوازی وجود دارند، با پیروزی سوسیالیسم ملت های سوسیالیستی تشکیل می یابد

### کشورهای نواستقلال

با تلاش سیستم مستعمراتی امپریالیسم، مستعمرات سابق به استقلال سیاسی نایل آمدند، این کشورها را کشورهای نواستقلال مینامند که بویژه در افریقا و نیز آسیا و امریکای لاتین بوجود آمده اند.

### کلاسمان

طبقه بندی.

### کلاسیسیسم

اصول ادبی نویسندگان قرن هفدهم فرانسه که بنیادش بر تعادل کامل دواصل متناقض بود : ذوق حقیقت جوئی و ذوق زیبایی کلاسیک هادر آثار خود به رعایت وحدت زمان، وحدت مکان، و وحدت موضوع اهمیت بسزا میدادند و اغلب مایه وزمینه آثار خود را بر داستان ها و حوادث اصیل تاریخی بنیان می نهادند.

است همین همکارى دسته جمعى را بنام (کلکتيف) ياد میکنند .

### کلکتیویسم

جمع گرانى يعنى اصالت با منافع اکثریت زحمت کش جامعه است نه با منافع فرد .

### کلکتیون

مجموعه .

### کلایزه

محل مسابقه گلاب دیاتورها در روم باستان ، کشتن گناه اسیران و مسیحیان در روم که آنانرا مقابل حیوانات درنده میافکندند .

### کلایشه

نوشته یا تصویری را که بشکل مخصوصی بر فلز حک کنند برای چاپ .

### کلایشی

قرضدارانى را که قرض خود را به موقع نپرداخته بودند به زندان کلیشى میفرستادند . این زندان در سال های ۱۸۲۶ - ۱۸۶۷ در پاریس دایر بود .

### کلیماتولوژی

اقلیم شناسی .

ادیات کلاسیک به معنای گسترده آن امروز به ادبیات باستان هر ملتى اطلاق میگردد .

### کلان

گروهها و جماعات ابتدائى که داراى سازمانهای مخصوص هستند جامعه ابتدائى ، تیره .

### کلروفورم

جسمى است فرار و مخدر که در طب برای بیهوش نمودن مریضان برای عمل جراحى استعمال میشود .

### کلاه فریقى

يكنوع شبکلاه مخروطی قرمز رنگى است که در دوران انقلاب بورژوازی ۱۷۸۹ - ۱۷۹۴ فرانسه به علامت انقلابیگری برسر میگذاشتند .

### کلرومفینکول

این آنتى بیوتیک از راه مخاط جذب می شود . میدان عمل آن سشابه تراسکلینهاست و بخصوص روی باسیل حصبه فوق العاده مؤثر است .

### کلکتیف

اگر انسانها بطور جمعى (کلکتيف) مالک وسایل و افزار تولید باشند وبعثا به خانواده ی مشترکى زیست کنند مناسبات اینها بناچار مناسبات همکارى و تعاون

## کلینیک

شفاخانه آزمایشی، بیمارستانی که محصلین آن به شیوه عملی به امور طب آشنایی یابند.

## کمپانی

شرکت، گروه و مجمع با هیئت شرکاء.

## کمپرادور بورژوازی

پیوند در عرصه مبادلات «بازرگانان کمپرادور» از مشخصات دوران استعمار کهنه بود «کمپرادور کهنه» و پیوند تولیدی و بانکی و مالی «کمپرادور صنعتی و بانکی و مالی» از مشخصات دوران استعمار نوین است «کمپرادور جدید» و بطور عمده بصورت سرمایه گذاری های مختلط انجام میگردد. بورژوازی کمپرادور یکی از عوامل عمده وابستگی اقتصادی و سیاسی کشورهای در حال رشد به کشورهای امپریالیستی و یکی از پایگاه های عمده طبقاتی ارتجاع داخلی و استعمار نوین درین کشورها است. بصورت عموم کمپرادور بخشی از سرمایه داران کشورهای مستعمره و نیمه مستعمره سابق و کشورهای در حال رشد کنونی که با سرمایه داران خارجی

پیوند نزد یک دارند این پیوند میتواند در عرصه های تولید، مبادله امور بانکی و مالی باشد.

## کمپلکس

عقد، گره، در اصطلاح روانکاوی به تراسم اسنال و خواهشهای ناکامیاب گفته می شود که موجب بروز انواع بیماریهای روانی میگردد.

## کمپوت

میوه پخته شده در آب قند یا شکر.

## کمپوزیتور

آهنگساز.

## کمپوزیسیون

بمعنی ترکیب است، ولی در سینما عبارت است از بالانس و توازن تصویرهای مجرد فلم.

## کمدی

نمایش با فلم و یادداشتان تفریحی و مضحک را گویند.

## کمون اولیه

در آغاز پیدایش جوامع بشری مجتبی بر وسایل بسیار ابتدایی تولید و کسار جمعی بود. زمین وسایل کار، مسکن و غیره مسلک مشترک جمع یعنی همدن افراد قبیله و گروه مربوط بود. در حقیقت کمون اولیه با جامعه اشتراکی بدوی نخستین



داده و آنرا «کمون مصارف قاتی» نامگذاری کرد. و بعد آدر ۳۰ جون سال ۱۹۱۹ به نام «انجمن مصارف قاتی» تبدیل کرد که برای مردم عادی و معمولی بود.

### کمونیزم

کمونیزم رسالت تاریخی رهایی کلیه ای افراد را از نابرابری اجتماعی از کلیه ای اشکال استثمار و استثمار و از کابوس جنگ انجام میدهد و صلح، کار، آزادی، برابری برادری و نیکبختی را در روی زمین برای همه ای ملل به ارمغان میآورد درین جامعه شعار همه چیز بخاطر انسان و برای خیر و سعادت انسان بطور کامل تجسم خواهد یافت.

### کمونیزم خشن

کارل مارکس پیروان ایدئولوژیی را بر آنکه به نیاز مندیهایی شخصیت انسانی واقعی نمیکند داشتند و لی از کمونیزم دفاع میکردند و ارزش حقیقی انسان را مورد استهزا قرار میدادند چنین نوع کمونیزم را در چهار چوب کمونیزم خشن مطالعه نموده و زیانمندی آنرا افشاء نموده است.

شیوهی تولید و توزیع است. شاملودهی آن مالکیت جمعی اجتماعات و گروههای انسانی میباشد. تولید بطور جمعی با وسایل کار بسیار ابتدایی صورت میگرفت و چه بسا به شکار و جمع آوری میوه و نظایر آن محدود میشد. تا اینکه پیدایش مالکیت خصوصی و مبادله، جامعه اشتراکی بدوی را بتدریج متلاشی ساخت گر و هبای خاص دارای در آمد ویژه و وضع اجتماعی خاص (بعثت و عبری نظامی و حفاظت شبکه های آبیاری و سرپرستی امور جمعی قبایل) کم کم به طبقه جدید استثمارگر تبدیل شدند. شیوه ای تولید جدید برده داری نخستین فرمایون متکی بر استثمار بوجود آمد.

### کمون روستایی

مجموعه ای از دهقانان که در روی اراضی روستایی خود مالکیت جمعی دارد.

### کمون مصارف قاتی

شورای کمیسارهای خلقی ذریعه فرمان مصوبه ۱۶ مارچ سال ۱۹۱۹ کوپراتیف های مصارف قاتی را بهم متحد ساخت و آنها را به یک ارگان واحد توزیع کننده تجدید تشکیل

### کمونیسم سر بازار خانه ای

کمونیسم سر بازار خانه ای اصطلاحی است که مارکس در مورد مبانی نظام اجتماعی آینده که بخواهد تمام مناسبات خصوصی میان انسان ها را به نحو خشن در چارچوب قواعد معین محدود سازد بکار برده است. چنانچه دیده میشود رهبران پکن مفهوم علمی یعنی مفهوم مارکسیستی-لنینیستی جامعه کمونیستی را با نظریه «کمونیسم سر بازار خانه ای» خلط نموده و می خواهند جهانیان را به برتری آن متقاعد سازند.

### کمیت

کمیت مختصات زمانی و مکانی شی یا پدیده است. آن نیز در ارتباط و مقایسه با اشیاء دیگر بروز میکند و ابعاد و مدت و آهنگ حرکت را در بر میگیرد. (بزرگ، درشت، دراز، طولانی، سریع، کند و غیره) مشخصات کمی اشیاء در جریان اندازه گیری پدیده می شود. و در این مورد یک شی برای اندازه گیری (میزان) (اتالین) قرار میگیرد. مثلاً متر اتالین اندازه گیری طول است.

### کمیت

انجمن، جایی که عضای برجسته حزب و یاهر جمعیتی برای گفتگو و مذاکره جمع می شوند.

### کمیت های مرکزی

یک ارگان دایمی و منتخب است که در فاصله ی بین دو کنکره عالی ترین مقام حزبی بوده و فعالیت سیاسی و کارسازمانی حزب اداره میکند و در مقابل کنکره مسوول و جرابگو است.

### کمیسسیون

گروهی چند نفری که برای رسیدگی به جریان و کاری مامور شده باشند، دلالی، حق را بطله معامله.

### کمیسسیونر

دلال، رهنما و رابط ما بین فروشنده و خریدار.

### کمیک

خنده آور، بازیگران خنده آور.

### کمینترین

نامی است برای مجمع کمونیست بین الملل سوم که نینین در سال ۱۹۱۵ در کنکره حزب سوسیالیست بین المللی اساس آنرا گذارد.

حکومت کنند که رعایت حقوق مردم را بنمایند .

### کنترل

تفتیش ، بازرسی .

### کنترل و رسیدن

عنوان گروهی است که در قرون وسطی دربارهٔ رابطه دولت با کلیسا با هم بحث و مناظره میکردند .

### کنستی توسیو نالیسم

مشروطیت ، حکومت دولت بر مردم طبق قانون بنام قانون اساسی .

### کنسرسیون

شرکت ، شرکت بزرگی که از چند شرکت دیگر برای معاملات انحصاری تشکیل میشود .

### کنسرسیون بین المللی نفت

اتحاد بزرگترین کمپانیهای نفتی انگلیسی ، امریکا ، هلند و فرانسه - عضو کارتل بین المللی نفت - که برای غصب مجدد صنایع نفت ملی شده ایران پس از کودتای ۱۳۳۲ تشکیل گردید و طبق قرار آبان ماه ۱۳۳۳ کار اکتشاف ، استخراج ، تصفیه و فروش بخش عمده منابع مکتشف نفت ایران را بدست گرفت .

### کمپنفرم

سازمان ارتباطی احزاب کمونیستی که بنا بر پیشنهاد روسیه شوروی از نمایندگان احزاب کمونیست دنیا برای تبادل عقاید و آراء تشکیل می شود .

### کنایات

کنایه در لغت بمعنی سخن پوشیده گفتن است و در اصطلاح بدیع کلماتی است که دو معنی دور و نزدیک از آن استنباط گردد و ولی منظور گوینده معنی پوشیده و دور آن باشد . مانند : گل سرخ چون گوهر درخشان از کان بدخشان سر برون کرده که آتش در نفت زیند که دولت دولت ماست و نوبت هفت زیند که نوبت نوبت ماست .

### گفت

عنوانی اشرافی در فرانسه سرگذشت های کوتاه و حادثه ای که اغلب شرح حوادث خانوادگی است .

### گفتراوات

قرارداد .

### گفتراوسوسیال

فرضیه ایست که طبق آن زمامدار و دولت وقتی میتوانند

**کنسرفرا تیسیم**

محافظة کاری، که شامل کلیه موارد، چه مذهبی، چه سیاسی و چه اجتماعی میشود.

**کنسول**

مامور دولتی، در کشور خارجی جهت بررسی روال بطور سیدگی بکار هموطنان.

**کنسولات**

کنسل گری، مقام قنصل.

**کنفدراسیون**

اتحاد دول مستقلی است که برای اهدافی محدود و معین متحد میگرددند. در کنفدراسیون تبعیت واحد و مرکز قانون گذاری، واحد وجود ندارد.

**کنفرانس**

کنفرانس یعنی مجمع نمایندگان یکسازمان اعم از سیاسی و اجتماعی و علمی و هنری و غیره که برای بحث یک یا چند مسئله ای معین تشکیل میشود و باجمع نمایندگان سیاسی دولتها یا احزاب کشور های مختلف.

**کنفلیکت**

هنگامیکه یک پرو سه پس از منتظب شدن تضاد وارد شدیده ترین

و عالیترین مرحله خود می شود که برخورد یا تنازع (یا کنفلیکت) نامیده میشود.

**کنگره**

انجمن، انجمنی که از نمایندگان حزب، کمیته ها و یا چند دولت برای حل و فصل امور سیاسی، حزبی و اجتماعی تشکیل شود، مجمع دانشندان، متخصصین، معلمان دکتوران برای بحث و مذاکره در مسائل علمی و فنی جمع شده باشد مجلس قانون گذاری امپریالیسم امریکا نیز بنام کنگره یاد میگردد.

**کنگره اشتوتگارت**

کنگره حزب سوسیال دمکرات آلمان (۱۸۰۳ اکتبر سال ۱۸۹۸) این کنگره برای نخستین بار مسئله رویونیسم را در سوسیال دمکراسی آلمان مورد بررسی قرار داد. کنگره موضوع نامه برنشتین را که آن زمان در مهاجرت بسرمی برد اعلام کرد وی در این نامه از نظریات اپوز-تونستی خود دفاع میکرد، کنگره هیچ قطعه نامه ای در این باره صادر نکرد، ولی جریان مباحثات و نیز قرار های کنگره نشان میدهد که اکثریت کنگره وفاداری خود را به اصول مارکسیسم انقلابی حفظ کرده است.

## کنگره لاهه انترناسیونال اول

این کنگره در روز های ۲-۷ سپتامبر سال ۱۸۷۶ در شهر لاهه برگزار شد، در آن ۶۵ نماینده از سازمان های ۱۵ کشور شرکت داشتند، مارکس و انگلس در دوران تدارک کنگره برای تامین وحدت نیروهای انقلابی پروتاریا مساعی فراوان بکار بردند، در دستور کار کنگره به پیشنهاد مارکس و انگلس دو مسئله اساسی قرار داشت

- ۱- اختیارات شورای عمومی
- ۲- درباره فعالیت سیاسی پروتاریا.

### کنگره لوزان

که در سال ۱۸۶۷ تشکیل شد قطعنامه ای درباره مسئله جنگ و صلح به تصویب رسید که در آن گفته می شود: «بار جنگ را بطور عمدۀ طبقه کارگر بدوش میکشد زیرا جنگ نه فقط کارگران را از وسایل معیشت محروم می سازند بلکه آنها را وادار میکند خون یکدیگر را نیز بریزند.»

## کنگره جهانی سوسیالیستی پاریس

پنجمین کنگره جهانی انترناسیونال دوم که در روزهای ۲۲-۲۷ سپتامبر ۱۹۰۰ در پاریس برگزار شد کنگره در مسئله اساسی یعنی، تصرف قدرت سیاسی و چگونگی اتحاد با احزاب بورژوازی که با شرکت میلر ان سوسیالیست در دولت ضد انقلابی تحت رهبری والدک روسو ارتباط داشت به اکثریت آراء قطعنامه پیشنهادی کائوتسکی را تصویب کرد.

### کنگره ژنو

کنگره ژنو در سال ۱۸۶۶ که از «حق تعیین سرنوشت» در ار و پا دفاع کرد، مسئله نیروهای مسلح را نیز مطرح ساخت، قطعنامه کنگره خواستار انجلاال اردوهای دایمی بود و پیشنهاد میکرد که بجای این قوت های عسکری تسلیح عمومی خلق یعنی تشکیل سپاه خلق انجام گیرد و ضمناً به عنوان اقدام ضروری موقت ارتشهای دایمی کوچکی که نقش مکتب تعلیم کادر فرماندهی سپاه خلق را ایفا کنند، بوجود آید.

## کشور انسیون

موافقت نامه بین دو یا چند کشور در امور مربوط به تجارت ضمناً نام مجلس فوق العاده ایست که قدرت مستقله حاکم بدان داده می شود ( جهت تغییرات مهم در قانون اساسی ) .

## کنیستیل

یکی از عناوین پلیسی در انگلستان و در ایالات متحده آمریکا. در انگلستان افراد احتیاط پیش چنین عنوان دارند .

## کوانتا

دانش امروزی در حدود یافتن منظره‌ی کاملتری است که بتواند متعزجامعتر و کاملتری را در مورد مدلهایی از جهان بر اساس کشفیات علوم و بوسیله فیزیک کوانتا و فیزیک اتمیک و هسته‌ای بدست بیاورد و بشناسد .

## کو پک

کوچکترین واحد پولی روسی برابر با یک صدم روبل .

## کودتا

تغییر رژیم ناگهانی و سقوط دولتی بوسیله عده‌ای از نظامیان برای بدست گرفتن حکومت .

## کودتین

ماده ایست که از تریاک گرفته می شود .

## کور پراتیزم

نظریه ایکه در ایتالیا فاشیست تکوین شد و به موجب آن سازمان اقتصادی باید بصورت اصناف تحت نظارت دولت درآید و ادغامیست که در این نوع سازمان اقتصادی جای نمایندگان سیاسی زاید را می گیرد .

## کور دیلما تیک

هیئت دیلما تیک ، هیئت نمایندگان سیاسی یک کشور در پابنخت کشور دیگر ، تمام سفرا و اعضا سفارتخانه ها در پابنخت یک کشور .

## کوکائین

ماده ایست مخدر که از برگ درخت تریاک گرفته می شود .

## کوکتیل

مخلوطی از نوشا به های مختلف بخصوص جین و ویسکی و براندی .

## کولاک

یعنی سرمایه دار ده ، و آن دهقان مرفه صاحب زمین کافی یا بنیبه مالی قوی که در آمد خود را از راه

## کولوس سالدانا

یعنی صدای سرباز .

## کولون‌ها

دهقانان تپیدست آزاد در روم که قطعه زمین‌های که کار کردن در آن دشوار بود اجاره داده می‌شد که با خانواده خود آنرا کشت میکردند .

## کولی‌ها

این عنوان در زبان فرانسه به کسانی اطلاق می‌شود که زندگی سیار، دوره‌گرد و ناپایدار دارند .

## کوهین تا نگ

حزب ناسیونالیست چین که بی‌ریزی آن راسون‌یات سون کرده بود بعضاً بیک حزب ارتجاعی ضد انقلاب چین بدل گشت که رهبران چنانک کای چک بوده است .

## کپکشان

گروه عظیمی از ستارگان و اجرام سماوی دیگر هستند . کپکشانها، در عالم، بصورت جزایری هستند که

استثمار نیروی کار دیگران یعنی کارگران کشاورزی مزدبگیر تا مین میکنند ، کولاک‌ها علاوه بر کار مستقیم در کشاورزی و مالداری قاعدتاً چون پولداران ده محسوب می‌شوند به کارهای تجاری، سودخوری، اجاره زمین ، واسطه‌گری، اجاره دادن حیوانات و آلات و ابزار زراعتی می‌پردازند، در نتیجه ای رشد مناسبات سرمایه‌داری درده ، کولاک‌ها نفوذ و قدرت فراوان می‌یابند و علی‌الرغم عده‌ای کم خود نقش مهمی در تولید کشاورزی و امور اجتماعی بعهده میگیرند .

## کولر

خنک کننده ، آرام بخش ، دستگاهی که برای خنک کردن هوای اتاق بکار میرود .

## کولکتیویزم

در زبان فرانسه معنای جمعی عقاید هدقها و روش‌های کسانی که از نظارت سیاسی همه جانبه بر امور اجتماعی و بویژه اقتصادی یا از توسعه چنین نظارتی جانبداری می‌کنند .

بوسیله فضای رفتنی از یکدیگر جدا شده اند .

### کهن سنگی دیرین

دوران کهن سنگی دیرین دقیقاً زمانی را دربر میگیرد که از آغاز دوران چهارم زمین شناسی (هنگامیکه جامعه انسانها پدید وجود نهاد) و تا پایان آخرین گسترش یخچالها ( تقریباً چهل هزار سال قبل) طول می کشد ،

### کهن سنگی نوین

پس از کهن سنگی دیرین ، دوران کهن سنگی نوین (از ۱۰ تا ۱۲ هزار سال قبل از میلاد) فرا میرسد طی این دوران شرایط اقلیمی چندین بار تغییر می یابد ، یخچالها عقب می نشینند و آب و هوای اروپا آمیبا معتدل میگردد .

### کهنه

یعنی عنصر منسوخ و کیفیت در حال زوال .

### کیش شخصیت پرستی

انساب قدرت تعیین کننده وقایع در جریان تاریخ و یا اشخاص معین . این یک نظر ایدالستی و دیکتا توری بوده مغایر تماماً اساسات دموکراسی و انسانی میباید شد . زیرا نقش قاطع را در تاریخ خلقها ایفا میکند و خلق سازنده تاریخ میباید شد .

### کیفیت

مجموع علامات و خواص یکشی یا یک پدیده است که از جهت ساخت و متروکتور تجزیه نشده باشد و تعیین و هویت آن شی یا آن پدیده را در خود ویژگی محسوس و مشخص آن نشان میدهد و از هستی واقعی خود شی یا پدیده جدا نیست و در سیستم مناسبات آن اشیا و آن پدیده ها با اشیا و پدیده های دیگر بروز میکند .

مثلاً گیاه بودن ، جانور بودن انسان بودن ، مبارز بودن قوی بودن و غیره کیفیت هائی است که در مورد اشیا و پدیده های معینی بروز میکند .



# س

های متعدد در حروف چینی مطبوعه که در آنها حروف سرنی قرار دارد.

## گاست آر با یتر

اصطلاح آلمانی بوده بنام کارگران مسلمان یاد میکنند و به مهاجرت‌های نیروی کار که اکثرآ از آسیا و آفریقا با خانواده‌های خویش به اروپا داخل میکردند استعمال می‌شود ولی نسبت به این افراد تبعیضات شدید و خشنی به عمل می‌آید.

## گافغر

کسی که مسئول روشن کردن و جابجا کردن چراغها در محل قلم برداری است.

## گارد

نکبه‌بانان عده عساکر که جنبه تشریفاتی دارند.

## گارد سفید

یعنی نیروهای مسلح ضد انقلابی و بطور کلی ضد انقلابیون.

## گاردن پارقی

جشن و تفریحی که در باغ بزرگی دایر کنند، تفریحات عمومی با وسایل متنوع که در باغهای بزرگ و پارکها برپا کنند.

## گارسن

پیش خدمت هتل.

## گارسه

ماخوذ از کلمه روسی «گاسا» به معنای جعبه ای بزرگی با خانه

## گامالی

راهرو، سرسرا، محل آثار  
نقاشی.

## گاما و الفبا

نخستین و آخرین حروف الفبای  
یونانی در ادبیات اروپائی به  
منظور بیان یکسان بودن امری یا  
عملی از آغاز تا پایان خود اصطلاح  
شده است. در زبان فارسی میتوان  
آنرا از لام تا کام یا از الف تا  
یا ترجمه نمود. ولی بنا به شیوه این  
که در ترجمه جلد اول کاپیتال  
اختیار نموده ایم توضیح داده ایم  
که همچنان به متن وفادار مانده،  
در زیر نویسن توضیح دهیم.

## گتو

مجموعه کلمه‌های هادر اصل به معنای  
بخشی از شهر است. در حکومت‌های  
سرمایه داری یا نظام‌های پیشین  
از آن، که اعضای نژاد یا پیشه یا  
مذهبی در محدوده آن می‌زیستند.

## گدیست‌ها و پسیبیلیست‌ها

در جریان در جنبش سوسیالیستی  
فرانسه بود که در سال ۱۸۸۲ پس از  
سقوط حزب کارگر فرانسه بوجود

آمد. گدیست‌ها در سال ۱۹۰۱ حزب  
سوسیالیست فرانسه را تأسیس کردند  
و در ابتدا از جریان مارکسیستی  
چپ پیروی و از سیاست انقلاب  
مستقل پرولتاریا دفاع میکردند.  
پسیبیلیست‌ها پیرو جریان خرده  
بورژوازی اصلاح طلبی بودند که  
پرولتاریا را از اسلوب‌های انقلابی  
مبارزه منحرف میکرد.

## گرا دو آلیست‌ها

یعنی تدریجیون که تحول  
بنیادی و رستاخیزی جامعه، تحول  
انقلابی را رد میکنند و معتقد به  
بهبودسازی تدریجی و فرم‌های کوچک  
پراگماتیک هستند.

## گرافومتر

زاویه‌یابی، آنتی است برای  
اندازه‌گیری زاویه‌ها در نقشه  
برداری.

## گرافیک

ترسیم، نمایش دادن چیزی  
بوسیله نوشته یا خط.

## گرامر

دستور زبان.

انقلاب پرو لتری را تشکیل میدهند  
اشتهاهایی زیادی را مرتکب گردیده

### گروه «پیکار کار علیه

#### سرمایه

این گروه در بهار سال ۱۸۹۹ در  
پطر بورگ تشکیل شد، این گروه  
فقط از چند تارگرو روشنفکر مرکب  
بود و با جنبش کارگری پطر بورگ  
ارتباط محکمی نداشت، در تابستان  
همان سال ۱۸۹۹ تقریباً تمام اعضای  
آن دستگیر شدند و گروه منحل شد  
نظریات این گروه به «آکونو یسم»  
نزدیک بود.

### گروه سانترالیسم دمو-

#### کراتیک

یکی از گروه‌های ضد حزبی در  
اوایل دهه سوم، اعضای این گروه  
میگفتند که باید تشکیل فراکسیون  
و دسته‌های مختلف در حزب آزاد باشد  
و هر کدام از این فراکسیون‌ها و  
دسته‌ها بتوانند نامزد های خود را  
برای رهبری ارگانهای دولتی و  
حزبی معرفی کنند، آنان با مدیریت  
واحد و انضباط در موسسات و تمرکز  
اداره امور مخالف بودند.

### گراو

عکس یا نقشه که پادستگاه  
مخصوص شبیه دستگاه عکاسی در  
روی فلز مخصوص عکس داری  
میشود برای چاپ کردن روی کاغذ

### گردای سرمایه

گردای سرمایه عبارتست از  
ایجاد سرمایه بزرگ انفرادی  
بر اثر انباشته.

### گروشی‌ها

اسیران جنگی یا بومیان منطقه  
بودند تمام مدت سال را در املاک  
شاهی در سومر بکار می برداختند  
فاقد وسایل تولید بودند.

### گروپ

دسته، گروه.

### گروه آزادی کار

نخستین گروه مارکسیستی روسی  
بود که پلخانف در سال ۱۸۸۳ در  
سویس تشکیل داد، ولی این گروه  
بخاطر پیر بهادادن به نقش بوژوازی  
لیبرال و کم بها دادن، به امکانات  
انقلابی دهقانان که نیروی ذخیره

## گریپ

مرضی است ساری که آنراد و نوع متما یزمیدانندیکی گریپ فصلی یازکام که بواسطه سرما و اختلاف هوا تولید می شود و عوارض آن عبارتست از عطسه ، سرفه ، خستگی اعضاء ، بدطعمی دهان ، تب ، درد سر دیگری گریپ عام یا انفلوا نزا که بیماری سخت و ساری است و میکروب آن از راه حلق و بینی داخل بدن می شود و عوارض آن عبارتست از سرفه شدید ، درد پهلو ، سینه درد خفتان قلب ، قی و اسهال و قنچ ، درد شدید در استخوانها مخصوصاً دست ، پا و کمر که مریض نمی تواند از جای خود حرکت کند .

## گریم

آرا یش صورت هنر پیشگان پنجوی که کاملاً مثل پرسوناژ مورد نظر در بیاید .

## گریمور

کسی که از گریم کردن یا اطلاع است و وظیفه گریم هنر پیشگان را در سینما و تئاتر بعهده می گیرد .

## گریپدگان

گروهی از افراد که در جامعه موقعیت ممتازی دارند ، به خصوص اقلیت حاکم و محافل که اقلیت حاکم از آنها برمی خیزند و پلفر و پارتو این اصطلاح را برای تحلیل اجتماعی به کار برد .

## گلوبول

اجسام ذره بینی که در خون وجود دارد و چهاردهم مقدار خون انسان را تشکیل میدهد و بردو قسم است سرخ و سفید .

## گلو سید

ماده ای که در آن قند وجود دارد ، گلو سیدها از سه عنصر شیمیائی کربن و هیدروژن و اکسیژن ترکیب شده اند .

## گلوکز

ماده قندی که بحالت طبیعی در اغلب میوهها مخصوصاً آلو وانجیر و انگور وجود دارد .

## گله های اولیه

دردوره کهن سنگی دیرین جماعات انسانی را بنام گله های

دارد. در طب برای ساختن مرهم  
و در صنعت برای ساختن دینامیت  
بکار میرود.

### گنجینه پر یام

باستان شناسان دریکی از قدیمی  
ترین لایه های تروا ( تروای دوم  
در یونان) گنجینه محتوی ۸۰۰۰ شنی  
زرین کشف کرد که بخاطر نام  
پادشاه تروای ایلیاد انرا « گنجینه  
پر یام » نام نهادند.

### گوریل

نوعی از میمون شبیه با انسان  
بزرگتر از شمپازه، قدش بدو متر  
می رسد، بدنش از موها دراز پوشیده  
شده، دم ندارد، با دوپاه بسهولت  
راه میرود، جانوری آرام است و  
بانسان کساری ندارد اما اگر  
احساس خطر کند یا به او حمله کنند  
بقدر سریع و خشنانک میشود که با یک  
ضربه پاشکم انسان را هاره میکند  
یا با یک مشت مغز آدم را متلاشی  
میسازد، بیشتر در جنگل های افریقا  
پیدا میشود.

اولیه یاد میکنند این گله ها احتمالاً  
کوچک و تا حدودی نا پایدار  
بودند.

افراد آن میتوانستند به گله های دیگر  
منتقل شوند. درراس گله یک راه نما  
مرد یازن قرار داشت در روابط  
جنسی قاعده ای نبود و بی نظمی وجود  
داشت معبداً تشکیل زوج های کم  
و بیش ثابت نیز وجود داشت.

شکل زمخت و ابتدائی ابزار کار  
با این بودن سطح اقتصاد، مبارزه  
سهمگین با طبیعت، همه اینها، در  
مهد گماند اولیه حالت « اندیوید  
والیسم وحوش » که انسان فسیل از  
نیاکان قبلی خود بارث یرده بود  
حفظ میکرد. و این حالت گاهی باز دو  
خوردهای خونینی، که از شرایط  
مبارزه برای بقا ناشی میشد، تظا هر  
میکرد. آدمخواری نیز وجود  
داشته است.

### گله-یرین

مایعی است غلیظ و بی رنگ، طعم  
آن کمی شیرین. بحالت ترکیب در  
برخی مواد حیوانی و نباتی وجود

## گوی بی نیسم

ژوزف گوبینو سیاست مدار  
فرانسوی در کتاب «عدم تساوی نژاد  
انسانی» تیوری مخصوص وضع کرد  
که به گویی نیسم مشهور شد. در  
تیوری خود مدعی است که: «آریائی-  
هایکه دارای موی زرد و خرمائی  
پیشانی بلند هستند بر دیگر نژادها  
تفوق دارد که در بوجود آمدن  
فاشیسم هتلری خیلی موثر افتاد.

## گینوسولوژی

باب معرفت و حصول علم در فلسفه

که از امکانات انسان برای کسب  
معرفت صحیح و بی بردن به واقعیت  
عینی بحث می کند.

## گیوتین

وسیله که اعدام محکومین توسط  
آن در فرانسه صورت می گرفت که  
شخص گیوتین برای سرگیری اختراع  
کرده بود سرانجام خودش نیز به  
عنوان مخالف انقلاب معدوم گردید  
اصطلاح: چاه کن در چاه تحقیق پیدا  
رد.

# ل

ایتالیائی‌ها، رومانی‌ها، اسپانویها، پرتگالی‌ها، فرانسوی‌ها، بلژیکی‌ها زبان آنها بیشتر از لاتینی اشتقاق یافته.

## لاتین‌شنودنیست

لاتین‌شنودنی واژه لاتینی بوده بمعنای سرزمین وسیع متعلق به یک فرد میباشد و نخستین بار در دوران یوده داری روم باستان مورد استعمال قرار گرفت که نتیجه‌ای تحت تصرف در آوردن زمین‌های متعلق به دهقانان و زمین‌های متعلق به دولت توسط مستی از زمانداران،

## لاوتخی‌ها

این جماعت فرما نبردار، به پرداخت‌های مالیات گوناگون و تحمل انواع بیگاری (ساختن بناکریزهای شهرها، ایجاد قصرها، گورهای لوکومون‌ها، کانال‌ها و مانند آن) از طرف طبقات حاکم روم محکوم بودند.

## لابراتوار

محل مخصوص آزمایش‌های علمی.

## لاتن

طائیفه‌ای از نژاد سفید شامل

وحدت آلمان بود.

لاسالین ها هوادار و پیرو لا سال ،  
 سوسیالیست خرد بورژوازی آلمان ،  
 بودند و «اتحادیه کارگری سراسر  
 آلمان» را تشکیل میدادند ، مبارزه  
 در راه حق رای همگانی بر نامه  
 سیاسی این اتحادیه و ایجاد تعاونیهای  
 تولیدی کارگری مورد حمایت مالی  
 دولت ، برنامه اقتصادی آن اعلام  
 شده بود. مارکس و انگلس بارها  
 تئوری و تاکتیک و اصول سازمانی  
 لاسالین ها را بعنوان یک جریان  
 اپورتونیستی در جنبش کارگری  
 آلمان ، مورد انتقاد شدید قرار  
 دادند.

### لاها

شتری کوهان که در امریکای  
 جنوبی پیدا می شود قدش بیک متر  
 میرسد .

### لاما

مرد روحانی یا کاهن بودائی  
 در طریقۀ لامانیسم .

قوماندانان و صاحبان برده بود .  
 در این اراضی بسیار وسیع  
 لاتیفونده یستم کار ارزان و تقریباً  
 مفت بردگان را استعمار میکردند و  
 به تدریج تولید کنندگان کوچک  
 باقیمانده را هم از صحنه خارج  
 میکردند و زمین هایشان را غصب  
 میکردند .

و اکنون نیز برخی شرکت های  
 بزرگ امپریالیستی ایالات متحده  
 که مالک اراضی بسیار وسیع در  
 کشور های مختلف امریکای لاتین  
 هستند این قسمت از فعالیت خود را  
 برشالوده ای لاتیفوندی مستقر  
 کرده اند . غلبه اصول لاتیفونده یستم  
 از ارتجاعی ترین اقشار استعمارگران  
 هستند .

### لاسالین ها و ایزناخیست ها

عنوان اعضای دو حزب در جنبش  
 کارگری سالهای شصت و آغاز  
 سالهای هفتاد قرن نوزدهم در آلمان  
 بود ، میان این دو حزب مبارزه  
 شدیدی صورت میگرفت و اختلاف  
 بطور عمده بر سر مسایل تاکتیک و  
 بویژه حادثترین مسئله زندگی سیاسی  
 آن سالهای آلمان یعنی طرق احیای



## لژ

محل مخصوص و مجزائی در تأثیر  
وسینما .

## لژیتمیست ها

عنوان طرفداران سلسله بوربون ها  
لژیتمیست ها مدافع مالکیت بزرگ  
موروثی بودند، در سال ۱۸۴۰ که  
این سلسله مجدداً سرنگون شد،  
لژیتمیست ها متحد شدند و حزب سیاسی  
خود را بوجود آوردند.

## لژیون

یکی از تقسیمات قوت های عسکری  
روم که باختلاف اوقات از سه هزار  
تا شش هزار نفر میشد و هر یک از  
افراد آنرا لژیونر میگفتند، امروزه  
یک قطعه بزرگ عارندوی و یا غنم را  
میگویند .

## لژیونر

عسکر لژیون . دارنده نشان  
لژیون .

## لکوموتیو

ماشین بخار که در راه آهن  
برای کشیدن واگن ها بکار میرود.

## لاها سیم

طریقه ای از آئین بودائی که  
در تبت شیوع یافته .

## لايه بندی اجتماعی

در جامعه شناسی معاصر بورژوازی  
وجود حرکت تکاملی پیشرونده در  
تاریخ بناها مختلف نفی میشود و  
بجای تکامل مفهوم «تغیر» جا نشین  
میکردد و اگر تکاملی هم بناچار  
مورد قبول قرار گیرد، در چارچوب  
تکامل تکنیک محدودی مانده این  
تکامل مناسبات تولید و مجموعه ی  
نظام اقتصادی اجتماعی را در  
برنمیگیرد، در نظریات آید لوگ  
امپریالیسم امریکائی «نولت  
رستو» موسوم به «تیوری جامعه  
واحد صنعتی» و نیز در نظریات  
«دیتر مریسم تکنولوژی یک» همین مطلب  
مورد تأیید قرار میگیرد .

## لئازی

بی حسی، حالت شبیه به مرگ  
و نوعی از خواب مقناطیسی .

## لرد

لقب اعیان انگلستان که دارای  
مقامات بلند باشند.

**لگالیزم**

اعتقاد به اصالت قانون و اصول قضائی و حقوقی و همه چیز را از دریچه قضائیت و سابل، حقوقی نگرستن.

**لمبارد**

نام خیابانی است در لندن که مرکز بانکداران است ، این خیابان نام خود را از «لمباردها» گرفت که نخستین بانکداران اروپای نوین اند و در قرن ۱۳ و ۱۲ پا گرفتند و در زمان سلطنت ملکه الیزابت از انگلستان اخراج شدند .

**لنف**

ترکیب خون بدون گلبولهای قرمز .

**لوژیک**

منطق ، منطقی .

**لوکومون ها**

در قرن ششم و هفتم پیش از میلاد مسایل بازرگانی در نزد اتروسک ها رونق یافت جامعه طبقاتی در میان آنان شکل گرفت.

اشرافیت ، که هم نظامی و هم روحانی بود یعنی لوکومون ها قسمت عمده چپاول گری های خود را نه از طریق بهره کشی املاک خود بلکه بر اثر جنگهای غارتگرانه و دزدی، تصاحب کرده بودند .

**لوپین پروتاریا**

از نگاه لغوی پروتاریای ژندم پوش ولی از نگاه مفهوم دقیق علمی آن، آن قشرهای وازده و طبقه ای خود را از دست داده که در جوامع سرمایه داری اغلب در شهر های بزرگ زندگی میکنند دچار تباهی و فاقه وابستگی طبقاتی شده اند، از جریان زندگی عادی بدور اند. بدون شغل و حرفه ای خاص بدون کار مفید برای جامعه و چه بسا در شرایط سخت و بدسرمی برآند و احتمالاً بهر کاری هر چند ناشایست و ضد انسانی تن در میدهند. دزدان چاقو کشان حرفه ای ، اوباش ، ولگردان و جنایتکاران باجگیر و نظایر اینها از اینجمله اند .

در پاریس که اکنون موزه بزرگ است.

### لیبرال

یعنی طرفدار لیبرالیسم. لیبرالیسم به معنی استیلا و تسلط بر نظر و خواسته‌های ایدئولوژیکی سرمایه داری صنعتی رو به رشد اطلاق می‌شود که با جبن و ناپیگیری خاص بورژوازی از آزادی سیاسی به منظور «آزادی کسب» و استثمار پرولتاریا سخن می‌گویند.

### لیبرالیسم

فلسفه آزادی طلبی، اعتقاد به اینکه انسان آزاد بدنی آمده و صاحب اختیار و اراده است و باید مجاز باشد خود را به هر اندازه‌ای که دلش بخواهد آزاد پرورش دهد.

### لی بییدو

کلمه آلمانی اصطلاح فروید - در دبستان فروید بیسم لی بییدو - نیروی محرک حیات جنسی است و در دردی معادل آن «شهوت» در معنای گسترده است.

ارتجاع سرمایه داری اغلب برای مقاصد ضد ملی و ضد موکراتیک خود استفاده می‌کنند جهت تخریب ترور و سبوتاژ در برخی از کشورها می‌فرستند چنانچه فعالیت خائنان نه‌عده‌ای از او باشان در افغانستان علیه انقلاب شکوهمند ثور شاهد این ادعای ما می‌باشد.

### لومینسانس

پرتو افکنی، تولید اشعه نورانی.

### لونگتیم

یک جریان در درون حزب سوسیالیست فرانسه بود. که توسط ژان لونگه رهبری می‌شد لونگتیسها در دوران نخستین جنگ جهانی خط مشی سوسیال پسیفیستی داشتند. بعد از پیروزی انقلاب اکتبر در روسیه لونگتیسها در گفتار خود را طرفدار دیکتاتوری پرولتاریا اعلام کردند ولی در کردار دشمن وی باقی ماندند.

### لوور

کاخ سلطنتی پادشاهان فرانسه

**لیپیدها ( چربی )**

لیپیدها از ترکیب الکل با اسیدهای آلی که دارای کربن زیاد هستند حاصل می‌شوند .

**لیتر**

پیمانه بی‌محتوی یک‌دسی‌متر -  
مکعب آب مقطر ، وزن یک دسی‌متر  
مکعب آب مقطر یک لیتر است .

**لیدر**

پیشوا ، سر دسته ، رئیس حزب .

**لیریک**

هر اثر هنری که هنرمند بطور  
آگاه یا ناآگاه احساسات درونی  
خود را در آن شرح دهد .

**لیسانسه**

کسی که دیپلوم لیسانسه را  
دریافت کرده باشد .

**لیکتور**

در روم باستان نگهبان و

مجری فرمان ، که تبری بر دوش و  
دسته های ترکه در دست داشتند و  
دایم در حال حرکت بود لیکتور یاد  
میکردند .

**لیکویدا تور**

انحلال طلب .

**لنینیزم**

لنینیزم مارکسیسم عصر انحلال  
استعمار و پیروزی جنبش‌های آزاد-  
بخش ملی عصر گذار بشریت از  
سرمایداری به سوسیالیسم است .

ویا لنینیزم مکتب سیاسی منسوب  
به ولادیمیرا یلیچ لنین (۱۸۷۵-۱۹۲۴)  
رهبر و پیشوای کبیر انقلاب اکتبر  
۱۹۱۷ روسیه و بنیان گذار  
نظام کمونیزم در جهان است .  
لنینیزم یعنی مارکسیسم دوران فرو-  
ریختن سیستم مستعمراتی امپریالیسم  
و انقلاب‌های نجات بخش ملی .



## مائوئیسم

مائوئیسم نسخه‌نی ویژه دهقانی انقلابیگری خرده بورژوائی است. ایدئولوژی ایست که عزم خرده بورژوائی را متعکس میسازد که می‌خواهند از طریق برابر سازی جهانی وضع خود را بیدرنگ بهبود بخشند.

ایدئولوژی مائوئیستی آمیزه‌ای غریبی است از نظریات انارشستی و ناردونیکی در باره رسالت تاریخی دهقانان و عبارت پردازی‌های انقلابی‌نمای ترسکیسم و مبنای نظریات فیلموفان چین باستان. اما نکته اصلی در مائوئیسم آنست که انقلابیگری خرده بورژوائی

در خدمت شوونیسم نیر و منته و جنگجو قرار گرفته و برای بدست گرفتن رهبری جهان تلاش میکند. این موردی است از مظاهر ناسیونالیستی انقلابیگری خرده بورژوائی. این حقیقت که حامیان این ایدئولوژی ضدمارکسیست، زمامداران دولت در کشوری به وسعت چین هستند موقعیت خطرناکی را بوجود می‌آورد که به مراتب از هر شیوه ضدمارکسیستی پیشین مهلکتر است.

سیاست دار و دسته مائوآکتون وارد مرحله تازه و خطرناکی گردیده است. این سیاست به منافع سوسیالیسم، طبقه کارگر جهانی

### ماتریالیست

آنها بیکه ماده را بر شعور مقدم می‌شمرند ماتریالیست نام دارند.

### ماتریالیسم

فلسفه ای که ماده را مقدم می‌شمارد و شعور را مؤخر و مولود ماده، پیرو ماتریالیسم می‌باشند. بنظر آنها ماده جاوداتی است. هیچکس و هیچگاه آنرا نیافریده، هیچ نیروی خارق العاده ای در خارج ازین دنیا وجود ندارد شعور خود محصول تاریخی تکامل ماده و خاصیت جسم مادی فوق العاده بفرنجی مانند مغز انسان است.

### ماتریالیسم آنتروپولوژی -

#### ژیک فویرباخ

ماتریالیسم فویرباخ بر اصل « آنتروپولوژیک » استوار است ( واژه یونانی آنتروپولوژی مشتق از دو جزء است : آنتروپوس - انسان و لوژی - مفهوم ، آموزش. آنتروپولوژی طبیعت بیولوژیک انسان یعنی چگونگی تکامل انسان را بعنوان پدیده ای در طبیعت و تاریخ طبیعی بررسی میکند ). اصل « آنترو - پولوژیک » بحث متصلی است ولی

و نهضت آزاد بیخشی لطمه میزند. دست آورد های سوسیالیستی خلق چین را در معرض خطر قرار میدهد و در عمل با امپریالیسم کمک میکند اشکال مهیب و بیرحمانه ای که در مقابل ویتنام قهرمان و افغانستان انقلابی در سنگر امپریالیسم امریکای رگرفته خود تماماً شاهد این ادعا میباشند. ولی ما ایمان داریم که کمیسر لنینیست های راستین بزودی در راس طبقه ی کارگر و سایر زحمت کشان چین راه را برای رشد سالم مبین شان خواهند گشود و چین را به آغوش کشور های برادر سوسیالیستی باز خواهند گرداند ، ما توئیسم نیز سر انجام مانند جریان های ضد پروولتری و ضد انقلابی ما قبل خود بطور کامل از صحنه جنبش کارگری طرد خواهد گشت و به با یگانگی تاریخ فرستاده خواهد شد .

### ماتادور

در سابق رواج داشت که فیودالها، اربابان و شاهان غلام ها را یا گاو به چنگ می‌انداختند که آنرا ماتادور گویند.

## ماتریالیسم تاریخی

یعنی درک مادی تاریخ یا جامعه شناسی عمومی مارکسیستی - انطباق احکام ماتریالیسم دیالکتیک بر آموزش زندگی اجتماعی و بکار بردن احکام ماتریالیسم تاریخی بر پدیده های حیات اجتماعی . مارکس نشان داد که محرک اصلی تحولات اجتماعی را پدیدار زندگی اقتصادی جامعه جست افکار و روحیات مسلط بر جامعه که خود محصول زندگی اقتصادی جامعه اند گر چه به نوبه خود در زندگی اقتصادی جامعه مؤثر اند .

## ماتریالیسم دیالکتیک

جهان بینی حزب مارکسیستی ، از آنجا که در جهان بینی اسلوب تحقیق دیالکتیکی است و تیوری فلسفی . ماتریالیستی نام ماتریالیسم دیالکتیک نام گرفته است .

## ماتریالیسم عامیانه

پیروان ماتریالیسم عامیانه منکر تکامل دیالکتیکی است و پدیده های بفرنج حیات و جامعه را بشکل سطحی و مکانیکی توضیح میدهند . مثلاً میگفتند : فکر از مغز همان طور تراوش میکند که صفا از کبد .

کلی ترین نکات آن بقرار زیر است : انسان بطور عمده فقط جزئی از طبیعت تلقی میگردد و به طبیعت اجتماعی انسان ، به خصصت فعال انسان ، به پراتیک اجتماعی انسان و به این واقعیت که عامل قاطع در تکامل انسان و تفکر او تولید مادی است توجهی ندارد فویرباخ انسان را بطور تجریدی و مجزا و منفرد از سیر تکامل تاریخ جامعه بشری ، از مناسبات تولیدی و اجتماعی در نظر میگیرد و میان انسان ها تنها روابط و پیوندهای طبیعی قایل است باین جهت با وجود تمایز اصولی میان ماتریالیسم فویرباخ و سایر مکاتب فلسفی قبل از او این حکم مارکس در باره فویرباخ نیز صادق است که : « فلاسفه فقط با نحاء مختلف جهان را توضیح داده اند و حال آنکه سخن بر سر دگرگونی آنست » .

## ماتریالیسم پیکار جو

برای تیرد علیه جهان بینی های ایدئالیستی و مذهبی اتحاد فلاسفه و مارکسیست و طبیعت آزما یسان و اهمیت ماتریالیسم پیکار جوی یگانه پیروزی در تمام شئون حیات اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی جهان میباشد .

ماخ گرفته اند. لنین در کتاب «ماتریالیسم و امپریولوژیسم» که در سال ۱۹۰۹ انتشار یافته از ماخیسم عمده‌جا نده انتقاد کرده است.

### مادر سالاری

جامعه اشتراکی اولیه طایفه ای که تحت شرایط ازدواج گروهی بوجود آمده بود فقط می‌توانست جامعه مادر سالاری باشد، باین معنی که طایفه تا آنجا گسترش می‌یافت که بدود مان مادر بسته بود و علت این امر آنست که در ازدواج گروهی که در آن گروهی از زنان با گروهی از مردان روابط همسری دارند چه فرزند مادر را می‌شناسد اما پدر را نمی‌شناسد. و آننگه‌ی چون بعدت مطلقه انگز و گامی هر یک از والدین ناچار به طایفه‌های مختلف وابسته اند بطایفه مادر تعلق می‌یابد و وابسته پدر محسوب نمی‌شود.

### ماده

مقوله ایست فلسفی برای تعیین آن واقعت خارجی محسوسات انسان به وی از وجودش خبر می‌دهند و حواس ما آنرا کاپی میکنند، عکاسی میکند منعکس می‌سازند و خود آن مستقل از ما وجود دارد.

وولگر، یوشنه و کله‌شت فلاسفه آلمان قرن ۱۹ مبلغین اندیشه ماتریالیسم عامیانه هستند.

### ماتری لوکال

یعنی شوهر نزد طایفه زن (یا در خانواده بزرگ مادری) سکونت می‌کرد این وضع پس از استقرار پدر سالاری تغییر کرد و بصورت پاتری لوکال در آمد باین معنی که زن می‌بایستی در طایفه مرد منزل کند.

### ما تما تیکه

علم ریاضی .

### ماجرا جوئی (اوانتو

ریسم)

توصل به عمل بی اساس بدون محاسبه قوا و شرایط واقعی، عملی که سرانجام محکوم به شکست است.

### ماجرای دریفوس

یک محاکمه معروف در فرانسه بود که بخاطر آن هزاران نفر را بی جهت بزندان بردند و این قضیه وحشی گری و بی عدالتی شهرت جهانی پیدا کرد.

### ماخیستها

فماینده‌گان آید آلیسم در اوایل قرن ۱۹ و اوایل قرن ۲۰ بوده‌اند که نام خود را از فیلسوف اطریش



بیماری تا اندازه زیادی با حالات جنسی انسان ارتباط دارد.

### ماسیازک

تا م انجمن معروفست که در ابتدای انقلاب در پاریس بوجود آمده‌اند این انجمن حمایت بردگان بود.

### ماشروودوس‌ها

در آغاز دوران چهارم زمین شناسی، هنگامیکه جامعه انسان‌ها پایه‌عرصه وجود نهاد در اروپا حیوان ماسر و دوس زندگی میکرد که گونه‌های آن امروز از میان رفته است.

### ماقبل تاریخ

از نظر تاریخی، بشر بدو قسمت ماقبل تاریخ و تاریخ تقسیم میشود. ماقبل تاریخ از لحظه آغاز میگردد که انسان از قلمر و حیوانات جدایی شود. مضمون این جدا شدن فایده‌گرایی انسان به موانعی است که در حیات اجتماعی آینده هرگز با آنها برخورد نخواهد کرد. روزگاران ماقبل تاریخ، آنچنان بنیان اساسی را تدارک دید که بر مبنای آن تکامل بعدی جامعه بشری امکان پذیر شد.

### مارانوها

یهودیانی که در اسپانیا ظاهر آ دین مسیح را می پذیرفتند تا از شکنجه در امان بمانند.

### مارسوز کارگران

مصراع (دنیای کهن را ترک کنید) از سرود انقلابی سال ۱۸۷۵ کارگران روس میباشد.

### مارکسیسم

تعلیمات و جهان بینی مشترک مارکس و انگلس است. یعنی جهان بینی طبقه کارگر آموزش سرنگون ساختن جامعه سرمایه‌داری آموزش دیکتاتور توری پرولتاریا و ساختمان جامعه سوسیالیستی است.

### مازو

تخته‌ای که دهقانان پس از شخم کردن و بذر پاشیدن، بروی کشتزار می‌کشند تا کلوخهای آنرا خرد کنند و دانه را در زمین جاسای دهند.

### ماسوشیزم

حالت عکس سادسم است و بیماری که گرفتار آن است از آزردن و زجر دیدن لذت میبرد بنابراین نظریات فروید این هر دو

زندگی تاریخی در حدود چهار هزار سال قبل از میلاد با پیدایش خط در سومر و بابل آغاز گردیده است .

### ماکت

نمونه ساختمانی .

### ماکزیموم

حداکثر .

### ماک کارتیسیم

این واژه از وحشیانه ترین اصالیب و خشن ترین شیوه‌ها در پیگرد و سرکوب افراد و احزاب مترقی استعمال شده است بشبان گذاران « جوزف ماک کارتی » سنا تور مرتجع امپریالیسم امریکایی و نماینده هارترین محافظ امپریالیستی است .

ماک کارتیسیم مترادف با استفاده از وسایلی چون ارعاب ، شائناژ تهدید ، ترور اتهام زنی و پرونده سازجی برای سرکوب افراد و سازمان‌های مترقی است .

### ماکیا و لیسم

این واژه از نام « ماکیا ول » نویسنده و سیاستمدار ایتالیائی که در اواخر قرن پانزدهم و اوایل قرن شانزدهم میزیسته مشتق شده است ، وی

به زمامداران ایتالیا توصیه میکرد که برای رسیدن به هدف خود بهر وسیله ، هرچند مذموم و ناشایست متوسل شوند و ترسی از انتخابات وسیله نداشته باشند ، ارمیگفت هدف توجیه کننده‌ی وسیله است ، واژه ای ماکیا و لیسم بمعنای آن سیاست و روشی است که از هیچ وسیله ای برای رسیدن به هدف ر و گردان نیست و در این راه موازین اخلاقی انسانی ، شرف و فضیلت را زیر پا میگذارد ، عبارت دیگر ماکیا و لیسم یعنی رواداشتن هرگونه شیوه ای ولو منافعی اخلاق و وجدان و مابین حقیقت و عدالت برای نیل به هدف سیاسی خود .

چنین شیوه ای بکلی بار و ش و سیاست احزاب کمونسیت و کارگری بیگانه است .

### ماک ملا

بازار مکاره عمومی است ، و نام مراسم مذهبی است که هر ۲ سال یکبار در موقع معینی که هندوان برای غسل مذهبی در رود گنگ میروند انجام میگیرد .

این غسل‌های مذهبی کومیر نام دارد .

آورد، مالکیت خصوصی بر خلاف مالکیت شخصی که در اوج نظام طایفه ای شکل گرفته، وسیله استثمار کار است. بگر آن می شود مالکیت خصوصی خانواده دام ها مساکن و گنجینه ها را در بر میگیرد و حال آنکه زمین تا مدت مدیدی بصورت ملک مشترک باقی می ماند.

### مالناو، دارما، ساسترا

مجموعه ی قوانین باستانی هند که از جانب برهمنان برای تنظیم آداب مذهبی و وظایف و موازین مشخص زندگی کاستها و مناسبات میان آنان گرد آمده است. این کتاب را هندوان به مانو، که بر حسب سنت هندجد اعلا ی انسان شعرده میشود نسبت میدهند و بهمین جهت مجموعه قوانین مانو نام گرفته است.

### مانوس

زمینهای کوچکی که به دهقانان واگذار میکردند تا بدون نظارت ارباب کشت کنند.

### مانسی پیا

نوعی برده هائی بوده که بزور از شرایط آزاد به شرایط برده گی سقوط کرده به برده تبدیل می شدند.

### مالبرانشیسم

فلسفه منسوب به نیکلاد و مالبرانشی روانشناس فرانسوی قرن هفده که می گفت: مغز نمی تواند، علم بهیچ یک از اشیاء خارجی نسبت به خود حاصل کند مگر از طریق ارتباط روحی با خداوند.

### مالتوسیسم

تئوری دارای ماهیت ارتجاعی و ضد انسانی است از نام « مالتوس » کشیش انگلیسی در او آخر قرن ۱۸ و اوایل قرن ۱۹ مشتق شده است، در حقیقت بدبختی و فقر زحمت کشان در نظام سرمایه داری جنگهای امپریالیستی و کشور کشائی های مستعمراتی، گرمسنگی و، تنگدستی را تنها در وجود افراد اضافی در جهان میداند و پس.

### مالکان ارضی

کسی را میگویند که صاحب زمین است ولی خودش کار نمیکند، یا آنکه خیلی کم کار میکند و زندگی خود را از طریق استثمار، دهقانان تأمین مینماید.

### مالکیت خصوصی

تراکم ثروت در دست خانواده مالکیت خصوصی را بوجود می

## مانور

تطبیقات عسکری بمنظور بلند بردن  
فعالیت محاربه‌ی اردو .

## مانوفاکتور

دو مین گام در تکامل تولید  
سرمایه داری بود .

مانوفاکتور همان کوپراسیون  
(نخستین مرحله تکامل تولید سرمایه  
داری در صنعت) سرمایه داری بود  
که بر پایه تقسیم کار قرار  
داشت .

ولی هنوز از مرحله کار پدی  
پافرا تر نبوده .

## مانی

حرکات شدید، فرار بودن افکار  
مهل زیاد بحرکت و حرف زدن  
و غیره . این مرض نیز از جمله

امراض مهم عصبی بوده  
تجسمات جنونی، هوش زیاد تناسلی  
این مرض زیاد در زنها دیده میشود  
(اغلب موقع بلوغ) اغلب ارثی است .  
علت مرض ممکن است نکاتهای شدید  
روحی و حوادث غیر مترقبه (ترس  
ناگهانی، غضب زیاد) یا ضعف در  
نتیجه مرض باشد .

## مانیپول

در قوت های عسکری امپراتور

روم باستان یک لژیون در حدود  
پنج الی شش هزار نفر تخمین میزند  
در ضمن لژیون به تعداد ۳۵  
مانیپول در تشکیل شده بود .

## مانیفیست

بمعنی اعلامیه، پیام، نظر گاه  
و غیره توجیه ساخته اند و در حقیقت  
جهان بینی، سرام و برنامه‌ای عمل  
و تصمیمات و پیشنهاد هائیکه باید  
اجرا گردد قید میشود . مشهور  
ترین نمونه ای آن مانیفیست حزب  
کمونیسست است که در سال ۱۸۴۸  
توسط مارکس و انگلس نوشته  
شده و بنشابه اعلامیه ظهور  
کمونیسسم علمی بشمار میرود . در این  
کتاب اصول عقاید مارکسیستی بر  
نامه وار تشریح شده است .

## مانیفیست بال

از طرف کنگره انترناسیونالیزم  
دوم که در ماه نوامبر سال ۱۹۱۲  
در شهر بال (سوئیس) تشکیل گردید  
منتشر شد . مانیفیست بال از  
سوسیالیست های تمام کشور دعوت  
میکرد که از پیشروی جنگ جلو  
گیری کنند . در مانیفیست بال گفته  
میشود: «پرولتاریاها جنایت میدانند  
که بخاطر افزایش متاع سرمایه -  
داران، شهرت طلبی خاندانهای سلطنتی

وسيله موجب بهبودی و شفای برخی از بیماری ها گردد.

### ماهیت

ماهیت بانگر کلیت قوانین خاص موضوع معین و پیوند درونی آنست که جهات مختلف آنرا بصورت واحدی در می آورد. لذا ماهیت آشکار گر وحدت مختصات متنوع موضوع معین است.

### ماهیت انسان

انسان موجود اجتماعی است و انسانیت وی از اجتماعیت او جدا نیست و از آنجا که انسانیت ماهیت اوست لذا معنی سخن مارکس روشن است میگوید ماهیت انسان «مجموعه‌ای کلیه‌ی مناسبات اجتماعی است» که بکلیه‌ی مختصات روانی و عملی او شکل میدهد.

### مبادلات نا برابر

مبادلات بازرگانی بر پایه‌ی قیمت های غیر عادلانه بزیان کشور در حال رشد. مبادلات نا برابر یکی از شیوه های استثمار و غارت کشورهای در حال رشد از طرف کشورهای و انحصارهای امپریالیستی است کشورهای امپریالیستی کالاهای صنعتی خود را با قیمت های انحصاری بیش از

یا بنام قرار داد های دیپلوماسی محرمانه بیکدیگر تیسر اندازی کنند. هرگاه بالاخره جنگ درگیر شود «سوسیالیست ها مؤظفند برای قطع هر چه زودتر آن مداخله نموده و از بحران سیاسی و اقتصادی که جنگ بوجود آورده همه جانبه استفاده کرده حکومت سرمایه را تسریع کنند. اما وقتی در ماه ژوئیه ۱۹۱۴ جنگ جهانی امپریالیستی آغاز شد بیشتر رهبران احزاب سوسیالیستی که عضو انتر-ناسیونال دوم بودند به سوسیالیسم خیانت ورزیده و از اجرای قطعنامه‌ی پال روبر تافته و از دولت های امپریالیستی خودی پشتیبانی کردند.

### مانیلویسم

از نام مانیلف مالک مشتق شده است مانیلف یکی از شخصیت های کتاب گوگل موسوم به «ارواح مرده» است که مظهر خیال بافی بی اساس است.

### مانیه تیسیم

مقاطیس، سیاله یا نیروی در بدن انسان که حالت تشعشی دارد و قادر است با اراده یکی از تن به پیگری انتقال یافته و به این

( یا مطالباتی و صنعتی ) یکی از سه شکل اصلی مبارزه طبقه کارگر است. مبارزه مطالباتی مبارزه زحمت کشان بیخاطر بهبود شرایط مادی زندگی ( کار ، تحصیل ، بهداشت مسکن و نظایران ) است . مبارزه مطالباتی با مبارزه سیاسی پیونده دارد و با شدت مبارزه طبقاتی این پیونده عمیق تر و فزاینده تر میشود و یکی دیگری تبدیل میگردد .

### مبارزه اجتماعی

مبارزه اجتماعی یکی از اشکال عمده پراوتیک اجتماعی است. مبارزه اجتماعی یعنی مجموعه تلاش های انسانی با اشکال گوناگون ، از مسالمت آمیز تا غیر مسالمت آمیز برای از میان برداشتن موانع و هموار ساختن جاده پیروزی آن امر و هدفیکه در شرایط معین فایده نیست .

اگر این مجموعه تلاش انسانی برای پیروزی امر نو و دفاع از آن باشد مبارزه ، مبارزه ایست مترقی و برعکس اگر این مجموعه تلاش انسانی برای حفظ امر کهنه و دفاع از آن باشد مبارزه ، مبارزه ایست ارتجاعی .

ارزش واقعی به کشورهای در حال رشد میفروشد و در عین حال مواد خام و اولیه این کشورها را به قیمت کمتر از ارزش واقعی آن خریداری میکنند .

### مبارزات علمی و غیر علمی

منظور از علمی یعنی قانونی ، یعنی آن اقداماتی که در چارچوب قوانین موجود میگنجد و منظور از غیر علمی یعنی آنچه که در خارج از چارچوب قوانین موجود است. سرمایه داری قوانین را طوری تنظیم میکند که حافظ منافع غارتگرانه او باشد و هر عملی که بخواهد جلو این غارتگری را بگیرد « غیر قانونی » از آب در میاید . پروتاریا اگر بخواهد مبارزه خود را در چارچوب « قوانین » سرمایه داری نگاهدارد ، نخواهد توانست اساس استثمار سرمایه داری را برافکند ، مگر آنکه از اقداماتی که با اصطلاح قوانین موجود آنرا مجاز نکرده اند نیز استفاده کند و غیر علمی مبارزه خود را پیش ببرد .

### مبارزات مطالباتی

در کنار مبارزه ایدئولوژیک و مبارزه سیاسی ، مبارزه اقتصادی

## مبارزه ایدئولوژی یک یا تیموریک

به سود جهان بینی و سیاست  
انقلابی علیه جهان بینی و سیاست  
دشمنان انقلاب از طریق تبلیغات  
کتبی و شفاهی .

### مبارزه حزبی

الف - مبارزه بیرون حزبی :

ب - مبارزه درون حزبی :

اولی بخاطر آرمانهای خود و  
اجرای هدفهای بر نامه خویش  
انجام میدهد و عموماً علیه دشمنان  
سوسیالیسم و دموکراسی و استتلال  
و همدستان دایمی یا مؤقت آنها و با  
کمک همه ای متحدین دایمی یا مؤقت  
طبقه ای کارگر صورت میگیرد . و  
در سه شکل عمده ای (ایدئولوژیکی  
سیاسی و اقتصادی) بروز میکند .  
دومی برای تحکیم وحدت حزب  
دفاع از ایدئولوژی و جهان بینی  
و مشی سیاسی و موازین تشکیلاتی  
و بر اساس اصل سانترالیسم دمو-  
کراتیکه بپذیرد. هرگونه روشهای  
گروهی و فراکسیون سازی در حزب  
طراز نوین طبقه ای کارگر محکوم  
است .

## مبارزه اقتصادی

در جامعه بورژوازی کارگران  
مجبورانه نیروی کار خود را بفروشدند  
مبارزه بخاطر مساعدترین شرایط  
فروش نیروی کار به سرمایه دار  
بخاطر بهبود مستقیم وضع اقتصادی  
بخاطر محدود ساختن استثمار مبارزه  
اقتصادی پرولتاریا است . هدف  
مبارزه اقتصادی که ساده ترین شکل  
مبارزه است . عبارتست از دفاع از  
منافع صنفی طبقه کارگر ، نبل به  
بهبود شرایط کار ، تقلیل ساعات کار  
افزایش دستمزد ، مرخصی با استفاده  
از حقوق ، حق تقاعد ، بیمه اجتماعی  
حق تشکیل اتحادیه و افزایش دست  
مزد و غیره میباشد و بشکل اشتصاب  
ظهور مینماید .

مبارزه اقتصادی پرولتاریا از  
لحاظ تاریخی نخستین شکل مبارزه  
طبقاتی پرولتاریا است و نقش بزرگی  
در رشد جنبش انقلابی پرولتاریا  
دارد . این مبارزه توده های وسیع  
پرولتاریا را بمبارزه جلب میکند و  
مکتب خوبی برای سازماندهی و تشکل  
آنها می شود . در جریان مبارزه  
اقتصادی سطح آگاهی کارگران  
بالا می رود و همبستگی طبقاتی آنها  
تحکیم می شود .

## مبارزه سیاسی

شکل عالی مبارزه طبقاتی کارگران عبارت از مبارزه سیاسی است. هم مبارزه اقتصادی و هم مبارزه ایدئولوژیک تابع مبارزه سیاسی یعنی نابودی پایه های نظام طبقاتی و در دست گرفتن قدرت سیاسی و ایجاد دیکتاتوری پرولتاریا است.

مبارزه سیاسی شامل عملیات و فعالیت های جدی پرولتاریا تحت رهبری حزب طراز نوین غایب قانون گذاری بورژوازی و ارتجاعی بخاطر آزادی های سیاسی، بخاطر توسعه حقوق طبقه کارگر و مستقیماً در نهایت بخاطر تصرف قدرت سیاسی است.

## مبارزه ی طبقاتی

مبارزه ی طبقاتی نیروی محرکه ای اساسی در تمام جوامع منقسم به طبقات متخاصم یعنی دورانهای برده داری، فئودالیسم و سرمایه - داری بشمار میرود. و با شکال گوناگون بین طبقه ی استثمارگر و طبقه ی استثمار شونده جریان دارد و مظهر و بیانگر خصلت آشتی ناپذیر منافع این دو طبقه است. بالاخره این مبارزه از طریق انقلاب سوسیالیستی و استقرار دیکتاتوری

پرولتاریا به از بین بردن هر نوع طبقه و ایجاد جامعه ای بدون طبقات یعنی جامعه ای کمونیستی میانجامد.

## مبارزه مخفی

مبارزه مخفی اگر چه امکانات مبارزه را محدود میکند با آنها هم حزب انتلابی در ایام مخفی پیوسته برای علنییت خود مبارزه میکنند و پیوسته کار مخفی و علنی را تلفیق مینماید. در شرایط مخفی حزب مجبور میشود تغییراتی در شیوه زندگی خود بدهد.

## مبارزه نمک

در دوران مبارزه برای استقلال در سال ۱۹۳۰ برای مخالفت با دولت بریتانیا و سرکشی مسالمت آمیز از دستورات دولت نهضتی به رهبری گاندی آغاز گردید که به مبارزه نمک معروف شده است؛ چون دولت تهیه نمک را در انحصار خود آورد و آن را به قیمت گزاف می فروخت گاندی تصمیم گرفت مردم رایه تهیه نمک بر خلاف قانون و ادار سازد و برای این منظور خودش به بندر دندی در کنار دریای عمان رفت و مبارزه را آغاز کرد که بر اثر آن عده ای و از جمله نهرو به زندان رفت.



تقویم ژولیان در روم باستان رواج یافت ، مورد استفاده قرار می گرفت .

### متون تابوتی

از دوره های متأخر مقداری نوشته های تابوتی درست است که آنها را با مرکب بر سطح داخلی تابوت بعضی از بزرگان مذهبی و کارمندان عالی رتبه پروزگار دولت میانه نوشته اند . برستدو دانشمندان دیگر این نوشته ها را بنام « متون تابوتی » نامیده اند .

### مجسمه عدالت

معمولاً بصورت فرشته یا زنی نمایش داده می شود که جشمانش با دستمال بسته است در یک دست ترازو و در یک دست شمشیر دارد و منظور از دستمال چشم او اینست که بایی نظیری فقط عدالت را می سنجد و اجرا میکند ، جالب توجه است نمونه ، چنین مجسمه ها بنامه مجسمه آزادی به امپریالیسم امریکا هم نمایش داده شده است .

### مجلس موسسان

پس از تأمین استقلال هند مجلس موسسان که در سال ۱۹۵۰ تشکیل شده بین روز ۲۶ ژانویه را که سابقه تاریخی و ملی داشت روز اعلام

### متاپسیکو لوژی

در لغت به معنی ماورای روانشناسی است اما در فرویدسم بان قسمت از عقاید فروید اطلاق می شود که جنبه غیر علمی پیدا کرد و بسوی فلسفه کشیده شد .

### متافزیک

یک جریان ایدآلیستی است که در مقابل مآثر یا لیسم دیالکتیک قرار دارد و بنی بر ماورأ طبیعت است و هم سلاح اسارت خلق ها محسوب میشود که بوسیله روحانیون و استثمارگران در بکار بردن قید و اسارت انسان آزاد است استفاده میگردد .

### متدولوژی

منطق علمی ، شناخت روشهای علوم ، تحقیق در چگونگی موافقت ذهن با موضوع های مختلف .

### متر و پل

کشورهایکه دارائی مستعمرات هستند .

### متون

تقویم خورشیدی در روم باستان

که دران ، سال ۳۶۵ روز و  $\frac{5}{19}$

روز بود . این تقویم تا زمانی که

د- مجهز بودن باشعار های  
مصرح و روشن .

ه- داشتن ساختمان سازمانی  
مشخص و متناسب با شرایط زمان  
و مکان مبارزه .

و- داشتن پیوند وسیع مردم  
از طریق سازمان های توده ای  
و وسایل ارتباطی

ز- شرکت متکرانه و فعال در  
مبارزه روز مره و اجرای نقش  
مؤثر در تکامل جامعه هر یک از  
این حلقه ها اگر مقود باشد آن حزب  
دچار لنگش میشود و شخصیت خود را  
بعنوان یک حزب انقلابی از دست  
میدهد .

### مدال

نشان افتخار ، نشان فلزی که  
به نسبت شایستگی و لیاقت  
به کسی اعطا می شود .

### مدل جهان

جهان سایک جهان تپنده است.  
برخی دیگر جهان یعنی مجموعه ی  
سحابیها ( متاگالک ) را یک  
کره ی ماورای عظیمه میدانند که  
مانند هر کره ای میتواند بی انتها  
و بی کران (بی حد) باشد یعنی آغاز  
و انجام نداشته باشد (مانند حرکت

جمهوریت معین کرد و اکنون همه  
ساله در این روز ملت هند جشن  
جمهوری را برپا میدارد .

### مجال

اگر امکان صوری با قوانین عینی  
متناقض باشد میگوئیم این امر  
مجال است ( مانند امکان سقوط ماه  
بر سطح زمین ، ایجاد محرک ابدی  
که در قرون وسطی جمعی در صدد  
ساختن آن بودند ، یا حفظ ابدی نظام  
سرمایه داری از طریق رفع دائمی  
نقایص آن و امثال آنها ) .

### محصول اضافی

کالای که بیش از اندازه مورد  
نیاز کارگر و خانواده اش تولید  
می شد محصول اضافی خوانده می شود .

### مختصات ضروری یک

#### حزب انقلابی

هر حزب انقلابی ضرورتاً باید  
دارای مختصات زیرین باشد :

الف- داشتن برنامه ( برنامه )  
علماً تنظیم شده در باره هدفهای  
اجتماعی سیاسی ، اقتصادی حزب .  
ب- داشتن اساسنامه بمثا بده  
مقررات زندگی حزبی .  
ج- خط مشی روشن استراتژیکی  
و تاکتیکی (عمومی و جاری)

یک سند علمی است که بر پایه ای تحلیل عمیق بر حله ای انقلابی، بر حله ای تکامل مشخص اجتماعی و اقتصادی تند و بین شده است و هدفهای حزب در آن بر حله و وظایفی را که برای نیل به هدف متوجه حزب می شود در بر میگیرد.

### مردم شناسی

علم مطالعه اصل خصوصیات بدنی و فرهنگی و نژادی و اجتماعی انسان است بررسی آثار جسمانی و روانی نوع انسان.

### مرکباتالیسم

نام فرضیه ایست که می گوید یک ملت تنها بوسیله ای می تواند از لحاظ اقتصادی قوی شود که صادر آتش بر وارداتش افزون باشد.

### مرکباتنی لیسم

در قرن ۱۹ یک عده نویسندگان وجود آمده که می گفتند طلا و نقره یک ثروت واقعی است هر کشوریکه طلا و نقره داشته باشد، ثروت مندترین مقتدرترین کشور در جهان محسوب می شود.

یک شی بر سطح کروی محدود که میتواند در هر سمتی حرکت کند بدون آنکه به حدی برخورد کند.

### مدنیت یا تمدن

دلالت به سازمان اجتماعی و نظامی اخلاقی و فعالیت فرهنگی استعمال می شود. و اما کلمه فرهنگ حسب موقع یا نماینده اشکال مختلف رفتار و انواع هنر است و یا مجموع سازمانهای اجتماعی و عادات و هنرهای یک ملت را می رساند.

### مدیوم

واسطه، شخصی که در احضار روح نقش میانجی را دارد.

### مذهب

بعوجب عقیده عده ای از دانشمندان مذهب انعکاس مسخ شده و پندار آمیز نیروهای طبیعی و اجتماعی مسلط بر انسان در ذهن او است و بدینسان نیروهای زمینی و ناسوتی در مذهب شکل لاهوتی، و ماوراء طبیعی بخود میگیرند.

### مرامانامه

مرامانامه ( یا برنامه ) ای یک حزب عبارتست از سند اساسی که در آن هدفها و وظایف آن حزب قید گردیده است. مرامانامه ای یک حزب کارگری مارکسیستی - لیننیستی

مسئله‌ی ارضی عبارت است از مسئله‌ی مناسبات مالکیت در کشاورزی.

مسئله طبقات و مبارزه طبقاتی و روستا مییاشد. مبارزه دهقانان برای گرفتن زمین و برای آزاد شدن از قیود فیودالی. محتوی اساسی مسئله ارضی را در این دوران تشکیل می‌دهد، مبارزات و قیامهای دهقانی علیه استثمار از بایی نقش فاطح در الغا این نظام پوسیده ایفا میکند.

### مسئله اساسی فلسفه

مسئله اساسی فلسفه دارای دو جهت است. جهت اول مربوط می‌شود به حل این مسئله که چه چیز مقدم است ماده یا شعور؟ ماده موجود شعور است یا بالعکس؟ جهت دوم به این سوال پاسخ می‌دهد که: آیا جهان شناختنی است؟ آیا خرد انسان توانائی آنرا دارد که به اسرار طبیعت دست یابد. توانین تکامل آنرا کشف کند.

### مسئله اساسی هر انقلاب

مسئله بی‌اساسی هر انقلاب مسئله قدرت یا حاکمیت دولتی است این سیکوید:

## مرکزیت دموکراتیک (یا سانسورالیزم دموکراتیک)

اصل رهنمون نظام سا زمان احزاب کارگری، انتخابی بودن همه مقامات از مادیون تا مافوق گذارش دهی در مقابل حزب، رهبری جمعی، تامین شرایط انتقاد و انتقاد از خود، خلاق و جدیت انضباط اکید حزبی و تبعیت اقلیت از اکثریت و تبعیت بلا شرط تصمیمات مقامات مافوق برای مادیون چنین است جوانب مختلف مرکزیت دموکراتیک.

### مرکور کریم

داروی است که در محل زخم یا بریدگی برای بهبود و بهم آمدن جراحت می‌ماند.

### موزوئیک

یکی از دوره‌های زمین شناسی بوده و این دوران حدود ۱۲۵ میلیون سال به طول انجامیده است. که آنرا پنجم دوران دوم و یا دوران جانوران نیز یاد میکنند.

### مسئله ارضی

در دوران فیودالیسم، ارضی متعلق بی‌ارباب است، او رعایا را پشت استعمار میکند در چنین شرایط

و گاه فلاکت آمیز، گاه آرام و از جهت شکل تحقق خود (بویژه در تاریخ انسانی) پیش‌بینی ناپذیر و حال آنکه از جهت ماهیت تحول همیشه پیش‌بینی ناپذیر است زیرا تابع قانون و نظم معینی است که شناختنی است.

### مشترك المنافع

امروز کشور های مشترك المنافع شامل دوزده جمهوریّت به قرار ذیل میباشند: قبرس، گامبیا، غنا، هندوستان، کینیا، مالای، نایجریا، پاکستان، سنگاپور، تانزانیایا، اوگندا و زامبیا میباشد، این کشورها با وصف اینکه بریتانیا را به عنوان حکمران خویش نمی‌شناسند ولی در بیست بروسه های اقتصادی و اجتماعی ارتباط دارند.

### مشخصات انقلاب

الف - تحول سریع ضمن یک جهش در شرایط زندگی جامعه بوجود آورد، ب، با بد انقلاب متکی به توده های مردم باشد، ج، انقلاب با بدوضع اقتصادی یک کشور را عوض کند، د، انقلاب با بد از لحاظ فکر، سیاست و فرهنگ و غیره تحولات، ترقیات و تغییرات مترقی بوجود آورد.

انتقال قدرت حاکمه از دست طبقه ای بدست طبقه ای دیگر صورت نخستین وعده و اساس انقلاب، هم بمعنای اکتیوا علمی و هم به معنی علمی سیاسی این مفهوم است.

### مشتمره

کشور ها یا نواحی محروم از استقلال سیاسی و اقتصادی و در قید اسارت و استثمار کشور های امپریالیستی.

### مسلم لیگ

سازمانی بود که در سال ۱۹۰۶ برای دفاع از حقوق مسلمانان تشکیل گردید و مدتها در مبارزات ملی برای تحصیل استقلال با کنگره ملی هند همکاری داشت، بعد ها بر اثر تحریکات و تفاه افکنی های انگلیس و دشمنان جامعه مسلمین هند از نهضت ملی جدا شدند و کشوری جداگانه برای مسلمانان در خواست کردند که اکنون بصورت پاکستان بوجود آمده است.

### مسیر تکامل

مسیر تکامل مسیری است. شگفت انگیز، پراوعوجاج، موجی، پراکنده، جهشی (گاه به جلو گاه به عقب) در جایی، دورانی، مستقیم الحظه

## مضمون یا مجتوی

مضمون عبارتست از مجموع تأثیرات متقابل جهات مختلف و خواص مختلف شئی یا پدیده و عکسگردها (فونکسیون های) آن، مضمون هر شئی یا پدیده بشکل معینی انتظام یافته است

## معجزه ۴ سباب

منظور کود قای ۳ دسامبر ۱۸۵۱ است، لوئی بنا پارت که از ۱۰ دسامبر ۱۸۴۸ رئیس جمهور فرانسه بود، در این روز کودتا کرد و در نتیجه این کودتا مجلسی ممتنع و شورای دولتی منحل شد و بسیاری از نمایندگان بازداشت شدند، در ۲۳ شهریستان کشور حکومت نظامی اعلام شد، رهبران سوسیالیست و جمهورخواه از فرانسه تبعید شدند. ۱۵ ژانویه ۱۸۵۲ قانونی اساسی جدیدی تصویب رسید که بموجب آن قدرت تمام در دست رئیس جمهور متمرکز میگردد، روز دوم دسامبر ۱۸۵۲ لوئی بنا پارت بنام ناپلیون سوم امپراتور فرانسه اعلام شد.

## معرفت

عبارتست از انعکاس فعال جهان عینی و قوانین آن در مغز انسان بر چشمه معرفت جهانی پیرامون

انسان است، این جهان بر روی انسان تأثیر میکند و در انسان احساس، تصور و درک بوجود می آورد.

## معلول

علت، آن شئی یا پدیده ایست که شئی یا پدیده دیگری را ایجاد میکند و عامل بوجود آمدن آنست و در این مورد آن شئی و پدیده ای ایجاد شده معلول نام دارد، ولی رابطه ی علت و معلول را نباید متافزیک دانست و یکی را علت مطلق، دیگری را معلول مطلق شمرده، علت و معلول در هم مؤثرند و هر معلولی علل مختلفی دارد و سلسله ی بی پایان از علل و معلول در هم تأثیر می کنند.

## معنوی و مادی

بر اساس آنکه جهان ما از ماده و شعور تشکیل شده است لذا میتوان آنرا به مادی و معنوی (ماتریال و ایده آل) تقسیم کرد، جهان معنوی انعکاس جهان مادی است در شعور.

## مفرد

آنچه که تعیین و مشخصات کیفی بکشی واحد، فردیت و خود ویژگی، نیز مکانی و زمانی آنرا بیان میدارد

میشود و ما فند اختر شناسی قدیم قران  
نجس و سعد استخراج میگردد .

### مقولات ( کاتاه گوری ها )

که در واقع مفاهیم و مصطلحات  
اساسی آن دانش را تشکیل میدهند .  
متوله را در زبانهای اروپائی  
کاتاه گوری اصطلاح میکنند که از  
واژه یونانی بمعنای بیان و تعریف  
آمده است .

مقولات در پروسه‌ی طولانی  
تاریخی تکامل معرفتی انسانی شکل  
میگیرند و ساخته می‌شوند و از آنجا  
که هم واقعیت متغیر است و هم معرفت  
مادر جریان بسط تعمیق ، لذا مقولات  
ثابت و جامد نمی‌مانند و متحرک و  
قابل انعطاف هستند .

### مقوله

عالیترین مفهوم است که عنده  
ترین خواص و قافونمندی‌های پدید آمده -  
های عینی را منعکس میکند و خصصت  
تفکر - تدوینک عصر را منعکس  
میسازد .

### مکان

مکان وقوع اشیاء مادی و هم  
بودگی و بعد اشیاء را بیان میدهد .

تنها با مقایسه دوشنی ، دو پدید با هم  
میتوان مفردیت یک پدید را یعنی خود  
بودگی ، خود ویژگی آنرا معین کرد  
زیرا مفرد خصوصیتی است که در یک  
شنی ، یا پدید هست و در دیگران  
نیست .

### مفهوم

مفهوم یکی از واحدهای اساسی  
فعالیت فکری و عقلی انسان است .  
مفهوم یک شکل منطقی است که  
با کمک آن با شکل دیگر منطقی  
مانند حکم و استنتاج را می‌سازیم  
و بما امکان میدهد که واقعیت را عمیقتر  
از احساس و ادراک حس و تصور  
پشناسیم .

### مقارنات

در زبان‌های اروپائی از اختر  
شناسی قدیم با ریت گرفته شده  
و بمعنای همزمان قرار گرفتن  
ستارگان معین در برج واحدی از  
منطقه البروج است ، در اقتصاد  
سیاسی جدید سرمایه داری ، بمعنای  
استقرار همزمان شرایط معین  
اقتصادی اصطلاح شده است  
و بر پایه‌ی آن دورانهای رونق  
و فر و کش کسب و کار مجامعه

## مکاتیسیم

در لغت به معنی جنبه های فنی یک دستگاه است و همچنین به مکاتب فلسفی خاص اطلاق میگردد که طرفداران آن تمامی وقایع و پدیده های جهان را یک عملیات مکاتیکمی و بدون هدف معین توجیه مینمایند.

## مکاتیسین

متخصص در امور ساشینسی و مکانیکی.

## مکاتیک

شاخه از علم فزیک است که خواص اجسام مادی را در برابر اثر نیرو مطالعه می کند.

## ملانکولی

امراض سهم عصبی بوده آثار آن غمگینی، تنبلی فکری و حرکتی تجسمات جنونی، علت مرض اغلب داخلی است ممکن است ارثی باشد. معالجه این مرض بوسیله نگاهداری مریض در محبت های مخصوص آرامی و سکون در رختخواب دواهای مخدر و مسکن. مریض ملانکولی برای اطرافیان خود خطرناک است و اعمال جناسی دیگران را نیز ممکن است بخود نسبت دهد.

## ملت:

ملت گروه بزرگی است از افراد که مظهر اشتراک پایدار زندگی اقتصادی، سرزمین زبان ادبی، آگاهی به تعلق اتنیک، مشخصات روانی و سنن و آداب است.

درجه فعالیت توده های زحمت کش ملت های مختلف، سطح آگاهی و تشکیک آنها را به حساب آورد.

مارکس، انگلس و لنین توجه فراوانی به مسئله ملی نشان داده همواره آنرا تابع مسئله انقلاب و دیکتاتوری پرولتاریا، تابع منافع مبارزه بخاطر سوسیالیسم و ترقی اجتماعی میدانستند آنها خاطر نشان می ساختند ملتی که بر ملت دیگر ستم کند خود نمی تواند آرام باشد اینها ثابت کردند که مسئله ملی در مجموع خود در چهارچوب جامعه ملی سر مآبداری قابل حل نیست و حل قاطع آن تنها در شرایط جامعه سوسیالیستی امکان پذیر است.

در جامعه سوسیالیستی است که برابری کامل ملت ها تحقق می پذیرد، هر ملتی حق دارد سر نوشت خود را مستقلاً تعیین کند و در داخل



ظایفه قبیله و قوم و جود داشته است .

اما مسئله ملی ، یعنی مسئله طرق و وسایل رها نئی ملت های اسیر برقراری تساوی حقوق میان خلقها مارکسیسم لنینیسم اهمیت مسئله ملی را خاطر نشان ساخته و معتقد است که باید باین مسئله برخورد مشخص تاریخی داشت ، یعنی برای حل صحیح آن لازم است تکامل جامعه را در دوران های مختلف خصوصیات تکامل هر کشور معین ، تناسب نیروهای طبقاتی در صحنه جهان و در درون کشور معین بنگریم .

### ملت گرایی یا ناسیونالیسم

مثا به ایدئولوژی ارتجاعی بسوز و زوایی از رقابت مبتنی بر مالکیت خصوصی منشا میگیرد و بیا نگر خود پستی ملی ، لاف و گزاف ملی و عدم اعتماد و احساس خصمانه نسبت به ملت های دیگر است ، شکل افراطی آن شوونیسم نام دارد .

### ملودرام

مشق از واژه یونانی مرکب از دو جزء « ترانه ، تصنیف ، نغمه و عمل نمایش ) ملودرام نمایش قدیمی حزن انگیز همراه با ساز و آواز است ، معنی

یک کشور کنیرالمه این حق را جدا شدن کامل و انیز در بر میگیرد . اتحاد د او طلبانه و اصولی و همبستگی برادرانه درین کشورها تنها بر شالوده اجرام کامل بحقوق مساوی همه ی ملل امکان پذیر است .

### ملت و مسأله ملی

بارشد سرمایه داری تجزیه ای اقتصادی و سیاسی بتدریج از میان رفت و بازار واحد در مقیاس کشوری بوجود آمد و اشتراک بایدار افرادی که بگفته لنین عوامل اقتصادی ریشه دار مایه های بایدار پست تا مین گشت . لنین میگوید ملت محصول ناگزیر و شکل ناگزیر تکامل اجتماعی در دوران بورژوازی است . و بر شالوده ای اشتراک زبان و سر زمین و حیات اقتصادی و عوامل روانی و یک سلسله خصوصیات و تلفیات ملی ، که در فرهنگ ملی تجلی میکند ، استوار است . تمام این وجوه مشخصه ای مشترک یکدیگر مربوط اند و تمامی آنها در مجموع خود اشتراک گروه افراد را به ملت مبدل میسازد پیش از پیدایش ملت ها اشکال تاریخی دیگر اشتراک افراد نظیر

شرایط ضروری بهره برداری صحیح از منابع انسانی است.

### منابع طبیعی

مجموعه ثروت های طبیعی یک کشور اعم از منابع نباتی و جنگل ها و مراتع و بیشه ها، صنایع حیوانی (شکار و صید)، آب و خاک و معادن منابع طبیعی آنرا تشکیل می دهند.

### مناسبات تولیدی

عبارتست از روابطی که بین انسانها در جریان تولید، مبادله و توزیع نعم مادی مستقر میگردد و خود پایه وزیر بنای اقتصادی جامعه را تشکیل می دهد. ماهیت این مناسبات تولیدیست که سراسر نظام زندگی اجتماعی و ساخت درونی اجتماع را تعیین میکند. مسئله اساسی در بررسی وضع مناسبات تولیدی عبارت از اینست که وسایل تولیدی در اختیار و تملیک کیست؟ آیا تعلق به همه جامعه دارد و یا در مالکیت برخی اشخاص درست همین انواع مناسبات تولیدی است که انواع صور تقبندی ها با فرمهای اجتماعی و اقتصادی را بوجود می آورند.

مجازی آن بیان پرطمطراق و مطنطن و غیر طبیعی عواطف و احساسات است.

### ملی کردن

مفهوم ملی کردن عبارت از لغای مالکیت اشخاص و شرکتهای خصوصی داخلی و خارجی از مؤسسات ووسایلی است که این افراد و شرکتهای برای بهره کشی سرمایه داری از آن استفاده میکنند و تبدیل آنها به مؤسسات ووسایلی که در تصرف و مالکیت دولت است. وقتی میگوئیم ملی کردن صنایع نفت یعنی بد آوردن آن از دست کمپانیهای نفتی خارجی و سپردن کلیه ای امور آن بدست دولت. وقتی میگوئیم ملی کردن بازرگانی خارجی یعنی انحصار کلیه ای دادوستدها با دیگر کشورها توسط دولت و کوتاه کردن دست بازرگانان از آن.

### منابع انسانی

مجموع نیروهای مستعد به کار یک کشور را منابع انسانی آن تشکیل میدهد. تامین آموزش همگانی ترتیب مهارت ها و تخصص های لازم متناسب و هماهنگ با نیازمندی های واقعی رشد اجتماعی و اقتصادی و بالا بردن سطح فرهنگ عمومی از

### منشویکها

گروه اهورتستی خرده بورژوازی در داخل حزب سوسیال دموکرات روسیه که در کنگره دوم این حزب در سال ۱۹۰۳ شکل گرفت. منشویکها در این کنگره در اقلیت ماندند و اسم آنها نیز از کلمه منشویک به معنای اقلیت گرفته شده است. در همین کنگره طرفداران لینن اکثریت داشتند و آنها را بلشویک که از کلمه بلشویک یعنی اکثریت اشتقاق یافته نامیدند.

### منطق

منطق طرز استدلال و نتیجه گیری، راجع بقضا یا رامیاً موزد یعنی شخص را از خطای فکری راجع به قضا یا محافطت میکند.

### منطقی

یعنی مناسبات، قوانین ارتباط و تأثیر متقابل جهات مختلف آن شی با پدیده که در حالت تکاملی است.

### منودرام

در امیکه فقط بوسیله یک بازیگرا انجام گیرد.

### منوئیها

طرفداران سیمان منو (۱۸۹۲-۱۵۵۹) فرقه از پروتستانها که

### منشأ مبادله

بادومین تقسیم اجتماعی کار (استفاده از فلزات) داد و ستد بر اساس مبادله چیزی در برابر چیز دیگر انجام می گرفت بعدها با پیدا-یش مبادله کالائی یعنی مبادله از راه خرید و فروش در جاه های مختلف (در جائی دام، در جائی دیگر پوست و در نقطه ای هم نمک) این کار نظم و ترتیب بیشتری یافت.

### منشور قانون اساسی

این منشور که پس از انقلاب بورژوازی سال ۱۸۳۰ در فرانسه به تصویب رسید قانون اساسی سلطنت ژوئیه بود و در آن حق حاکمیت ملت بطور صوری بر سمیت شناخته می شد و اختیارات شاه اندکی محدود میگردد، ولی دستگاه پولیسی و بورکراتیک و قوانین شدید ضد جنبش کارگری و دموکراتیک بلا تغییر میماند.

### منشویزم

در زبان روسیه «کتر، اقلیت» عبارت از جریان اهورتستی و سازش کاری در روسیه بود که لنین به آنها به مبارزه برخاست و در انقلاب متکو بشدند.

آتش و کار روی سنگ و استخوان را تازه فرا گرفته بود .

### موشکینو

قوانین ها مورایی مردم آزاد را بدو دسته متمایز تقسیم میکنند (موشکینو) در لغت به معنی مردم بی مقدار و آمدلویا مارآمالو (مرد - یاسر مرد) هر یک ازین دو دسته صاحب برده و زمین میباشد ولی از لحاظ حقوقی یا یکدیگر برابر نبودند در صورت کدام جرم جزای موشکینوها فوق العاده سنگین بود .

### موناشری

حکومت پادشاهی ، سلطنتی و عبارت از اداره حکومت و امور دولت بدست یک فرد زمامدار در قالب موروثی .

### مونتاژ

بمعنی بریدن و اتصال چندین دیزا لو پشت سر هم است که اثر بخصوصی در چشم ایجاد کنند بطور کلی و معینی تر کیب عکس و فلم .

### مونتانی

معنی تحت اللفظی آن در زبان فرانسه : کوه . مونتانی عنوان نمایندگان حزب چپ در مجلس انقلابی فرانسه ( کثوانسیون ) در سالهای

ها سوگند یاد کردن ، غسل تعمید کودک ، سر بازی و قبول شغل دولتی مخالف است .

### مواد اولیه

مقصود از مواد اولیه موادی است که به کمک نیروی کارگر و وسایل کار روی آن کار کرده و مقصود را به عمل می آورد مثل زمین ، چوب و غیره .

### موبوگراسی

حکومت رجاله ها و مردم عوام که غالباً در خلال بحرانها و تحولات و شورشها بشکل موقتی تشکیل می شود .

### مورفولوژی

بررسی شکل و ساختمان موجودات زنده را مورفولوژی گویند .

### موزیکولوژی

موسیقی شناسی .

### موژیک

دهقان روسی .

### موستری

صدهزار سال پیش ، در عصر کهن سنگی میانین که مورخین امروز بنام عصر موستری می شناسند انسان نادر تال بصورت رمه های اولیه میزیست و ماختن مسکن ، افروختن

### مهابهاراتا

این حماسه مثل کتاب شاهنامه در زبان دری، مجموعهٔ داستانه‌ها و افسانه‌های تاریخی و حماسی هندیان است. جنبه‌های فلسفی و مذهبی دارد و از ارکان عمدهٔ هند و بشمار میرود.

### مهااتما

یعنی روح بزرگ و لقی است که بروحانیون بزرگ هند داده می‌شود و از جمله در مورد گاندی بکار میرفت. همچنان پانديت، عنوان مخصوص طبقه ممتاز برهمنان بود.

### میترا یسم

خورشید پرستی. آیین بسیاری از اقوام بدوی که در حالت پرستش مظاهر طبیعی بودند.

### میتینگ

یک لغت انگلیسی است بمعنای ملاقات برای مذاکره پیرامون یک مسئله. میتینگ یا بمعنای جلسه ایست کم و بیش وسیع برای بحث و اظهار نظر در یک مسئله یا یک حادثه ای سیاسی و یا بمعنای اجتماع انبوه مردم در یک نقطه و استماع گفته‌های سخنرانان که پیرامون حادثه و مسئله ای صحبت میکنند و بدین

انقلاب بزرگ بورژوازی فرانسه بود. کرسیهای نمایندگان این حزب در بلندترین قسمت تالار قرار داشت که تقریباً به سقف آن میرسید.

### مونوپول

یعنی انحصاری محدود شده.

### مونوگامی

یعنی یک همسری بعد از خانواده بزرگ پدر سالاری شکل به انتقال خانوادهٔ مونوگام میکند.

### مونیسیم

از انجمن که جهان از ماده ساخته شده دارای گوهر واحد است، این یگانگی گوهر جهان «مونیسیم» (یک گرایی) نام دارد. مونیسیم مآثر پالیستی بر خلاف مونیسیم ایدالیستی و عرفانی که برای جهان گوهر یگانه روحی قایل است، آنرا دارای جوهر یگانه‌ی مادی می‌شمارد.

### موهنجودارو

یکی از شهرهای باستانی کناره دریای سند بوده که از جملهٔ مدنیت‌های کهن دنیا محسوب می‌شود که ۲۹۰۰ قبل از میلاد قدمت تاریخی دارد.

وسيله نشان دادن نظر و عقیده .

### میتولوژی

انسانه شناسی یا علم اساطیر .

### میچورینیسم

میچورین بولوژیست ( حیات شناس ) بزرگ شوروی که از طریق تجربه و ذهن انتقادیه طبیعت متغیر و متحرک با این نتیجه نایل آمد که شرایط محیطی چگونگی موجودات اثر می کند و انواع جدید را بوجود می آورد .

### میراث اروپائی

که شامل می شود تاریخ فرهنگی دول اروپائی را از هنگام اصلاح مذهبی پرو تستانی تا انقلاب کبیر فرانسه .

### میراث شرقی

بعضی از مؤرخان تاریخ تمدن رادر پنج بخش مختلف تقسیم نموده اند از آنجمله میراث شرقی عبارت است از تاریخ تمدن در مصر و خاور نزدیک تا مرگ اسکندر ، و در هند و چین و جاپان تا زمان حاضر این بخش مقدمه خواهد داشت در خصوص ماهیت تمدن و عوامل سازنده آن .

### میراث قرون وسطای

شامل اروپائی کا تولیک و اروپائی ملوک الطوائفی و تمدن بیزنطی و فرهنگ اسلامی و یهودی در آسیا و آفریقا و اسپانیا و رستاخیز ایتالیائی .

### میراث کلاسیک

و آن تاریخ تمدن است در یونان و روم و در خاور نزدیک هنگامی که در تحت تسلط یونان و روم بوده است .

### میراث معاصر

شامل تاریخ اختراعات و سیاست و علم و فلسفه و دین و اخلاق و ادبیات و هنر در اروپا از زمان ناپلیون تا دوره بی که در آن بسر می بریم .

### میشی کیسم

تصرف و عرفان ، در این دستگاه که کاملاً آرنک مذهبی و دینی دارد هیچ يك از وسایل شناسائی فلسفی برای کشف حقیقت کافی نیست و برای دست یابی به حقیقت و ماهیت وجود بایستی به وسیله اشراق و ریاضت و تامل و تجرد اقدام نمود .

میلیتاریسم در عمل منجر با استقرار  
مدیتره ای ارتجاعی نرین و متجاوز  
ترین عناصر طبقه ای انحصاری  
برحیات اجتماعی و سیاسی کشور  
می شود.

### میلیس

عده ای از افراد که جز و عساکر  
دولتی نیستند ولی تعلیمات نظامی  
می بینند تا هنگام ضرورت به کار  
آیند، لغتی که اینجا به کار رفته  
ماخوذ از فرانسه میباشد و ما بنام  
احتیاط یاد میکنیم.

### میزر ائوری

علی است که خواص فزیکتی  
و شیمیائی اجسام ساده یا مرکب یا  
متبلور را مطالعه میکند.

### میزر ائورها یا الونگیمتها

اقلیت حزب سوسیالیست فرانسه  
که در سال ۱۹۱۵ تا میس گردیده  
است دارای نظریات سانتریستی  
بودند و نسبت به سوسیال شووئیسم  
میاست ساز شکارانه ای داشتند.

### مینیا توریست

نقاش و تصویرنگاری که به سبک  
مینیا توریست می کند.

### میشیستر یا لیست ها

این جریان بنام الکساندر

### میسون

یعنی هیئات نمایندگی مبلغین  
مذهبی، فرهنگی و سیاسی.

### میکرون

متناس کوچکی برای اندازه  
گیری اشیای کوچک.

### میل

میل اساس تولید الم و لذت  
است. میل عبارت از آن حالت  
موجود زنده است که او را بطرف  
مقصود و یک هدف منحرف میکشد. میل  
ممکن است جبری و اکسپاتی باشد.

### میلیتاریسم

در زمینه تولید، میلیتاریستی  
کردن یا نظامی کردن آن شکل ازدیاد  
تولید صنایع اسلحه سازی و  
بکار افتادن چرخ زرادخانه ای  
جنگی و رشته های مربوط بان جلوگیری  
می شود. و همزمان با آن تولید  
صنعتی در رشته های دیگر بطور  
نسبی پائین می آید و حتی گاه بطور  
مطلق نیز کاسته می شود.

میلیتاریسم عبارتست از سیاست  
دول سرمایه داری دایره تحکیم  
و تقویت مداوم نیروهای نظامی  
استفاده از نیروی نظامی در امور  
سیاسی و تدارک جنگهای اشغالگرانه

برای برانداختن کامل سلطنت  
مطابقه و فیودالیسم مبارزه میکردند .

### میوب

نزدیک بین کسیکه بواسطه  
ضعف چشم نزدیک بین باشد .

### میوسن

دوره چهارم از دوران سوم  
یا دوران جانسوران جدید  
(ایروزویک) بوده در حدود ۸ میلیون  
سال بطول انجامیده است .

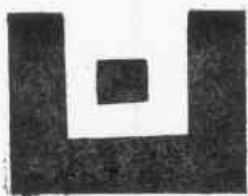
### میهن پرستی (پاتریوتیسم)

انترناسیونالیزم با احساس میهن  
پرستی (پاتریوتیسم) که یک احساس  
کهن و پر دوام است و محتوی آن  
عشق و علاقه به سنن متمدنی ملت خود  
و سرنوشت توده های میهن است  
پیوند دارد . انترناسیونالیسم  
و پاتریوتیسم مقابل هم نیستند ،  
مکمل یکدیگرند .

میلران سوسیالیست فرانسوی -

میلرانسم نیز نامیده می شود .  
مینستریالیست ها نماینده یک جریان  
اپورتونیستی در سوسیال دموکراسی  
فرانسه بودند ، میسر آن در سال  
۱۸۹۹ وارد دولت ارتجاعی  
بورژوازی فرانسه شد و از سیاست  
ضد مردمی آن پشتیبانی کرد لنین  
خاطر نشان ساخته است که  
سوسیالیست های رفرمیست پس از  
شرکت در دولت های بورژوازی  
حتماً به آلت دست بورژوازی و به  
پوششی بر روی منافع آزمندانده سرمایه  
داران و به افزاری برای فریب  
توده ها توسط این دولتها بدل می شدند .  
لونتانی یاژاکوبین ها قاطع  
ترین نمایندگان طبقه انقلابی آن  
دوران یعنی بورژوازی بودند که





تحقیقات علوم مثبتة هیچ چیز معتبر وجود ندارد (ولذا بحث‌های فلسفی حراً «متافزیک» است)، در واقع نقش تعمیم و تفکر تئوریک و منطقی را منکر می‌شود و کار را سرانجام به «اصالت تجربه» و ایدالیسم ذهنی می‌کشاند. مکاتب عدیده‌ای در دوران برهمن پایه ولی با اساس مختلف عمل میکنند.

### نشوز و نیکه

از نگاه زمین شناسی دوران سوم یا دوران جانوران جدید بنام نشوز و نیکه یا سینوزوئیک نام میکنند که دوران مزبور حدود ۵ تا ۶۰ میلیون سال طول کشیده است.

### نشویلا نوسم

افلاتونی جدید - فلسفه مکتب اسکندریه که در قرن اول و دوم میلادی در آغاز مسیحیت در اسکندریه وضع شد، انگاه به روم رفت. در آنجا پرورده شد و آخرین فلسفه شرک در جهان غربی شمرده می‌شود و ترکیبی است از عقاید یهود، مسیحی و یونانی که با چاشنی اسرار آمیز بودن مسایل آمیخته است. گرچه بنام افلاتون می‌باشد اما واجد خواص مکتب افلاتونی نیست.

### نشوپوز یتویسم

شکل معاصر پوزیتویسم کهن است که بادعوی آنکه درانسوی

## نشو کلو نیسا لیسم یا استعمار نو

سیستم مستعمراتی امپریالیستی در دوران پس از جنگ دوم جهانی شیوه‌های استعماری مستورتر و ظریفتر بکار می‌بردند که شیوه‌های نو استعماری (نشو کلو نیسا لیسم) معروف است و باین ترتیب تسلط اقتصادی خود را در این کشورها نگاه میدارند. جنبش کارگران در راه رهایی از استعمار و جنبش مردم مستعمره‌ها در راه رهایی از استعمار نو و کمپن در عصر ما هم درآ میخته است. در واقع رهایی کامل از جنگ استعمار بدون رهایی از دست سرمایه داری ممکن نیست.

## نشو مارکسیسم

منسوب به ژرژ ژارل است که بنحو افراطی برضد صلح میباشد و متکی به اصل تحریک پسیکولوژی انقلاب به این دلیل که طغیان، جنگ و شدت عمل علایم نسکی هستند در تقلا وجود سالم.

## ناتورالیسم

عالم در طبیعت، طبیعی دان.

## ناتورالیسم

در نیمه دوم قرن نوزدهم

عده پیداشدند که به عقیده خود می‌خواستند رالیسم را کامل کنند. و جنبه‌های رومانزیک آنرا از میان ببرند می‌خواستند هر و ادبیات با بد جنبه علمی داشته باشد و کوشیدند که اصول تجربی و جبر علمی را در ادبیات رواج دهند.

## ناتورالیسم

مکتب ادبی در سالهای آخر نیمه دوم قرن نوزدهم بوجود آمد شعرای این مکتب خشونت و سردی سبک پارناس و ریزه کاری‌های بی مایه سمبولیسم را رد میکردند و در آثار خود زندگی، عشق، طبیعت و کار را تحلیل می‌کردند.

## ناراتیف

شعری و سمی.

## نارسیسیسم

بموجب افسانه‌های باستانی یونان نارسیس - سرگس سر زبای رودخانه «سه فر» روزی بر اثر کوشگی و تشنگی به چشمه ای زلال و روشن پناه میبرد تا بیا ساید هنگام نوشیدن آب چهره فریبی خویش را در ژرفای آب می‌بیند به زیبای خود فریفته شده و برای آغوش آکشیان تصویرش به آب می‌چند

روسیه بود، بعنوان حوزه سوسیالیسم  
و غیره سوسیالیسم نارود نیکها تخیلی  
بود، زیرا به تکامل واقعی جامعه  
متکی نبود و فقط عبارت پردازی  
آرزو و حسن نیت بود.

### نارودولتسی ها

عنوان اعضای سازمان سیاسی  
سری نارود نیک های تروریست بنام  
سازمان «نارود نایا ولیا» (یعنی  
«آزادی خلق») بود که در اوت سال  
۱۸۷۹ در نتیجه انشعاب در سازمان  
نارود نیک ها بنام «زملیا ای ولیا»  
یعنی زمین و آزادی پدید آمد. در رأس  
این سازمان یک کمیته اجرایی قرار  
داشت و آ. ژلیات یکی از اعضای  
این کمیته بود نارودولتسی هادر  
عین ادامه پیروی از سوسیالیسم  
تخیلی نوع نارود نیک، به مبارزه  
سیاسی پرداختند و سرنگون ساختن  
سلطنت مستبد تزاری و احراز آزادی  
سیاسی را مهمترین وظیفه اعلام  
داشتند.

پس از اول مارس سال ۱۸۸۱  
(روز قتل الکساندر دوم) دولت  
سازمان «نارود نایا ولیا» را درهم  
کوبید. تلاش های مکرر برای احیای  
این سازمان در طول سال های هشتاد  
بی نتیجه ماند. در سال ۱۸۸۶ گروهی

و غرق می شود. خدا یان یونانی  
به پاس این ناکامی او را به گلی  
(نارسیس: ترگس) بدل نمودند که  
همواره بر لب آب رویده و خود را  
نظاره می نماید.

در روانکاوی، پسکانالیست ها  
از این افسانه سود جسته و مقام  
«خود شیفتگی» را نارسایی سیم  
خواندند.

### نار کو تیک

خواب آور، بی حس کننده.

### نار کو آین

یکی از الکلوئیدهای تریاک.

### نارود نیک

طرفدار جنبش نارود نیک  
(از کلمه نارود - مردم، خلق) یک  
جریان ایدئولوژیکی و سیاسی که  
در سالهای ۷۰ قرن نوزدهم در  
روسیه پدیدار شد. صفات مشخصه  
جهان بینی نارود نیک عبارت بود  
از نفی نقش رهبری طبقه کارگر در  
جنبش انقلابی، عقیده ای اشتباه  
آمیز مبنی بر اینکه تحول سوسیالیستی  
را ممکنست دهقان، مالک خرده پا،  
انجام دهد؛ نظر آنها به آتشین  
(کمون دهانی)، که در واقع  
بازمانده ای از فیودالیسم و سیم  
ارباب و رعیتی سابق در دهات

دهندگان آن نتیجه فیلسوف آلمان بود.

### ناسیونالیسم

ناسیونالیسم در سیر تکاملی اجتماعی به تبعیت از شرایط مشخص تاریخی نقش‌های گوناگون ایفا کرده است ملت‌گرایی نیز میگویند و عبارت از ایدئولوژی و سیاست بورژوازی در زمینه مناسبات ملی میباشد. در دروان گذار کشورهای اروپا از فیودالیسم به سرمایه‌داری جنبش ملی به تحکیم نظام بورژوازی که در آن زمان مترقی بود کمک میکرد با تبدیل سرمایه‌داری ماقبل انحصاری به سرمایه‌داری امپریالیستی، ناسیونالیسم در دست بورژوازی ارتجاعی به ایدئولوژی و سیاست سیطره ملی بر ملت دیگر، به وسیلهٔ برانگیختن خصومت ملی و کینه نژادی مبادله گردید. بورژوازی با تبلیغ ایدئولوژی ناسیونالیستی میکوشد زحماتشان را از مبارزه طبقاتی علیه بهره‌کشان منصرف ساخته آنها را به راه دشمنی و نفاق ملی سوق دهد. ناسیونالیسم دشمن هدفهای نهائی طبقه کارگر، دشمن برانداختن بهره‌کشی انسان از انسان است. برجیدن بساط

به رهبری الکساندر اولیانوف (برادر لنین) و شوروف پدید آمد که از سن «نارودنا یا ولیا» پیروی میکرد. این گروه در سال ۱۸۸۷ برای قتل الکساندر سوم تزار روسیه نقشه‌ای طرح کرد که به نتیجه نیا انجامید و اعضای فعال آن و از جمله برادر لنین اعدام شدند.

لنین در عین انتقاد از برنامه و تاکتیک نادرست و پندارگرایی ترور فردی نارودولستی‌ها برای پیکار جانیانه اعضای این سازمان علیه تزاریسیم احترام فراوان قایل است.

### نارودیسیم

ماخود از کلمه نارود که در روسی بمعنای خلق است (خلق گرایی).

### نازیسم

ایدهٔ ارتجاعی و ددمنشانه و مخطی بود که در آلمان ظهور کرد حزب هتلر به حزب نازی معروف بود که جانشین «حزب کارگری سوسیالیستی ملی» بود، حزب نازی در سال ۱۹۱۳ تشکیل شد کودتای آنها در ۱۹۲۳ در مونیخ با شکست مواجه شد در سال ۱۹۲۹ و ۱۹۳۰ مجدداً قوت یافت یکی از اعا بشه

جمله نثر مصنوع با اقسام گوناگون تقسیم شده است.

### نخستین تقسیم اجتماعی کار

تخصص یافتن یک قبیله در تولید یک محصول خاص است، نخستین تقسیم اجتماعی کار در تاریخ انسان بود. تکامل و تقسیم دامپروری و کشاورزی نخستین تقسیم اجتماعی کار می باشد.

### نخستین نقطه عطف در تاریخ

نخستین نقطه عطف تاریخ، ویران شدن جهانی بود که آنرا جامعه کهن یا عهد باستان مینامیم. در این عهد نظام برده داری بعنوان نظام اجتماعی اقتصادی مسلط، برقرار بود. زمانی فرارسید که نظام برده داری، بعنوان نظام مسلط جهانی بر افتاد. آخرین نماینده برده داری در آسیای شرقی امپراتوری هان و در اروپای جنوبی و افریقای شمالی و آسیای غربی امپراتوری روم غربی بود. امپراتوری هان در قرون دوم و سوم امپراتوری روم در قرون چهارم و پنجم میلادی سقوط کردند. این تحولات روی گذشته روشنی انداخت و از آینده برده برداشت و شکستن نظام اجتماعی، اقتصادی بونی را فیو دالیسم نوید داد.

رژیم استثمار با مبارزه علیه ناسیونالیسم بورژوازی، بیرکت اتحاد زحمتکشان همه ملت ها و اجراء پیگیر سیاست انتر ناسیونالیسم پرو لتری تحقق مییابد، ناسیونالیسم خورده بورژوازی ضد امپریالیستی در دوران ما در کشورهای جهان سوم میتواند نقش مترقی ایفا کند، ولی ناسیونالیسم در هر حالت مهر و نشان محدودیت خود را در افکار و شیوه ها عین عمل باقی میگذارد.

### نت

الفبای مخصوص موسیقی که دارای هفت گام می باشد.

### نثر

نثر در لغت بمعنی پراگندن است و در اصطلاح ادب به سخن اطلاق میگردد که برخلاف نظم از وزن و قافیه عاری باشد و با محور عروضی مطابقت نکند. از لحاظ ادبی نثری مورد توجه است که از جهت لفظ و معنی نسبت به سخنان معمولی زیباتر و با اصطلاح فصیح تر و بلیغ تر باشد مانند نثر قابوسنامه، کللیله و دمنه، گلستان سعدی و غیره.

نثر اقسام گوناگون دارد که عبارتست از: (۱- نثر ساده یا مرسل ۲- نثر مصنوع ۳- نثر شکسته) که از

درجات صفر و صد اندازه یا نسبت  
بین این کیفیت هاست. یا بدینگر سخن  
نقاط گرهی است که با عبور از آن  
حالت کیفی تغییر میکند.)

### نصف النهار

نیم روز، هنگام ظهر، و در  
اصطلاح جغرافیا نیم دایره ایسرا  
کسه از یک قطب شروع و بتقطب  
دیگر ختم میشود خط نصف النهار و  
تمام آنرا که از دو قطب میگذرد  
دایره نصف النهار میگویند، نصف  
آنها هر شهر خط نصف نهار است  
که از آن شهر میگذرد و شهرهایی  
که بر یک خط نصف النهار واقع  
شده اند ظهر آنها در یک آن واقع  
میشود.

### نظام اجتماعی - اقتصادی (فرهاسیون)

مرحله معین در تکامل جامعه بشری  
که بوسیله ساخت اقتصادی معین  
مشخص میگردد. شیوه تولید نعم  
مادی، سیستم مناسبات تولیدی  
اساس هر یک از نظام های اجتماعی،  
اقتصادی را تشکیل میدهد.

### نظام ارباب رعیتی

خصوصیت عمده نظام ارباب -  
رعیتی، مالکیت دوگانه مالکان

دومین نقطه بزرگ چرخش تاریخ  
اضمحلال دنیائی است که ما آنرا  
قرن وسطی مینامیم.

سومین نقطه عطف انقلابی جهان  
در قرن بیستم روی داد، پیشرو این  
تحولات انقلابی روسیه بود. در محیط  
اجتماعی سرما به داری روابط جدیدی  
شکل میگرفت که به استقرار نظام  
سوسیالیستی منجر شد.

### نرمال

مطابق، قاعده به طریق و روش  
معین.

### نسبت یا اندازه

نسبت و حدت مختصات کمی و  
کیفی است، بدین معنی که هر کیفیتی  
(که خواص شئی یا پدیده را معین  
میکند و آنرا از اشیا و پدیده های  
دیگر متمایز میگرداند. دارای برخی  
مضامین کمی است. این مضامین کمی  
نماید از حد معین تجاوز کند، اگر از  
آن حد معین تجاوز کند نسبت برهم  
میخورد و کیفیت سابق به کیفیت  
تازه ای بدل میگردد. (مثال ساده ای  
در آب است که از صفر تا ۱۰۰ درجه  
بجالت، آبگون میماند. پایین تر از صفر  
بخ میزند بالا از صد درجه بخار  
میشود بخ جامد است. آب مایع و بخار  
آب، بخار یعنی سه کیفیت مختلف

دیگر نفی لحظه یا نکته ایست که ارتباط تداوم، توارث را بین نو و کهنه بین حالات مختلف، بین مراحل گوناگون در مسیر تکامل برقرار میسازد. یا به بیان دیگر نفی پیوندی بین نو و کهنه در پروسه‌ی رشد است که نو بر پایه‌ی کهنه و تحت تاثیر تضادها که ذاتی اوست پدید میشود. هر کهنه غلبه میکند ولی برخی جهات مثبت کهنه را تا حد حفظ مینماید. مار کس میگوید: هر رشدی را مستقل از محتوی آن میتوان به مثابه آن یک سلسله عوامل مختلف تصور کرد که پیوند آنها بین خود نحوی است نه یکی نفی دیگری است.

### نفی در نفی

نفی در نفی یعنی آن حالتی که خود منتهی شده است و این نفی در نفی ناچار به اثبات منجر میشود. نفی در نفی یعنی بازگشت به مبدأ بازگشت به خاستگاه. ولی در مسیر تکامل این بازگشت به مبدأ نخست به خاستگاه در مرحله عالیتری انجام میگردد. لذا با آنکه حالت نفی شده تکرار میشود. این تکرار تکرار عینی نیست، بلکه تکرار نیست غنی تر، عالی تر.

میودال بر زمین و آب و استثمار شدید توده دهقانان بی زمین و کم زمین است.

### نظامی گری (میلیتاریسم)

نظامی گری معادلی است که ما آنرا برای واژه لاتینی میلیتاریسم برگزیده ایم نظامی گری به سیاست اطلاق میگردد که رژیم سرما-یاداری در جهت تقویت افراطی نیروی نظامی بمنظور تدارک جنگهای تجاوز کارانه، و استیلا گرانه اعمال میکند

### نظری و عملی

معادل تیوری و پراتیک بکار رفته است.

### نفی

تبدیل یک شی یا پدیده به شی یا پدیده‌ی دیگر که جانشین آن میشود. اما نفی دیالکتیکی آنچنان نفی ایست که با آنکه شی یا پدیده معین را با اصطلاح «من حیت هو» (چنانکه بود از میان میبرد، ولی در عین حال میدان را برای رشد و تکامل آتی آن شی یا آن پدیده میگشاید. لذا نفی میان تهی، نفی عیب، نفی مطلق نیست بلکه نفی تکاملی، نفی خلاق است به بیان

صلاح روحی خویش را بدست  
نیآورد. « فلسفه‌ی مارکسیستی  
دعوی ندارد که «علم همه‌ی علوم»  
است و برقرار همه‌ی علوم قرار دارد.  
و کوشاست همه‌ی های تجربیدی خود  
را به این علوم تحمیل کند. بلکه  
آنچنان جهان بینی است که باید  
تائید خود را او تجلی خود را نه در یک  
نوع «علم علوم» بلکه در دانشهای  
واقعی بیابد.

### نگاتیو

منفی .

### نو

یعنی عنصر نو پدید و کیفیت  
نو ظهور در رشته تکامل . و هر  
تازه‌ی که در رشته زمان ظاهر گردد  
نو نیست. توانست که در رشد آنی  
دبدم جای خود را بیشتر میکشاید.

### نو یا ملودی

مایه اصلی موسیقی است که از  
اصوات موزون و منوالی تشکیل  
شده .

### نوبل

جایزه معروفی که بنا بدستور-  
آلفرد نوبل دا نشمند سوئدی و  
مخترع دینامیت ۱۸۹۶ - ۱۸۳۳ هر  
ساله در زمینه علوم، فلسفه، ادبیات  
و بنیان گذاران صلح عمومی به  
دانشمندان برجسته اهدا میشود.

مثلاً در جامعه‌ی کمون اولیه  
مالکیت اجتماعی حکمروا بود. پیدایش  
مالکیت خصوصی آنرا نفی کرد.  
استقرار سوسیالیسم و کمونیسم بار  
دیگر مالکیت خصوصی را نفی میکند  
و مالکیت اجتماعی باز میگردد و  
گویی بار دیگر مالکیت اجتماعی  
تکرار میشود ولی این تکرار است  
در مرحله‌ی عالیتر .

### نقرس

ورم و آماس و درد شدید که در  
پا و بند انگشتان بخصوص شصت و  
پا بروز میکند.

### نقش اجتماعی فلسفه

#### مارکسیستی

فلسفه مارکسیستی پایه تئوریک  
کمونیسم علمی است. احزاب کار  
گری با تکیه افزار نیرومند فلسفه  
«ماتریالیسم، دیالکتیک» مبارزه  
پیچیده پرولتاریا را با سرمایه  
داری رهبری میکنند و پس از  
پیروزی انقلابی پرولتاریا جامعه‌ی  
نوین را میسازند. فلسفه مارکسیستی  
یک انقلاب واقعی در تکامل این  
شکل مهم شعور اجتماعی است  
در پاره‌ی این فلسفه مارکس  
میگوید: «همانطور که فلسفه در  
پرولتاریا ملاح مادی خویش را  
می یابد پرولتاریا نیز در فلسفه



و جزئیات مشخص واقف قایل بودند  
نه برای مفاهیم کل در واقع  
نمایندگان ماتریالیسم در آن ایام  
محسوب می شدند

### نویل

داستان کوتاه .

### نویل

عید میلاد مسیح

### نیهیلیسم

طرفدار آیین انقلابی که هدف  
آن از بین بردن عقاید و شئون  
اجتماعی بوده

### نیهیلیسم

انکار همه چیز (عقیده گروهی از  
انقلابیون روسیه در قرن نوزدهم  
که عقاید اخلاقی و مذهبی و سیاسی  
موجود را پاک نفی و انکار میکردند.

### نیپو نیزم

حمايت خدمتی از خویشاوندان  
و افراد متعلق و نزدیک به خود ،

### نیچه نیزم

نیچه نیزم مقدمه و محمل فلسفی  
فاشیسم ناسیونالیسم میباشد و در واقع  
بین نظر نیچه و عمل هیتلری ها و  
و موسولینی ها و پرائییک امپریالیسم  
و هریت های حا که ارتجاعی هم آهنگی  
منطقی کامل وجود دارد نیچه آرزو  
میکرد که «جا نور موبور» باشیوه  
بر بر منشا نه تمدن « نژاد»

### نوراستمنی

نوعی مریضی روانی که اغلب آن  
مر بوطیه نابسامانی ها و انحرافات  
جنسی می باشد ضعف قوای اعصاب .

### نورماتیف

دستوری چون منطق و اخلاق که  
اساس آنها بر اصول دستوری و  
قواعد قراردادی استوار است .

### نورما نها

اقوام شمالی که از قرن نهم  
تا یازدهم میلادی بکشور های  
مختلفی اروپا از جمله به بخش  
غربی روسیه و کشورهای فرانسه و  
انگلستان و هند تاختند . تیره ای از این  
اقوام در سال ۱۰۶۶ میلادی تحت  
قادت گیوم یا ویلام (معروف به فاتح)  
انگلستان را مسخر ساخته سلسله ای  
شاهان نورمان را تشکیل دادند .

### نورولوژی

بی شناسی .

### نومینالیست ها

نومینالیست ها وجود مستقل و واقعی  
مفاهیم کلی را منکر بودند و میگفتند  
تنها جزئیات است که وجود دارد  
و میگفتند اسماء تنها اصواتی بیش  
نیست مفاهیم کلی پس از شی  
بوجودی و بکمک شی است که وجود  
دارد . نومینالیست ها که برای اشیاء

## نیروانا

بودا مراحل در اخلاق و سلوک وضع کرد که هر فردی با پیروی کامل آنها به سر منزل کمال و مرحله «ننا» یعنی «نیروانا» دست خواهد یافت.

## نیروهای مولده

وسایل کار و موضوع کار در مجموع خویش و مایل تولید نامیده می شود که انسان با نیروی کار خود آنها را بخدمت میگیرد تا خواسته های مورد نیاز خویش را تولید کند. مجموعه وسایل تولید و نیروی کار را که در روند تولید بهم پیوسته است نیروهای مولده مینامیم.

## نیروی کارگر

عبارتست از استعداد های روحی و جسمی کارگر که در عمل دخالت مستقیم دارد لازمه کار تخصص فرا گرفتن کار و آموزش نکات تخصصی است.

## نیروی محرکه انقلاب

نیروی محرکه انقلاب آن طبقات و گروه های اجتماعی هستند که تحول انقلابی را اجرا میکنند. البته ترکیب نیروهای

محرک انقلاب به بنیاد اقتصاد و انقلاب وضع عینی طبقات در جامعه مربوط است ولی عوامل دیگری نیز مانند آگاهی اجتماعی، تشکل توده ها در این امر مؤثر است.

## نیکو آیین

ماده سمی که در برگ تنباکو وجود دارد

## نیمه پرولتاریا

مرکب از پنج دسته:

- ۱- اکثریت عظیم دهقانان نیمه مالک
- ۲- دهقان فقیر
- ۳- همیشه - ورن خرده پا
- ۴- شاگردان دکا کین
- ۵- کاسبان دوره گرد.

## نیودیسیم

نوعی انحراف جنسی منشعب از اکسیمیو نسیم است که در آن شخص منحرف از سر تا پا لخت میشود و در میان سایر کسا نیکه به انحراف او مبتلا هستند وقت میگذرانند در اروپا باشگاه های بسیاری مخصوص لختی ها وجود دارد که در آن صدها زن و مرد به صورت آدم های اولیه زندگی میکنند.

# و

در اندازه گیری فواصل بین سیارات  
استفاده می شود .

## واریته

تنوع ، گوناگونی ، کتاب یا  
نمایشنامه که مرکب از قطعات  
گوناگون باشد .

## واکسین

ادوییدی که برای جلوگیری از  
سرایت امراض ساری بدن تلقیح  
کنند .

## واکسیناسیون

عمل واکسین زدن .

## واکسینو تراپی

تلقیح واکسین .

## واگذاری

انتقال سرزمینی که توسط

## واترپروف

رطوبت ناپذیر ، لباس بارانی .

## واترپولو

گویی بازی در آب ، نوعی از  
ورزش که در حوض آب بازی بزرگ  
بین دو دسته هفت نفری صورت میگیرد  
و هر یک از بازیکنان سعی دارند  
توپ را بدروازه حریف برسانند .

## واحد

مقداری از یک کمیت که برای  
سنجش مقادیر دیگر از آن کمیت  
انتخاب شده باشد .

## واحد نجومی

فاصله بین زمین و خورشید است .  
مقداری عددی آن  $148/8$  میلیون  
کیلومتر است . معمولاً از این واحد

که از گور خارج می شود و خون  
زندگانی را که در خواب اند  
می مکد. نوعی خفاش درشت چشه.

### واندا لیسیم

مربوط به واندا ل ها که قومی  
مخلوط از ژرمن ها و اسلاوهای ساکن  
بین رودخانه های اورو و ویستول  
بودند و در قرن پنجم میلادی فرانسه  
و اسپانیا و قسمتی از افریقا را  
متصرف شدند.

چون کشور گشائی این قوم  
با سبعت، خونریزی، تهب و غارت  
و انهدام آثار تمدن همراه بود در  
زبانهای اروپائی و اندالیسیم به  
سفاکی و بربریت اطلاق میگردد.

### وایپ

اپتیکال دیگری است. وایپ  
یا پاک کردن، انتقالی است که  
در آن یک صحنه متقارن با ظهور  
صحنه دیگری محومی شود.

### وایداسکرین

بمعنای پرده عریض است. این  
طریقه شامل پرده طویلی است که  
دارای انحنای کمی است.

امپریالیست ها از یک دولت به دولت  
دیگر صورت بگیرد و اگذاری ممکن  
است در نتیجه ی جنگ باشد، مانند  
هنگامی که اسپانیا فلیپین را بعد از  
جنگ ۱۸۹۸ به ایالات متحده  
وا گذاشت. یا بر اثر مذاکرات  
تفتین آمیز و اگذاری هند غربی  
دنمارک به ایالات متحده و یا  
واگذاری ونیز به فرانسه به عنوان  
هدیه توسط اتریش در سال ۱۸۶۶.

### والانتی

یکی از امیرنشین های قدیم کنار  
دانیوب که تا سال ۱۹۱۸ با  
مولداوی کشور رومانی را تشکیل  
میدادند.

### والیسیم

این شیوه تلفیقی از مکتب رئالیسم  
و ناتو رئالیسم فرانسه است که  
در ایتالیا بوجود آمد اما در ایتالیا  
دوامی زیادی نکرد لیکن پس از  
چندی دوباره امروز در ایتالیا رایج  
گردیده و هنر داستانسرایی تلفی میشود.

### واپیر

موجود افسانه ای، مرده ای

مقدم و مستمر حزب طبقه کارگر در راه اتحاد نیروهای انقلابی جامعه است. اتحاد با دهقانان استخوان بندی جنبه واحد نیروهای خلق را تشکیل میدهد.

اعمال سیاست صحیح در مورد وحدت کارگری و یکپارچگی حزب طبقه کارگر پایه اصلی اتحاد با توده‌های دهقانی و دیگر نیروهای انقلابی جامعه است.

### وحدت اضداد

جریان تکامل اجتماعی نیز بر اساس وحدت و مبارزه اضداد تحقق می‌پذیرد.

در میان تضاد های تکامل اجتماعی و تضاد هایی که در تولید مادی وجود دارند و قبل از همه تضاد میان نیروهای مولده و مناسبات تولید بویژه نقش بزرگی بازی میکنند. مظهر این تضاد اخیر مبارزه طبقات متخاصم است که با انقلاب اجتماعی می‌انجامد و نظام کهنه اجتماعی جای خود را بد نظام نوین و امیکندارند و بالعموم اجسام و پدیده‌ها مظهر وحدت اضداد میباشد، اینها دارای جهات متضادی

### و پی‌رود

به پیش.

### و تو

در زبان لاتین « منع میکنم و منع کردن » حق و تو با تساوی جلوگیری.

### و حدت

پایه اساسی وحدت کارگری، یگانگی اندیشه و عمل و یکپارچگی در درون حزب پیشاهنگم طبقه کارگر است و بدون تحقق این، انجام آن وظیفه میسر نیست.

یگانگی، همبستگی و هم‌رزمی کارگران، و صرف نظر از ملیت و نژاد و معتقدات سیاسی و دینی، در مبارزه علیه استثمار سرمایه داری و استثمار طبقات حاکمه بر اساس اشتراک منافع طبقاتی که پایه عینی وحدت و یکپارچگی کارگران است و بالقوه امکان غلبه بر عقب ماندگی‌های فکری و پراگندگی‌های عقیده‌ای را بوجود می‌آورد، در اصطلاح سیاسی وحدت کارگری خوانده می‌شود.

توده‌های دهقانی متحدین طبیعی طبقه کارگرند و لذا اتحاد برادرانه و پیوند نزدیک با آنان وظیفه

## وراثت یا ژنتیک

از تشابهات و تفاوت‌های موجود بین موجودات زنده و از طرز پیدایش نژادهای مختلف و قوانین توارث بحث می‌کند.

### و دست

مقیاس طول روسی برای راه‌های فریب هزار متر.

### ورستاد

آلتی است که کارگران مطبوعه بدست می‌گیرند و در آن حروف می‌چینند به روسی ورستا نکا می‌گویند. در دری ورسات تلفظ می‌کنند.

### وزن اتمی

وزن متوسط اتم‌های نمونه معینی از یک عنصر است که بر حسب واحد اتمی جرم بیان می‌شود.

### وسایل کار

وسایل کار و موضوع کار در مجموع خویش و وسایل تولید نامیده می‌شود که انسان با نیروی کار خود آنرا به خدمت می‌گیرد تا خواسته‌های مورد نیاز خویش را تولید کند. مجموعه وسایل تولید و نیروی کار را که در روند تولید بهم پیوسته است، نیروهای مولده می‌نامند.

هستند این تضاد هائنه تنها وجود دارند بلکه میان خود پیوسته در مبارزه اند مبارزه اخداد، مضمون درونی واقعیت و سرچشمه تکامل آنست.

## وحدت تیوری و عمل

وحدت تیوری و عمل یعنی اینکه یک تیوری اگر با عمل انقلابی تلفیق و توأم نگردد، فاقد مضمون خواهد بود و همچنان پراتیک اگر با مشعل رهنمائی تیوری انقلابی روشن نگردد کور و بی ثمر خواهند بود و مسلماً انسان را به گمراهی میکشاند بنا بر این اعتنائی به تیوری و شیوه «پراتیسم» جداً زیان بخش است.

تیوری و پراتیک دو جهت فعالیت انسانی است و هر یک بدون دیگر لنگ است. و ثبته و سند اجرای موفقیت آمیز وظایفیکه در برابر یک انقلابی، یک حزب انقلابی قرار دارد وحدت زنده بین تیوری و پراتیک بین اندیشه و عمل است احزاب انقلابی پایه فعالیت خود را وحدت بین تیوری و پراتیک قرار میدهند.

ضرورت دارد بقول لنین مجموعه ی این تغییرات عینی وضع انقلابی نامیده میشود .

### ولت

مقیاس برای اندازه گرفتن مقدار برقی که تولید می شود با سنجش نیرو و اختلاف قوه آن واحد مقیاس فشار الکتریسته .

### ولتاژ

مقدار نیروی محرکه برقی یک مولد برق، بر حسب ولت است .

### ولت سنج

اسبابی است برای اندازه گیری اختلاف پتانسیل بین دو نقطه از یک مدار برقی. ساختمان آن نظیر ساختمان آمپرسنج است .

### ولت متر

دستگاهی است که برای اندازه گیری مقدار برق بکار میرود .

### ولونتاژ یسم

نظریه ایده آلیستی است که برای اراده انسان ها نقش قاطع در تکامل جهان قایل است و قانون عینی و جبر و ضرورت را در طبیعت و در جامعه نفی میکند .

### وصلت گر و هوی

در کمون اولیه تمام زنان یک جامعه اشتراکی همسران واقعی یا بالقوه مردان جامعه اشتراکی دیگری از همان قبیله میباشد. با آنکه وصلت گروهی تشکیل اتفاقی زوج های کم و بیش ثابت را نفی نمیکرد با اینهمه، هیچکس نسبت به همسر خود دارای حقوق انحصاری نبود .

### وضع انقلابی

عبارتست از حل تضاد های اجتماعی به نحویکه به تغییر عینی زیر بنا و روبنا یعنی تغییر صورت بدی اجتماعی منجر گردد . تضاد میان رشد نیروهای مولده و مناسبات تولیدی مبنای اقتصادی یعنی شرایط مادی انقلاب را فراهم میآورد . و در مرحله معینی ضرورت انقلاب اجتماعی را مطرح میسازد .

فراهم آمدن شرایط مادی انقلاب برای انقلاب کافی نیست . برای انقلاب اجتماعی علاوه بر شرایط مادی، تغییرات عینی معین دیگری که شرایط عینی اصطلاح میشود

منطقه غربی فرانسه که در دوران انقلاب بورژوازی سالهای ۱۷۸۹-۱۷۱۴ فرانسه قیام ضدانقلابی دهقانان فرانسه تحت رهبری اشراف و روحانیون در آنجا صورت گرفت.

### ویتا لیم

مکتبی است ایدئالیستی و ارتجاعی در زیست شناسی که برای زندگی منشاء غیر مادی و یا روحی قایل است.

### ویتا مین ها

دسته ای از ترکیبات آلی هستند که در غذاهای مختلف موجوداند. فقدان و یا کمبود آنها منجر به بروز امراض مختلفی میشود.

### ویتترین

نفسه شیشه ای.

### ویرگول

علامت فاصله باین شکل ( ، ) که بین جمله ها و کلمات گذاشته می شود.

### ویروس

گروهی از جانداران ریز که در گیاهان یا جانوران پیدا میشوند و در آنها مریضی های مختلفی بوجود می آورند. بوسیله میکروسکو پهای الکترونی دیده میشوند از نظر گیاهی و جانوری مطالعه آنها دارای اهمیت بسیار زیاد است.

### ویزا

امضاء یا پاسپورت.

### ویستار ما

طریقه دیگری است شبیه به سینما سکوپ.

### ویستا ویز یون

فیلمی که سطح پرده آن بین سینما سکوپ و سینمای معمولی بوده و فیلم های رنگی باشد.

### ویشتو ویسیم

جماعتی در هند که پرستنده، «ویشتو» یکی از سه خدای عمده هند هستند.

### ویکیسم

عنوان شایع حزب آزاد بخواه.



باره « دمو کراسی » و « اتحاد خلق ها » استوار میگرددند . ویلسن از همان نخستین روز های بنیاد حکومت شوروی یکی از عاملین و سازمانگران مداخله مسلحانه علیه جمهوری نو بنیاد روسیه شوروی بود . او برای جلوگیری از تأثیر عمیق سیاست صلحدوستانه شوروی در توده های مردم کشور های سراسر جهان ، به عوامفریبی دست زد و یک برنامه صلح ۱۴ ماده ای پیشنهاد کرد تا بدینوسیله سیاست تجاوز کارانه امریکا را در برده نگاهدارد ، ولی سیاست ارتجاعی ضد کارگری ویلسن در داخل امریکا و سیاست تجاوز کارانه او در خارج از امریکا جنبه سالوسانه این مبارزه دروغین را صلح راه بزودی فاش ساخت .

### ویلکوس

مباشراً با نایب املاک در رم باستان ، که خود بنده یا آزاد شده بود و سایر کارگران برده تحت نظارت وی قرار میگرفتند .

انگلیس است که تا اواسط قرن ۱۹ بدین نام خوانده می شد .

### ویلا

خانه بیلاتی مجلل ، کاخ بیلاتی .

### ویلسونیسم

مأخوذ از نام ویلیام ویلسن رئیس جمهوری امریکا در سالهای ۱۹۱۳ - ۱۹۲۱ ویلسن در نخستین سال رئیس جمهور خود قوانین صادر کرد ( از جمله قانون مربوط به مالیات تصاعدی قانون ضد تراست و غیره ) و آنهارا عومفریبانه خواند . « عصر آزادی نوین » نامید . لنین در باره او نوشت ویلسن امت مورد پرستش عناصر خرده بورژوا و پانسیفیست ها است که می پندارند او به « صلح اجتماعی » تحقق خواهد بخشید یعنی استثمارگران و استثمار شونده گان را برای همیشه آشتی خواهد داد و به رفاه های اجتماعی دست خواهد زد . ویلسن و همکارانش سیاست خارجی غارتگرانه امپریالیسم امریکا را با شعار های سالوسانه و الفاظی در

## ویلینگ

این لغت خیلی به قدرت استعمال می شود. گاهن به معنی یک تک نوازی خوب و عالی و مهیج و بعضی اوقات به معنی هنرنمایی کلی یا گروه بکار می رود.

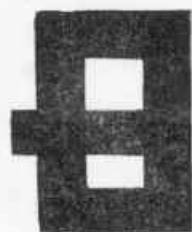
## ویژت

نوعی بازی روسی شبیه بویج است.

## ویوریستم

چشم چرانی نسوعی انحراف جنسی است که مریض از تماشای بدن برهنه دیگران لذت می برد و نهایت لذت او نگاه و دست که به بدن برهنه جنسی مخالف میکند.

ACKU



## هار اگیری

اصطلاحی جاپانی و به معنای خودکشی و افتخار است. چنانچه بعد از آنکه جاپان در اثر بمب اتومی در ناگازاکی و هیروشیما توسط امپریالسیم امریکا سقوط نمود اکثر از افسران و سربازان دست به هار اگیری زدند.

## هاشور

حاشیه زدن ، تصویر قلمی ، صیقل زدن ، شیوه در نقاشی برای نمایاندن سایه و روشن تصاویر .

## هال

تالار بزرگ ، راهرو که بشکل اتاق در داخل عمارت ساخته

می شود .

## هالتر

میله سنگینی که ورزشکاران روی دست بلند میکنند .

## هایدلبرگ

بقایای قدیمی ترین انسان در مرکز ویتنام ، در جنوب افریقا و نزدیک هاید البرگ در آلمان و بطور عمده فکها و دندانهای از انسان فسیل کشف گردید که به انسان چین (سین آنتروپ) نزدیک بود و بنام انسان هایدلبرگ یاد می شود .

## هتر و نومی

واژه یونانی مشتق از دو جزء (غیر و قانون) اصطلاح فلسفی

هدف مندی است. اگر در طبیعت و تاریخ علیت و قانونیتی وجود نداشت هدف گذاری نامعقول بود. ولی این فعالیت هدف مندی که بسوی اجرا عمل خاصی سیر میکنند.

### هدف و نسیم

یا لذت پرستی یعنی پرورش تن و لذات جهانی، مستی و بی-خبری، نظر کردن در روی زیبا، برخورد داری از خویشی های زندگی را به مردم بند و اندرز دادن. چنانکه خیام و حافظ ما نیز از این زمره اند.

### هدف های استراتژیک و تاکتیکی

هدف استراتژیک یعنی انجام وظایف یک مرحله انقلاب در کشور در مرحله کنونی انجام وظایف انقلاب ملی و دموکراتیک هدف استراتژیک است، هدف تاکتیکی، که از هدف استراتژی ناشی می شود، با آن پیوند ناگسستنی دارد، خادم آنست، یعنی انجام آن وظایفی که لازمه تحقق آن نیل فوری به هدف استراتژیک نیست، بلکه زمینه نیل به هدف استراتژیک را، از راه افشاگری، روشنگری، بسیج توده ها سوق آنها به مبارزه و وادار کردن

ایدآلیستی در مبحث اتیک (اخلاقیات) به مفهوم تابع بودن اراده به عوامل خارجی مستقل از ذات انسان نظیر: قوانین دولت، اصول این و غیره. منظور مارکس در اینجا تابع بودن اراده ملت بقوه مجریه و به اتوریته در مقابل خود مختاری آن است که بصورت قوه مقننه متجلی میگردد.

### هجدهم برومر

روز کودتای ناپلیون بناپارت (۹ نوامبر ۱۷۹۹) است. این کودتا ضد انقلاب بورژوازی را در فرانسه به فرجام آن رساند و دیکتاتوری ناپلیون اول را مستقر ساخت. لوئی بناپارت برادر زاده ناپلیون بناپارت در روز ۲ دسامبر سال ۱۸۵۱ کودتا کرد. مارکس «هجدهم برومر» را بجای کلمه کودتا بکار برده است.

### هدف علم

عبارتست از کشف قوانین طبیعت و جامعه و تنظیم تئوریهای مختلف علمی که بتواند پدیده های مختلف طبیعی و اجتماعی را توضیح دهد.

### هدف مندی

وجود قانون علیت در طبیعت و تاریخ موجب ایجاد امکان برای

**هکتار**

ده هزار متر مربع

**هلو تها**

جمعیت برده در حکومت الیگارشی  
اسپارت که به تمام معنی این  
جمعیت برده اسپارتيان بودند .

**هلیو تراپی**

تداوی بوسیله آفتاب .

**هلیوم**

نوعی از گاز که در جو خورشید  
بوجود آن پی برده اند

**هم پیوندی اقتصادی****(انتگراسیون)**

هم پیوندی اقتصادی در میان  
کشورهای مناطق معین در جهان  
سوم « میتواند به تسریع رشد و  
تامین استقلال اقتصادی این کشور-  
ها و مبارزه آنان علیه نفوذ اقتصادی  
انحصارهای امپریالیستی کمک کند .  
اتحاد اقتصادی میان کشورها .

هم پیوندی اقتصادی در جهان  
سرمایه داری بصورت اتحاد گروه  
بندی های سرمایه داری انحصاری  
دولتی در مقیاس کشورهای منقطه  
معین، منظور تامین رشد اقتصادی .  
تحکیم مواضع خود در رقابت با سایر

ضد انقلاب به عقب نشینی فراهم میکند .

**هر کول**

مردی قوی، پهلوان، رب النوع  
قدرت در افسانه های یونان .

**هژمونی**

سرکردگی

**هژمونی پرولتاریا**

یعنی رهبری پرولتاریا بر سایر  
زحمت کشان در جنبش های دمو-  
کراتیک و انقلابی، در مبارزه با فطرت  
دیکتاتوری پرولتاریا و بازسازی  
جامعه بر مبنای سوسیالیسم .

**هستی اجتماعی**

هستی اجتماعی شیوه تولید نعمات  
مادی و آن مناسباتی است که افراد  
در پروسه این تولید مستقل از اراده  
و خواست خود و ارد آن میشوند و  
کلیدی جهات و شئون دیگر زندگی  
اجتماعی را همین شیوه ی تولید و  
مناسبات تولیدی معین میکند .

**هفستوس**

خدائی است به عقیده یونانی های  
باستان در کارگاه خویش با کوره  
دم و سندان و چکش های خویش  
کار میکند و در مقام نماینده اصلی  
حرفه آهنگران با به عرصه می نهد .

مذاکرات ، مراعات اصول حق حاکمیت ، برابری حقوق ، تعامیت ارضی بر کشور اعم از خرد و کلان عدم مداخله در امور داخلی سایر کشورها ، احترام به حق کلیه ی خلقها به انتخاب آزادانه ی نظام اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی خود ، بسط دامنه همکاری های اقتصادی و فرهنگی بر پایه ی برابری کامل و رعایت مصالح متقابل میباشد .

### هموسکسوالیسم

عشق به هم جنس ، نوعی بیماری روانی است که افراد هم جنس از هم کام گیری میکنند .

### هموفیلی

بیماری ارثی که اعتقاد خون بیمار با تائی و در ظرف چندین ساعت صورت میگیرد و هرگاه زخم و جراحی در این بیماران پیدا شود ممکن است در اثر خونریزی بسیار تلف بشوند .

### هموگلوبین

ماده رنگی گلوبولهای خون را گویند .

قدرت های اقتصادی جهان سرمایه داری ، مقابله با کشورهای سوسیالیستی ، توسعه نفوذ اقتصادی در کشورهای در حال رشد انجام میگیرد . این اتحاد ، تضادها و رقابت های خاص جهان سرمایه داری را از میان کشورهای عضو از میان برنمیدارد .

هم پیوندی اقتصادی در میان کشورهای سوسیالیستی نیز انجام میگیرد . این هم پیوندی بر تساوی حقوق و کمک متقابل مبتنی است و بر پایه تقسیم کار بین المللی ، ویژه کاری و هم یاری در تولید و همکاری در سایر رشته های فعالیت اقتصادی و اجتماعی برقرار میگردد .

### همزیستی مسالمت آمیز

اصل لنینی حاکم بر سیاست خارجی دولت سوسیالیستی و مناسباتش با دولت های پیرو نظام اجتماعی متفاوت ، که محتوی اساسی آن عبارتست از وارد ساختن دولت های سرمایه داری به قبول مسأله صلح آمیز با سوسیالیسم در مقیاس بین المللی ، احتراز از جنگ بمثابه وسیله حل مسأله مورد اختلاف ، حل و فصل مسأله بین المللی از مجاری سیاسی و از طریق

این جنبش در کشور فرانسه شکل گرفت و سپس در کشورهای دیگر اروپائی مخصوصاً انگلستان نیز هواداران بسیاری یافت.

پیر وان این مکتب در صد بودند که هنر را از بند همه چیز جز آفرینش زیبایی رها سازند، بهمین جهت بزعم عده ای از هنرمندان ایدآلیست هنر جز آفرینش زیبایی نمی بایست باشد و هیچ رنگ و شکل دیگری نباید پذیرفت، این مکتب مدتی رواج یافت

ولی سرانجام نتوانست پسندیده همگان باشد و هنرمندان بزرگی چون الکساندر دو مایو دیگران به مخالفت با آن برخاستند.

این مکتب زائیده انقلاب صنعتی در اروپا و دگرگون گشتن اجتماع ها و نیز گرفتن سرمایه داری و از بابان کارخانجات است، زیرا با این شکل هنر مند خود را در توده خویش تنها می یابد و از خلق دور می ماند.

### هنر همد

هنرمند که ایجاد کننده ی اثر هنری است طبیعت و زندگی را از دیدگاه خود بیان میدارد و آنرا

### همولیز

چگونگی جدا شدن هموگلوبین را از گلبولهای قرمز خون گویند.

### هند و نایم

مذهب باستانی هند یهای که متارون با پیدایش کیش زردشتی در بلخ افغانستان در شبیه قاره هند پدید آمد.

### هنر

هنر انواع مختلف فعالیت خلاقه انسانی مانند موسیقی، تئاتر، سینما، معماری، حجاری، نقاشی ادبیات و غیره را در بر میگیرد و آنچه آن شکلی از شعور اجتماعی است که واقعیت را بشکل چهره های مشخص هندی (نه بشکل مفاهیم تجربی علمی) منعکس میکند و نه تنها وسیله ی درک و واقعیت از طریق چهره است بلکه افزار تاثیر معنوی است.

### هنر برای هنر

این نهضت را نیز نمیتوان زائیده یک دوره مخصوص و یک عصر روشن دانست. ولی با وجود این، قرن ۱۸ و ابتدای قرن ۱۹ را باید دوران رواج، پیشرفت این نهضت هنری و ادبی دانست.

**هورا**

هلهله و شادی .

**هورن**

اصولاً به سازی برنجی اطلاق میگردد ، ولی در بیشتر موارد به تمام آلات موسیقی گفته می شود .

**هورو نیسم**

چین خوردگی قشر زمین در دوران دیرینه را نامند .

**هولو سن**

نام دومین دوره دوران چهارم زمین شناسی است که طبقات آن بر روی طبقات دوره پلیستوسن قرار دارد . عصر کنونی دنباله این دوره به حساب می آید . طبقات این دوره اکثراً به صورت آبرفت های جدید در کف رودخانه بر جای گذاشته شده است ، طول مدت آنرا در حدود ۶ تا ۱۰ هزارسال تخمین زده اند .

**هوما نیسم**

اخلاق کمونیستی انسان گرایی ( هوما نیسم ) پرولتاری را که نیل سعادت و ترقی آدمی را هدف قرار

به دانشگاه جامعه میفرستد . ولی به علت تأثیر اجتماعی - تربیتی اثر خود ، در قبال جامعه مسئول است هنر بخاطر هنر ، هنر مجرد از نیاز مندی های اجتماع ، ماورأ طبقات ماوراء مسایل ، تنازعات اجتماعی و جودند ارد و از این جهت عرصه ی مساعدی برای نفوذ ایدئولوژی طبقات است .

**هوپ لیت**

در اردوی یونان قدیم عساکر پیاده ای که سلاح سنگین داشتند بنام هوپ لیت یاد میکردند .

**هوده موزیک**

مبخی است که ماهیت سعادت انسانی را بشا به یک مقوله فلسفی مورد مطالعه قرار میدهد ، شرایط و مراحل نیل بدان را روشن میسازد و بدین ترتیب افق تکامل اجتماعی و طرح هدف های انسانی را از حدود ایده آلهای سیاسی موجود آنسو تر میبرد و آنرا بحد وسیع فلسفی آن میرساند .



پنج ماگک (پنج برابر سرعت سیر صوت)  
به کار می رود

### هیپنوتیزور

عامل در هیپنوتیزم، خواب کننده  
کمی که دیگری را بخواب مقناطیسی  
ببرد.

### هیپنوتیزم

خواب مصنوعی و غیر طبیعی

### هیپنوشور

عبارت از ایست که شخص  
ممتحن یک شخص امتحان شدنی را  
با وسایل مختلفه خسته کند و او  
را بخواباند.

### هیپوفیز

غده کوچک و منفردی است  
که در زیر مغز سر قرار دارد.

### هیدروالکترونیک

تولید برق بوسیله آب

### هیدروتراپی

معالجه و درمان بوسیله آب  
معدنی یا بخار آب.

### هیدرولیک

علم بررسی مختصات آب از حیث  
جریان و استفاده از آن در طریق  
زه کشی و سدبندی.

میدهد و تلاش انسان را تکیه گاه  
اماسی برای نیل یا این هدف می شمارد  
جانشین تلقینات مذاهب و عرفان  
می سازد که تکیه گاه بشری را به  
نیروهای مافوق طبیعت منتقل میکند  
و سعادت « اخروی » را بوی وعده  
میدهد.

در سومیالیزم بار دیگر نقش  
موازن اخلاقی و اهمیت تربیت  
انسان تو - جمع گر او انسان گرا  
اهمیتی شگرفی کسب میکند، اخلاق  
انسان بناکننده ی جامعه کمونیستی  
در کیفیت این سازندگی و توفیق آن  
ناثیر جدی داد.

### هومادپیل

هیچ کاره. لولو سرخرمن،  
شخصی که نامش بجای شخصی  
دیگر برای انجام کارها یا معاملات  
استفاده می شود.

### هیپ

این کلمه معادل عبارت « با این »  
است. ولی در جمله « من هیپ هستم »  
منظور این است که « موسیقی را  
درک میکنم. حواسم با این است »  
فرم قدیم این لغت هیپ بوده است.

### هیپر سوئیچک

لغتی برای سرعتهای بالاتراز

**هیراتیك**

مربوط به کشیش ها یا کهنه ،  
مربوط به چیز های مقدس .

**هیرارشی**

جامعه فیودالی دارای ساخت  
طبقاتی بگرنجی بود و در آن  
طبقات و اقشار مختلف و در درون  
طبقات و قشر ها و گروه ها سلسله  
مراتب «هیرارشی» مفصلی وجود داشت  
که در جوامع فیودالی اروپائی  
سخت منظم بود مثلاً در میان اشراف  
روحا نیون و اصناف ، یک نوع سلسله  
مراتب خاصی یعنی هیرارشی حکم فرما  
بود .

**هیروئین**

ماده ایست مخدر بصورت گرد  
سفید رنگ ، که بوسیله بوئیدن و  
کشش از راه بینی حالتی مستی ایجاد  
میکنند .

**هیروگلیف**

خط مقدس ، یکی از خط های قدیم

نوع خط بوده که بجای نوشتن اسم  
اشیاء بصورت آنها را میکشیده اند ،  
این خط در بین پیشوایان کهنه  
مصری برای نوشتن مطالب مذهبی  
متداول بود .

**هیستری**

بیماری روحی ، بیماری خیالی  
وعصبی ، مرض عصبی که مبتلا به آن  
دچار اختلال حواس و وهم و ضعف  
میشود .

**هیستوئوزی**

نسیج شناسی ، بافت شناسی .

**هیومنیتار یا نیم**

نوع پرمستی ، انسان دوستی  
اعتقاد به اینکه طبیعت انسان  
خود بخود قابل نیل بحد کمال  
است .

**هیومنیزم**

نام نوعی از فرهنگ است که  
ناشی از تعلیمات کلاسیک و قدیم  
باشد .

# کی

## یاخته

واحد تشکیل دهنده اندامهای جانوران و گیاهان میباشد.

در مورد خانواده و جامعه شناسی یاخته ذیلات توضیحات داده شده است:

ادامه نوع بشر یعنی تجدید تولید انسان (یا تولیدمثل انسانها) و قرینیت نسل های تازه شرط ضروری حیات انسانیت است، در جامعه یاخته

یا (سلولی) لازم است که نقش تجدید تولید و تربیت انسانها را بعهده گیرد این وظایف را خانواده انجام میدهد لذا خانواده آنچنان یاخته اجتماعی است که در آن مناسبات فیز بولوژیک اقتصادی روانی، اخلاقی و استه تیک بهم پیوسته است و زناشوئی که بیونده پایدار زن و مرد است و اشکال مختلفه ای در تاریخ بیخورد گرفته آنرا بوجود می آورد.

## یاخته عصبی

یاخته متعلق به بافت عصبی که  
چریا نه‌ای عصبی را هدایت میکنند و به  
کمک آن عمل دستگاه عصبی صورت  
می‌گیرد .

## یارد

مقیاس طول برای پا رچه در  
انگلستان و امریکای شمالی معادل  
۱۳۶ اینچ یا ۹۲ سانتی‌متر یا ۱۴ گره .

## یار نو توس

یعنی دوباره متولد شده

## یا فو نکسیون

شعور مجموعه‌ی عملکرد نفسانی  
انسانی است اعم از محسوسات و  
معقولات ، بنام یا فو نکسیون یاد  
میکنند .

## یا لتا

کنفرانس که استالین صدر اعظم  
شوروی، فرانکلین روزولت رئیس  
جمهور امریکا و نیستون چرچیل  
صدر اعظم انگلستان در یالتا واقع  
در شبه جزیره‌ی کریمه ( جنوب  
روسیه ) از ۴ تا ۱۱ فوریه‌ی ۱۹۴۵

تشکیل دادند ، در این کنفرانس  
تصمیم‌های نهائی راجع به شکست  
دادن و تصرف آلمان گرفته شد و  
تصمیم گرفته شد که تسلیم آلمان با بد  
بی قید و شرط باشد ، از فرانسه نیز  
دعوت شد که به عنوان عضو چهارم  
کمیسیون نظارت منظمه ای را  
اشغال کند .

## یو تو پیا

که در زبان یونانی به معنی  
( هیچ جا ) است ، پس از انتشار کتاب  
تاس مور به جوامع بی عیب و نقص  
مخلوق و هم‌و اندیشه فیلسوفان  
اجتماعی خیال پرست اطلاق گشت  
چنانچه سو میالیست‌های تخیلی نیز  
از این نوع جوامع تخیلی پیروی  
مینمودند .

## یو او پیا نیسم

یو تو پیا که اصطلاح بسیار شایع  
در علوم سیاسی میباشد عنوان و نام  
یک جامعه ایدال و کمال مطلوب  
یا دولتی است کسامل و بی عیب  
بنیان گذار آن سر توماس موزیک

## یون

اتم یا گروهی از اتم‌های بار دار. یون مثبت، اتمی است که یک یا چند الکترون از دست داده است. یون منفی، اتمی است که نسبت به اتم خنثی یک یا چند الکترون اضافی دارد.

## یونسکو

مؤسسه ای فرهنگی وابسته به سازمان ملل متحد.

## یونکرها

طبقه ملاکین بزرگ و اعیان و اشراف پروس بودند. یوروکراسی مرتجعی که دولت پادشاهی پروس را اداره میکرد دوکا در افسری اردوی پروس که با روحیه ناسیونالیسم و میلیتاریسم اشباع شده بود از میان یونکرها برون میامد.

## یونیسف

مؤسسه ای صحتی و حمایتگر مادران و کودکان وابسته به سازمان ملل متحد.

## یونیون چک

پرچم رسمی دولت هند در زمان تسلط بریتانیا بود. این پرچم برنگ

بوده و نظریه ارتجاعی میباشد.

## یوتیلیتاریا سیسم - او نیلیته

نام یک فلسفه سیاسی است که در قرن ۱۹ بوسیله گروهی از لیبرال‌های انگلیس پرورده شده و آنرا میتوان فلسفه انتفاعی یا سود جوئی یا مفیدیت نامید.

## یوتیلیتاریا نیسم

از نظر سیاسی آن دسته از سیاستهای حکومت که بالاترین حد رضایت را برای بهترین حد ممکن تابعین فراهم کند بهترین سیاستها شمرده می‌شود.

## یوژنی را بوچی

یعنی کارگر جنوب - روزنامه سوسیال دموکرات که از ژانویه سال ۱۹۰۰ تا آوریل سال ۱۹۰۳ توسط گروهی بهمین نام، مخفیانه چاپ و نشر می‌شد. این روزنامه علیه اکونومیسم و تروریسم مبارزه میکرد و خواستار گسترش جنبش انقلابی گسترده بود، ولی بعداً در مسایل وحدت با روزنامه ایسکرا نقشه دیگری عرضه نمود.

تشکیل میدادند یعنی طبقه ای که حد فاصل میان پایسترین نجباء و سرفیها بود .

### یهودا

یکی از اصحاب و یاران عیسی مسیح بود که به او خیانت کرد و یوسیف (ع) بوسیدن عیسی (ع) او را به مأموران دولت روم شناساند ، بر اثر همین خیانت عیسی (ع) دستگیر و مخلوب گردید . در ادبیات جهان « یهودا » یکی از بزرگترین مظاهر خیانت به مراسمها و نیات بزرگ است . نام پسر بعثوب (ع) و بوادر بزرگتر یوسف (ع) نیز یهودا بود . « ختم »

سرخ بود و در گوشه بالائی آن هم نقش کوچک پرچم بریتانیا قرار داشت . پرچم تمام کشورهای عضو امپراطوری بریتانیا تقریباً به همین شکل است و در گوشه آنها نقش پرچم اصلی بریتانیا وجود دارد و پرچم هند هم در آن زمان با اینصورت بود در حالیکه پرچم ملی سه رنگ داشت و همان پرچی بود که امروز نیز پرچم رسمی هند شده است .

### یه او من ها

خورده دهقانان آزاد انگلستان که قشر ثحنانی دهقانان آزاد را

# در ترتیب فرهنگ اصطلاحات نوین

از کتب ذیل استفاده گردیده است

- ۱- فرهنگ کاوه - هاشم رضی .
- ۲- فرهنگ سیاسی - داریوش آشوری .
- ۳- واژه های سیاسی و اجتماعی - امیرنیک آیین .
- ۴- فرهنگ دانش و هنر - پرویز اسدزاده ، سعید محمودی ، عطاء الله بهمنش ، داریوش محمدخانی ، مسعود واثقی ، ابوالقاسم شیخ الاسلامی و فریدون معلمی .
- ۵- برهان قاطع - محمدعباسی .
- ۶- فرهنگ عمید - حسن عمید
- ۷- پسیکولوژی «علم الروح» تقی ارانی .
- ۸- بنیاد آموزش انقلابی - احسان طبری .
- ۹- فرهنگ فارسی - دکتر محمد معین .
- ۱۰- فرهنگ زبان تاجیکی - از طرف انستیتوت زبان و ادبیات تاجیکستان .
- ۱۱- آثار منتخبه لینن - اداره نشریات بزبانهای خارجی مسکو سال ۱۹۵۷
- ۱۲- مقدمه بروملوئی بناپارت - کارل مارکس .
- ۱۳- لینن شرح حال مختصر او - بنگاه نشریات پروگرس مسکو .
- ۱۴- یادداشتها و نوشته های فلسفی و اجتماعی - احسان طبری .
- ۱۵- درباره الفبای مبارزه - احسان طبری .

- ۱۶- لینن و نظریات او در باره کار در پرتوسوسیدالیزم - مؤسسه نشراتی  
آژانس مطبوعاتی نووستی سال ۱۹۸۰
- ۱۷- انقلابیگری خرده بورژوازی- بوریس لیپسون.
- ۱۸- راههای پیشرفت اقتصادی - نورمن بوکانال و هوارد بس ایس  
مترجم: حسین فرهودی .
- ۱۹- قاموس اقتصاد - محمدعارف غوثی.
- ۲۰- تحیات اللغات - محمدغیاث الدین.
- ۲۱- جغرافیای اقتصادی کشورهای رو به رشد- اسپیدچنکو، ترجمه جلال  
علوی نیا، امیر حسین رضوانی .
- ۲۲- نقش سرمایه گذاری در توسعه اقتصادی - دکتر اسد الله نصر  
اصفهانى.
- ۲۳- نظریه عمومی اشتغال، بهره و پول- جان مینارد کینز، مترجم دکتر منو -  
چهر فرهنک .
- ۲۴- تمدن های پیش از تاریخ - حمن خوب نظر .
- ۲۵- اصول علم اقتصاد- عبدالحسین نوشین .
- ۲۶- تاریخ عقاید اقتصادی- لوئی بدن، مترجم دکتر هوشنگ نهاوندی .
- ۲۷- اقتصاد بشری- دکتر رنه ساند- مترجم مرتضی راوندی .
- ۲۸- روانشناسی در شوروی- لک، پلاتونف ترجمه، رضا همراه .
- ۲۹- روانشناسی نوجوانی- گلن ما یرز بلن، استیوارت، جونز ترجمه رضا-  
شا پوریان .
- ۳۰- فروید و فرویدیزم- فلیمین شاله ترجمه و کبلی .
- ۳۱- تاریخ و پیل دوران (مشرق زمین: گاهواره تمدن)، احمد آرام .
- ۳۲- تاریخ آبرماله و ژول ایزاک- ترجمه عبدالحسین هژیر .
- ۳۳- نگاهی بتاریخ جهان- جواهر لعل نهرو ترجمه محمود تفضلی .



- ۳۴ - زندگی من - جواهر لعل نهرو ترجمه محمود تفضلی .
- ۳۵ - تاریخ علم - جورج سارتون، ترجمه احمد آرام .
- ۳۶ - تاریخ مردم شناسی - ه. ر. هیس، ترجمه ابوالقاسم طاهری .
- ۳۷ - کلیات تاریخ ه. ج. ولز - ترجمه مسعود رجب‌نیا
- ۳۸ - عصر انقلاب دموکراتیک - پروفیسور رابرت روزول پالمر، ترجمه دکتر حسین فرهودی .
- ۳۹ - تاریخ دنیای قدیم - ف کورنکین ترجمه م. بیدسرخی .
- ۴۰ - دین قدیم ایرانی - هاشم‌رضی .
- ۴۱ - تاریخ جهان باستان - گروهی از دانشمندان و مورخان اتحاد جماهیر شوروی زیر نظر و. دیاکوف و. و. س. کووالف ترجمه مهندس صادق انصاری، همدانی، محمدباقر موسی .
- ۴۲ - تاریخ ادیان - هاشم‌رضی .
- ۴۳ - تاریخ پویا - بهروز آنام .
- ۴۴ - سرزمین زردشت - علی دهقان .
- ۴۵ - تاریخ ماده - ا. م. دیاکوف ترجمه کریم کشاورز .
- ۴۶ - علم در تاریخ - جان برنال ترجمه اسد پور پیرانفر - کامران فانی .
- ۴۷ - تاریخ صنایع و اختراعات. بی پروسو. ترجمه حسن صفاری .
- ۴۸ - تاریخ اندیشه اجتماعی - ا. ج. ای. بارنزواج. بکر ترجمه جواد یوسفیان علی اصغر مجیدی .
- ۴۹ - مقدمه ابن خلدون - عبدالرحمن ابن خلدون ترجمه مجدیروین گناهدی .
- ۵۰ - فلسفه ایران باستان - دنیشاہ ایرانی .
- ۵۱ - مبانی علم سیاست - دکتر حشمت‌الله عالمی .
- ۵۲ - الفبای فلسفه جدید - دکتر ذبیح‌الله جوادى .
- ۵۳ - فلسفه علوم - دکتر علی اکبر ترائی .
- ۵۴ - لذات فلسفه - ویل دورانت ترجمه عباس زریاب‌خوی .



- ۷۴- مردم شناسی ایران- هنری فیلد، ترجمه داکتر عبدالقادر فریاد.
- ۷۵- مزد سبناو ادب پارسی - داکتر محمد معین.
- ۷۶- انسان دنیای خود را گسترش میدهد - ایلین سگال، ترجمه محمد تقی بهرامی حران
- ۷۷- رسالت ادبیات - کنستانتین فدین - ترجمه اسد پیرا نقر.
- ۷۸- سیری در زبان شناسی - جان . تی واترمن، ترجمه فریدون بدره ای.
- ۷۹- گمترده و محدودی جامعه شناسی هنر و ادبیات - فیروز شیروانلو.
- ۸۰- مسایل زبان شناسی نوین - محمد رضا باطنی.
- ۸۱- هنر مند و زمان او - مصطفی رحیمی.
- ۸۲- زبان شناسی و زبان فارسی - پرویز خاتل خالری.
- ۸۳- هنر و اجتماع - هربرت ریچد ترجمه سروش حبیبی.
- ۸۴- معنی هنر - هربرت ریچد. ترجمه نجف دریا بندری.
- ۸۵- اسرار سازمان مخفی یهود - ژاک ژلامیدن ترجمه ربیض.
- ۸۶- غربت غرب - احسان نراقی.
- ۸۷- مسایل امریکای لاتین - منوچهر فکری ارشاد.
- ۸۸- بوروکراسی در عفت مفهوم - سار تین آلبرو - ترجمه حبیب الله بهزادی.
- ۸۹- افریقای جنوبی (سرما یه گذاری غرب در آوار تهیه) - روشا فرست ترجمه علی کشنگر.
- ۹۰- جمعیت شناسی اجتماعی - رولان برسا - ترجمه داکتر منوچهر محسنی.
- ۹۱- پوست سیاه صورتکهای سفید - فرانسن قانون ترجمه بهرامین کاردان.
- ۹۲- ژئوپلیتیک گرسنگی (انسان گرسنه) ژوزوئه دو کاسترو - ترجمه منیر جزئی.

۹۳ - جهان سوم درین بستم - پهل پروگ ترجمه امیرحسین جهان نیگلو

۹۴ - بنال وطن - آلن پیتون - سیمین دانشور .

۹۵ - جهان سوم و پدیددهی کم رشدی مترجم: منیر جزینی (مهران)

۹۶ - تاریخ اجتماعی سیاهان امریکا بنجامین براولسی - ترجمه

سروش حبیبی .

۹۷ - فرهنگ اصطلاحات حسابداری .

تألیف حبیب الله رضا زاده قاشقائی .

۹۸ - منشأ انسان - میخایل ستورخ ترجمه مشرف الملک دهکردی

و دکتر محمد طیوری .

۹۹ - فرهنگ امیر کبیر - عی اصغر شمیم .

۱۰۰ - فرهنگ نفیسی: مرحوم نفیسی .

۱۰۱ - فرهنگ عربی بفارسی - م . ع . ت .

۱۰۲ - فرهنگ روز .

۱۰۳ - انقلاب اکبر و ایران، از انتشارات شعبه تبلیغات حزب توده ایران

۱۰۴ - مانیفست حزب کمونیست - مارکس و انگلس .

۱۰۵ - نژاد پرستی و فرهنگ - امه سه زر ، علیون دیوپ - متوجهر

هزار خانی .

بر علاوه از مجلات دنیا ، مسایل بین المللی و هفته نامه مردم

نشرات حزب توده ایران نیز استفاده شده است .

# انتشارات مطبعه دفاع ملی

۱- بنیاد آموزش انتلایی - احسان طبری

۲- یادداشتها و نوشته های فلسفی و اجتماعی - احسان طبری

۳- فرهنگ اصطلاحات نوین - نورالله تالقانی

کتاب های که زیر چاپ است

۱- پسیکولوژی ( علم الروح ) - تقی ارانی

۲- هجدهم پرومراونی بناپارت - کارل مارکس

۳- روانشناسی در شوروی - پلاتونوف

۴- اقتصاد سیاسی - ف. جوانشیر

۵- سرمایه - کارل مارکس

۶- سلام به شقایق - مجموعه شعر محمد عاقل بیرنگ کوهدامنی

۷- ادبیات از نظر گورکی

و همچنین جلد اول و دوم خاطرات و تفکرات - مارشال ژوکوف به ترجمه

هرید جنرال گل آقا در مطبعه دفاع ملی موجود است. و جلد سوم آن نیز

به زودترین فرصت از طبع می برآید.



ACKU

مطبعة دفاع ملی